MARIE-ANNE DESMAREST

TORENTE

* * *

roman

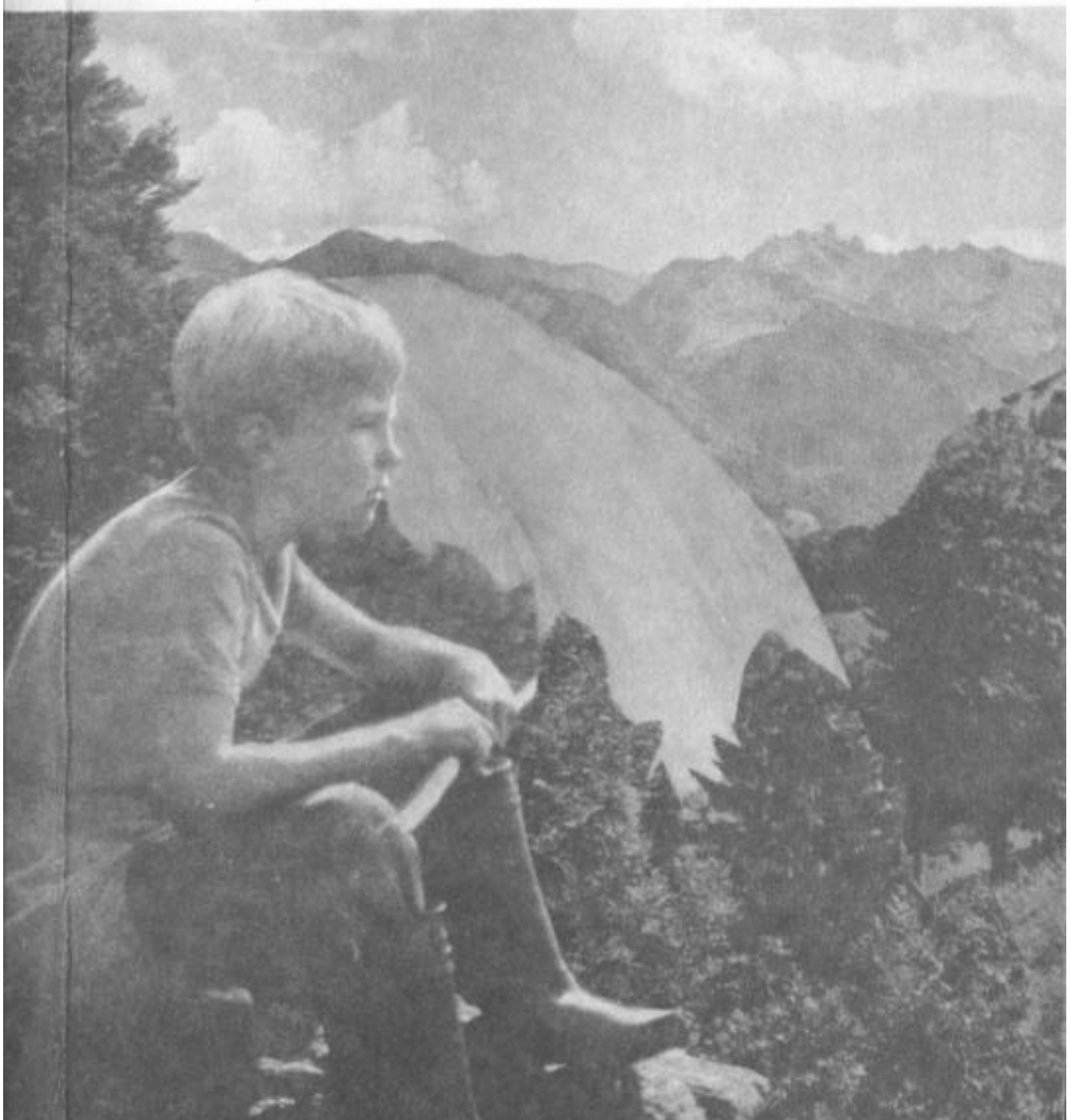

Marie-Anne Desmarest

TORENTE

Volumul 3

Traducere de
TEODORA POPA-MAZILU

Editura Porus
Bucureşti, 1992

Titlul original:

Marie-Anne Desmarest
Le cycle TORRENTS,

Le fils de Jan
et
Le destin des Yvarsen
Éditions Denoël,
Paris, 1957 et 1959

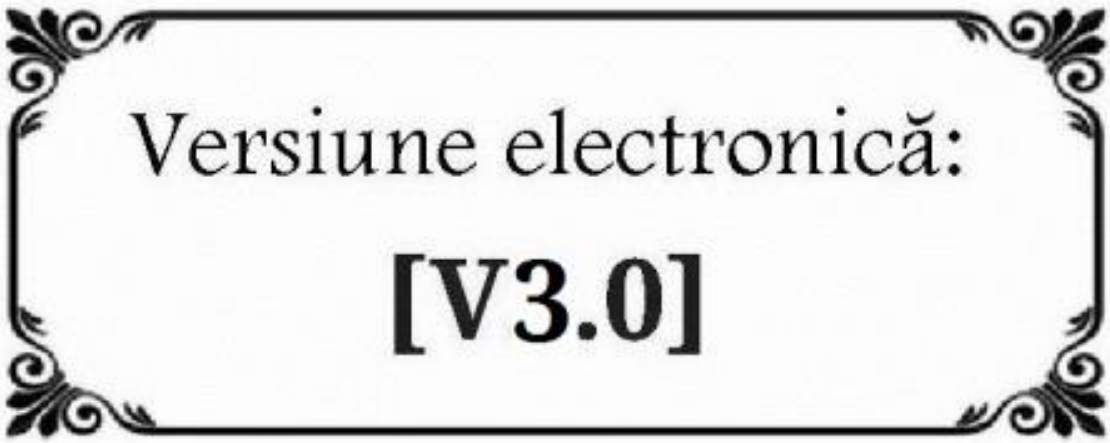

Corectură [V3.0]: mai 2016

FIUL LUI JAN

Motto:

„Dragostea nu înseamnă un bărbat şi o femeie care se privesc în ochi, ci o femeie şi un bărbat care merg alături şi care privesc în faţa lor.”

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Capitolul I

Casa doctorului Jan Yvarsen, unde lămpile străluceau ca ziua, ilumina parcul. La banchetul pe care doctorul îl dădea pentru a sărbători strălucitul succes al fiului său la examenul de internat, fuseseră invitate cincizeci de persoane.

Jan Yvarsen nu se schimbase. Abia dacă i se argintaseră tâmplele; cele câteva riduri care i se iviseră, la colțurile ochilor îi scoteau şi mai mult în evidență blândețea chipului, ce contrasta totuşi cu privirea voluntară, puțin cam trufaşă. Silueta, care-şi păstrase tinerețea, evoca suplețe şi prospețime. În jurul mesei domnea buna dispoziție, şi când Jan râdea, buzele sale pline lăsau să i se vadă dinții de o albeață strălucitoare. Niciuna dintre persoanele care-l

cunoscuseră cu douăzeci şi cinci de ani mai înainte, atunci când conducea spitalul din Krittelwerk, n-ar fi ezitat să-l recunoască.

În fața lui, Thérèse îşi ascundea cu greu emoția. Privirea ei îl părăsea adesea pe fiu pentru a se opri pe chipul soțului. Acesta, ca şi cum ar fi vrut să-i mulțumească pentru faptul că era atât de frumoasă, o încuraja făcându-i câte un mic semn cu mâna, gest pe care numai ea îl înțelegea, un fel ele complicitate a unei perechi fericite pe care anii o apropiaseră şi mai mult.

În stânga Thérèsei stătea Tom Starner, venit în mod special tocmai din Transvaal, unde conducea o importantă exploatare agricolă. Cu doi ani mai înainte, Ide, sora lui Erling, se măritase cu James, fiul lui Tom. Tinerii soți locuiau în Africa şi asta era cea de a doua călătorie a lor în Europa, de

când se căsătoriseră. Ide era leit maică-sa: aceeaşi privire tandră, aceeaşi prospeţime a tenului, acelaşi surâs. După ce Ide plecase în Transvaal, Thérèse simţise o mare sfâşiere sufletească, fiindcă mama şi fiica trăiau ca două surori în casa ce se golea în fiece dimineaţă, după ce Jan şi fiul său plecau la clinică. Lângă Jan stătea Fanny, vechea lui colaboratoare de la spitalul din Krittelwerk, prietena de odinioară a Thérèsei, care se măritase cu Tom Starner. Jan, emoţionat, surâdea aducerilor-aminte evocate de Fanny. Întreg trecutul – cu ceasurile lui triste şi grave, profunde şi plăcute – reînvia acum pentru ei, un trecut plin de experienţe aspre, dar şi de bucurii mari, din care răzbăteau adesea umbrele celor morţi. „Îţi aminteşti…” Fanny rostea aceste cuvinte magice prin simplitatea lor şi timpul se oprea brusc în loc. Jan întor-

cea capul spre Thérèse şi-i căuta privirea. Apoi se uita la Erling...

Erling Yvarsen stătea la celălalt capăt al mesei. Era, în seara aceea, atât de copleşit de complimente, încât începea să se simtă cam stânjenit. Şi iată că tatăl său se ridică la rându-i.

— Fiule, zise Jan cu voce gravă, iată-te astăzi faţă în faţă cu o sarcină zdrobitoare: aceea de a-i sluji pe oameni, atât trupeşte, cât şi sufleteşte. Începe pentru tine lucrul cel mai greu: trebuie să înţelegi, să admiţi că încă nu ştii nimic şi că abia de acum încolo începe adevărata ta ucenicie. Începând de mâine, te vei apleca asupra suferinţei omeneşti şi vieţile unor oameni vor depinde de stăpânirea, de precizia, de inteligenţa ta. Ştii că un medic este un instrument, dar totodată şi un om, că omul din tine trebuie să lecuiască trupurile celor în suferinţă, care ţi se în-

credințează. Fii nu numai cel care poate să vindece şi uneori care poate să salveze în ultima clipă, ci şi cel care mângâie, care, ajută, care iubeşte... Meseria noastră, fiule, înseamnă dragoste față de semenii noştri.

Glasul lui Jan deveni puțin răguşit, şovăielnic.

— Erling, cea mai mare bucurie a mea e că te am alături. Văd că încet-încet, îmi vei lua locul. N-am câtuşi de puțin obiceiul să mă înduioşez, dar vreau totuşi să-ți spun un lucru: de câțiva ani de când lucrăm împreună, ca doi vechi prieteni, tu mi-ai dăruit toate bucuriile pe care şi le poate dori un părinte.

Ascunzându-şi stânjeneala, Erling îngăimă câteva vorbe, apoi, cu un gest vesel şi spontan, ce voia să exprime toată acea camaraderie pe care Jan se pricepuse atât de bine s-o instaureze între ei, ridică paharul:

— În sănătatea, ta, tată!

Mai emoționat decât voia să se arate, Jan îi surâse; apoi se întoarse spre Ide:

— În sănătatea, voastră, dragii mei copii! Acceptați cu entuziasm înfruntările pentru tot ceea ce puteți obține prin ele, fără urmă de invidie pentru ceea ce vi se refuză. Ide, nu vreau să mai găsesc în scrisorile tale acele accente de tristețe pe care ți le prilejuieşte despărțirea de noi. Nu-i micşora astfel curajul lui James pe care-l iubim ca şi cum ar fi propriul nostru copil. Sigur, ar fi plăcut să trăim unii lângă alții, dar ființele care se iubesc aşa cum ne iubim noi, nu sunt niciodată despărțite cu totul. După ce-ai să pleci, adu-ți aminte că şi noi am trăit pe acel pământ african, că ne-am simțit ca acasă, ceea ce ne îngăduie să fim întotdeauna, într-o oarecare măsură, prezenți acolo. În sănătatea voastră, a tu-

turor!

Ide veni lângă Jan şi-i înlănțui gâtul, cu brațele ei, rotunde şi bronzate. Apoi, înconjurând masa, îşi apropie buzele proaspete de obrazul încă ud de lacrimi, al mamei sale.

Jan puse, hotărât, capăt acelor efuziuni ce riscau să se transforme în melancolie.

— Să dansăm, copii, spuse el vesel.

Puse un disc şi o invită pe Thérèse la un dans lent; musafirii priviră cu plăcere acea pereche uimitor de tânără, înainte de-a se simți ei înşişi dornici să danseze.

Capitolul II

Familia Yvarsen locuia în tot timpul anului în casa mătuşii Brita, acum casa lui Jan. Doctorul păstrase postul de şef al clinicii sale – *„Paradisul”* – dar

practica medicina cât mai puțin cu putință, consacrându-şi aproape tot timpul studenților pe care-i avea la Facultatea din Stockholm. În afară de cazurile urgente, unde diagnosticul său era indispensabil, nu venea la clinică decât de două, trei ori pe săptămână.

Cealaltă pasiune a sa era casa. Parcul constituia obiectul celor mai atente griji ale sale, ca şi antrenarea cailor pe care-i supraveghea el însuşi. La câțiva paşi de acea casă veche, aproape lipită de ferestrele imense ale salonului-bibliotecă, îşi construise o volieră uriaşă, în care adunase păsări dintre cele mai rare, amintiri din Africa şi din numeroasele sale călătorii. Thérèse şi el făceau în fiece dimineață lungi plimbări călare, străbătând pădurea, până la lacul lunguieț; reflexele lui schimbătoare erau pentru ei o continuă încântare.

Iarna, citeau adesea aceleaşi cărți, îşi

împărtăşeau impresiile, preferinţele, încântaţi dacă uneori părerile lor opuse îi făceau să se înfrunte în vreo discuţie înflăcărată, dar amicală.

Adesea Jan se aşeza la pian. Pentru Thérèse, acele ceasuri erau mai presus de toate celelalte. Se aşeza alături de el, lângă focul zdravăn de lemne şi porneau împreună în ameţitoarea călătorie a sunetelor.

Thérèse nu voise să schimbe nimic din decorul care încântase tinereţea lui Jan. Ane Mette – pe care toţi o regretau – o întrebase odinioară pe tânăra femeie dacă nu se temea de asaltul amintirilor pe care fiecare colţ, fiecare mobilă puteau să le dezlănţuie. Thérèse, care ştia că bătrâna nutrise în străfundul inimii sale un fel de cult pentru Sigrid, şi care nu se putuse consola cu sfârşitul ei tragic, înţelesese acele sentimente şi surâsese cu indulgenţă; arătându-şi

copiii, spusese: „Ei vor şterge totul!”

Totuşi, de doi ani încoace, atmosfera casei se schimbase. Ide îmbobocise ca o floare plină de sevă, îndrăgostită de libertate, iubind, ca şi tatăl ei, acel parc vrăjit; nu mai avusese când să-şi desăvârşească – prin studii lungi şi plicticoase – cunoştinţele: frumuseţea, firea ei independentă, îl atrăseseră imediat pe James Starner care, însoţit de părinţii săi, venise în Europa cu prilejul împlinirii vârstei de douăzeci de ani. Evocarea cavalcadelor prin hăţişurile africane, viaţa rustică pe care o ducea, o entuziasmaseră pe fată.

Aşa că James i-o luase Thérèsei pe Ide, iar facultatea şi clinica îl îndepărtaseră de casă pe Erling. Dar iată că după câteva luni această singurătate, greu de îndurat, le prilejuise celor doi soţi ocazia de a-şi regăsi intimitatea de odinioară, o dragoste mai înţeleaptă,

dar totodată şi mai intensă.

Familia Starner plecase în Transvaal. Această despărțire redeschisese în inima lui Jan şi a Thérèsei o rană încă nevindecată. Servitorii îşi îndeplineau îndatoririle în tăcere, ca şi cum casa ar fi fost îndoliată. În acea zi, Jan în salon, căzuse pe gânduri. Învârtea maşinal cu linguriţa, în cafea. Prin fereastra deschisă, parcul îşi oferea privirilor culorile calde ale verii.

— Jan...

El tresări. În picioare, alături de dânsul, Thérèse îi pusese mâna pe umăr. El îi luă mâna şi-o duse la buze.

— Orice-am spune, orice-am face e greu, nu-i aşa, Jan?

— Da, făcu el dând din cap, apoi se îndreptă şi un surâs cald îi luminä chipul.

— Totul merge înainte, draga mea...

Puțină tristețe, puțină melancolie, ce vrei, ăsta-i prețul inimilor credincioase.

— Ce socoți să faci cu Erling?

Din vocea Thérèsei răzbătea o neliniş-te surdă.

— E liber să dispună de viața lui...

— Crezi?

Jan îşi privi soția.

— Ştii foarte bine ce vreau să spun, Jan, insistă ea.

Doctorul ridică imperceptibil din umeri, în semn că nu pricepe.

— Jan, ştii la fel de bine ca şi mine că nu ne prea cunoaştem băiatul. Pe cât ne este de uşor, chiar de la distanță, să-i urmărim gândurile Idei şi s-o înțe-legem, pe atât este Erling de ascuns. Afecțiunea lui pentru noi este atât de profundă, încât uneori mă şi sperie; e franc, e drept. Dar văd uneori în ochii lui o nostalgie de neînțeles şi asta mă neliniştește. O mamă, dragă Jan, nu-şi

găseşte liniştea decât dacă cunoaşte pe deplin sufletul copiilor cărora le-a dat viață. Or, sufletul lui Erling nu-mi este îndeajuns de cunoscut.

— Nu mă îndoiesc că ai dreptate, răspunse Jan. Am constatat şi eu, adesea, lipsa de participare a lui Erling la anumite discuții, indiferența lui față de unele proiecte ale noastre. Fără să afirm că s-a îndepărtat de noi, am totuşi impresia că e cam străin de viața noastră de familie. Probabil că trebuie să dăm vina pe o anumită formație intelectuală, care-l face să aibă o cu totul altă viziune despre lume decât avem noi. Crezi că asta e ceva specific doar fiului nostru? Visul este apanajul celor tineri, şi eu nu cred că avem dreptul să ne amestecăm în acest domeniu.

— Ştiu... Dar vezi tu, Jan... n-aş vrea să-ți iei chiar de tot mâinile de pe el...

Doctorul Yvarsen izbucni în râs.

— Trebuie să înțelegi, draga mea, că fiul nostru e acum bărbat şi că ar fi greu, că ar fi chiar regretabil, să-i impun o anumită disciplină.

— Bineînțeles. Dar nu asta vreau să spun. Mi-ar plăcea să-l mai întrebi, uneori, unele lucruri. Eu simt că n-aş avea căderea şi, drept să-ți spun, nici curajul. Profesional, vă aflați amândoi pe acelaşi teren care ar putea prilejui unele confidențe. Toți avem nevoie de sfaturi... Erling are şi el nevoie, ca toată lumea, iar cele care vin de la tine nu-i pot fi decât de folos.

Jan cuprinse talia subțire a soției sale. Potrivindu-şi pasul, făcură împreună o lungă plimbare prin parc. Cu ochii în zare, Jan îşi spuse că, până în ultima zi a vieții sale, nu se va sătura să contemple culorile cerului. Apoi, revenind la subiectul care-o preocupa pe soția lui, spuse:

— Draga mea, nu avem căderea să cerem, nici chiar celor cărora le-am dat viață, să fie asemenea nouă. Îți promit că voi continua să-l supraveghez pe Erling. N-ai nicio teamă. Ştii doar că sunt cel mai bun prieten al lui.

— Ştiu.

Jan îşi privi soția.

— Sunt convins că Erling nu e o fire obişnuită, că e plin de curaj...

— Ca şi tine...

— Că e drept, cinstit şi franc... Are simțul datoriei şi al răspunderilor sale. Ştiu că nu-şi va trăda meseria căreia i s-a dăruit.

Thérèse caută mâna soțului ei.

— Cum ar putea fi altfel, având sub ochi exemplul tău? Nu surâde, Jan... Admirația şi înflăcărarea mea pentru tine sunt nemăsurate şi au rămas aceleaşi ca la douăzeci de ani. Nici acum n-am încetat să mă minunez de ferici-

rea care mi-a fost hărăzită.

Străbătură o pădurice de brazi. Departe, se auzea torentul... Cerul se întunecă brusc şi aerul nemişcat păru să vestească o furtună. Thérèse se strânse mai tare lângă soţul ei. Grăbiră pasul.

Când intrară în casă, apa cânta în samovar. Thérèse unse cu unt feliile de pâine şi turnă ceaiul. Jan îi urmărea mişcările graţioase ale braţelor. Ea surprinse acea privire şi, ţuguindu-şi buzele, îi trimise un sărut. Odaia, foarte mare, luminată doar de focul din cămin, era însăşi imaginea liniştei. Mobilele vechi de stejar luceau în penumbră.

— Acum opt zile, casa asta era plină de râsete... exclamă Thérèse şi în vocea ei se simţea regretul după acele ceasuri vesele.

— Iar cel al fiicei noastre le domina pe toate celelalte, răspunse Jan, fără să

bage de seamă că obrazul soției sale se adumbrise.

Sigur că n-avea nicio preferință pentru unul sau celălalt dintre copiii lui, dar firea spontană a Idei îl încânta. Veselia ei inepuizabilă era pentru dânsul o continuă sursă de reîntinerire. El, care-şi calcula fiecare mişcare, aştepta aproape cu nerăbdare gesturile spontane ale fiicei sale, îmbrățișările, atunci când se întorcea din oraş şi când fata se arunca în brațele sale. Ide nu încerca să-şi înfrâneze în niciun fel firea exuberantă. Îi plăceau jocurile violente, avea cutezanța unui bărbat, atunci când fratele ei, chiar copil fiind, se arăta întotdeauna foarte rezervat. Erling putea să stea ceasuri întregi, în fața căminului, cufundat în lectura unei cărți. Se înțelegeau, totuşi, amândoi cum nu se poate mai bine şi se iubeau foarte mult. Erling suferise după ce so-

ra lui plecase în Transvaal. Şi încă atât de tare, încât părinții lui trebuiră să-şi ascundă durerea, pentru a-l consola pe adolescentul căruia părea că i se smulsese o parte din propriu-i trup. În fiece săptămână, Ide îi scria fratelui ei, ba uneori chiar mai des decât părinților. Acum Thérèse se felicita în legătură cu acest lucru: Ide semnifica, în ochii ei, forța pură care nu putea să aibă decât o influență benefică asupra fratelui ei.

Se întunecase de-a binelea. În depărtare, fulgerele brăzdau cerul negru. Thérèse şi Jan se apropiaseră de cămin şi priveau, tăcuți, flăcările. Evocau, oare, în sinea lor, un trecut plin de dureri, dar şi de nădejdi şi bucurii? Sau se pregăteau să înfrunte împreună viitorul, încercând să-şi închipuie soarta celor două ființe care ocupau un loc atât de mare în inima lor?

Capitolul III

Jan introdusese în clinica sa toate perfecțiunile tehnicii chirurgicale moderne. În acest sens, era un adevărat model. Colaboratorii îl luau ca exemplu şi încercau să fie şi ei la fel. La doctorul Yvarsen veneau bolnavi din întreaga lume să le aline suferințele.

— Fiul meu e aici? întrebă Jan pe infirmiera care se apropiase de el să-i ia pardesiul.

— Da, domnule doctor. Vă aşteaptă de peste zece minute.

Jan intră în biroul său. Lângă fereastra înaltă, văzu silueta în alb a lui Erling care-şi sprijinea fruntea de geam. La zgomotul pe care-l făcu tatăl său intrând, Erling se întoarse brusc.

— Ei! îl întâmpină acesta vesel, prost reflex nervos pentru un chirurg!

Îl bătu, pe băiat, pe umăr şi-l cercetă

cu o privire preocupată.

— Pe cuvântul meu, eşti livid!

Erling îşi lăsă capul în jos:

— Tată, peste un sfert de ceas voi efectua prima mea operație... şi...

— Ți-e frică? întrebă Jan încruntându-şi sprâncenele.

— Nu-i exact cuvântul care...

— Într-adevăr, să ne înțelegem în privința termenului. A-ți fi frică înseamnă a simți în tine o apăsare atunci când eşti pe cale să săvârşeşti un act care te angajează, şi lucrul e foarte explicabil. E aproape o formă de onestitate morală. Dar a te teme că nu vei reuşi, este cu mult mai periculos. N-aş dori deloc ca paloarea ta să se datoreze unei astfel de temeri.

— Nu crezi că-i acelaşi lucru?

— Câtuşi de puțin. Un mare artist nu va putea intra în scenă fără să simtă ceea ce se numeşte trac, dar asta nu-l

împiedică să dea tot ce poate. Uită-te în ochii mei, Erling! Dă-mi mâna... Pe legea mea, nu mai e atât de fermă ca de obicei.

— Iartă-mă, tată...

O infirmieră intră şi se îndreptă spre tânăr:

— Domnule doctor...

Erling îşi înălță fruntea. Era la fel de palid. Totuşi, pe un ton ferm, răspunse:

— Sunt gata, domnişoară.

Jan îşi urmă fiul. Auzind paşii tatălui său, Erling se întoarse şi, cu chipul dintr-odată destins, îl întrebă plin de speranță:

— Mă asişti?

— Nu, vreau doar să văd cum vei proceda.

Cei doi medici intrară în sala de operație. În acel loc, Jan salvase sute de vieți omeneşti. Acolo luptase el, cu toa-

tă dârzenia, împotriva morții, şi fiecare victorie îl îmbogățise spiritual. În sala aceea albă, Jan se simțea într-adevăr veşnic tânăr, înzestrat cu puteri nemărginite. În îndelungații săi ani de apostolat, niciunul dintre colaboratori nu-l auzise rostind vreun cuvânt de plictiseală sau de descurajare, nu-l văzuse în vreo atitudine de delăsare. Nicio ştirbire, cât de mică, a autorității sale nu-l făcuse să coboare de pe piedestalul unde-l ridicaseră calitățile lui deosebite.

Bolnavul fusese anesteziat. Jan făcu un semn. Infirmierele se apropiară de Erling, îi puseră şorțul, masca şi mănuşile. Privirile tatălui şi ale fiului se întâlniră. Prin ochii lui Jan trecu un fulger de voință şi de încurajare. Ochii tânărului medic priviră o clipă în jos, ca şi cum n-ar fi putut îndura atâta lumină; apoi, brusc, îşi înălță fruntea,

plin de recunoştinţă şi de încredere.

Când, puţin mai târziu, Erling intră în biroul tatălui său, unul din acele minute care atârnă greu în viaţa oamenilor, trecuse. Erling se dovedise a fi demnul fiu al celebrului chirurg şi inima paternă abia îşi mai putea stăpâni mândria.

Secretara, care sosi aproape imediat, încărcată cu hârtiile ce trebuiau semnate de „marele patron”, nu sesiză nimic neobişnuit. Strecură hârtiile una câte una, în faţa lui Jan. După o cercetare rapidă, acesta îşi puse pe ele – cu mâna lui fină – iscălitura.

Aşezat în marele fotoliu aflat la celălalt capăt al frumosului birou de acaju, Erling părea să urmărească, cu nonşalanţă, fumul albăstrui al ţigării. Doar răsuflarea poate că îi era puţin mai precipitată ca de obicei.

Ceea ce nu putea însă observa secre-

tara era faptul că cei doi bărbați erau mai aproape ca niciodată unul de celalalt. Îşi dădeau seama amândoi, cu aceeaşi luciditate că acel ceas le aducea împlinirea unei mari speranțe, realizarea unui vis urmărit cu multă răbdare. Jan şi Erling îşi spuneau, cu aceeaşi înflăcărare, unul: „Fiul meu îmi va continua opera”, iar celălalt: „Tata, e mulțumit de mine. Într-o zi îi voi face bucuria de a-l egala”.

Penița de aur scârțâia uşor pe hârtie şi aidoma unei adieri ce încrețeşte oglinda liniştită a unui lac scăldat în soare, acel zgomot trezi o amintire fugară în sufletul lui Jan: „Nils... Oare copilul blândei Ide, dacă ar fi trăit, ar fi ajuns şi el chirurg?” Tatăl revăzu în minte precizia, sobrietatea gesturilor, abilitatea degetelor lui Erling. Merita să trăieşti când aveai un asemenea băiat!

Când Jan şi Erling părăsiră clinica şi

o porniră alături pe stradă, ai fi zis că sunt frați. Erau de aceeaşi înălțime şi semănau mult unul cu celălalt. Ca şi fiul său, Jan mergea cu capul descoperit.

— O să mâncăm amândoi undeva, ca doi burlaci. Apoi, acasă... Îți convine?

Drept răspuns, Erling luă în mod amical brațul tatălui trecându-şi-l pe sub al său. Pe vremea când era intern, tatăl său se arătase întotdeauna un profesor exigent, avar cu felicitările de care totuşi făcea risipă față de ceilalți studenți. Când Thérèse se mira de atâta severitate profesională, el îi răspundea că de la fiul lui aştepta mult mai mult decât de la ceilalți. „La clinică Erling nu mai e fiul meu, sânge din sângele meu, e un bărbat al cărui viitor nu mai depinde de mine. De îndată ce-şi îmbracă halatul alb, nu mai e copilul meu, ci un bărbat a cărui sarcină poate

fi într-o bună zi aproape supraomenească. Nu-mi amintesc că e fiul meu, decât pentru a-i cere să facă – dacă e cazul – chiar şi imposibilul.”

Erling moştenise sănătatea şi robusteţea paternă, mânca solid şi cu poftă. Amintindu-şi de îngrijorarea, dacă nu chiar de neliniştea Thérèsei, în legătură cu comportarea fiului lor, Jan vru să creeze imediat un climat propice confidenţelor.

— Îţi place meseria asta tot atât cât îmi place şi mie?

— Te mai îndoieşti, tată? răspunse Erling.

Jan se prefăcu a nu fi auzit şi continuă:

— De cele mai multe ori, părinţii nu se întreabă îndestul ce anume pot gândi copiii lor. Li se pare că trebuie să aibă aceleaşi gusturi şi aceleaşi ambiţii ca şi ei. Eu sunt medic, mi s-a părut

foarte firesc să te îndemn să faci aceleaşi studii pe care le-am făcut şi eu. Dar poate că pe tine te-ar fi tentat altceva...

Surâse cu acel surâs rămas, în ciuda anilor, atât de seducător.

— E adevărat că acum e cam târziu să-ți mai pun o astfel de întrebare. Şi cum ne-ai dat o satisfacție deplină şi totală în acest domeniu, mi se pare ridicol să presupun, fie şi o clipă, că ai fi năzuit să faci altceva. Ce zici, mă înşel?

— Nicidecum, tată. Vezi, doc (când Erling era emoționat i se adresa tatălui său cu această prescurtare obişnuită), sunt nemaipomenit de fericit şi de mândru că am reuşit să-ți calc pe urme. Deşi am senzația că abia acum încep să fiu neliniştit. Oare voi fi destul de tenace? Voi avea curajul, tăria, voința ta?

— Nu trebuie să exagerezi, Erling.

Sunt la fel ca mulți dintre confrații mei. Fiecare își face datoria cu tot ce are mai bun în el. Ceea ce e necesar în această meserie e să fii sincer până la sfârșit și să nu dai niciodată dovadă de slăbiciune. Crezi că-ți lipsește încrederea în tine?

Erling ridică imperceptibil din umeri. Dar această mișcare nu era un semn de indiferență. Era – și Jan înțelese – un mod de a aproba ultimele cuvinte cu care-și încheiase tatăl său fraza.

— Nu trebuie să te îndoiești niciodată, Erling, continuă Jan. În niciun fel. Îndoiala lăuntrică, adică cea legată de părerile noastre în legătură cu alții, e logică... Dar în actele noastre nu trebuie să dăm dovadă de șovăială. Ți-ai însușit o meserie, trebuie să ai încredere în ceea ce-ai învățat.

Apoi, fără nicio tranziție, îl întrebă:

— Ești fericit?

— Ce înțelegi prin asta?

— Ştii foarte bine. A fi fericit înseamnă a respira adânc, fără nicio constrângere. Îți începi viața de bărbat. Ai unele aspirații, dorințe, nelinişti?

Erling nu răspunse. Privind peste umărul tatălui său, scrută depărtările. Jan îl observă pe ascuns, simțindu-se cuprins pe neaşteptate, de o vagă neliniște. Cum tăcerea devenise apăsătoare, îşi bătu fiul uşor pe braț.

— Să nu crezi că vreau să mi te spovedeşti. Viața ta interioară îți aparține. Nu, nu vreau... Doresc doar să nu te simți constrâns față de noi; fără ipocrizie şi fără ocolişuri, în felul cum înțelegi să-ți duci viața. Trădez oarecum o mărturisire, dar mama ta regretă că nu ți-ai deschis niciodată sufletul față de ea. La urma urmei, e o dorință legitimă... şi foarte departe de orice curiozitate.

— Ştiu.

Jan îşi aprinse o ţigară.

— Adevărul e, Erling, că am uneori senzaţia că te temi să mă iei drept confident... Ar fi o mare amărăciune pentru mine. Vreau adevărul, indiferent dacă al tău nu seamănă cu cel pe care l-am ales eu.

Erling se ridică, înainte, ca Jan să-l fi poftit să facă acest lucru.

— Nu, tată, nu te teme de nimic. Iubesc această meserie nobilă, care este şi a ta. Cât despre ceea ce simt eu, încă nu pot să-ţi spun nimic.

Aceste cuvinte fură rostite încet, grav, întărite de o privire grea. Jan nu se simţi îndreptăţit să întrebe mai mult.

Ieşiră din restaurant şi se îndreptară spre maşina lui Jan.

— Condu tu, îi spuse acesta fiului său.

Erling se aşează la volan. Automobilul

porni şi în curând ajunseră în plin câmp. Lui Jan îi plăceau aceste reîntoarceri acasă. Trase până în adâncul plămânilor aerul serii încărcat de efluvii îmbălsămate. Erling conducea bine. Pe buze îi apăruse un surâs. De ce acel surâs care ar fi trebuit să-l bucure pe Jan, îl făcu, dimpotrivă, să simtă un uşor fior? Viața îl copleşise cu atâtea emoții violente, cu atâtea tulburări profunde, încât sensibilitatea lui, veşnic trează, nu mai putea fi amăgită de o aparentă seninătate. Trădarea lui Sigrid, splendida sa logodnică, lăsaseră în sufletul lui, fără ca el să-şi dea seama, o urmă de neşters. Există şocuri psihice, din pricina cărora cineva poate suferi o viață întreagă. Numai convingerea că-i cunoşti foarte bine pe cei pe care-i iubeşti conferă o fericită stabilitate afecțiunilor umane. Jan simțea un şoc la cea mai mică posibilitate de in-

certitudine, de răsturnare a presupunerilor sale. Aşa simți şi acum văzând surâsul lui Erling. Ce surâs straniu! Nu era deloc expresia fericirii.

„Totuşi, îşi spuse Jan, acest tânăr practician, are şansa rară de a purta un nume care să-i asigure dintr-odată considerația tuturor, mai înainte chiar de a fi arătat ce poate, de a fi căpătat încrederea bolnavilor." Erling avea totul: frumusețe fizică, avere, dragostea exclusivă a unor părinți de elită, reuşită fără luptă... Şi totuşi, Jan era sigur că lui Erling îi lipsea acea bucurie iradiantă care este apanajul tinereții. „Iubirea mea a fost atât de crudă! îşi zise tatăl. Şi numai ca să..." Fraza mută, rămase neterminată. Prin fața ochilor, îi trecu o nălucă: o femeie de o frumusețe fascinantă şi tainică: Sigrid. Jan îşi spuse: „Nu-i cumva acelaşi surâs, de o neliniște greu de definit, care s-ar fi

putut descoperi şi pe buzele mele când – la vârsta pe care o are Erling acum – visam la Sigrid?”...

Instinctiv, începu să treacă în revistă tinerele pe care le întâlnise Erling. Nu găsi niciuna care să i-o amintească îndestul pe Sigrid pentru ca s-o creadă în stare să iște o dragoste pustiitoare în inima fiului său. Blonde, brune... trupuri încă fragile, de adolescente. Da, unele erau într-adevăr încântătoare şi cu timpul, aveau să devină şi mai seducătoare...

În fața lui Jan stăruia totuşi o privire limpede, inteligentă, intensă. Oare cui îi aparținea? Ochii aceia plutind prin aer, interpuşi între peisajul din jur şi el, păreau să continue a-l fixa, dar erau în aşa măsură lipsiți de orice consistență fizică, încât doctorul nu fu în stare să-şi amintească chipul celei pe care îl înfrumusețau aceşti ochi, persoana

cărora aparțineau.

Automobilul se apropia de casă.

Dragostea pentru cea care-i aştepta şi care avea să fie de două ori mândră – şi ca femeie şi ca mamă – auzind ce se petrecuse peste zi, risipi umbrele.

Chiar în momentul în care deschidea portiera, Jan îşi spuse: „De ce mă chinuie spaima? De ce viața n-ar fi pentru Erling simplă şi foarte uşoară? De ce să nu-şi găsească şi el o Thérèse a sa, fără să îndure mai întâi, aşa cum am îndurat eu, patima, apoi durerea unei pierderi definitive?”

În cămin ardea un foc zdravăn. Pe Jan îl aşteptau fotoliul cel mare, iar alături, gheridonul plin de reviste, cu paginile tăiate şi adnotate cu grijă de Thérèse. Jan se aşează, cu un oftat de satisfacție, iar Thérèse se instală în berjera aflată lângă măsuța de lucru de unde se iveau andrelele vârâte într-o

împletitură ce completa, desigur, trusoul vreunui nou-născut, căci Thérèse avea obiceiul să ducă astfel de lucruşoare în casele mai sărace din Stockholm. Jan nu se atinse de reviste; Thérèse îşi luă împletitura, dar numărul ochiurilor pieptăraşului nu sporea deloc.

Scaunul de copil, împletit din pai gros, pe care Idei îi mai plăcea să se aşeze chiar şi acum, când era logodită, se afla în colțul lui obişnuit şi sugera prezența fetei mult mai mult decât fotografia în ramă de piele aflată pe placa de marmură de deasupra şemineului.

Erling rămăsese în picioare, cu cotul sprijinit de colțul aceleiaşi plăci. Fuma... Ochii lui Jan şi ai soției sale se întâlniră. Tatăl îşi spuse: „Thérèse socoate, ca şi mine, că acest surâs pe care fiul nostru îl arborează chiar şi acum, are în el ceva greu de explicat”.

Doctorul se afla atât de rar, peste zi, în mijlocul familiei sale, încât acum fu, pur şi simplu, năpădit de un fel de nelinişte. Se simți uşurat când sună telefonul şi când auzi că era chemat la clinică. Îi făgădui Thérèsei să se întoarcă repede şi, pregătindu-se să iasă din odaie, rosti o frază pe care exclamația lui Erling i-o tăie încă de la primele vorbe:

— Ce-ai zice, Thérèse, dacă sărbătorind debutul lui Erling la clinică, ai invita la masă...

— Oh! De ce, tată? strigă Erling aruncându-şi țigara printre butucii încinşi din cămin. Doctorul Goron Langen e într-adevăr un om admirabil, dar o să vorbească iar despre clinică sau despre studiile sale... De ce n-am lua masa numai noi trei? De altfel, după masă, dacă n-aveți nimic împotrivă, am să mă duc la teatru...

Jan fu pe punctul de a-i declara că nu se gândise la prietenul şi colaboratorul său, doctorul Langen, ci la nişte tinere cu care Erling ar fi putut dansa. Dar brusc îi trecu prin minte un gând: „Poate că Erling are întâlnire cu vreo fată... Mă rog, e la vârsta la care poate face cum îl taie capul”.

De fapt, numele pe care doctorul voise să-l rostească fusese al Flaviei Verneuil. Tânăra mai fusese invitată în casa familiei Yvarsen. Foarte bună jucătoare de tenis, ea făcuse față, în mod onorabil, în partidele cu Jan. Erling îi propusese să-i dea lecții de echitație, dar ea se dovedise o călăreață fără pereche, aproape tot atât de sigură în şa ca şi un cowboy. Thérèse îşi reînnoise invitația.

— Vino să te odihneşti la noi, îi spusese ea, ori de câte ori vei simți nevoia.

Totuşi, după ce mâncase de trei ori la

familia Yvarsen, Flavie găsise diferite pretexte ca să nu mai răspundă afectuoaselor insistențe ale stăpânei casei. Thérèse îşi observase băiatul şi avusese impresia că se retrăsese în sine. Îi împărtăşise acest gând lui Jan, care surâsese:

— Să aibă Erling un oarecare sentiment pentru Flavie Verneuil? Nu cred! În timpul plimbărilor noastre călare, prin pădure, n-au dat nicio secundă impresia că ar vrea să rămână singuri.

— Atunci de ce nu mai vine pe la noi? întrebă Thérèse.

O călătorie de două săptămâni în timpul căreia asistase la două importante congrese medicale, îl ținuse pe Erling departe de Stockholm. Or, în acea perioadă, Flavie acceptase să ia masa cu doctorul şi cu doamna Yvarsen.

Îndreptându-se, de data asta singur, spre clinică, Jan se gândea la cuvintele

rostite atunci de Thérèse...

Când, cu trei luni mai înainte, doctorul Yvarsen o angajase pe Flavie Verneuil, nu i-ar fi trecut prin minte că ar putea exista vreo legătură între el şi această necunoscută.

Fata îşi făcuse studiile în Canada. Notele ei, la facultate, fuseseră strălucite. Părea să se fi ivit special pentru a ocupa postul pe care Jan îl crease de curând în clinica sa: înfiinţase, sub controlul şi sub conducerea lui, un laborator de cercetări. Nu era vorba numai de luări de sânge, sau de analizele clasice, ci de studii foarte precise, meticuloase, de scheme şi de grafice. Voia aprecieri statistice asupra efectelor noilor medicamente. Sprijinindu-se pe observaţiile Flaviei Verneuil, Jan aplicase un tratament nou şi salvase o femeie pe care toţi medicii pe care-i consultase o de-

claraseră pierdută. În ziua în care putu s-o anunțe pe pacienta sa că răspundea de vindecarea ei, Jan Yvarsen îşi invitase colaboratoarea la masă. Tot în ziua aceea discutase şi cu soția sa. După ce fata plecase, el strigase plin de entuziasm:

— Thérèse, ce zici de noua şefă a laboratorului meu?

Thérèse, ocupată să pună nişte flori proaspete într-un vas de cristal, nu răspunsese imediat. Jan îşi cunoştea prea bine soția ca să nu observe această tăcere atunci când se aştepta la un compliment spontan şi fără nicio reticență. Insistă deci, uşor agasat:

— Crezi că cercetătoarea noastră pune preț pe vreuna din sacrosanctele legi ale mondenității? Presupun deci, că ai o părere cât se poate de bună despre această tânără!

Thérèse nu se întrerupse din minuți-

oasa îndeletnicire a adunatului frunzelor căzute pe pian. Abia după ce isprăvi îşi ridică spre Jan ochii liniştiți:

— Flavie este deosebit de atrăgătoare, Jan. Fiecare nouă întâlnire cu ea îmi întăreşte această părere. Încerc totuşi față de ea o impresie bizară, de ceva cunoscut. Ai observat felul cum îşi înalță capul şi-şi îndreaptă bustul? Şi totuşi, la ea ăsta nu-i un gest de pură cochetărie. Are, de asemenea, un fel al ei de a fi. Merge... ca o zeiță! Vorbeşte puțin şi e sinceră în ce spune. Are replici vii şi caustice. Sunt convinsă că dacă nu s-ar supraveghea atât de atent, ar fi în stare să înveselească o întreagă societate. O astfel de femeie este o raritate, dar şi un pericol.

Jan o ascultase, surprins. De obicei, soția sa se mulțumea cu un cuvânt binevoitor când trebuia să-şi spună părerea despre cutare sau cutare invitat al

soțului ei. Jan cântări repede temeiul observațiilor Thérèsei. Sprâncenele i se încruntară, chipul lui frumos căpătă o expresie dură. Oare Thérèse, atât de sigură de dragostea pe care i-o purta bărbatul ei, să fi devenit dintr-odată geloasă? Odinioară, Ide făcuse să planeze mult prea des între ei o atmosferă cumplit de apăsătoare din pricina gelozie pe care nu era în stare să şi-o stăpânească. Jan nu făcea parte dintre acei bărbați care zile întregi, uneori chiar ani, să nu se uite la ființele din preajma lor, pe care totuşi le iubesc. Observă deci, cu deosebită plăcere, silueta subțire şi elegantă a soției sale, chipul cu trăsături regulate, căruia ochii luminoşi îi dădeau o infinită blândețe. Deasupra frunții înalte, părul, de o nuanță castaniu-aurie, era presărat cu câteva şuvițe albe; puteai crede că fuseseră decolorate dinadins,

atât erau de strălucitoare. O luă în brațe, se aplecă asupră-i cât era de înalt şi-i opri cu un sărut cuvintele pe care acesta se pregătea să le rostească.

— Oare iubita mea soție îmi face cinstea de a fi geloasă pe mine? făcu el pe un ton glumeț. Flavie Verneuil e doar de vârsta fiului nostru...

Thérèse râse şăgalnic, un râs tot atât de proaspăt ca în epoca în care, fată tânără, acolo, la Krittelwerk, înainte de prima ei căsătorie, îşi închinase viața lui Jan.

— Poți să ai şi o sută de ani şi tot ai să suceşti femeilor capul, Jan! Nu-ți fac un compliment, constat: sufletul plin de lumină al doctorului Jan Yvarsen pune din ce în ce mai multă stăpânire pe trăsăturile sale; să ştii că n-ai fost niciodată mai impunător ca acum.

Jan o privi surprins; râsul Thérèsei răsună din nou, contagios prin nota lui

de tandrețe. Cât era de înduioşător acest bărbat solid, în mirarea lui! Cine ar fi intrat în acel moment ar fi fost destul de surprins să-i vadă pe Jan şi pe Thérèse, unul în brațele celuilalt şi râzând pentru că râsul era expresia sănătoasă a sentimentelor lor. Erau fericiți, pentru că se simțeau atât de aproape unul de celălalt. Regăseau intactă în ei tandra fervoare a dragostei lor. Începură să discute, de data asta în mod serios, şi Jan îşi dădu seama că Flavie nu isca în niciun fel gelozia Thérèsei, ci mai curând admirația ei, ținând totuşi cont de o neliniște ciudată... Jan crezu că pusese degetul pe rană:

— De fapt ştii ce are în plus fata asta inteligentă, studioasă, intuitivă, doldora de toate calitățile necesare slujbei pe care i-am încredințat-o? Nu seamănă, aşa cum crezi tu, cu cineva cunoscut,

cu vreun star de cinema, ci mai curând cu un animal sălbatic. Are ceva din noblețea unei căprioare gonind pe un câmp acoperit cu zăpadă. Sub aparența ei calmă, e gata în orice clipă s-o ia la goană. E foarte ascunsă, dar lucrul e explicabil pentru că am aflat că a trăit luni întregi într-o pădure din Canada. Acolo şi-a cultivat, fără să ştie, originalitatea. Va trebui să se întâlnească cu Ide de îndată ce aceasta se va întoarce de la Krittelwerk.

Capitolul IV

Aşezată în fața microscopului, Flavie părea absorbită în întregime de contemplarea acelor mase infinitezimale care dansau în picătura de lichid de la capătul obiectivului.

Îşi înălță capul brusc, şi dacă Jan ar fi văzut-o, ar fi remarcat, o dată în

plus, faptul că acea mişcare avea în ea ceva ciudat. Apreciase just: Flavie reacționa la nişte semnale necunoscute muritorilor de rând, dar familiare animalelor din Marele Nord. Simțurile sale se comportau altfel decât ale oamenilor obişnuiți. Obligată să se intereseze încă de mică de animalele sălbatice, ea căpătase o extraordinară acuitate a percepției. „Doctorul este neliniştit”, îşi spuse cu o strângere de inimă. Şi chiar aşa şi era.

În cabinetul său de consultații, Jan, care isprăvise de examinat o bolnavă, fuma o țigară. Nu mai avea decât un singur pacient. Pe urmă, putea – aşa cum îi făgăduise Thérèsei – să se întoarcă acasă devreme. „Erling mă va întrece”, îşi spuse celebrul practician. Fusese surprins să descopere că orgoliul său de tată simțea un pic de melancolie. Întinse mâna şi scutură, ner-

vos, scrumul ţigării. Ceva nelămurit continua să-l tulbure. De partea cealaltă a uşii, secretara se miră că nu vede aprinzându-se becul roşu, ca să poată introduce şi ultimul pacient.

Acum Jan nu mai fuma, ci se plimba cu mâinile la spate. Detesta tot ce era nelămurit. „Marele diagnostician”, cum îl botezaseră colegii, se afla în faţa unor semne de întrebare. Şi iată că omul ocupat la culme, care n-avea vreme să-şi citească ziarul şi nici să-şi acorde un minut în interesul său personal, începu a-şi trece în revistă trecutul.

Dorise, voise ca fiul său să se angajeze pe aceeaşi cale pe care se angajase şi el. Erling îi îndeplinise dorinţa. Vocaţie minunată, desigur, plină de bucurii, dar de asemenea şi nemăsurat de absorbantă. Thérèse, Thérèse a lui, pe cât de deplin era ea a lui, pe atât de puţin era el al ei! Socoti cât de mare era ab-

negația soției sale. Nu se ducea niciodată seara nicăieri, de teamă să nu lipsească de acasă când se întorcea bărbatul ei, zdrobit de oboseală, după o lungă zi de muncă. Nu se ducea nicăieri nici în timpul zilei, fiindcă Jan nu-şi aducea aminte să fi dat vreodată un telefon acasă şi să nu-i fi răspuns, la celălalt capăt al firului Thérèse. Îi răspundea cu vocea ei calmă şi totuşi întotdeauna plină de căldură, ca în primele zile ale căsătoriei lor. Ce noroc avusese că era o femeie cultivată şi înțeleaptă. Căci ea fusese cea care-l supraveghease şi-l călăuzise pe fiul lor, fără să dea dovadă de vreo slăbiciune. Neştiind ce e egoismul, Thérèse nu se opusese în niciun fel de căsătoria micuței lor Ide, pe care de acum aveau s-o vadă atât de rar. Dar cu Erling, cu Erling ce avea să se întâmple? Era oare bine ca şi tatăl şi fiul să-şi exercite me-

seria în aceeaşi clinică? Bunul simţ înnăscut al lui Jan îl avertiză, în acea clipă, că ar fi fost o gravă greşeală. Oprit în mijlocul odăii, Jan auzi un glas pe care se străduia întotdeauna să şi-l înăbuşe, ori de câte ori se surprindea ascultându-l, glasul lui Sigrid:

— Eşti prea sigur de tine, Jan: de îndată ce te apuci de un lucru, crezi că ai şi reflectat asupra lui. Vei fi de multe ori lovit în viaţă, dar numai din vina ta.

Jan îşi strânse cu atâta putere pumnii, încât unghiile îi intrară în carne. Odinioară, lăsându-se pradă mâniei, o condamnase pe Sigrid, o alungase pe cea pe care-o iubea. Reflectase îndeajuns atunci când se însurase cu Ide? Nu, şi abia acum, după atâţia ani, îşi dădea seama că se supusese unui impuls de moment. O lumină sinistră lumina adâncimile pe care nu şi le sondase niciodată. Unele fiinţe se analizea-

ză prea mult, altele prea puțin; Jan se număra printre acestea din urmă. Oare merita acea atmosferă de adorație în care trăise şi de care nu se mirase niciodată? Cea mai frumoasă ființă ce se putuse vedea vreodată, Sigrid, îl idolatrizase până la a deveni o criminală, din dragoste pentru el. Ide îi iertase toate greşelile. Nu lăsase el oare fără răspuns patetica chemare a celor mai blânzi ochi ce se deschiseseră cândva pe pământ? Mai târziu, se crezuse mare şi generos, constrângând-o pe Thérèse să se mărite cu un om de treabă pe care nu-l iubea... După ce Thérèse rămăsese văduvă, îi fusese oare destul de recunoscător pentru sufletul pur pe care i-l dăruise? Deşi nu ținuse seama de fericirea altora, acum venise vremea să-l lase pe Erling să-şi dezvolte personalitatea. Dar dacă Erling, mai perspicace decât tatăl său,

presimțise inevitabilele ciocniri încă înainte de încercarea lor de a colabora? Oare nu cumva acea umbră de tristețe sau de neliniște pe care Jan o descoperise la fiul său se datora tocmai acestui lucru? Pacienții nu vor fi mai repede atraşi de farmecul juvenil al lui Erling? „Consultațiile” nu vor fi mai frecvente la Erling, decât la el? Jan îi spusese fiului său:

— Nădăjduiesc că prezența ta îmi va descongestiona sala de aşteptare în beneficiul tău!

Se auzea şi acum rostind acele cuvinte, care atunci exprimaseră într-adevăr, un sentiment de uşurare. Da, dar dacă solida lui reputație de „chirurg-miracol”, reținea totuşi pacienții lângă el, Erling n-avea să fie descurajat? Fie că Erling reuşea, fie că avea să îndure un eşec, Jan ştia că sau unul, sau celălalt, sau mai exact şi unul şi celălalt

vor avea de suferit fie în dragostea lor, fie în orgoliul lor cel mai sacru: orgoliul profesional.

Jan fu pe punctul de a-i telefona Thérèsei, ca s-o roage să vină să-l ia de la clinică. Mâna însă îi rămase suspendată în aer, deasupra aparatului. Pe buze i se ivise un surâs ironic: avea să se comporte încă o dată ca un egoist?

Thérèse va crede că voise să-i facă o mică plăcere, când de fapt el se străduia să-şi regăsească propria-i linişte. Şi apoi, îi trebuia timp să pună ordine în toate acele gânduri; nu simțea deloc dorința să le împărtăşească şi altuia; mai ales Thérèsei. Ținea mai mult ca niciodată la ferventa administrație a soției sale. Oare nu în inimile celor pe care-i iubim vrem să apărem cât mai mari şi cât mai puri? Înainte de a o chema pe infirmieră, făcu câțiva paşi în jurul biroului, apoi se aşează în fotoliu. Ceva

continua să-l mai deranjeze: cum de se gândise cu atâta intensitate la Sigrid, cum de văzuse conturându-i-se atât de clar silueta, ivită brusc din trecut? Se întrebă: „Oare ce impresie insolită voi fi resimțit? Am mai încercat o senzație asemănătoare... dar când? A, ştiu: eram intern la spital, aveam doi colegi foarte pasionați de cercetări psihologice... Ne supuneau la nişte experiențe de transmitere a gândului... Cam tot aşa mi se întâmplă şi acum. Cineva trebuie să se fi gândit intens şi cu simpatie la Sigrid, şi acel individ misterios mă constrânge şi pe mine să mă gândesc odată cu el. Iar dacă aşa stau lucrurile, cine poate fi acea persoană?”

Jan apăsă pe butonul de ivoriu... După câteva secunde infirmiera introduse şi ultimul pacient. Era un necunoscut, un bărbat destul de necioplit. Timp de câteva minute, lui Jan îi fu greu să se

concentreze asupra singurei probleme care ar fi trebuit, în acel moment, să-l absoarbă în întregime: să diagnosticheze cauza exactă a suferințelor resimțite de pacientul său. Îşi uimi bolnavul punându-i o serie de întrebări neaşteptate.

Seara, întors lângă ai săi, pacientul doctorului Yvarsen explică, plin de exclamații laudative, cât de mult progresase medicina. Acel doctor Yvarsen era în stare – privind impulsurile luminoase ale aparatelor – să-şi dea seama de starea viscerală a oamenilor, punându-i pe aceştia să vorbească despre bărbații şi femeile întâlniți cu ani şi ani în urmă! Renumele maestrului spori printre cei sărmani, față de care Jan dovedise întotdeauna o foarte mare bunătate şi generozitate.

Dacă la sfârşitul zilei, consultând fişele stabilite cu o inteligență şi o compe-

tență de nediscutat de către domnişoara Verneuil, „marele patron” i-ar fi pus tinerei o serie de întrebări analoage în legătură cu ființele cele mai dragi ce se perindaseră prin viața ei, ar fi descoperit de unde emana acea faimoasă transmitere a gândului...

Fusese scris – ar fi afirmat vreun înțelept – ca Sigrid să fie într-adevăr laitmotivul vieții lui Jan. O adorase pe Sigrid. Se însurase cu Ide fiindcă fusese furios pe Sigrid. Pierduse şi copilul pe care-l aşteptau, şi pe Ide, din cauza lui Sigrid. Fără să vrea, o chinuise pe Ide, dominat cum era de inexorabilul regret după Sigrid. Dacă, după moartea Idei, se însurase cu Thérèse, o făcuse pentru că o iubise pe tânăra femeie din toată ființa sa, dar şi pentru că Thérèse o demascase pe Sigrid.

Toate acestea le ştia foarte bine; ceea ce nu mai ştia însă, era faptul că „şefa

lui de laborator” – cum îi spunea el – Flavie Verneuil, venise din Canada la Stockholm numai din pricina lui Sigrid...

Capitolul V

A doua zi dimineața, în timp ce se îndrepta spre laborator, Flavie se opri în fața fotografiilor care anunțau un nou film. Era vorba în el de zăpadă, de brazi, de curse de sănii, de imense întinderi înghețate. Povestea se petrecea în nordul Canadei. Intrase în hol ca să-şi ia un bilet, dar un gând care-i străfulgeră prin minte o făcu să întârzie data acestei destinderi. De câteva zile era absorbită de găsirea unei mai bune prezentări a observațiilor sale. Născocise un nou grafic şi era obsedată de dorința de a-şi pune planul la punct. Doctorul Yvarsen avea să fie mulțumit de

această inițiativă.

Iată însă că fu văzută de cineva. Erling, care se nimeri chiar atunci pe acolo, remarcă într-o clipă silueta Flaviei. Încetini, apoi îşi opri maşina. Şi cum el nu putea ghici că fata îşi schimbase gândurile, de îndată ce o văzu ieşind pe uşa de sticlă şi îndreptându-se, cu pasul ei suplu şi elegant, spre clinică, intră la rându-i în holul cinematografului. Biletul pe care şi-l vârî în buzunarul vestonului, nu-i va facilita oare planul de a o întâlni pe fată, ca din întâmplare, la spectacolul de seară şi de a petrece două-trei ceasuri alături de ea? Ar fi meritat această bucurie după operația delicată prin care-şi făcuse intrarea oficială în clinica tatălui său. Efectuase cu multă îndemânare îndrăzneața operație; prânzise împreună cu părinții săi, apoi foarte însufleţit, plecase cu maşina, şi se trezise

în holul cinematografului, înainte de a începe ultimul spectacol la care presupunea că-şi luase bilet şi domnişoara Verneuil.

În vreme ce el aştepta – nesigur, nefericit, neliniştit – să apară Flavie, fata stătea în odaia ei, într-o rochie vătuită de casă, încălțată cu nişte mocasini, proaspătă şi deosebit de frumoasă în acel ansamblu de un roşu aprins care se potrivea atât de bine cu tenul ei strălucitor. Îşi amenajase odaia cu un gust şi cu un lux care l-ar fi surprins până şi pe „marele patron”. Când aceasta o întrebase dacă-şi găsise locuință, Flavie îi răspunsese că totul se aranjase cum nu se putea mai bine. Jan Yvarsen surprinsese o fărâmă de ironie în acel răspuns, dar atât de puțin nuanțată, încât nu se putea formaliza pentru un astfel de fleac; şi la urma urmei, de ce i-ar fi cerut precizări? Sin-

gurul lucru care-l interesa era competența științifică a tinerei sale colaboratoare. Ea poseda, în cel mai înalt grad, cele trei calități pe care le cerea personalului său: educație temeinică, punctualitate şi mai ales competență.

Domnişoara Verneuil se ferise cu grijă ca nu cumva „patronul” să observe că ar fi fost gata să lucreze şi fără salariu, numai ca să fie admisă în anturajul lui. Flavie Verneuil era bogată; şi familia Yvarsen ar fi fost uluită dacă ar fi ştiut acest lucru. Dar ceea ce l-ar fi răscolit pe Jan ar fi fost să afle că Flavie îşi datora, în mare parte, această bogăție lui Sigrid.

La puțină vreme după sinuciderea dramatică a acesteia, Jan primise de la un notar necunoscut, o convocare urgentă, „în legătură cu o afacere care îl privea”. Intrigat, Jan se dusese la biroul de notariat, departe de a presupune

– după atâția ani – că Sigrid Lindval depusese acolo un testament, în forme legale, prin care-l desemna pe Jan Yvarsen ca moştenitor legal dacă ea avea să moară înaintea lui. Jan resimțise ca pe o nouă lovitură a soartei acest gest al lui Sigrid, care şi de dincolo de moarte voia pună stăpânire pe el. *„Las tot ce am lui Jan Yvarsen, care mi-a fost logodnic şi pentru care am simțit o dragoste nezdruncinată, până la ultima mea suflare.”*

Încremenit de groază, Jan devenise atât de palid, încât ajutorul de notar schițase gestul de a-l susține.

Notarul, convins că vestea unei moşteniri importante e primită întotdeauna cu bucurie, îşi drese discret glasul, îşi potrivi ochelarii pe nas şi-şi pregăti felicitările, amestecate cu condoleanțe, pe care se simțea dator să le adreseze unui client atât de important. Dar, cu o

voce răguşită, doctorul Yvarsen îi oprise discursul pe buze, spunându-i pe un ton de gheață:

— Vă rog să-mi îngăduiți să pun capăt acestei situații!

Într-un mod care excludea orice încercare de a i se contracara planurile, doctorul smulsese o hârtie de pe biroul notarului. Cu scrisul lui clar şi hotărât specificase: *„Refuz în mod oficial moştenirea domnişoarei Sigrid Lindval”*. Semnase cu o furie atât de disperată şi trăsese cu atâta putere linia cu care-şi sublinia numele, încât penița împroşcase cu cerneală toată foaia. Notarul stupefiat, dezolat să renunțe la un client care l-ar fi onorat, se pierduse în exclamații. Jan, de obicei atât de sigur pe el, se stăpâni cu greu să nu spargă ceva. Îi era deci sortit ca acea ființă splendidă şi totuşi monstruoasă, să-l chinuiască cu cruzime, chiar şi după ce

pierise...

Mersese, năucit, ceasuri întregi, urmărit de glasul lui Sigrid: „Jan, te-am iubit tot timpul! Jan, cum poți să fii atât de crud cu mine? Jan, sunt atât de frumoasă încât mă vei regreta toată viața ta... Jan, primeşte măcar atâta lucru de la mine!" I se păruse că acel testament, scris după moartea Idei, după crima aceea săvârşită într-o clipă de nebunie, era o încercare de a-l cumpăra. Jan avu impresia că Sigrid, crezându-l în stare să accepte acel testament, voise să-i pună pe umeri partea lui de răspundere pentru calvarul Idei, pentru viața distrusă a acelei ființe blânde, pentru moartea copilului pe care-l aşteptaseră atâta.

Se trezi pe marginea cascadei Trollhättan, departe de locul de unde pornise. Sigrid fusese luată de apele acelea spumegânde. Jan era atât de

răscolit încât vedea – la fel de limpede ca şi în seara aceea tragică, în care nefericita trăsese asupra Thérèsei – trupul acela, de o frumusețe sculpturală, năpustindu-se spre moarte, fără să arunce o privire în urmă. Chiar căzând, chiar purtată de ape, Sigrid rămăsese tot frumoasă. O clipă Jan se simți îmboldit de dorința de a sfârşi şi el cu amintirile, de a se lăsa la rându-i dus din stâncă în stâncă. Dar năluca Idei i se ivi în fața ochilor odată cu chipul Thérèsei. Îşi iubea şi acum soția la fel de tandru, la fel de profund. O porni încet pe drumul ce ducea în vale şi ajunse în oraş.

Thérèse nu află niciodată nimic. Nici măcar el însuşi n-a mai aflat vreodată ce se întâmplase cu acei bani şi la cât se ridica acea moştenire.

Dar un notar, chiar dacă lucrează în general foarte lent, este totuşi tenace şi

răbdător. Aşa că îl găsi pe „cel în drept”: domnul Lindval, tatăl lui Sigrid, avusese nişte nepoți în Canada. Flavie era un fel de verişoară cu Sigrid. La solida şi confortabila cabană construită din trunchiuri de copaci bine ajustate, a familiei Verneuil, poştaşul venea cu sania doar o dată pe lună. Verişorii lui Sigrid făceau comerț cu lemne. Le plăcea felul lor aspru de viață. Nu se simțeau câtuşi de puțin frământați de dorința de a schimba pădurile de brazi, locurile cu ape atât de limpezi, întinderile acoperite luni întregi cu omăt, minunata lor izolare în tăcerea pe care n-o sfâşiau decât urletul fiarelor şi vâjâitul vântului, cu siguranța marilor oraşe. „Locuri unde te înăbuşi”, declarase-ră ei. Banii erau cea mai mică dintre preocupările lor. Doamna Verneuil era o mamă activă şi plină de vioiciune, a cărei singură bucurie erau bărbatul şi

copiii ei.

Se nimeri ca vestea acelei moşteniri fantastice să le sosească exact în ziua în care li se născu o fetiță. Numele îi era hotărât dinainte, dar la cel de Flavie îl adăugară, în semn de recunoştință, şi pe cel de Sigrid. Flavie Verneuil, cel de al treilea copil al acestei perechi, fu deci botezată Flavie-Sigrid Verneuil.

Fratele ei mai mare, Erik, băiat de şapte ani, cu umeri încă de pe atunci puternici, şi Norbert – sau Bertie – fratele mai mic, care avea cinci ani, se certaseră straşnic, căci Erik, cu încăpățânarea care-l caracteriza, hotărî că el nu-i va spune fetiței Flavie ci Sigrid. Şi culmea fu că se ținu de cuvânt. Băiatul avea motivele lui. O cunoştea pe Sigrid care fusese prima pasiune a vieții lui. În timpul rătăcirilor ei deznădăjduite prin lume, Sigrid sosise într-o zi la verii ei. Oricât de mic ar fi fost Erik,

fu totuşi uluit. Trufaşa Sigrid ştia să se facă iubită de cei mici la fel ca şi de cei mari. Trăise mai bine de şase luni alături de ei, în mijlocul naturii aceleia sălbatice. Aici s-au scurs pentru tânăra care nu pregetase să ucidă, singurele zile de destindere şi de mulțumire sufletească pe care le-a trăit după dramatica ei despărțire de Jan Yvarsen. Dragostea disperată a lui Sigrid se transformase în acea perioadă, într-o amărăciune neaşteptată.

— N-aş vrea să am copii! spusese ea deseori atât colegelor de şcoală cât şi mamei sale. Din ce în ce mai conştientă de excepționala ei frumusețe, simțea cum se întăreşte în ea convingerea că o femeie trebuie să se bucure pe deplin de toată încântarea pricinuită de iubirea-pasiune; copiii neputând decât să stânjenească două ființe îmbătate una de alta. Dar ceea ce nu mărturisise ni-

mănui era faptul că legănându-l pe Norbert, pe atunci încă prunc, şi jucându-se cu Erik, Sigrid descoperea o lume nouă. Mai târziu în timpul şederii sale la Krittelwerk, o copleşise cu atât mai mult pe Ide de sarcasme, privind silueta ei deformată, cu cât, în străfundul inimii sale, cei doi copii ai verilor ei făcuseră să-i vibreze adânc coarda maternă. În sinea ei îşi mărturisea că ar fi fost nespus de mândră să poarte în pântece un copil al lui Jan.

Micul Erik era tot timpul extaziat în fața ei. Poetul care zace, în mod firesc, în fiece copil înzestrat, găsea nişte imagini deosebit de drăgălaşe pentru a-şi exprima încântarea. Ea râdea ascultându-l, dar un nod care i se punea în gât îi curma râsul, ori de câte ori, cu vocea sa proaspătă, copilul făcea nişte declarații atât de neaşteptate. Spre primăvară, mânată de durerea ei,

Sigrid fugise de mâinile mici care încercaseră s-o rețină. Nu putuse să se vindece de dragostea pentru Jan şi-şi reluase viața rătăcitoare. Doamna Verneuil scosese un oftat de uşurare. Sigur că şi ea o admira pe Sigrid, dar o siluetă atât de frumoasă, o asemenea înfățişare, nişte ochi atât de mari, de limpezi şi de enigmatici, nişte trăsături atât de perfecte, nu puteau să-i lase indiferenți pe bărbați. Doamna Verneuil avea o oarecare predispoziție către gelozie; oricum, nu era deloc vesel pentru o mamă energică, de o simplitate fermecătoare, înzestrată, de altfel, cu un ten strălucitor, cu o gură frumoasă, cu o pereche de ochi căprui şi veseli şi cu un păr des, castaniu, să simtă că toate darurile fizice pe care le poseda erau eclipsate de cele ale unei nouvenite.

Sigrid le-a trimis mai apoi o scrisoare,

pe urmă câteva vederi adresate lui Erik şi Bertie şi doamna Verneuil, în ciuda curajului ei, simțise o înțepătură în inimă, văzând cum le strălucea ochii fiilor şi bărbatului ei în fața acelor mesaje la care nu se aşteptaseră.

Mai târziu, mama iubitoare, dar fermă, care era, văzând-o pe mica Flavie făcându-se din ce în ce mai frumoasă, începu a se neliniști. Viața le întinde întotdeauna capcane femeilor chipeşe, aşa că o prea mare frumusețe a chipului şi a trupului putea fi cu atât mai periculoasă!

Domnul şi doamna Verneuil îşi trimiseră băieții la colegiu, apoi veni rândul Flaviei. Dar copiii nu-şi părăsiră cu totul căsuța de lemn şi de omăt şi pur şi simplu erau nebuni de bucurie ori de câte ori puteau să se reîntoarcă în ținutul copilăriei lor. Lucru ciudat, dragostea lor față de zăpadă, de brazi, de spa-

ţiile întinse, de animalele minunate cărora le îmblânziseră o sumedenie de pui, se cristalizase într-un personaj ideal, care nu era altul decât Sigrid. Ea devenise pentru ei un fel de zână a zăpezii, un fel de duh atotputernic, o fiinţă mai curând demnă să aparţină lumii de basm decât oamenilor obişnuiţi. Flavie n-avea decât cinci ani când, strecurându-şi degetele grăsuţe în mâna fratelui ei mai mare, îl ruga:

— Erik, povesteşte-mi despre Sigrid!

An de an, Erik, apoi Bertie şi pe urmă chiar Flavie, adăugaseră noi episoade acelei poveşti fermecate, născocită de mintea înfierbântată a unui copil. Alcătuiseră astfel o adevărată Saga. Când cei doi băieţi, de-acum adolescenţi, o plimbau cu barca pe sora lor, istoriseau această lungă poveste în care se amestecau de fapt cele mai frumoase amintiri ale lor. Sigrid a lor era acum

foarte înaltă, foarte suplă, o siluetă alcătuită parcă din vârtejurile de zăpadă iscate de vânt. Paşii îi erau atât de uşori, încât nu lăsau nicio urmă. Pletele fluturau atât de bălaie, încât străluceau ca o lumină, pe gheață. Şi avea un asemenea glas încât tăceau, ca s-o asculte, şi păsările din marile păduri întunecate, şi torentele ce se rostogoleau printre stânci, şi animalele din vizuinile lor...

Părinții celor trei copii nu erau prea vorbăreți şi nu aveau obiceiul să facă niciun fel de confidențe odraslelor lor. Totuşi, tinerele lor urechi mai prinseseră de ici, de acolo, unele vorbe pe care în decursul anilor le metamorfozaseră serios. Moştenirea sosită într-un mod atât de neaşteptat iscase în sufletul acelor protestanți integri şi chibzuiți, care erau domnul şi doamna Verneuil, reflecții profunde. Dintr-o frază destul

de enigmatică a notarului, deduseseră că frumoasa lor verişoară se sinucisese. Cine ştie ce remuşcări o împinseseră pe Sigrid la o asemenea faptă! Se sfătuiră îndelung cu unul dintre prietenii lor care era pastor. Ajunseră la concluzia că nu ei vor beneficia de această moştenire. Având în vedere calitățile de netăgăduit ale dispărutei şi mai ales dragostea pe care o manifestase nu atât față de părinți, cât față de copii, cei dintâi trebuiau să socoată, plini de milă, că fusese vorba de o criză de nebunie şi să păstreze moştenirea pentru cei trei copii ai lor.

Din toate acestea, Erik sesizase vag un lucru: un climat plin de mister şi de reprobare, care nu se potrivea câtuşi de puțin cu cultul pe care tânărul îl avea pentru Sigrid. Căci de câte ori încercase s-o laude pe cea care constituia obiectul pasiunii sale copilăreşti, se cioc-

nise de o răceală ce-i revoltase inima tânără.

Încet, încet, numele lui Sigrid începu a fi trecut sub tăcere. Totuşi, nimeni n-o uitase.

Într-o seară, Erik şi Bertie traseră mai atent cu urechea. Erau pe atunci adolescenți. Tatăl lor îşi ridicase ochi din ziarul pe care-l citea cu meticulozitate şi o privise pe nevastă-sa cu atâta mirare, încât aceasta îl întrebă ce se întâmplase. Domnul Verneuil îi întinse ziarul. Mai puțin stăpână pe ea decât bărbatul ei, doamna Verneuil strigase:

— Cerule! Dar acțiunile alea au urcat nebuneşte!

Foarte grav, domnul Verneuil replicase:

— Nu crezi că asta e o pedeapsă pentru bănuielile care ne-au tulburat atâta, Nelly? Se pare că însuşi cerul favorizează toate faptele de bună-credință

pe care le-a săvârşit Sigrid. O astfel de reuşită în alegerea plasamentelor nu poate fi rezultatul întâmplării...

Soția sa emise, timid, ideea că Sigrid urmase poate nişte sfaturi înțelepte. Domnul Verneuil nu-şi ascunsese reprobarea. El o ținea pe-a lui, cum că era vorba de o iluminare venită de Sus. Nelly se aplecă asupra rufei pe care-o cârpea – operație pe care-o efectua cu multă atenție – şi oftă discret. Intuiția feminină îi spunea că bărbatul ei păstrase un tandru sentiment frumoasei şi râvnitei sale verişoare.

Erik şi Bertie schimbară o privire. De îndată ce le fu cu putință, cei doi băieți, cu capetele alăturate, se cufundară pentru prima oară în viața lor, în conturile financiare. Tatăl lor încercuise două din articole cu creion roşu. Tinerii Verneuil erau atât de obişnuiți cu afacerile, încât le-a fost uşor să înțeleagă

înmulțirile pe care le făcuse pe margini tatăl lor şi al căror total era exprimat în milioane.

Deci, un nou capitol la Saga lui Sigrid: Regina zăpezilor fusese de o generozitate fără margini; în marea ei bunătate, se dovedise a avea încredere în cutezătorii pionieri, căutători de aur. Cei pe care ea îi favorizase făcuseră nişte descoperiri uluitoare, care duseseră la o reuşită nemaiîntâlnită...

Sigrid n-avea de ce le invidia pe minunatele Walkirii din *Cântecul Nibelungilor*. În timpul nopților furtunoase, cei trei copii Verneuil aveau impresia c-o aud trecând călare, pe lângă căsuța lor de lemn, scoțând strigăte de o tandrețe plină de entuziasm: îi ocrotea pe cei care aveau față de ea un adevărat cult.

Capitolul VI

Şi totuşi uraganul ucigător trecuse şi peste căsuța de lemn. Într-o iarnă, i-au găsit pe domnul şi pe doamna Verneuil fără viață, loviți şi unul şi altul de un rău fulgerător, a cărui natură n-a putut fi determinată. Erik, Norbert şi Flavie descoperiră atunci că erau foarte bogați şi că Sigrid fusese, într-adevăr, pentru ei ocrotitoarea din visele lor de copii. Îşi îmbunătățiră modul de viață, dar niciunul dintre cei trei nu se gândi să renunțe la muncă. Educația pe care o primiseră îi făcea să socoată lenea drept un viciu. Erik luă deci în primire negustoria cu lemne, în care taică-său îşi câştigase un bun renume. Se însură cu o canadiană frumoasă şi evlavioasă, care le-ar fi fost pe plac şi părinților săi, dacă aceştia ar fi trăit. Norbert îşi ascunsese o vocație pe care o ținea de multă vreme închisă în sine. Nu spusese niciodată nimic de teamă să nu gre-

veze bugetul familiei, în detrimentul fratelui mai mare şi al surorii sale. Sigur că n-ar fi fost în stare să mai rabde multă vreme, căci dorea cu ardoare să devină pictor. După ce problema materială fusese reglementată, plecase în Italia, dorind să se pătrundă acolo de marile capodopere ale trecutului. Pe urmă, avea să se instaleze la Paris şi să se consacre picturii şi sculpturii. Cât despre Flavie, ea declarase:

— Ştiu ce am de făcut! Vreau să plec în Suedia. Sunt chimist-biolog; găsesc eu ce să fac acolo! Vreau să aflu totul despre Sigrid. Căci îi datorăm acest lucru!

Odată făcută, mărturisirea fetei nu fu întâmpinată de fraţii ei, şi mai ales de Erik, cu căldura la care se aşteptase. Puse evidenta reticenţă a fratelui mai mare pe seama amărăciunii pe care avea s-o încerce. Fiindcă nu-i convenea

să se îndepărteze şi ea ca şi Bertie de acea Canadă unde trăiseră atât de uniți până atunci. Trioul lor se dispersa şi faptul era trist. Şi totuşi Flavie era hotărâtă. Acea dorință de a compara visul cu ceea ce existase în realitate, se transformase, într-o bună zi, în dorința sâcâitoare de „a şti”. Flavie ținea cu încăpățânate să cunoască, în Suedia, nu numai decorul în care crescuse Sigrid, ci şi pe omul până atunci ignorat de ea; Flavie voia să-l cunoască pe Jan Yvarsen.

Cum de intrase Jan Yvarsen în viața imaginativă Flaviei Verneuil? După moartea brutală a părinților lor, fusese cât se poate de firesc ca Erik şi Bertie să încredințeze surorii lor sarcina de a face ordine în vechea casă de lemn. Atingerea fiecăruia dintre obiectele ce se afla acolo trezi în sufletul fetei o mie

şi una de amintiri despre dragii ei dispăruți. Totuşi, treaba trebuia făcută. Hotărârâră să lase acolo tot ceea ce era necesar traiului, cu scopul ca, ori de câte ori vreunul dintre ei ar fi dorit, să se poată scufunda în atmosfera fericită a copilăriei lor. Trebuia doar să înlăture, pe de o parte, hainele care puteau atrage insectele şi rozătoarele, iar pe de alta, hârtiile, ca nu cumva să cadă sub ochii vreunor curioşi sau indiscreți. Totul era atât de bine clasat şi catalogat, încât ar fi fost un fleac pentru fată să facă acea triere, dacă toată dragostea ei, rechemată din negurile trecutului, nu i-ar fi umplut ochii de lacrimi. Singură, în odaia cea mare, aprinsese un foc zdravăn în cămin şi ceasuri în şir nu se mai gândise decât la părinții ei şi la zilele în care cele cinci existențe ale lor erau legate într-un mod atât de tandru. Deschise ultimul sertar al bi-

roului tatălui ei. Pe un dosar, legat cu o bucată de elastic, citi: „*Sigrid Lindval*”. Flavie ar fi trebuit să se înduioşeze în faţa acelei descoperiri, dar sufletul ei era departe de Zâna Zăpezii din copilăria ei. Luă dosarul şi-l cântări în mână. Nu era prea gros. Pus pe un cântar, n-ar fi tras prea mult, dar Flavie ştia din sursă sigură că avea o mare greutate morală. Se aşeză într-un fotoliu rustic pe care-l ştia de când îşi putea aduce ea aminte, fotoliul tatălui ei. Avu brusc, într-un mod aproape de nesuportat impresia prezenţei spirituale a părinţilor ei. Cartonul bej deveni greu ca plumbul. Flavie îşi spuse: „Poate că n-ar trebui să aflu ce scrie aici, fără ca Erik şi Bertie să fie de faţă. Se vor întoarce peste un ceas. Trebuie să-i aştept”. Dar totodată îşi dădea perfect de bine seama că o curiozitate fără margini nu-i mai îngăduia să amâne. Trase spre ea

un scăunel îmbrăcat în blană şi se aşează, cu spatele la foc. Prinse cu grijă în ace, în ordinea sosirii, găsi scrisorile notarului, copiile răspunsurilor expediate de părinții ei, toate documentele oficiale privind moştenirea, socotelile ținute an de an, cu rigurozitate, de tatăl ei, privind situația averii lor. Nu omisese nici cea mai neînsemnată sumă. De ce? În sfârşit, singura scrisoare trimisă de Sigrid după trecerea ei prin Canada, şi câteva cărți poştale adresate lui Erik şi Norbert.

Rămăsese hârtia cea mai misterioasă, un plic nu numai ştampilat, ci şi pecetluit cu ceară, cu un sigiliu mare, pe se puteau citi distinct inițialele: *S.L.* – *Sigrid Lindval*. Plicul nu fusese deschis de părinții ei. Dorința aprigă de a-l deschide, de a citi ce era scris acolo, îi strânse fetei gâtlejul. Nervii îi erau încordați ca ai unei sălbăticiuni ce stă la

pândă. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Sângele i se urcase în obraz. Pentru a încerca să reziste tentației – rezistență despre care de altfel ştia sigur că e zadarnică – aşează plicul în fața ei, pe fotoliul tatălui său. Apoi se ridică şi se îndreptă spre fereastră: poate că frații ei vor veni totuşi mai devreme? Flavie nu-şi isprăvi în gând acel: „N-au decât să vină", pe care începuse a şi-l spune. Dintr-un salt se reîntoarse pe scăunelul ei. Pe plic, nicio adresă. Hârtia era groasă. Ceara crăpase. Flavie înhăță nervoasă foile aflate în plic şi recunoscu imediat scrisul drept, elegant şi orgolios al lui Sigrid. Încă de la primele rânduri simți o emoție atât de violentă, încât inima încetă câteva clipe să-i mai bată. Făcuse mai rău decât dacă ar fi violat o criptă. Violase taina unei inimi.

„*Iubitul meu* – scria Sigrid – *când vei*

citi aceste rânduri, eu nu voi mai fi. Lumea întreagă şi, din păcate, tu în primul rând, afirmaţi că n-am dreptul să-mi strig iubirea. Puţin îmi pasă! În faţa ta mă simt şi cu trupul şi cu sufletul dezgolite. Sunt atât de mult a ta, încât e o nebunie să vrei să ascunzi ceea ce e între noi: ne aparţinem aşa cum nu şi-au aparţinut niciodată nişte îndrăgostiţi…”

Flavie lăsă să-i cadă foile care – împinse de adierea caldă din căminul unde dansau limbi înalte de flăcări – zburară, apoi căzură risipindu-se pe blana de pe jos. Fata mai mult se prăvăli decât se aşeză pe colţul unui divan. Citise multe romane, mai ales când studiase la Otawa, dar nici cele mai tandre declaraţii schimbate între personajele acelea imaginare nu-i răscoliseră vreodată sufletul ca acel strigăt de deznădejde, acel strigăt de agonie al unei fe-

mei tinere, născută să fie fericită.

Flavie vedea ca prin ceață obiectele din jurul ei. Avu prezența de spirit să apuce o sticlă cu lichior, despre care tatăl şi frații ei susțineau că ar fi foarte reconfortant şi din care sorbi o gură. Înghițitura îi arse gâtlejul. Nu era obişnuită cu alcoolul; tuşi; tusea o ajută să-şi recapete stăpânirea de sine. Dacă acea pasiune ar fi fost a altei persoane decât a eroinei sale, atât de iubită, n-ar fi reacționat cu atâta violență; poate că ar fi învinuit-o pe autoarea unei astfel de scrisori, de exagerare, de romantism. Dar cea care scrisese acele lucruri era Sigrid.

— Cum a putut să sufere atâta din pricina unui bărbat?

Brusc, mintea tinerei Flavie îşi recapătă limpezimea. Frații ei trebuiau să pice dintr-o clipă în alta. Iar ea voia să isprăvească scrisoarea înainte de în-

toarcerea lor. Va hotărî mai pe urmă dacă le va vorbi sau nu despre acest lucru. Cu un genunchi pe pământ, adună cu pioşenie, una câte una, foile risipite pe jos. Începuse a se însera, dar flăcările din cămin revărsau atâta lumină, încât putea citi fără nicio dificultate. Oare Sigrid îşi dăruise astfel inima unui om în carne şi oase? Exista oare aievea un bărbat care să posede toate calitățile cu care-l împodobise acea îndrăgostită deznădăjduită? Sigrid vorbea de o greşeală făptuită de ea. Deşi iubitul ei nu voise s-o ierte, ea era sigură că el continuase s-o iubească la fel de puternic ca şi odinioară.

Flavie îşi aminti de *Cântarea Cântărilor*, de *Călugărița portugheză*, de strigătele cele mai crâncene înălțate către cer sau către ființele dorite, în numele iubirii desăvârşite: nimic nu se putea compara cu dezlănțuirea îndrăgostitei

Sigrid. Trecea mereu de la admirația cea mai înflăcărată pentru acel Jan, la reproşurile cele mai amare. Nu se îndoia pentru nimic în lume că patimii ei nu i s-ar fi răspuns cu o patimă egală. Cele două ființe despărțite una de alta, trăiseră cu inimile sfâşiate. Flavie, care nu auzise niciodată până atunci vorbindu-se despre Jan Yvarsen, vedea conturându-se imaginea unui bărbat cu o putere de atracție fără egal.

„Aduci atâta bine pe pământ, Jan, dar nu face şi mai mult rău! Alini suferințele, dar cele pe care le dezlănțui crezi că nu-ți vor fi puse la socoteală la Judecata-de-Apoi? Şi totuşi, nu e nimic de făcut! Peste tot pe unde vei trece, femeile vor fi atrase spre tine ca de un magnet puternic. Chiar dacă prin cine ştie ce întâmplare îngrozitoare ai fi desfigurat, ți-ar rămâne spiritul, sufletul tău luminos,

devotamentul, nesfârşita ta bunătate, Jan... Oh, Jan!”

Un strigăt umpluse odaia, o revărsare de voluptate şi de groază. Flavie nu auzise niciodată o muzică mai sfâşietoare şi mai îmbătătoare. Începu să respire sacadat şi aproape că i se tăie răsuflarea când citi aceste rânduri:

„Jan, m-ai alungat a doua oară pentru ceea ce i-am făcut Idei. Socoți, desigur, că sunt sfâşiată de remuşcări, că mă căiesc ca o păcătoasă. O cunoşti prea puțin pe Sigrid a ta! Singura mea sfâşiere sufletească e că nu mi-am luat toate măsurile ca să nu mai apară niciodată, fiindcă atunci fericirea noastră ar fi fost deplină.

Jan, față de iubirea noastră, cum poate conta atâta viața unei femei cu care te-ai însurat într-o clipă de mânie? Chiar

dacă ai pune la socoteală şi pruncul nevinovat pe care-l purta în pântece…”

Oare ce i-o fi făcut Sigrid acelei Ide? se întrebă Flavie.

Era gata s-o socoată pe Ide o intrusă, care numai şi prin simplul fapt că despărțise două ființe făgăduite una alteia, merita moartea. În sfârşit, ultima pagină… Ajunsese la ultima pagină. Cuvintele prinseră a arde din nou în fața ochilor tinerei fete.

„În clipa în care-ți scriu, sunt mai hotărâtă ca niciodată, la orice! Infirmiera-şefă de la clinica ta mi-a dezvăluit – prin nişte subînțelesuri perfide (şi ea te iubeşte şi e deznădăjduită că nu va putea obține niciodată o fărâmă din inima ta), că în casa care a slujit de decor iubirii noastre, te aşteaptă o tânără şi seducătoare văduvă. Jan, chiar dacă această

Thérèse ar fi perla lumii, o urăsc! Tu eşti al meu şi nimeni nu se va vârî între noi! Va trebui, până la urmă, să recunoşti că numai eu pot reprezenta pentru tine fericirea pe pământ! Am o armă, Jan, şi dacă va fi nevoie mă voi sluji de ea împotriva acelei Thérèse. Dacă voi crede o singură clipă că tu nu vei mai fi niciodată al meu, pentru că mi-ai alungat din inimă chipul, voi întoarce arma împotrivă-mi pentru a-mi pune capăt vieții. Dar voi găsi de dincolo de mormânt pe cel sau pe cea care va înțelege că iubirea noastră ne situează mai presus de orice crimă. Căci ar fi trebuit s-o înlături pe Ide din viața ta! Ar fi trebuit s-o alungi pe acea Thérèse necunoscută, dar de fapt o ticăloasă din moment ce încearcă, smintita, să mi te ia! Jan, te iubesc! Fiecare fibră din ființa mea, fiecare picătură din sângele meu sunt ale tale! Jan, viu sau mort, sufletul meu nu te va pă-

răsi niciodată!”

Răscolită, Flavie citi şi răsciti acele rânduri sfâşietoare, când brusc auzi deschizându-se poarta. Erik intrase în curte, plin de veselie, urmat de Bertie, iar acum îşi legau caii. Ca şi cum ar fi fost vorba să-şi salveze propria-i viață, înainte de a avea vreme să mai cumpănească, Flavie luă scrisoarea şi plicul şi se aplecă atât de brusc spre vatră, încât mâna-i albă se cufundă în cercul înaltelor flăcări albastre. Aruncă repede foile. Nu trebuia să mai rămână nicio urmă! Tânără fată acționase din reflex. Idolul lor, Sigrid, era o criminală? Cu neputință! Trebuia s-o salveze de această pată, să înlăture orice urmă a fărădelegilor sale... Erik nu pricepu sensul acestui gest smintit. Se năpusti, crezând că soră-sa se arsese foarte tare. Dar mişcarea fetei fusese atât de

rapidă, încât nu se arseră decât câteva fire de blană din manşeta rochiei de casă. Totuşi, tensiunea nervoasă, zdruncinătura morală, uimirea, fuseseră prea puternice. Graba cu care se năpustise Erik n-a fost chiar zadarnică, fiindcă izbuti s-o prindă la vreme în braţe pe sora sa care leşinase. Cei doi băieţi – tulburaţi la rândul lor – nu ştiau ce să-i facă. Flavie se bucura de o sănătate perfectă şi de un echilibru nervos fără cusur. De altfel, îşi veni foarte repede în fire şi, agăţându-se de gâtul lui Erik, se strânse la pieptul lui. Îngenuncheat în faţa divanului, acesta o bătu stângaci pe umeri, o sărută pe frunte şi pe obraji, tot repetând întruna:

— Flavie! Ce ai Flavie? Ce-ai descoperit şi ai vrut să ne ascunzi? Puteai să te arzi zdravăn! Hai, hai, linişteşte-te!

Norbert se repezi spre fosta odaie a

părinților săi şi se întoarse cu o sticlă cu spirt pentru frecție şi cu un pahar de apă în care pusese şi puțin rachiu. Aflată între cei doi frați ai ei, atât de afectuoşi, Flavie îşi veni pe deplin în fire. Se scutură violent, apoi oftă scurt, de câteva ori, manifestări care-i bucurară atât de tare pe cei doi băieți, încât strigară cât îi ținea gura, fericiți că, în sfârşit, sora lor surâdea, aproape liniştită. Atât Erik cât şi Bertie se simțiră şi mai uşurați după ce smulseră de la sora lor precizarea care-i interesa în cel mai înalt grad: şi anume, că nu era vorba de ceva în legătură cu părinții lor. Erik se însurase. Bertie făcuse mai multe pasiuni – pe cât de hotărâtoare şi eterne în intenție, pe atât de trecătoare în realitate. Legendara Sigrid ocupase – în amintirea lor – locul pe care-l merita. Îi erau profund recunoscători pentru bunăstarea de care se bucurau, dar –

mai puțin naivi decât sora lor – presupuseseră, în mod cât se poate de judicios, că acea moştenire le-ar fi parvenit oricum, având în vedere gradul de rudenie cu dispăruta. Minunata lor poveste de odinioară, înfrumusețată de vârsta lor fragedă, nu mai isca acum în ei decât un scurt moment de înduioşare față de bogata imaginație de care dăduseră dovadă toți trei. În sfârşit, cei doi băieți puseseră unele întrebări tatălui şi mamei lor. Amândoi se arătaseră a fi în deplin acord doar asupra unui punct: nici tatăl, nici mama lor nu doreau ca Flavie – cu o ținută atât de mândră, atât de pură, de sănătoasă şi de frumoasă – să semene vreodată cu Sigrid. Odinioară, Flavie se mirase că Erik nu-i mai spusese niciodată „Sigrid”. Fratele mai mare nu voise să-i dea niciun fel de explicație. Adevărul e că într-o zi, când îi spusese surorii sale

„Sigrid”, zărise din nou pe chipul mamei sale acea expresie de tristețe pe care o vedea ori de câte ori îi spunea surorii sale astfel. Își întinsese atunci brațul – care ajunsese tot atât de puternic ca şi al tatălui său – ca s-o cuprindă pe după umeri pe draga lui măicuță, şi-i şoptise la ureche:

— Fiul tău mai mare se înşeală, măicuță dragă, sau te necăjeşti ori de câte ori îi spun Flaviei, Sigrid?

Pe chipul mamei sale se ivi un fel de melancolie.

— Cel de-al doilea nume pe care l-am adăugat la numele fetei, pe actul ei de naştere, nu ne obligă să facem vreodată vreo asociere între Flavie şi Sigrid. Deie Domnul ca Flavie să nu poată fi niciodată comparată – nici fizic, nici moral – cu femeia aceea frumoasă.

Erik îşi dădu seama că mama sa n-avea să-i spună mai mult, dar că puți-

nele cuvinte pe care le rostise erau mai mult decât neliniştitoare.

Iată deci de ce cei doi fraţi nu cerură nicio explicaţie surorii lor, ci se mulţumiră doar să adune foile risipite pe fotoliul din faţa căminului. Dosarul le confirmă, într-adevăr presupunerile: şi anume, că dacă averea verişoarei tatălui lor revenise copiilor acestuia, lucrul se întâmplase nu fiindcă ar fi existat vreun testament în favoarea lor, ci datorită gradului lor de rudenie. Şi fiindcă un oarecare doctor Jan Yvarsen refuzase testamentul. Doctorul – scrisese notarul – se arătase de o asemenea brutalitate şi intransigenţă, încât refuzase să asculte fie şi cel mai neînsemnat cuvânt. Nu voise să ia nici măcar scrisoarea – fără adresă pe plic – dar care era limpede că-i fusese adresată de domnişoara Lindval. Omul de legi socotise că nu putea proceda mai bine decât

trimițându-le lor acea scrisoare. Bine-înțeles, domnul şi doamna Verneuil, atât de preocupați de moralitate, încercaseră să obțină unele lămuriri. Notarul îi sfătuise să nu ia legătura cu doctorul Yvarsen. Mai mult ca sigur că între el şi domnişoara Lindval se petrecuseră unele lucruri grave şi că orice aluzie la trecut nu putea să fie pentru celebrul medic – acum stabilit la Stockholm – decât motiv de durere şi de mânie. Mai bine să lase legea să acționeze şi să accepte ceea ce le dăruia soarta. Erik şi Bertie fură mult mai puțin surprinşi decât se aştepta Flavie. Cei doi băieți se aşezară pe divan, alături de sora lor; şi legănând-o şi mângâind-o ca pe vremea când era fetiță, o rugară cu insistență să renunțe la tot ceea ce putea constitui o urmare a acelui trecut tumultuos.

— Abia acum înțeleg de ce şi tata şi

mama doreau atât de mult ca tu să nu poți fi niciodată comparată cu Sigrid! Dacă am fi cunoscut măcar jumătate din adevărul – care trebuie să fi fost cu siguranță cumplit – n-am mai fi inventat legenda aceea a noastră.

Flavie se lăsă mângâiată, alintată, dar – tenace – nici n-auzea vorbele rostite de frații ei. Era profund tulburată de acel nume care tot revenea, plin de laude, sub pana notarului. Şi apoi – lucru pe care frații ei nu-l ştiau – fusese izbită de paragraful, aproape profetic, din scrisoarea aruncată în foc:

„Şi apoi se va ivi odată cineva care te va sili să pui în balanță, de o parte păcatele, de alta, nemăsurata mea dragoste pentru tine. Datorită acestui mesager postum, va veni o zi în care mă vei ierta”.

Flaviei i se păru că reținuse exact termenii scrisorii. Ei erau însă mult mai vagi. Fără să vrea, fata îi adaptase acelei dorințe atât de noi, dar totuşi atât de lesne de prevăzut: de a-l cunoaşte pe Jan Yvarsen. Îi lăsă deci pe frații ei să vorbească, recăpătându-şi înfățişarea firească şi veselia obişnuită. Numai că, după câteva săptămâni, când frații o întrebară ce avea de gând să facă, ea le răspunse foarte clar:

— Am cules o serie de informații de la Facultatea de Medicină. Vă rog să nu săriți în sus, fiindcă orice veți face, nimic nu mă va putea determina să-mi schimb planurile. Doctorul Yvarsen e un medic arhicunoscut şi are o clinică foarte mare, unde vin pacienți din întreaga Europă ca să fie îngrijiți şi operați de el. Socot deci că ar fi cât se poate de bine să mă folosesc de cunoştințele căpătate, lucrând sub mâna lui.

Nădăjduiesc că diploma mea îl va determina să mă angajeze.

Pentru a rupe tăcerea plină de reticențe, fata adăugase cu maliție:

— Cred că vă dați seama că n-am să-i spun că avem o mină, foarte productivă, în Canada şi nici de alte bunuri. Nu mă voi duce acolo învăluită în blănuri şi în bijuterii. Voi fi prudentă, modestă şi ştearsă.

Erik strigă:

— De fapt, ce ai de gând cu acest nefericit? A pătimit destul cu Sigrid! Dacă vrei să te angajezi în slujba lui numai ca să-i vorbeşti despre ea, socot că eşti lipsită de tact, drăguța mea!

Când frații ei îi spuneau „drăguța mea”, însemna că nu erau câtuşi de puțin de acord cu sora lor. Numai că ea era mult prea preocupată de acel irezistibil doctor Yvarsen, ca să mai țină seama de opoziția fraților ei.

Flavie străbătuse deci Canada, apoi trecuse Atlanticul, Marea Mânecii şi Marea Nordului şi iat-o ajunsă în Suedia. Acolo manevrase cu dibăcia pe care ți-o insuflă curiozitatea, când această curiozitate sălăşuieşte în sufletul unei femei. Fusese modestă, fără să-şi ascundă totuşi îndemânarea şi Jan Yvarsen o angajase fără să şovăie. Navea să uite niciodată acea dimineață friguroasă, când gerul îți pişca obrajii, pe străzile Stockholmului. Vocea secretarei, o voce „administrativă”, îi acordase o întâlnire cu caracter personal. Clinica era foarte frumoasă, foarte modernă. Dar chiar dacă Flavie s-ar fi aflat în fața unui institut vechi şi demodat, ei tot frumos i s-ar fi părut. Inima începuse să-i bată prea tare şi prea repede. Se va afla, deci, în fața acelui „idol al femeilor”! Îşi imaginã, brusc, nişte ochi care-i cântărea silueta, o intonație in-

sidioasă, cu o oarecare tentă de ironie. N-a lipsit mult s-o ia la goană. Îşi aminti însă de fraţii ei care aveau să râdă cu gurile până la urechi de „hotărârile ei definitive” pe care şi le schimba atât de repede... Şi apoi, oare numai curiozitatea o făcea să fie atât de nervoasă? Sigur că ar fi protestat vehement dacă cineva i-ar fi spus adevărul; dar aşa cum odinioară, Thérèse Erhardt se îndrăgostise de Jan după ce citise caietele Idei, la fel şi Flavie – după ce citise scrisoarea de dragoste a lui Sigrid – fără să-l cunoască pe Jan, se simţea năpădită de un sentiment care nu se adresa atât spiritului cât mai mult inimii.

Deodată auzi o infirmieră care, intratã pe nesimţite, cu pantofii ei cu tălpi de fetru, spuse cu voce reţinută:

— Domnule doctor Yvarsen, vreţi să treceţi pe la secretariat înainte de a in-

tra în saloane?

Picioarele Flaviei refuzară s-o mai țină. Fata văzu trecând prin fața ferestrei imense, deschisă spre hol, un bărbat înalt, tânăr şi blond. Avea ochii limpezi, un surâs seducător şi o voce armonioasă. Plecă imediat, împreună cu infirmiera care-l oprise, fără să arunce nici măcar o privire fetei.

Un lucru pe care Flavie îl neglijase cu totul era vârsta doctorului Yvarsen. În orice caz, uluirea o țintuise locului. Nu putea fi decât doctorul Yvarsen, din moment ce infirmiera îi spusese astfel, dar... cât era de tânăr! Deşi tulburată, mintea îi rămăsese totuşi destul de lucidă pentru a putea face unele calcule. Dacă doctorul Yvarsen – care fusese însurat – practicase mai întâi medicina în Transvaal, apoi îşi pierduse prima soție, pe urmă se însurase a doua oară şi avusese timp să cucerească o faimă

mondială, arăta astfel, însemna că descoperise secretul tinereții veşnice! Căci bărbatul frumos, chiar seducător, pe care-l văzuse oprindu-se în fața ochilor ei năuciți, nu părea mai vârstnic decât ea, adică mai tânăr decât Erik, ba chiar şi decât Bertie! Gândurile i se învălmăşiră, apoi îi veni brusc ideea care o lovi ca un glonte: doctorul care trecuse nu fusese iubitul lui Sigrid. Era cel mult fratele celui ce fusese bărbatul visurilor sale... Ba fu chiar şi mai necăjită când ajunse la concluzia că acel medic trebuia să fie de fapt „băiatul lui Jan Yvarsen”! În vremea asta, bietul Erling habar n-avea că o fată se gândea la el cu atât de puțină simpatie. Flavie nu-i reproşa celui din care-şi făcuse, aproape în mod inconştient, un idol, că avea un fiu care nu era al lui Sigrid; nu, cu o lipsă de logică, pe cât de juvenilă, pe atât de feminină, invectivele şi le adre-

sa ei însăşi.

Ce copie ştearsă a acelui mare bărbat trebuia să fi fost băiatul acela înalt! Se ştie doar că fiii oamenilor celebri nu-şi pot egala niciodată părinții. Bine, cel puțin, că măcar nu-l făcea de ruşine!

În sfârşit, fu strigată, introdusă într-un birou şi imediat îşi făcu în sinea ei, *mea culpa*, față de fiul lui Jan care nu-şi îmbătrânise în niciun fel tatăl. Jan Yvarsen era cu mult mai frumos decât şi-l închipuise ea. Simți brusc dorința să râdă, fapt care o obligă să întredeschidă gura, cu buze proaspete şi frumos modelate. Într-un elan de gratitudine, trase adânc aer în piept. Jan – ridicând ochii pentru a se uita la noua venită – fu, fără să vrea, emoționat de deosebita frumusețe a fetei din fața sa, dar mai ales de acel surâs fericit. De ce era atât de fericită? Fu pe punctul s-o întrebe, dar întâlnise atât de des în via-

ța lui surâsuri smulse de admirație, încât nu mai puse niciun fel de întrebare. Își zise doar: „Dacă și inteligența e pe măsura frumuseții ei, atunci fata asta e o ființă excepțională”.

Flavie avea o voce dulce şi totodată sonoră, limpede şi tandră care nu-i putea lăsa insensibili pe cei ce-o ascultau. Jan fu plăcut surprins. În timp ce-i punea întrebări despre studiile sale, doctorul îşi zise că i-ar fi oferit oricum o slujbă. Foarte bucuros, îşi dădu seama că fata se potrivea de minune planului pe care şi-l făcuse de a înzestra clinica cu un laborator mult mai vast. Aşa se face că Flavie Verneuil fu angajată la clinica doctorului Yvarsen şi că trăia într-o stare de spirit din ce în ce mai neliniştitoare.

Singura temelie a echilibrului ei sufletesc era munca. Un motiv în plus de a-i plăcea doctorului Yvarsen, fără a-i pro-

duce remuşcări. În această privință, reuşise mult mai mult decât presupunea. Jan era pur şi simplu încântat de calitățile fetei. Cu bunătatea lui obişnuită, îi pusese tinerei sale colaboratoare unele întrebări despre studiile şi despre familia ei. Aici întâlnise singura neclaritate ce putea pluti în jurul acestei tinere luminoase. Căci de fiecare dată când venise vorba de familia ei, Flavie ocolise întrebările. Jan era mult prea discret ca să insiste. Fiecare e liber să tragă perdelele odăii sale, cu atât mai mult să păstreze pentru sine amintirile şi sentimentele. Psihologul care sălăşluia în el trase totuşi concluzia că nu era vorba de o dragoste nefericită care să motiveze cumpătarea – aproape austeritatea – vieții pe care o ducea Flavie.

Şi când Thérèse presupusese că Flavie era îndrăgostită de Erling, Jan ne-

gase cu vehemență o asemenea posibilitate. Exista în această afirmație ceva care-l deranja, fără să priceapă ce anume.

Capitolul VII

Şi lunile treceau... În Canada, Erik primea unele scrisori destul de bizare de la Flavie. Citindu-le, fratele mai mare îşi încrunta sprâncenele. Dacă soția sa, care stătea să nască, n-ar fi avut nevoie de prezența lui, s-ar fi îndreptat glonț spre Stockholm. Sentimentele sale fraterne față de Flavie căpătaseră o nuanță paternă. Atâta o dădăcise, încât acum îi lipsea grozav acestui om aspru al Nordului, foarte ferm în aparență, dar foarte tandru în fond. La explicațiile pe care le tot cerea, şi pe care fata le tot amâna, aceasta răspunsese în sfârşit:

„Ăsta-i adevărul, Erik! Aşa cum ai bănuit, sunt destul de vrednică de milă; sigur că nu din punct de vedere profesional, ci – oh, dragul meu confesor – din punct de vedere spiritual. Jan Yvarsen este – e cu neputință s-o neg – un om nemaipomenit! Nu poți să-l judeci cu aceeaşi măsură cu care-i judeci pe ceilalți oameni. Harul pe care prezența lui îl are asupra bolnavilor depăşeşte tot ce ți-aş putea spune. Aproape că stârneşte în ei un fel de idolatrie. Până şi țâncii înghit tot ce le dă el. Se pare că aşa a fost întotdeauna.

Infirmierele dau un randament mult mai mare decât dacă ar lucra în altă clinică. Toate se străduiesc, din dragoste față de «patron». Uneori se vede obligat să le dea ordin să se odihnească în timpul orelor destinate destinderii. Dacă li s-ar oferi de două ori mai mulți bani, ele

le-ar râde în nas celor care le-ar face o asemenea propunere. Îți dai deci seama care e atmosfera aici! Un fel de templu şi un zeu omniprezent! Uneori, zău că-mi vine să râd. Tonul serios cu care se debitează, de dimineață până seara: «doctorul a spus...», «doctorul preferă», are ceva exasperant. Apoi, mă surprind spunându-mi, în tăcerea albă a laboratorului: «el va fi mulțumit» şi acel «el» e în stare să mă determine să petrec o noapte întreagă în discuții intime cu reacțiile chimice! Trebuie să-ți mărturisesc acest «el» mă ține captivă... Îți dai seama ce vreau să spun, Erik? Captivă! Lucru de care noi am avut întotdeauna cea mai cumplită groază! Dacă n-aş fi captivă, aş putea să deschid larg ferestrele care nu pot fi deschise decât în plină vară! Mi se întâmplă să-mi trec mâinile de-a lungul trupului, măsurând cu paşi mari laboratorul, ca şi cum aş simți sub degete

nodurile legăturilor care mă ferecă... Îți mai aduci aminte, Erik, de câinele acela, născut dintr-o cățea coiotă şi un câine de casă, pe care l-am găsit într-o capcană şi l-am salvat? Dacă aş striga şi eu, aşa cum părea să strige, cu ochii pierduți, acel biet animal: «Ajutor, Erik, scapă-mă!»? Ar fi ceva prostesc, pentru că, exact ca şi el, aş încerca să scap din strânsoarea ta care mi-ar reda, totuşi, libertatea. Sunt prinsă în capcană, dar nu mă pot elibera decât eu singură. Am venit aici ca să aflu totul despre «Zâna Zăpezilor» şi bilanțul cercetărilor mele e, în momentul de față, următorul: nimeni n-a suflat o vorbă despre ea. Ca şi cum n-ar fi existat decât în imaginația noastră. Şi totuşi, ea a existat! Că l-a iubit nebuneşte pe Jan Yvarsen, e lesne de înțeles. Dacă aş fi fost logodnica unui astfel de bărbat şi l-aş fi pierdut, dacă aş fi aflat că s-a însurat cu o altă feme-

ie, mă întreb ce anume aş fi fost în stare să fac ca să-l recapăt. Cât de mult trebuie să-şi fi dorit Sigrid moartea! Dar cum de a putut Jan Yvarsen să renunțe la una din cele mai frumoase femei? Alte două întrebări suplimentare sunt: Thérèse, actuala lui soție… Şi Erling, fiul său. În ce-l priveşte pe Jan, sunt gata să-i găsesc toate scuzele din lume pentru tot ceea ce ar fi făcut. Dar cu Thérèse e altceva. Jan Yvarsen este dincolo de idee de vârstă. Arată admirabil. Thérèse, deşi mult mai tânără decât el, mi se pare bătrână. Îmi arată o simpatie care… nu ştiu cum să calific ceea ce mă face să simt această simpatie. Uneori parcă simt dorința să-i răspund şi eu la fel, dar între ea şi mine n-a existat niciodată – cel puțin în ce mă priveşte – un contact direct: o văd mereu pe Sigrid, pe Sigrid a noastră, care mă desparte de ea.

M-am dus să-i fac o vizită notarului. Pentru el, povestea moştenirii noastre e veche de douăzeci de ani. E, într-adevăr, destul de ramolit. Ştii ce a insinuat? Că aş face mai bine să mă îndepărtez de familia Yvarsen, din moment ce mă înrudesc cu familia Lindval.

Bietul om, într-un veston de nedescris, cenuşiu şi prăfuit, cu chipul ridat ca merele noastre reinette, *pe care le păstrăm până în primăvară, şi-a scos şi şi-a pus de vreo treizeci de ori antica sa pereche de ochelari. Cu un colţ de batistă le-a şters cu multă precauţie lentilele, înainte de a se hazarda să-mi spună:*

— Domnişoara Lindval avea o fire, să zicem... exagerată, dragă domnişoară Verneuil. Văd, slavă Domnului, că eşti cu totul altfel decât ea, căci dacă erai la fel, m-ar fi mustrat conştiinţa să nu-l înştiinţez pe doctorul Yvarsen de înrudirea dumitale cu verişoara lui. Asemenea fe-

mei sunt un pericol public…

Mă cunoşti destul de bine, Erik, ca să-ți dai seama că bietul om m-a enervat. Am izbucnit într-un hohot de râs… Sigrid a noastră «un pericol»… Poate pentru ea însăşi, fiindcă pentru alții era bunătatea personificată. După ce şi-a lustruit din nou lentilele, notarul şi-a pus liniştit ochelarii şi a râs şi el. M-a bătut uşor pe mână (n-avea importanță că eu mormăiam întocmai ca ursulețul crescut de tine când altcineva în afară de noi cuteza să-i atingă blana). Ne-am luat rămas bun, pe această concluzie enigmatică scăpată de pe buzele sale:

— Îmi face plăcere să te aud râzând, domnişoară Verneuil. Când ai văzut atâtea lucruri câte am văzut eu şi de cele mai multe ori deloc plăcute – cum se văd în birourile notarilor din întreaga lume – eşti fericit să constați că mai există suflete curate care râd de tot ce nu are le-

gătură cu tinerețea lor frumoasă. Râsul dumitale conferă lucrurilor adevărata lor valoare, în fața veşniciei. O femeie care trage cu pistolul în logodnica unui bărbat, pentru că nu poate suporta ideea ca acel bărbat să aparțină alteia decât ei, toate astea zău dacă mai merită altceva, după atâția ani, decât un hohot de râs.

Bineînțeles că mi-a fost cu neputință să-l determin să-mi spună mai mult. Atunci, am simțit dorința să-mi ascund fața într-un fular şi să mă strecor hoțeşte în vila familiei Yvarsen. Cine ştie dacă n-aş fi descoperit, în vreun sertar, un revolver de tip vechi? Dar dacă cumva notarul se înşelase? Dacă lucrurile se petrecuseră invers? Dacă Thérèse trăsese în Sigrid? Poate că toate urile şi gelozиile pe care le-a iscat în juru-i frumusețea Sigridei au sfârşit printr-un glonte nu tras, ci primit de ea. Trupul i-a fost

găsit jos, la poalele muntelui. Torentul nu-l luase cu sine...

Mărturiseşte că sora ta mai mică are imaginație, nu glumă! Orice-ar fi, eu n-am încredere în Thérèse. Şi totuşi... are aerul uneia dintre ființele cele mai bune ce se pot întâlni. În orice caz, da, în orice caz îmi e cu neputință să bănui această unică şi adorabilă ființă care se numeşte Jan Yvarsen!

Dar, bag de seamă că nu ți-am spus nimic despre fiul lui Jan Yvarsen. Unde lucrează acest băiat? Fireşte că tot la clinică! Trebuie să recunoaştem, în mod obiectiv, că operează tot atât de bine ca şi tatăl său, că pune un diagnostic tot atât de precis, că munceşte cu o ardoare, cu un devotament care ar trebui să-i atragă admirația tuturor. «Ar trebui», dar nu e chiar aşa. Căci încă de la naştere s-a obişnuit cu ideea de a nu fi decât fiul unui om celebru. Cum poți presupune

că va avea într-o zi curajul de a fugi din această minunată, dar zdrobitoare vecinătate? Tu mă cunoşti: n-am tendința de a vorbi mult, nici de a mă amesteca în treburile altuia, dar față de Erling Yvarsen mi-am descoperit o revoltă lăuntrică pe care cu greu mi-o pot stăpâni. Simt dorința să-l iau de umeri şi să-l scutur. Să ai atâtea calități şi să te mulțumeşti să stai în umbră! Să ai atâta talent şi să fii mereu al doilea! Te asigur, Erik, că băiatul ăsta, dacă ar fi singur într-un oraş, indiferent unde, şi-ar face un renume strălucit. Ceea ce i-ar trebui, ar fi o dragoste înflăcărată, care să-l determine să iasă din găoacea lui. Asta i-ar trebui! Uite, pe măsură ce scriu, îmi vin idei noi: ceea ce-i lipseşte lui Erling pentru a fi un «doctor de mare clasă» e o pasiune la fel ca cea care i-a ars inima tatălui său. Din nefericire, dacă toate infirmierele sunt nişte îngeri în privința

devotamentului, niciuna nu are acel ceva ameţitor pe care-l avea Sigrid a noastră. Erling şi cu mine nu prea discutăm. S-ar zice că se teme de mine. Când mă zăreşte de departe, îşi schimbă pe loc atitudinea. La început am crezut că era îndrăgostit de mine, dar cred că simte, bietul de el, că trebuie sau să sfărâme totul, sau să se mulţumească cu «nobilul» lui rol de dublură. Şi o dublură nu mi-ar plăcea câtuşi de puţin...

Să nu-ţi închipui că duc o viaţă tristă. Mă duc aproape la toate concertele. În casa unde stau, am o vecină, o văduvă tânără, care mă sileşte să fiu veselă, iar acum ne şi spunem pe nume. Femeie asta nu pricepe cum de nu m-am îndrăgostit nebuneşte de Erling. Cum ea nu lucrează la clinică, nu-şi poate da seama de atmosfera de acolo. Când eu îi spun: «De ce nu presupui mai curând că aş fi îndrăgostită de cel mai frumos bărbat

din oraş?» ea mă priveşte fără să pri-ceapă. A trebuit să-i precizez: «De Jan Yvarsen!» Vecina asta a mea are încă naivitatea să creadă că vârsta contează foarte mult, chiar dacă e vorba de nişte genii! A şi strigat: «Dar e mult prea bă-trân pentru tine!» Erik, dacă n-ai fi însu-rat şi dacă te-ai întâlni cu frumoasa Elena, cu Semiramida sau cu vreo altă frumusețe ilustră, înviată din morți, sunt sigură că sângele tău ar da ocol de do-uă ori mai iute întregului aparat circula-tor, înainte de a-ți regăsi suflul. Ei bine, află că Sigrid le întrecuse pe toate şi că Jan Yvarsen era demn de ea!

În sfârşit, m-am dus şi la mormântul lui Sigrid. E acoperit de o piatră albă de marmură. Poți citi pe ea numele tatălui ei (vărul nostru), al mamei sale (care a fost mătuşa prin alianță a lui Jan), apoi doar atât: Sigrid Lindval, fără nicio da-tă, nici a naşterii, nici a morții. Nădăjdu-

iesc că Jan Yvarsen a fost cel care a avut ideea suprimării acestor date. Sigrid era menită să aparțină tuturor timpurilor. Erik, sunt sigură că, pentru Jan Yvarsen, moartea lui Sigrid redevine, în unele momente, tot atât de apropiată ca şi când s-ar fi petrecut în ajun...

Dragul meu frate, te îmbrățişez... Scrie-mi cât mai des. Glumesc, dar ştii şi tu că tata ne spunea întotdeauna că e şi asta o formă de curaj.

Flavie.

P.S. *Nu sunt chiar atât de plină de curaj. Dacă ți-aş spune că simt uneori o dorință teribilă ca acest mare savant să fie mai puțin doldora de principii morale, ce-ai zice? Nu vreau să mă bombăni. Dacă în noaptea asta plâng, ştiu că vei fi supărat şi totuşi poate că voi plânge dacă doctorul nu va veni să se aplece*

asupra muncii mele, dacă nu-i voi auzi glasul care mă tulbură mai mult decât ți-aș putea spune. Îmi place să mă felicite, sau, cel puțin, să mă încurajeze... Are un fel unic de a sesiza punctul slab al unei cercetări. Presupune, de pildă, că de câteva zile mă frământă o problemă căreia nu-i pot da de capăt. Ar trebui să folosesc un reactiv, dar care? Doctorul vine, îmi citeşte notele, se instalează pe taburetul meu, se apropie de microscop, priveşte, apoi îmi sugerează:

— Nu crezi, domnişoară Verneuil, că substanța cutare, pusă în contact cu... etc... etc.

Vede în câteva minute ceea ce mă trudesc eu să descopăr timp de câteva zile! Constatarea incapacității mele ar trebui să mă întristeze, dar sunt prea femeie! Nu-mi displace ca şeful meu să mă depăşească, ba chiar să mă zdrobească cu superioritatea lui. Sunt încântată că e

atât de uluitor de inteligent. Numai că... nu mă simt prea liniştită fiindcă... doamna Yvarsen se tot încăpăţânează să mă invite şi simt – aşa cum simte castorul lynxul care-l pândeşte – că ar vrea să mă prindă la strâmtoare ca să mă determine să-i vorbesc despre mine. Mi-e groază să fiu prinsă la strâmtoare şi nu suport să vorbesc despre mine! Şi dacă n-ar fi decât doamna Yvarsen! Dar şi patronul şi-a pus ceva în cap, în legătură cu mine, o idee care nu se prea potriveşte cu frazele pe care le rosteşte. Mi-o spune cel de al şaselea simţ al meu, care stă veşnic la pândă.

În sfârşit, Erling, care ar străluci din plin dacă n-ar fi eclipsat de tatăl său, pregăteşte nişte discursuri pe care prefer să nu le aud.

Inutil să te mai tulburi în privinţa conduitei surorii tale. Am mulţi admiratori, dar mă pricep de minune să-i ţin la dis-

tanță şi să nu-i am la dispoziție decât atunci când vreau să mă duc la cinema sau la vreo altă distracție, ca de pildă, la dans. E un joc tot atât de distractiv ca şi spada sau floreta. Datorită faptului că părinții nu te-au conceput cocoşată sau cu picioarele strâmbe, te vezi adesea constrânsă să practici acest sport. Mă străduiesc să-mi domolesc totuşi cruzimea.

Copilăria noastră, în care am avut prilejul să cunoaştem animale primejdioase, mă ajută mult să-mi îmblânzesc adoratorii!

Bertie e un nesuferit, nu-mi scrie niciodată!”

Flavie credea că va putea ocoli la nesfârşit discuțiile delicate, dar iată că avea să vină totuşi un ceas în care trebuia să răspundă...

Pe zi ce trecea, Erling era tot mai ne-

fericit. Sigur, nu putea să nu vadă că reuşise magistral pe drumul pe care se angajase. Dacă Flavie nu şi-ar fi făcut apariția în casa lor, probabil că nu s-ar fi simțit niciodată stingherit de acest al doilea loc care îi revenea în mod normal. Dar prezența Flaviei schimbase totul.

Erling semăna mult cu mama sa la chip şi cu tatăl său la statură, dar moştenise prea puțin atât din cusururile, cât şi din calitățile celor doi părinți ai săi. Fiind singurul băiat – şi deci foarte alintat şi răsfățat – era mult mai sensibil la dragoste decât colegii săi, lucru de altfel cât se poate de firesc la vârsta lui. Flavie fusese pentru el ca o rază de soare. Nu se îndrăgostise de ea treptat, o idolatrizase chiar din clipa în care o zărise. Văzând-o, şi-a descoperit în el o nevoie frenetică de dragoste. Dacă ar fi întâlnit-o în altă parte decât la clinică,

poate că ar fi acționat altfel. Ar fi fost pe deplin încrezător în fizicul său, cu care avea întotdeauna succes la fetele de aceeaşi vârstă cu el. Ar fi avut o încredere instinctivă în inteligența şi, mai ales, în puterea sa de atracție, sub care se ascundea, de fapt, o mare dorință de dragoste. Dar el lucra la clinică! Mai înainte nu se comparase niciodată cu tatăl său decât pentru că dorea cu ardoare să ajungă la fel de priceput ca el, să-i ia într-o zi locul, dar cât mai târziu cu putință. Când iubeşti însă aşa cum iubea el acum, puteai să nu simți o oarecare superioritate, fie ea chiar trecătoare, superioritate ce se datora diferenței de vârstă dintre el şi părintele său? Timpul trecea fără ca Flavie să-i fi dat vreodată posibilitatea unei clipe de intimitate. Doar câteva plimbări călare, în compania tatălui său, unde fata – fiind o foarte bună călăreață – se distan-

ța de el. Erling era un călăreț bun, dar Flavie era în stare de adevărate acrobații ecvestre! Jan Yvarsen râdea, cu râsul său juvenil, când în plin galop fata se ridica în picioare, în șa, apoi se reașeza cu tot atâta ușurință, ca și cum s-ar fi ridicat și așezat pe un scaun, în vreun salon. Sau își arunca pălăria undeva departe, apoi venea în goană, se apleca din șa și și-o lua de jos, cu o ușurință de necrezut.

Flavie învățase să călărească de foarte mică. Tatăl ei o așeza în fața lui, în șa, iar frații ei o plimbau pe caii lor pitici, ținând animalele de frâu, iar pe neastâmpărata fetiță, de un picior.

Și iată că veni și ziua când Erling se simți deznădăjduit s-o vadă pe Flavie discutând veselă cu tatăl lui, părând – în nevinovăția ei – să fi uitat cu totul de el, rămas puțin mai în urma lor, pe o potecă îngustă de pădure. Ca să-și

alunge necazul, vru să-i depăşească. Dar calul său, un animal nervos, simțindu-se biciuit de crengi, se sperie, şi se ambală. Flavie scoase un țipăt, specific feminin, căci cunoştințele ei ecvestre o făcură să-şi dea imediat seama de primejdia în care se afla imprudentul. Trebuia să-şi stăpânească bidiviul, altfel îl păştea riscul de a nu-l mai putea opri dacă i-ar fi ieşit în cale un obstacol. Flavie îi strigă lui Jan:

— Încerc să-l depăşesc! Nu-şi dă seama că...

Dar n-avu când să-şi mai pună planul în aplicare, fiindcă Jan şi apucase frâul calului pe care călărea fata.

— Lasă-l, Flavie!

Ochii tinerei fete scăpărară. Vechile ei ranchiune împotriva lui Jan Yvarsen „care fusese atât de crud cu Sigrid”, îi veniră, toate, în memorie. Se îndreptă în şa, indignată.

— Vreți să se omoare şi el? strigă ea.

Jan fu izbit de acel „şi el”, dar nu era acum momentul lămuririlor. Răspunse, cu o voce brusc dominatoare:

— Vrei să-l jigneşti?

Flavie ezită o secundă, apoi înțelese. Cu inima plină de remuşcări pentru că se îndoise fie măcar şi o clipă de Jan, oftă:

— Iertați-mă... Aveți dreptate... Am şi eu frați şi ştiu că mai curând şi-ar frânge de zece ori gâtul, decât să fie ajutat de o femeie! Bărbații sunt absurzi!

Inima îi bătea să se spargă. Calul lui Erling dispăruse la capătul potecii. Gâfâind uşor, Flavie ardea de dorința de a porni pe urmele lui. Dar Jan adăugă, de data asta cu un glas toarte tulburat:

— Nu ne putem permite să galopăm; ştii foarte bine că n-am face altceva decât să sporim nebunia trecătoare a ca-

lului înspăimântat.

Cu toată teama care-o chinuia, fata îşi întoarse, timidă, faţa, către acest tată atât de stăpân pe sine, şi ceea ce văzu făcu să se topească în ea orice urmă de nelinişte în privinţa intensităţii sentimentelor părinteşti ale lui Jan Yvarsen. Arăta atât de palid, încât până şi buzele îşi pierduseră culoarea. Era cutremurat de aceeaşi spaimă ca şi Flavie. Câtă uşurare simţiră amândoi când îl găsiră pe Erling ocupat să liniştească nesupusul animal, pe care-l mai încercau încă unele tresăriri nervoase ce făceau să i se încreţească pielea de-a lungul şirei spinării.

Abia acum îşi dădu seama Flavie ce greşeala fără margini ar fi făcut. Căci chipul lui Erling se lumină cum nu-l mai văzuse încă niciodată luminându-se, când ea îi strigă:

— Concurenţă neloaială, doctore! M-ai

speriat atât de tare, încât tremur şi acum! Când mai ai de gând să întreprinzi asemenea tururi de forță, fii drăguț şi anunță-ți partenerii!

Flavie fusese neliniştită, şi totuşi atât ea cât şi tatăl lui avuseseră încredere în el! Erling era radios. Plin de veselie, propuse să poposească la un mic han pentru a-şi reîmprospăta forțele. Amintirea emoției limpezise atmosfera, aidoma unui vânt puternic care purifică aerul. Petrecură un ceas încântător. Flavie nu se simțise niciodată atât de liberă. Îi făcu şi pe tată şi pe fiu să râdă, ba încă să râdă zdravăn, povestindu-le, în felul ei spontan, întâmplări din viața sa, petrecute la marginea pădurii, pe malul lacurilor, în mijlocul zăpezilor. Apoi, brusc, se înstăpâni tăcerea. Lui Jan Yvarsen îi trecu prin cap o idee ciudată: „N-am mai simțit o încântare asemănătoare de pe

vremea când Sigrid îi însufleţea pe toţi din jur, cu nemaipomenita ei dragoste de viaţă! Ce lucru ciudat, canadiana asta de origine franceză mi-e atât de aproape de parcă am face parte din aceeaşi familie”.

Privirea îi fu atrasă totodată, de acea mişcare atât de feminină, remarcată de Thérèse: Flavie avea obiceiul să-şi scoată bustul înainte, lăsându-se uşor pe spate, ca şi cum şi-ar fi scuturat pletele bogate ce-i împodobeau chipul atât de armonios. Câtă mândrie în acest gest! „Numai Sigrid mai făcea mişcarea asta!” îşi spuse Jan. Această tânără nimerise – după câte se părea – dintr-o altă lume, la el, numai datorită întâmplării. Ideea că ar fi putut exista o legătură oarecare între ea şi Sigrid Lindval îi trecu prin minte, însă atât de vag, încât o uită aproape imediat. Dar numele lui Sigrid, odată evocat, fusese de ajuns

ca să arunce un văl peste tot ce-l înconjura. Însăşi Flavie se oprise exact în clipa în care – furată de povestirea ei – era gata să facă aluzie la legenda născocită de ea şi de fraţii săi. Simţi un fior strecurându-i-se de-a lungul spinării. Ochii ei, atât de sclipitori mai înainte, priviră neliniştiţi spre Jan Yvarsen. Văzu imediat cum pe chipul lui apăruse iarăşi amărăciunea. Flaviei îi răsunară brusc, în urechi, câteva rânduri din scrisoarea lui Sigrid: *„Brazdele tristeţii, pe care le-ai lăsat să ţi se iveascăla colţurile gurii, se vor adânci şi mai tare…”*. Flavie fu aproape sigură că, în acea clipă, Jan se gândea la Sigrid. Erling, oprit brusc dintr-un elan de fericire cum nu mai simţise niciodată, plin de speranţe că, în sfârşit şi-o apropiase pe cea pe care-o iubea, văzu privirea neliniştită a Flaviei şi tristeţea neaşteptată a tatălui său.

Un îndrăgostit raportează totul la neliniştea sa. Pentru prima oară, Erling simți nu neliniște, ci furie. Gândurile îl năpădiră atât de tumultuoase, încât strânse din fălci cu putere. Fără să se gândească, fără un cuvânt de scuză sau de explicație, își trase picioarele lungi, încălțate în cizme, de sub masa de lemn, şi se ridică.

Din trei paşi, ajunse la uşă şi ieşi. După ce-şi dezlegă calul – cu o grabă de parcă ar fi fost fugărit de duşmani – sări în şa şi se îndreptă spre Stockholm. Suferea atât de cumplit încât, dacă ar fi putut striga, ori plânge, ar fi simțit o imensă uşurare. O luase pe un alt drum decât cel pe care urmau să se înapoieze tatăl său şi Flavie. O va sili pe Flavie să se explice! Dar imediat fu cuprins de o spaimă cumplită: „Să se explice în legătură cu ce? Avea vreun drept asupra ei? Avea vreo rațiune s-o

silească să-i răspundă la dragostea lui?” Furia îl îneca, o furie atât de dureroasă, încât muşchii feţei i se crispaseră. Toate sentimentele sale o luaseră razna. Simţea revărsându-se în el – ca o lavă devastatoare şi incandescentă – o gelozie feroce, smintită, furioasă, împotriva tatălui său. Se simţea prins ca într-o capcană, blocat într-o fundătură. Puţin îi păsa că tatăl său era socotit cel mai mare chirurg din Suedia. Înţelese brusc că nu va putea niciodată – din pricina profundului respect pe care-l simţise întotdeauna faţă de acest tată – să încerce să-l detroneze şi să se năpustească spre glorie, cu mijloacele pe care le avea... Dacă ar fi acţionat astfel nu l-ar fi jignit numai pe tatăl său, ci mai ales pe iubita lui mamă. Ştia că e un bărbat frumos, dar Flavie părea să nu vadă decât frumuseţea tatălui său. Să încerce să-şi depăşească tatăl şi pe

acest plan? Până atunci, devoțiunea sa filială fusese atât de mare, încât i se păruseră întotdeauna firești favorurile pe care femeile erau gata – în mod vizibil – să le facă chirurgului. În principiu, tatăl său nu lua în seamă astfel de sentimente. Dar era totuşi cu putință ca un bărbat, care toată viața lui fusese socotit mai presus decât ceilalți, să accepte, fără suferință, să-şi cedeze rolul de seducător (jucat chiar fără voia lui) generației tinere? Erling îşi reproşă sentimentele urâte care-l tulburau. Pe moment, îşi regăsi dragostea filială, dar imediat după asta fu din nou cuprins de un alt val de deznădejde. Ajunsese la marginea pădurii. Ieşind, din umbra ei, răsuflă uşurat. Spuse în gând o rugăciune – aceeaşi pe care rostea şi când era copil, ca să-şi potolească furia, după care se simți parcă mai uşurat. Mergea cu calul la pas, iar când ajunse

acasă îşi şi făcuse planul cum, să acționeze. Ce mult o iubea pe Flavie! Fără ea, i se părea că viața nici nu merita să fie trăită. Voia să-i câştige dragostea şi să se însoare cu ea. Dar Flavie era o ființă mult prea originală, ca el să-i ofere o viață banală, cu care s-ar fi mulțumit multe alte femei. Trebuia să-i poată spune că – pentru ea – era în stare să urce pe culmile artei sale, că – pentru ea – era în stare să se depăşească pe sine să realizeze imposibilul. Înainte de orice trebuia să afle unde-i va plăcea Flaviei să se stabilească. Acolo, indiferent cu ce preț, avea să-i arate că este un medic demn să-i fie soț. A continua să mai lucreze alături de tatăl său, era ceva peste puterile sale. Erling avea o minte mult prea ascuțită ca să nu-şi dea seama că orice afecțiune omenească cu timpul se poate toci, slăbi, şi – cine ştie – chiar transforma în ură...

Ar fi vrut să se stâlcească singur în bătaie, numai pentru gândul că şi-ar putea cândva urî tatăl, şi totuşi trebuia să admită că numai ura putuse să-l determine să ajungă acolo unde ajunsese. Dragostea lui pentru Flavie avea să-i hotărască viitorul: va părăsi clinica, chiar şi oraşul, sigur, nu chiar a doua zi, dar foarte curând. O rivalitate între doctorul Erling Yvarsen şi Jan Yvarsen era de neconceput. Atunci să-şi aleagă alt oraş din Suedia? Nu! Va pleca! Departe! Într-o altă țară, într-un loc nou! Dragostea îl făcea să simtă dorința de a se schimba; să devină un bărbat care să stea pe propriile sale picioare, un bărbat demn de a fi iubit... Tatăl şi mama sa vor fi îndurerați, dar poate nu chiar atât de dezolați cum îşi închipuia el. Şi totuşi, mama sa era atât de apropiată de el! Erling ştia foarte bine că unei mame nu poți să-i ascunzi prea

multe lucruri. De câteva luni îi surprinsese unele priviri cam neliniştite. Thérèse ar fi trebuit să fie mulțumită de acel „*satisfecit*” pe care marele medic şi chirurg îl acorda fiului său aproape la fiecare masă pe care-o luau laolaltă. Dar ea văzuse mult mai departe... În fața lui Jan, Erling încetase acum de a mai fi doar fiul său. Băiatul îşi aminti de unele reflecții, îşi rememoră unele fraze rostite de colegii lui privitoare la succesele părintelui său. Sigur, nimeni nu se lega de moralitatea lui; Jan ştia cât cântăreşte reputația unei demnități fără pată, mai ales în cariera medicală, şi nu dădea nici cel mai mic prilej de cleveteală. Totuşi, se glumea adesea pe seama dezlănțuirilor, mult prea pline de entuziasm, ale atâtor şi atâtor paciente ale sale. Dar, fie chiar şi în gând, oare tatăl său trădase vreodată dragostea pe care i-o purta soției sa-

le? Erling se califică, în sinea lui, de bădăran. Ar fi vrut să-i ceară iertare tatălui său pentru faptul că-i putuseră trece prin minte nişte gânduri atât de urâte... Şi totuşi, ele îl deranjau, fiindcă la toate acele femei îndrăgostite de tatăl lui, se vedea obligat să mai adauge una. Fie şi numai din pricina acestui singur nume, bănuiala persista, înfiptă ca un spin, în inima băiatului: ca să fii atât de iubit, nu însemna oare că Jan Yvarsen se complăcea într-o astfel de situație? Că celelalte femei cădeau la picioarele doctorului, mă rog, la urma urmei, părea ceva firesc! Dar ca Flavie să nu fie descurajată – în sentimentele față de „patronul” ei – de răceala profesională pe care acesta ar fi trebuit să i-o arate, iată ce anume făcea să-i vâjâie urechile şi să-i încingă obrajii. Fiindcă nu era vorba numai de o durere posibilă, pe care o întrevedea pentru măicuța

lui, ci şi de o crimă față de el. Îşi aduse aminte de fiecare laudă adresată de tatăl său – cu bună-credință – Flaviei. Abia acum înțelegea anumite nuanțe mai deosebite ale vocii pe care până atunci ar fi preferat-o oricărui alt glas. De ce acest elan în a o felicita? Şi de ce fata părea că soarbe complimentele doctorului? Nu! Nu era cu putință! Şi totuşi, de ce tatăl său simțise aşa, deodată, nevoia de crea un laborator? Nu pentru a păstra această minunată făptură lângă sine? Gesturile cele mai firești ale tatălui său i se păreau acum suspecte. De ce s-o invite pe Flavie Verneuil la ei acasă? De ce atâta insistență ca ea să accepte? Nu cumva din cauză că minutele pe care le petreceau împreună, în cursul zilelor atât de pline, de la clinică, nu le erau de ajuns? De ce venise fata mai des la ei acasă, atunci când Erling lipsise din Stoc-

kholm?

Din fericire, totul nu fu decât o scurtă vijelie. Căci Erling îşi regăsi bunul simţ de îndată ce-o zări pe mama sa, care se plimba agale prin grădină, cu foarfecele în mână. Analiză atent cele mai mici amănunte ale acelei siluete atât de dragi. Thérèse purta o rochie albastră. Peste frumosul ei păr strălucitor îşi pusese un şal de lână, moale ca un puf. Într-o zi, Erling îi povestise, plin de entuziasm, că văzuse o ţărancă legată la cap cu un şal asemănător. Thérèse nu spusese nimic, dar într-o seară o găsise – încântat de surpriza pe care i-o făcea – înfăşurată într-un astfel de şal. Atâta timp cât ea va fi gata să-şi deschidă braţele singurului ei băiat, va exista întotdeauna pentru el un refugiu pe acest pământ, certitudinea, liniştea.

Dădu fuga la grajd, încredinţă rândaşului calul şi alergă, aşa cum făcea

odinioară, când se întorcea de la liceu, să se arunce în brațele mamei sale. Cum era mult mai înalt decât ea, o luă în brațe şi-o ridică în sus ca s-o sărute. Râdea, strângând-o la piept, nevrând s-o lase jos şi purtând-o spre casă, fără a-i lăsa răgazul să isprăvească strânsul buchetului de flori. Thérèse ghici – cu tot atâta siguranță ca şi cum i-ar fi mărturisit prin viu grai – cât de tulburat era fiul ei. Totuşi, nu-l întrebă nimic; se mulțumi să simuleze un viu interes față de cele petrecute în legătură cu plimbarea sa şi nu-şi manifestă în niciun fel surpriza de a-l vedea înapoindu-se singur. Dar cum urechea ei stătea la pândă, îşi reținu un oftat de uşurare când auzi pasul liniştit al calului lui Jan păşind pe poartă.

Reîntoarcerea lui Jan şi a Flaviei nu fusese mai puțin tumultuoasă decât cea a lui Erling. Văzându-l pe băiat

ridicându-se şi părăsindu-i fără nicio scuză, Flavie se îndreptă brusc. Privi pe fereastra aflată în fața ei, şi constată graba nemaipomenită cu care Erling îşi dezlegă calul şi sări în şa. „Fuge, îşi spuse ea. Ca şi cum i-ar fi teamă ca nu cumva vreunul din noi doi să se ridice şi să-l cheme înapoi.”

Jan, şi mai surprins decât fata văzu obrajii proaspeți ai acesteia înroşindu-se şi ochii întunecați aruncând fulgere. Se întrebă dacă această mânie nu izvora cumva din mâhnire. Ce-l apucase pe Erling, de obicei atât de la locul lui? Spaima pe care i-o pricinuise bidiviul să-l fi zguduit atât de tare, cu atât mai mult cu cât nu binevoise să le spună nimic? Dar, despre toate aceste lucruri, Jan nu scoase o vorbă. Se uită la ceasul-brățară şi, după ce-i propuse fetei să mai ia câte un păhărel de lichior, invitație la care primi un refuz scurt, dă-

du semnalul de plecare.

Ar fi vrut să profite de acest drum pentru a da o asemenea întorsătură discuției, încât să afle cam ce anume gândea Flavie despre el. Numai că nu avusese încă niciodată prilejul de a se măsura cu fata când aceasta era obsedată de un gând pe care nu voia să-l împărtăşească nimănui. După două sau trei încercări infructuoase, Jan renunță la întrebări. Chipul ei tânăr, atât de deschis mai înainte, acum se întunecase, se înăsprise. Strângând din dinți, îşi conducea calul numai prin reflexele create de obişnuință. De îndată ce drumul îi îngădui, o porni în galop, iar Jan o urmă fără o vorbă. Avea şi aşa destule lucruri la care să se gândească. Aproape că nu se mai îndoi că Flavie îl iubea pe Erling şi că Erling răspundea acestui sentiment. Dar atunci de ce fugise? Jan nu era întot-

deauna un psiholog tot atât de bun ca soția sa. Totuşi, simți cum i se strânge inima, întrevăzând ipoteza că Erling s-o fi simțit jignit de atenția exclusivă pe care Flavie păruse că i-o acordă lui! Această revelație fu ca o lume nouă ce i se deschise brusc în față. Un univers în care soarele era mai puțin cald, mai puțin strălucitor. Această idolatrie de care se bucura – de când îşi putea aduce aminte – în ochii femeilor, devenise parte integrantă din viața sa. Nici măcar nu se mai gândea la ea. Atâtea femei sunt dorite de bărbații care le întâlnesc şi, totuşi, nu simt, din această pricină, nici cea mai mică tulburare. Încă de pe vremea când era însurat cu Ide această atitudine a femeilor îi crease multe momente neplăcute. În timpul celei de a doua logodne cu Sigrid, toate concurentele dispăruseră de la sine. Sigrid era mult prea frumoasă ca să

poată cineva lupta cu dânsa. După ce se însurase cu Thérèse, avusese atâtea satisfacții sentimentale în sânul căminului şi fusese atât de ocupat cu munca, încât răspunsese surâsurilor printr-un simplu surâs mecanic. E de ajuns să dai o cât de mică atenție omagiilor cuiva, pentru ca ele să declanşeze în noi un surâs conştient. Numai că el nu mai avea răgazul să reflecteze la asemenea lucruri. Până la urmă, trecând în revistă anii ce se scurseseră, îşi spuse că nu fusese iubit de nicio femeie cu care ar fi dorit să aibă legături mai intime. Dar iată că apăruse Flavie, şi față de Flavie sentimentele sale nu mai erau atât de indiferente. Dobândi certitudinea că, din zi în zi, chipul Flaviei gonea tot mai mult din inima lui pe cel al lui Sigrid. Prin ce mister ajunsese să țină atât de mult la Flavie? Era pentru el un fel de nouă Sigrid, reînviată, pe care

putea s-o iubească liniştit, fără nicio dorință carnală. Nu se comportase față de Flavie aşa cum s-ar fi comportat față de o colaborare oarecare. Dacă se ducea seara să-i verifice lucrările, o făcea mai ales pentru că această vizită constituia pentru el un moment deosebit de plăcut. Nu se simțea vinovat față de soția sa; dragostea pentru Thérèse nu slăbise, dar Flavie era ca un trandafir proaspăt deschis, al cărui capricios parfum îi plăcea să-l adulmece cu un fel de dorință – credea el – deloc carnală. Jan Yvarsen îşi reținu cu greu un oftat de tristețe, căci, cu obişnuita lui cinste şi luciditate, avu certitudinea că trăise cele mai frumoase zile din viață. Şi acum iată că trebuia să renunțe la această existență deosebită.

Îşi pusese adesea unele întrebări privind colaborarea lui cu Erling, dar nimic din comportarea fiului său nu-i în-

găduise să presupună că tânărul doctor ar suferi din pricina apropierii de strălucitul său tată. Îl avusese, deci, tot timpul pe Erling alături. De atunci, clinica îi dăduse mult mai puțină bătaie de cap şi-l obosise mai puțin. Fiecare intervenție reuşită a lui Erling îl bucurase mai mult decât dacă operația ar fi fost executată de el însuşi. Căminul său fusese întotdeauna o oază de desăvârşită linişte. Împărtăşise cu soția lui toate bucuriile privind harurile – în materie de medicină – ale fiului lor. Ea era aproape la fel de surâzătoare şi de frumoasă ca în primele zile. Niciunul din ei nu simțea povara anilor.

Dar Flavie fusese ca un nou ferment, care pusese în valoare prețul tuturor celorlalte daruri ale sale. Oare avea să îndure încă o dată hărțuielile şi suferințele? Dacă... Ei bine, la urma urmei, de ce Erling nu s-ar însura cu Flavie?

În felul acesta, bucuria lui n-ar fi şi mai deplină?

Pe câmp începuse să bată vântul. Flavie galopa nu departe de el. Fiecare se gândea la ale sale. Jan încercă să meargă în acelaşi ritm cu fata. Cum intrară în oraş, aceasta – mulțumindu-i pentru plimbarea pe care o făcuse – îi ceru îngăduința să plece, fiindcă se grăbea. Înainte ca el să-i răspundă, fata şi plecase.

Capitolul VIII

Jan, Thérèse şi Erling luară ca de obicei, masa în perfectă linişte. Erling se retrase însă foarte devreme, pretextând că înainte de a se culca dorea să aprofundeze un studiu, în odaia sa. Thérèse însă ghici că nici tatăl, nici fiul nu se aflau în apele lor. Şi cum nici unul, nici celălalt nu făcură vreo aluzie la Flavie,

ea trase repede concluzia că neînțelegerile pe care le presimțea se datorau fetei.

Odată intrat în odaia lui, Erling nu se simți în stare nici să scrie, nici să citească. Se plimbă în lung şi-n lat, fumând țigară după țigară apoi, cu acea bruschețe ce-i mira adesea pe cei din preajma lui, acest băiat înalt şi liniştit se lăsă pradă sentimentelor sale pătimaşe. Îşi puse paltonul, coborî scara şi trecu glonț prin fața uşii salonului unde se aflau părinții săi, pentru ca aceştia să nu mai aibă când să-l strige. Îşi scoase maşina şi porni spre Stockholm. Nu putea să mai aştepte; trebuia s-o vadă pe Flavie. Voia să vorbească cu ea. La naiba cu convenienţele! Va spune cine era, în dosul uşii încuiate, şi va şti s-o determine să iasă împreună cu el. Căci treaba asta era pentru el o problemă de viață şi de moarte. Bineînțeles

că Erling cunoştea adresa „şefei de laborator” dar nu fusese niciodată la ea acasă. Fu surprins de eleganța casei. Numele fetei era trecut pe tabelul de la parter. O instalație telefonică, deosebit de modernă, îți îngăduia să-i întrebi, de jos, pe locatari, dacă erau dispuşi ca să te primească. Nerăbdarea lui era atât de mare, încât se gândi să se ducă neanunțat, s-o vadă, ca nu cumva fata să-l roage să-şi amâne vizita pe a doua zi. În loc să ia ascensorul, urcă zorit un rând de scări. Îşi veni însă repede în fire şi se întoarse la telefonul de la parter, făcând numărul Flaviei. Fata îi răspunse imediat; probabil că telefonul era chiar lângă ea. „Numai să nu se fi culcat!” îşi spuse Erling. Şi teama – doar numai la gândul că nu va putea s-o vadă – îi năpădi fruntea de sudoare. Percepu o nuanță de surprindere în glasul fetei care nu obişnuia să pri-

mească vizite nocturne.

— Cine e?

După ce Erling îşi spuse numele, urmă o secundă de ezitare. Apoi Flavie se interesă, cu o nelinişte nedisimulată:

— Dumneata, doctore? Sper că nu i s-a întâmplat nimic supărător tatălui dumitale!

Erling strânse din dinți. Tatăl său! Mereu tatăl său! Deci numele doctorului Jan Yvarsen era tot timpul pe buzele Flaviei. Deci se gândea în permanență numai la el!

Îşi drese glasul înainte de a-i spune că Jan era în perfectă stare, dar că el, Erling, ar fi cât se poate de fericit dacă ea ar consimți să iasă undeva, împreună.

La capătul celălalt al firului se auzi un râs plin de uşurare, apoi fata strigă:

— Să ieşim undeva? Ții cu tot dinadinsul? Nu ne-am plimbat destul toată

după-amiaza? De ce nu urci până la mine? Un singur inconvenient: ascensorul e în reparație... Cinci etaje...

Erling se simți dintr-odată atât de fericit, încât pretinse că-i plăceau în mod deosebit casele fără ascensor. Va urca pe scări. Nu cumva o deranja? Fu întrerupt de cascada unui râs atât de dezinvolt, încât râse şi el. Fata spuse – şi vocea ei i se păru asemenea unui cântec:

— Dacă-i aşa, urcă! N-am obiceiul să mă culc chiar cum se întunecă! Şi n-are nicio importanță dacă sunt în rochie de casă!

Flavie îl auzi urcând treptele câte patru deodată. Îi deschise uşa chiar când el se pregătea să apese pe butonul soneriei. Îl pofti înăuntru cu prefăcută solemnitate, dezmințită însă de strălucirea malițioasă a ochilor. Urmând-o, Erling străbătu un coridor care mirosea

a ceară de parchet, apoi intră într-un studio spațios, unde rămase locului. Flavie se întoarse spre el şi-l întrebă uşor neliniştită:

— Ce ți s-a întâmplat? Nu-ți place cum stau?

Erling se aşteptase să găsească o odaie mobilată corect, şi când colo nimerise într-un interior unde nu se afla nimic mediocru sau banal. Fiecare obiect fusese ales, fără nici urmă de îndoială, de o persoană înzestrată cu un simț artistic foarte dezvoltat. Pentru o clipă, băiatul amuți. Privi de jur-împrejur, apoi rosti puțin cam stingherit:

— Locuința e încântătoare! Ai spune că acest cadru a fost creat anume pentru dumneata! Ce noroc să poți închiria un apartament atât de plăcut!

Şi cum Flavie i se păru irezistibil de încântătoare, ca să-şi înfrângă dorința de a o lua în brațe, începu a se extazia

în fața mobilelor şi a tablourilor. Dar şi aşa, n-o vedea decât pe ea. Învăluită într-o rochie de casă, albă, din lână fină, garnisită cu hermină, fata purta un colier care-i împodobea gâtul grațios, un triplu şir de perle alb-roz. Nu cumva erau veritabile?

Venise să vadă o tânără cercetătoare, tobă de carte, fără avere, şi descoperea o prințesă din O mie şi una de nopți. Fiindcă... Ei bine, da, toate acele tablouri aparțineau unor maeştri. Nu exista o mobilă de duzină. Odaia – se vedea clar – nu slujea şi de dormitor. Sigur că divanul, acoperit cu blănuri superbe, nu era seara transformat în pat. Flavie tocmai se aşezase pe el, uşoară, albă toată de parcă ar fi fost de zăpadă, delicată ca un bibelou de preț. Se rezemă de perne şi-l privi surâzând. Era vădit că o distra uimirea pe care băiatul nu încerca să şi-o ascundă.

El repeta întruna:

— Sunt uluit! Probabil că proprietarul apartamentului e un artist de mare clasă. Nu cumva îl cunosc?

Flavie râse:

— Şi de ce, mă rog, acest artist n-aş fi chiar eu? Am dat cumva impresia că sunt lipsită de educație, de cultură artistică, sau că nu ştiu să mă îmbrac?

Stupoarea lui Erling ajunse la culme. Flavie se amuza pe seama lui, cu o oarecare înduioşare care o mira şi pe ea. Erling i se păru, în acel moment, nespus de simpatic.

Flavie era prea femeie ca să nu citească în el tot atât de clar ca şi cum i-ar fi spus cu glas tare: „Te admir din tot sufletul şi socot că atmosfera aceasta de atâta bun gust ți ne potriveşte de minune!” Nu mai încăpea nicio îndoială că-şi pusese acea rochie numai pentru plăcerea ei. El urcase scara în două

minute, iar ea îi deschisese atât de repede uşa, încât ideea că totul fusese pus în scenă chiar atunci era de neconceput. Erling întrebă:

— Dumneata ai aranjat studioul ăsta? Singură?

Ea protestă, veselă:

— O, nu! Am găsit aici, la Stockholm, lucrători cu o înaltă calificare. Văd că n-ai o părere prea bună despre compatrioții dumitale! Ei au înțeles perfect ce anume doream, iar eu am fost încântată de serviciile lor.

Erling nu se interesase niciodată ce salariu îi plătea tatăl său domnişoarei Verneuil, dar nu putea fi în niciun caz atât de mare, încât să-i permită fetei să locuiască într-un astfel de apartament. Un junghi îi străpunse inima: „Cine-i plăteşte acest lux?” Ca şi cum Erling ar fi pus întrebarea cu glas tare, fata îi răspunse:

— Hai, vino-ți în fire, doctore! Oamenii de ştiință n-au dreptul să-şi lase imaginația s-o ia razna. Ai dreptate, din leafă nu mi-aş putea permite să țin o asemenea locuință! Dar de ce să crezi că am venit din Canada fără niciun fel de resurse personale, şi chiar fără să-mi aduc de acolo unele obiecte la care țineam? Aşează-te şi spune-mi ce anume te aduce la mine? Trebuie să te resemnezi: pâinea mea zilnică nu depinde de munca mea!

Pe buzele lui Erling, întrebările stăteau gata să-şi ia zborul. Îl interesa tot ce era în legătură cu Flavie. Simți un uşor regret, căci orice bărbat îndrăgostit doreşte întotdeauna să fie generos şi atotputernic față de femeia iubită. O Flavie bogată, cu avere personală, nu mai simțea nevoia – pe care el ar fi dorit-o presantă – de a fi protejată. În timp ce înainta pentru a lua loc alături

de ea, simți o crispare pe care nu izbuti să şi-o stăpânească destul de repede, văzând, într-o ramă de piele, un foarte frumos şi energic cap de bărbat. Înainte ca el să albă timpul de a căuta un mijloc prin care să afle numele acelui personaj, fata strigă:

— Da! Uită-te mai de aproape! E fotografia lui Erik! Ți-am mai vorbit despre el! Dincoace e Norbert! E tot atât de blond pe cât e Erik de brun. Nu-i aşa că am doi frați frumoşi?

Frații ei! Cum de nu se gândise imediat că erau frații ei? Ar fi vrut s-o ia în brațe, s-o ridice în sus, aşa cum făcuse cu mama lui, după ce se întorsese de la plimbare. Rămas în mijlocul camerei declară:

— Domnişoară Verneuil, am atâtea lucruri să-ți spun, încât nu m-am simțit niciodată, în toată viața mea, atât de stingherit ca acum. Dar, în orice caz,

sunt pe jumătate nebun de bucurie că am avut prilejul să cunosc mediul în care trăieşti, lucrurile care-ți sunt dragi, chipurile celor pe care-i iubeşti! Aş vrea să ştiu totul despre dumneata!

Numai că încântarea lui Erling n-o linişti deloc pe Flavie. În loc să roşească, presimțind o declarație de dragoste inevitabilă, sau măcar să spună ceva pentru a-şi ascunde emoția, ea se ridică de pe divan ca şi cum ar fi stat la pândă, gata să sară cât mai departe dacă Erling ar fi încercat să se apropie cât de cât. Acesta trecuse prin emoții prea variate în cursul acelei zile: îşi pierdu deci sângele rece şi spuse dintr-o răsuflare tot ce-i stătea pe buze. Dacă Flavie ar fi ştiut mai mult despre dragoste, s-ar fi simțit înduioşată de acest bărbat, atât de priceput în meseria lui, înzestrat cu atâtea calități excepționale şi care dorea cu atâta ardoare să-şi lege

soarta de soarta unei femei. Dar fata, deşi se dovedise întotdeauna abilă în a-şi îndepărta adoratorii ale căror sentimente erau lipsite de profunzime, de data asta fu luată prea pe nepregătite de pasiunea dezlănțuită a lui Erling, care vorbea, vorbea întruna fără ca ea să-l poată opri; adevărul e că nu se simțise încă niciodată atât de tulburată de o declarație de dragoste. Numai că sentimentele ei erau departe de a fi limpezi. Se simțea incapabilă să-şi răspundă, clar şi cinstit, când se întreba pe cine iubeşte şi dacă iubeşte... În loc să se simtă atrasă către cel care-i spunea cu vehemență, cu stângăcie, dar cu atâta înflăcărare, că ea era idolul lui, Flavie deveni rigidă, ca şi cum s-ar fi simțit jignită. În loc să fie fericită auzind din nou ceea ce-i spuseseră atâția alți tineri: că era cea mai apropiată de visurile lor, ea părea gata s-o ia la goa-

nă. Şi într-adevăr, chiar asta-i era intenția: să fugă de îmbrățişarea pe care-o simțea că se apropie. Mişcările sale n-aveau totuşi siguranța cu care era obişnuită această fată a marilor întinderi înzăpezite. Pentru ca o ființă să se bucure din plin de vioiciunea ei firească, e necesar ca resorturile ei fizice să fie în deplin acord cu cele psihice: or acum ele nu mai erau.

Flavie asculta numai cu o ureche ce spunea Erling. Dar există oare vreo femeie care să asculte vreodată cu atenție o declarație de dragoste? Asculta, dar în acelaşi timp îşi analiza şi sentimentele. O atracție violentă, neaşteptată, o făcea să râvnească înlănțuirea de către acele brațe bărbăteşti. Simțea o dorință ciudată de a se lipi strâns de acel trup înalt şi elegant, şi totuşi... Ispita era prea mare şi răspundea unor sentimente de care nu se îndoia câtuşi

de puțin că ar exista în inima ei, totuşi împotrivirea față de această atracție fu mult prea puternică pentru a ceda în fața dragostei.

Odaia aceea pe care-o aranjase cu atâta plăcere şi bucurie încetă să mai existe pentru ea. Flavie văzu dintr-odată, în fața ochilor, o câmpie nesfârşită şi zăpada albă ce se pierdea în zarea îndepărtată, într-o ceață alburie. Mergea cu sania, împreună cu frații ei, şi toți trei erau veseli şi uniți. Apoi se reîntoarseră acasă, Erik ținând-o de o mână, iar Bertie de cealaltă. Pe drum vorbiseră despre „zâna lor Sigrid!" Sigrid, stâncă de neclintit, zid de gheață între Erling Yvarsen şi Flavie Verneuil! Între Jan Yvarsen şi Sigrid se petrecuseră unele lucruri pe care fata refuzase să le afle – atât de intensă era admirația pe care-o simțea față de marele chirurg – dar care, din pricina asta,

nu însemna că fuseseră mai puțin dramatice. Tot acest lux din jurul ei, acea viață lipsită de griji, le datora lui Sigrid. Nu renunțase în niciun chip la juvenila ei admirație. Să se mărite cu Erling Yvarsen, însemna să treacă în tabăra celor pe care-i socotea duşmanii celei mai frumoase, celei mai minunate femei.

Erling nu fusese niciodată îndrăzneț cu fetele. Iar acum, când iubea din toată ființa sa, când dorea cu ardoare să obțină consimțământul Flaviei, era mult prea tulburat pentru a găsi cuvintele cele mai potrivite. În fața tăcerii, Flaviei, pe care-o bănui ostilă, îşi pierdu brusc tot curajul şi-şi ascunse chipul în mâini, pentru ca fata să nu-i poată citi pe față ce simțea.

Această clipă de răgaz îi îngădui Flaviei să-şi vină în fire. Ştia că era mai puternică. Nu se întâmplă oare întot-

deauna aşa? Cel ce iubeşte nu este şi cel mai slab?

— Doctore Yvarsen, spuse ea încetişor, sunt foarte emoționată fiindcă ai venit să-mi încredințezi...

Erling îşi dădu seama, după acest început, că răspunsul va fi negativ. O fată atât de sensibilă ca Flavie n-ar fi vorbit niciodată pe acest ton calculat, dacă l-ar fi iubit. Scoase un uşor geamăt:

— Cât eşti de calmă! Nu-mi spune cuvântul care ar zdrobi în mine orice speranță. Poate că mai târziu...

Continuă, parcă fără voia lui, îndemnat de amărăciunea din el, pe care încă n-o simțise în totalitatea ei:

— Nu sunt decât o copie ştearsă a tatei... Dar pentru tine, Flavie, pentru tine aş putea...

Lacrimile din ochii fetei țâşniră tot atât de rotunde ca şi perlele ce-i împo-

dobeau gâtul. Nu apreciase oare just când îi scrisese lui Erik: *„Şi măcar dacă doctorul Erling ar fi singurul, dar?...”*

Faptul că băiatul o alesese tocmai pe ea pentru a-l ajuta să se afirme o făcu să simtă o tulburare cu totul nouă. Cu imaginația ei înaripată, Flavie fusese o clipă mândră de Erling. Era sigură că avea stofa necesară pentru a ajunge nu numai un mare chirurg, ci şi pentru a impulsiona cercetările medicale. Ar fi grozav să-l ajute... Ar fi grozav să-l... Dar brusc văzu şi reversul.

Flavie venise la Stockholm în numele lui Sigrid, femeia despre care nimeni nu suflase niciun cuvânt în familia Yvarsen. Era sigură că Sigrid ar fi dezaprobat-o. Se văzu strecurându-se în această familie unită pentru a semăna discordia şi-şi dădu seama imediat că, în asemenea condiții, nu se putea mărita cu Erling. Cu atât mai mult cu cât

nu sesizase dintr-odată sentimentul revelat într-un mod atât de neaşteptat, de glasul acela bărbătesc. Şi apoi... ei, da, cum să vadă clar în sufletul ei? Cum să ştie, cu certitudine, dacă ceea ce-o atrăgea spre Erling nu se datora cumva faptului că era „fiul lui Jan”? Totul, în fiinţa ei, era confuz şi tulbure. În vălmăşagul din mintea ei nu stăruia limpede decât un singur gând: că trebuia să plece. Dar să renunţe la pasionanta muncă pe care-o efectua în laborator, care avea să-i lipsească teribil de mult, ca şi la emoţiile pe care le avea trăind alături de acel doctor celebru, nu era oare mai presus de puterile ei? Să-i făgăduiască ceva, de formă, lui Erling, încercând să câştige timp? La ce bun? Viaţa dusă în Marele Nord o învăţase să fie neînduplecată. Nu va face nimic care să nu-i mai îngăduie a doua zi să fie verişoara lui Sigrid! Nu va face

nimic prin care să consimtă la ponegrirea celei față de care nutrise atâta admirație, în copilărie. Nu va face nimic, atâta vreme cât nu va fi pe deplin sigură că i-ar putea dărui lui Erling o inimă plină de dragoste adevărată. Nu ştia despre familia Yvarsen, decât că nişte greşeli de ordin sentimental aduseseră după ele nenorociri cumplite; aşa că n-avea să mai aducă şi ea altele.

Flavie clătină din cap uşor iritată. Pletele fine îi fluturară uşor. Era prea curajoasă pentru a nu se hotărî pe loc. Se îndreptă încet spre Erling. La fel se apropia odinioară de reni, după ce-i atrăgea cu răbdare, dându-le de mâncare de la distanță. Nu numai ca să-i determine să nu fugă, ci să-i şi împiedice să se năpustească asupră-i. Nu voia pentru nimic în lume ca Erling s-o ia în brațe. El o privi, neştiind încă dacă să renunțe şi la ultima fărâmă de

nădejde.

— Doctore, spuse ea – şi vocea îi era uşor răguşită din pricina emoției pe care încerca să şi-o stăpânească – sunt foarte tristă că trebuie să te necăjesc. Sunt absolut sigură că soarta dumitale nu e să rămâi mereu pe planul al doilea, ci că trebuie să-l egalezi, dacă nu chiar să-l întreci pe ilustrul dumitale tată, dar nu alături de mine. Eu nu sunt cea de care ai dumneata nevoie…

Şi cum el clipi din pleoape, închizând pentru o secundă ochii, fata insistă, ca şi cum s-ar fi adresat sie însăşi:

— Doctorul Jan Yvarsen nu va admite pentru nimic în lume ca fiul său şi al Thérèsei să se însoare cu Flavie Verneuil…

Cuvintele îl şfichiuiră pe Erling ca un bici: deci tot tatălui său îi datora povara durerii sale. Nu pricepuse sensul acelei fraze. Şi nici nu putea să-l pri-

ceapă. Fu năpădit de o furie violentă şi trăsăturile i se înăspriră. Nu se mai gândi s-o roage pe fată să se explice. Îndrăgostitul e întotdeauna în stare de cea mai cumplită nedreptate, de cea mai crâncenă năpăstuire.

Flavie se opri neliniştită. Erling schiță un surâs disprețuitor, care însă nu-i era adresat ei.

— Nu-ți fie teamă, domnişoară, admirația şi... pasiunea pe care le am pentru dumneata, te vor apăra împotriva mea, dacă educația pe care am primit-o nu va fi în stare să-mi stăvilească elanul. N-am să te mai inoportunez!

Se înclină până la pământ şi ieşi pe uşă cu pas ferm. Flavie fu atât de uluită, încât nici măcar nu se gândi să-l oprească. Apoi simți brusc o asemenea dorință de a-l revedea, de a discuta deschis cu el, şansele de fericire pe care le puteau avea, şi pe care poate că n-

ar fi putut să le descopere singură – încât se năpusti spre uşă. Dar înainte de a fi pus mâna pe clanță, se opri: Erling coborâse atât de repede scara, încât cu siguranță că acum se afla cu cel puțin două etaje mai jos. Dacă Flavie n-ar fi ținut seama de colocatarii acelui imobil respectabil, dacă n-ar fi ținut seama că se afla în rochie de casă şi că pudoarea ei de fată tânără se răzvrătea la gândul că ar fi putut să strige, la o oră atât de târzie, un bărbat, aplecată peste balustradă, soarta ei şi a fiului lui Jan Yvarsen ar fi fost cu siguranță alta. Căci lui Erling îi era, într-adevăr, cu neputință să ghicească natura reală a piedicii care-i despărțea.

Flavie se reîntoarse încet, spre divan. Contemplă perna care mai purta încă urma trupului lui Erling; apoi făcu un gest specific feminin: întinse mâna – albă şi prelungă – şi mângâie uşor per-

na; acest gest o înduioşă atât de mult, încât buzele i se ţuguiară, ca ale unui copil bosumflat, apoi începu să plângă. Făcu – în mod mecanic – înconjurul odăii, aşezând ici un obiect, dincolo un altul. Apoi, după ce făcu un duş mai mult rece, se îndreptă încet spre dormitor. Îşi aranjase cu atâta gust această odaie, încât seara, când intra aici, se simţea tot atât de bine ca şi în prezenţa unei persoane dragi. Dar în seara aceea, mobilele din dormitor nu mai însemnară pentru ea decât nişte simple obiecte. Trase perdelele din faţa ferestrei largi prin care se vedea cerul şi se vârî sub pături. Avea obiceiul să salute stelele, spunându-le fiecăreia pe nume şi să adoarmă privindu-le cum sclipesc sau să admire infinita varietate de culori din limpezimea lunii. Acum plângea, fără ca măcar să-şi dea seama. Situaţia ei era fără ieşire.

În ciuda oboselii, acumulată în cursul unei zile atât de bogată în emoții, crezu că-şi poate totuşi limpezi gândurile. Dar resimți, din ce în ce mai vag, atât admirația pentru Jan, cât şi atracția pentru Erling, de a cărei profunzime era incapabilă să-şi dea seama. Pleoapele i se lăsară peste ochii înlăcrimați. Gemu ca un copil: „Oh, Sigrid, ai fost atât de frumoasă! Când eşti frumoasă trebuie să fii şi bună, mai bună decât orice altă femeie. Tu ai fost bună? Crezi că mi-ai adus numai fericire? O, Sigrid...”

Flavie Verneuil se întoarse uşor pe partea dreaptă. Capul ei, frământat de gânduri, îşi căută poziția obişnuită, pe perna moale, de puf; cuibărită la căldură, ca o pisică mare şi friguroasă, adormi.

Erling o porni spre casă. Făcea totul

din obişnuinţă, fără să se gândească la nimic. Gesturile păreau a fi ale unui automat. Dori – în mod inconştient – să aibă un accident, care să pună capăt suferinţei ce-l încerca. Nu mai era fiul respectuos, recunoscător, afectuos, care fusese întotdeauna. Universul său se clătinase, se prăvălise de sus şi până jos: nu mai rămăseseră din el decât ruine. Când trecu însă prin faţa clinicii, simţi o consolare neaşteptată. Din haosul ideilor sale înfierbântate, ceva începu a ieşi la suprafaţă: era medic, era chirurg, şi avea certitudinea că-şi va putea îndeplini fără nicio slăbiciune misiunea pe care-o avea de realizat.

O cârciumă, încă deschisă, îl ispiti; intră şi bău un grog cald care – cel puţin fiziceşte – îl făcu să se simtă bine. A doua zi dimineaţă trebuia să-şi asiste tatăl la o operaţie extrem de grea şi de periculoasă. Pacientul avea prea puţine

şanse de a supraviețui, dacă mâna ce avea să țină bisturiul nu va da dovadă de o siguranță deplină. Era cu neputință să-şi tulbure tatăl înainte de un asemenea efort. Trebuia ca el, Erling, să-şi recapete tot sângele rece. A accepta să fii secundul unui chirurg într-o intervenție atât de delicată însemna a-ți asuma sarcina de a fi oricând gata să continui tu operația, dacă cel care opera ar fi manifestat, pe neaşteptate, cea mai mică slăbiciune. Sub aparența lui calmă, Erling ascundea un caracter foarte hotărât. Până atunci nu prea avusese prilejul să dea dovadă de această putere de stăpânire. Cel puțin îşi va demonstra lui însuşi cine era, păstrându-şi calmul. Intră în casa părintească, apoi înghiți un somnifer care să-l ajute să nu se mai gândească la durerea proprie.

A doua zi dimineață, când Erling co-

borî, Jan şi plecase. Ca de obicei, Thérèse îl primi, plină de tandrețe, în sufragerie. Băură împreună cafeaua cu lapte, însoțită de tradiționalele sandvişuri cu unt şi cu dulceață făcută în casă de Thérèse. Încă o dată, mama nu se lăsă înşelată de calmul fiului ei. Presimțea parcă pericolul ce plutea asupra celor pe care-i iubea cu o dragoste atât de profundă. Erling se mulțumi să vorbească cu emoție, dar plin de siguranță, despre extrem de dificila operație pe care tatăl său urma s-o efectueze peste un ceas. În ceea ce-l privea, prefera să-şi păstreze rolul de medic secund.

— Încălcarea autorității, explică el, le tulbură întotdeauna pe infirmiere. Or, în jurul bolnavilor, nimeni nu-şi poate permite să fie tulburat!

Ceea ce nici Thérèse, nici Erling nu puteau bănui era faptul că, chiar în acel moment, Jan – care avea o atât de

mare nevoie de tot calmul său – primea o lovitură menită să-i scadă considerabil puterea de concentrare.

Ajungând la clinică, cu un ceas mai devreme decât de obicei, avu surpriza s-o zărească pe Flavie care, într-un taior elegant şi cu o pălărie ce-i scotea şi mai mult în relief frumusețea chipului, venea şi ea la clinică, cu mersul ei de zeiță. Jan Yvarsen nu se mai gândise la umbrele ce-i întunecaseră plimbarea din ajun. Fu încântat şi fermecat s-o vadă. O aşteptă şi făcu chiar câțiva paşi, ieşindu-i înainte surâzător ca să-i strângă mâna. Observă cât era de elegantă, în sobrietatea ei, şi-şi spuse că obişnuia să-şi poarte veşmintele cu tot atâta dezinvoltură ca şi Sigrid. Ce ființă frumoasă! Ea îşi ridică spre el ochii inteligenți şi luminoşi şi surâse la rându-i. Jan o întrebă vesel ce anume o determinase să fie atât de matinală. Nu

trebuia să se lase dominată de pasiunea ei ştiinţifică şi să se îndrepte chiar cu atâta grabă către graficele, calculele şi culturile ei microbiene. Fata îl făcu să se mire foarte tare, răspunzându-i cât se poate de serios că, venind atât de devreme, nădăjduise că va putea vorbi cu el câteva minute. Jan nu-şi manifestă însă uimirea şi-i propuse să facă împreună o scurtă plimbare, dar fata refuză; ceea ce avea să-i comunice era foarte important şi prefera să discute în biroul directorial. Jan se nelinişti. Grăbi pasul, îşi lăsă pardesiul în mâna băiatului de serviciu şi intră, împreună cu Flavie, în cabinetul său.

Dacă Flavie ar fi fost la curent cu dificultatea operaţiei ce urma să aibă loc o oră mai târziu, cu siguranţă că n-ar fi ales tocmai un astfel de moment pentru a se explica, dar fata era mult prea absorbită de munca ei. De obicei nu

schimba decât câteva cuvinte amicale cu infirmierele, despre lucruri generale, aşa că de cele mai multe ori habar n-avea de intervenţiile chirurgicale ce se pregăteau. Cu foarte multă drăgălăşenie, şi cu o claritate ce nu lăsa nicio îndoială asupra faptului că fata rostea nişte cuvinte asupra cărora meditase îndelung, rosti:

— Domnule doctor, vin să vă rog să-mi găsiţi un înlocuitor la laborator. Nădăjduiesc că nu vă fac încurcături prea mari cerându-vă să mă eliberaţi, cât mai curând posibil, de angajamentele mele faţă de dumneavoastră. Laboratorul este acum pus la punct, aşa cum trebuie. Am consemnat totul pe hârtie. M-am străduit să nu las nimic nelămurit în metodele pe care le-am folosit sub conducerea dumneavoastră. Sunt sigură că şi alţi cercetători vă vor aduce aceleaşi servicii ca şi mine. Puteţi fi si-

gur că cea sau cel pe care-l veți alege să-mi ia locul va fi mulțumit. Acest laborator va rămâne în amintirea mea ca unul din locurile cele mai plăcute!

Jan se aşezase în marele fotoliu din spatele biroului său. Ținea în mână un *coupe-papier*, şi Flavie observă că degetele chirurgului se albiseră, atât strângea de tare acel cuțit de tăiat hârtie! Ea îi vorbise ascunzându-şi emoția, deşi aceasta fusese mult prea intensă ca să nu iasă la iveală.

Chipul lui Jan pălise şi cutele i se adânciseră. Faimoasele lui riduri pe care Flavie le numise „ridurile lui Sigrid”, îl îmbătrâniseră brusc pe acest bărbat puternic. Deci, Flavie voia să plece! Oare nu înțelesese nimic? Sigur, competența ei îi era necesară, dar mult mai necesare îi erau silueta, glasul, ochii, strălucitoarea ei tinerețe. Plecarea fiicei sale Ide îi pricinuise o profundă durere.

Năvalnica ei exuberanță îi lipsise enorm. De îndată ce-o văzuse pe Flavie Verneuil, durerea i se mai atenuase. O îndrăgise nespus pentru farmecul ei subtil. Chiar în aceeaşi dimineață, în timp ce se îndrepta cu maşina spre clinică, îşi dădu seama de atracția pe care o exercita asupra lui şi, pentru prima oară, îşi mărturisi, fără ocolişuri, că i-o amintea pe Sigrid. De ce? Nu-şi putea explica acest lucru, totuşi de netăgăduit. Sigrid, pe care o iubise atâta, pe care o urâse şi o disprețuise la fel de mult, dar față de care o parte din ființa lui avea să rămână de-a pururi ataşată! Se simți dintr-odată, cumplit de obosit. Încercă să se agațe de cei pe care-i iubea: Thérèse, Erling... apoi de munca lui. Dar amărăciunea continua să stăruie. Dacă Flavie dispărea din viața lui, era obligat să se readapteze, să urce din nou panta... Va recădea iar în ve-

chile lui triste ți, cele pe care anii nu vor izbuti niciodată să le înlăture cu desăvârşire. O privi pe Flavie şi i se păru nespus de frumoasă. Ar fi fost însă o nebunie din partea lui să i-o spună. Conform convenţiilor sociale, Flavie nu era decât o străină: nu te poţi arăta deznădăjduit dacă unul din membrii personalului pe care-l ai în subordine simte dorinţa să te părăsească. Dar cât era totuşi de dezamăgit şi cât de plin de căinţă îşi simţea sufletul!

Flavie, şi ea foarte palidă, aştepta. Jan îi văzu ochii scăldaţi în lacrimi. Tăcerea era totuşi plină de un dialog pe care însă nicio ureche n-ar fi putut să-l perceapă. Jan puse, cu precauţie, *coupe-papier*-ul pe birou. Scoase un oftat slab, pe care Flavie îl auzi totuşi. Apoi, trase afară din mapa de pe birou un carnet pe care-l avea întotdeauna la îndemână, ca să scrie în el diferite or-

donanțe, şi se sprijini de marginea mesei, lucru pe care nu-l mai făcuse niciodată. Flavie nu-i vedea nici nasul drept, nici gura fermă, nici fruntea înaltă, nici bărbia voluntară: privirea ei rămăsese agățată de ochii lui, de un albastru atât de limpede şi de pur. Ochii lui Jan, albaştri ca cerul Suediei şi ochii aurii ai Flaviei Verneuil îşi mărturisiră, o clipă, gândurile lor cele mai tainice. Până şi un sărut plin de dragoste ar fi fost mai puțin intim şi mai puțin tandru decât acest contact imaterial!

Jan se strădui să surâdă.

— Ei bine, Flavie, zise el cu o voce scăzută. Ai însemnat foarte mult pentru mine. N-am să te uit. Dacă într-o zi ai să vrei să te întorci, nu uita că laboratorul îți stă la dispoziție.

Flavie voi să-i răspundă, dar cuvintele i se opriră pe buze. Două lacrimi i se

rostogoliră pe obraji în timp ce se străduia să surâdă. Cu un efort vădit, Jan continuă:

— Lucrările dumitale îmi sunt de mare folos. Am să te rog, în măsura în care îți va sta în putință, s-o pui la curent pe tânăra care te ajută, cu cercetările pe care le aveai în curs. Voi cere facultății să-mi dea un băiat capabil, care să-ți ia locul.

Flavie înțelese: „Nu vrea să mai angajeze o femeie!” Şi emoția îi spori. Înclină din cap, gata să iasă din birou. În clipa în care se pregătea să ridice mâna şi să apuce clanța, Jan – care între timp se ridicase în picioare şi stătea nemişcat în spatele biroului său – întrebă, cu aceeaşi voce ştearsă de la început:

— Dacă nu vrei, nu-mi răspunde, Flavie, dar aş fi dorit totuşi să ştiu de ce mă părăseşti?

Chipul fetei se crispă; o clipă, Flavie

păru o copilă descumpănită. Se reîntoarse lângă birou şi spuse, ca şi cum Jan ar fi trebuit să-i ştie dinainte răspunsul:

— Pentru că, domnule doctor Yvarsen... pentru că nu mă numesc numai Flavie, ci mai exact, Flavie-Sigrid Verneuil.

Fără să se mai uite la el, mai curând se năpusti decât ieşi pe uşă; dacă Jan i-ar fi cerut unele explicații suplimentare, ar fi izbucnit în plâns.

Trebui să intre infirmiera-şefă, neliniştită că nu-l aude pe doctor mişcându-se prin birou, ca să-l smulgă pe Jan din încremenirea în care căzuse. Nu răspunse la cuvintele pe care i le adresă femeia. Nici măcar nu le auzi. Interpretase greşit fraza pe care o rostise Flavie. Credea că în decursul anilor, cât rătăcise prin lume, Sigrid avusese o fată, şi că Flavie ar fi fata ei. Aşa îşi şi

explica atracția deosebită pe care-o simțea față de dânsa. Cu glas tulburat, ceru o ceaşcă de cafea. O viață de om depindea de mintea, de mâinile sale. Acum, numai acest lucru trebuia să conteze.

O jumătate de oră mai târziu, Jan Yvarsen şi Erling, cu măştile pe obraz, erau aplecați deasupra unui trup deschis. Pensele strângeau vasele secționate, răul fusese înlăturat; încă un efort şi totul lăsa să se întrevadă că operatul avea să se bucure de un adevărat miracol, când iată că Jan se prăbuşi leşinat, fără să fi dat până atunci nici cel mai mic semn de slăbiciune. Erling nu şovăi o clipă. Omul întins pe masa de operație îşi încredințase viața în mâinile lor. În dosul uşii, o femeie tânără aştepta, plină de spaimă. Aşa că luă imediat locul tatălui său. Autoritatea, calmul său desăvârşit, opriră locu-

lui pe asistente, gata să lase baltă pacientul, ca să-l ajute pe doctor; operația continuă: nu fusese întreruptă nici măcar douăzeci de secunde.

Când Jan Yvarsen, transportat în sala de alături, întins pe un pat şi îngrijit de medicul de serviciu îşi veni în fire, dori să se scoale. Îşi dădu seama, însă, că avusese o sincopă şi recăzu înapoi pe pernă gemând:

— Sunt un asasin!

Dar chiar în acel moment, Erling, neliniştit de starea în care se afla tatăl său, intrând pe uşă, îi răspunse:

— Linişteşte-te, tată! Operatul va scăpa! Ai lucrat magistral. Una dintre cele mai mari reuşite din cariera ta!

Jan Yvarsen ridică mâinile, şi fără niciun fel de jenă, cei doi bărbați se îmbrățişară. Jan înțelese ce rol important jucase, în acea operație, fiul său. De altfel, în întreaga clinică începea să

se spună că Jan Yvarsen era maestrul, dar că fiul său începuse să-l întreacă.

Capitolul IX

Liniştea lui Jan Yvarsen era serios tulburată, ca şi cum cei care i-o spulberaseră s-ar fi vorbit între ei să facă toți acest lucru. Flavie nu suflase nimănui niciun cuvânt despre hotărârea luată, iar Jan nu ceruse niciun fel de lămuriri în legătură cu demisia fetei care trecu sub tăcere scena petrecută între ea şi Erling. Ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic, Jan venea în fiecare seară la laborator ca să vadă ce anume se mai lucrase. Dar iată că, într-o bună zi, o găsi în laborator doar pe tânăra care era biolog secund şi care – roşie de timiditate şi de orgoliu – se străduia să-i expună rezultatele obținute. La recomandarea profesorilor de la Universita-

te, Jan angajă, în locul Flaviei, care încă nu plecase, un tânăr chimist.

Într-o sâmbătă după-amiază, Jan veni la clinică mai devreme şi o găsi în laborator pe Flavie. Slăbise şi chipul i se subțiase. Înainte de a izbuti să articuleze câteva cuvinte, îşi trase de mai multe ori răsuflarea.

— Cred că alegerea făcută de cei de la Facultate e foarte bună. Domnul Lindbau vă va ajuta în mod eficace... Dacă vreți să mă mai țineți până la sfârşitul lunii de preaviz pe care vi-o datorez în mod legal, eu...

Jan îi luă mâna. În vorbele pe care le rosti puse toată bunătatea şi resemnarea:

— Nu ți se pare comic să vorbim între noi de preaviz, Flavie? De ce să fiu răsplătit astfel? Ți-am semnat un cec; poți să-l încasezi oricând vrei de la casierie. Ceea ce ai însemnat dumneata pentru

mine, luni în şir, nu se poate plăti!

— Oh, ba da, strigă Flavie cu ochii strălucind de lacrimi. Deşi nu e vorba între noi de un schimb, eu am primit mult mai mult de la dumneavoastră, decât dumneavoastră de la mine. Iertați-mă dacă vreau să-mi scurtez şederea aici. Mi-e greu să mint, eschivându-mă de la unele lucruri şi neanunțând pe nimeni... nici chiar pe fiul dumneavoastră, de apropiata mea plecare. Şi totuşi problemele de care sunt hărțuită mi-au devenit insuportabile.

— Da... înțeleg, zise Jan, fără să-i lase mâna pe care de altfel fata nici nu încercase să şi-o retragă. Ezita dacă să-i pună sau nu întrebarea ce-l chinuise în timpul ultimilor nopți nedormite. Reluă deci, cu multă blândețe, urmărind ca Flavie să-şi dea seama că n-o întreba din curiozitate, ci dintr-o profundă simpatie:

— Flavie, eu nu ți-am cerut alte certificate decât cele privitoare la pregătirea dumitale... (Observă că frumoşii ochi aurii aşteptau, plini de curiozitate, continuarea frazei, dar fără nicio urmă de neliniște. Mintea lui ageră îl făcu numaidecât să tragă concluzia că se înşelase presupunând că Flavie ar fi putut să fie fata lui Sigrid). Nu ți-am cerut niciodată nici paşaportul, nici actul de naştere. Te numeşti într-adevăr Flavie Verneuil?

Tânăra fată păru să-şi regăsească tinerețea şi veselia. Imposibil de bănuit chiar pentru o clipă, că fata ar fi vrut să mintă, să trişeze sau să ascundă ceva.

— Oh, maestre! Mă luați drept o spioană în solda unei puteri străine? E grozav de amuzant! Bineînțeles că sunt Flavie Verneuil, sora lui Erik şi Norbert Verneuil.

Fără ca Jan s-o întrebe, ea îi spuse data exactă a naşterii. Pentru Jan, certitudinea era acum deplină. Fata asta n-avea nimic de-a face – sau în niciun caz în mod direct – cu Sigrid. Când se născuse Flavie, Sigrid scăpată, în sfârşit, de chinurile pământeşti, se odihnea în tăcerea veşnică. Iar cu doi ani înainte de naşterea acestei fete, ar fi fost imposibil să se afle în Canada. Jan se simți atât de uşurat, încât o surprinse grozav pe Flavie spunând că nu şi-ar fi putut alege o lună şi un an mai propice în care să vină pe lume. Abia acum îşi dădu seama de suferința cumplită pe care i-o pricinuise gândul că Sigrid ar fi putut să aparțină altui bărbat decât lui. Când Flavie declarase: „Mă numesc şi *Sigrid*", rana, pe care şi-o crezuse pe deplin vindecată, sângerase ca şi cum i-ar fi fost deschisă cu bisturiul. Jan fusese silit să recunoască, încă o dată,

că nu mai iubise nicio femeie cu acea patimă pe care i-o iscase prima lui dragoste. Se uită la Flavie. Era atât de frumoasă, încât nu putu rezista ispitei do a o strânge în brațe. O trase spre sine, şi cum fata îşi dădu seama că doctorul pusese în acest gest ceva tainic ce făcea ca el să nu pară jignitor, se lăsă îmbrățişată. Cum ar fi putut ghici Jan că Flavie – cu inima bătând – se lipise fără nicio remuşcare de pieptul lui puternic, pentru că-şi zicea că face totuşi bine să se lase în voia instinctului? Pentru că-şi dăduse seama că de fapt nu pe ea, Flavie Verneuil, o strângea Jan în brațe, ci pe Sigrid, reîntoarsă la vârsta când încă nu devenise o criminală; pe Sigrid, căreia Jan putea să-i mărturisească, pentru ultima oară, dragostea, fără remuşcări. Flaviei i se păru că sărutul, pe care Jan i-l depuse pe plete, era ca un fel de binecuvânta-

re, şi nu numai a lui Jan Yvarsen, ci a perechii ideale căreia soarta nu-i îngăduise să guste împreună fericirea. Nu se mişcă, şi câteva clipe refuză să mai fie Flavie Verneuil: câteva clipe izbutise să dea viață femeii pe care şi ea, şi Jan, o admiraseră atâta. Încet, brațele chirurgului îşi slăbiră strânsoarea. Flavie ar fi vrut să mai păstreze în ea sufletul lui Sigrid care parcă o diminuase, după ce-şi luase zborul. Continuă să țină ochii închişi. Nu voia să vadă lacrimile ce se prelingeau de sub pleoapele lui Jan, lacrimile acelea vărsate pentru o ființă dispărută. Jan îi luă mâna, i-o sărută şi murmură:

— Îți mulțumesc, Flavie...

Apoi, sărutându-i încă o dată frumoasele-i plete castanii, adăugă:

— Există multe lucruri inexplicabile între noi doi, Flavie, care nu prea există între două ființe ce muncesc cot la cot,

dar... mi se pare că taina asta va fi un fel de punte de legătură între noi. Doresc din toată inima ca drumurile să ni se încrucişeze din nou. Poate că ai să fii mai fericită acolo unde te vei hotărî să trăieşti.

Jan îşi îndreptă umerii. Masca impasibilității îi acoperi clin nou chipul. Deschise uşa laboratorului fără s-o fi întrebat pe Flavie de ce se mai numea şi Sigrid.

Străbătând culoarul, paşii doctorului erau tot atât de fermi ca de obicei. Totuşi, în sinea lui, îl frământa o întrebare chinuitoare: „Cum şi în ce fel era Flavie legată de Sigrid?”

Treburile urgente îl înghesuiră şi ziua se isprăvi fără să-i lase un minut liber în care să se gândească la plecarea Flaviei. Jan voi să-l înştiințeze şi pe Erling. Dar fiul său nu fusese parcă niciodată mai puțin receptiv, mai rece

ca acum față de el. Şi apoi, ocazia de a-i vorbi nu se ivi deloc. Aşa că Erling habar n-avea că începând de lunea viitoare, un nou şef de laborator avea s-o înlocuiască pe Flavie.

La ora opt seara, Flavie Verneuil trecu pragul uşii mari cu geamuri a clinicii, hotărâtă să nu se mai întoarcă acolo. Nu-l văzu pe Erling Yvarsen, în schimb o văzu el pe ea. Ca în fiecare seară, o pândea când pleca. După declarația făcută, Erling nu mai avusese o clipă de liniște. Era frământat de gândurile cele mai contradictorii. Să-i spună totul tatălui său? Să afle dacă, într-adevăr, atât în ciuda loialității cât şi a dragostei sale vădite pentru Thérèse, Jan încuraja, într-o inimă pură, o pasiune izvorâtă din admirație? Sau mai bine s-o vadă pe Flavie între patru ochi, să discute cu ea, să-i ceară o explicație? De ce-şi închipuia ea că doctorul Yvarsen nu va

accepta ca fiul său să se însoare cu o fată atât de deosebită ca ea? Sau mai curând să lase totul baltă, să invoce față de tatăl său un motiv mai mult sau mai puțin plauzibil şi să plece, să se angajeze în vreun spital din străinătate, poate din Franța? Numai că Erling ştia că-şi va strica viața dacă nu va obține dragostea Flaviei. Şi aşa, între treburile lui zilnice şi eforturile pe care le făcea de a o vedea măcar trecând prin fața sa pe cea pe care-o iubea cu deznădejde, trecuse o săptămână.

În acea sâmbătă avea loc un bal dat de rectorul Universității. Erling ştia că fusese invitată şi Flavie şi era convins că ea se va duce. Aşa că hotărâse să se ducă şi el. Fata nu-i putea refuza un dans. De altfel, nu-i spusese că nu-l plăcea... S-o țină în brațe, să danseze, în sfârşit, cu ea, în sunetele unei or-

chestre, devenise suprema sa ambiție. Niciodată băiatul nu se gândise atâta la costumul pe care-l va arbora la acea serată mondenă. Thérèse sesizase acest interes vestimentar cu totul neobişnuit la fiul ei. Fusese, de multe ori, la curent cu scurtele lui amoruri, dar niciodată nu-l văzuse modificându-şi felul de viață din pricina vreunei iubiri trecătoare. Tulburată de frământările celor doi bărbați, Thérèse era chinuită în taină, atât de starea sufletească a soțului, cât şi fiului ei. Era pur şi simplu nedumerită. Jan devenise, dintr-odată, atât de ciudat! În aparență, o asculta cu bunăvoința obişnuită dar, de fapt, nici nu auzea ce-i spune: răspunsurile sale nu aveau nicio legătură cu întrebările pe care i le punea. Acel bal al rectorului fusese, de două sau trei ori, motivul unor aluzii pline de dezamăgire, dacă nu chiar pesimiste, ale lui

Erling. Va face act de prezență, apoi va pleca. Se va simți mult mai bine în vechea lui haină de casă, citind un roman, decât în „țoalele de paradă”, în care avea să transpire țopăind cu „fete de bani gata”, care nu-l interesau în niciun fel. După care urmase o tăcere deplină în legătură cu balul rectorului. Nici urmă de fraza obişnuita: „Mamă, din moment ce trebuie să îndur corvoada, vrei să fii bună să-ți arunci o privire peste smochingul meu?” Dimpotrivă, când mama sa îl întrebase, prevăzătoare, miercuri: „Vrei să văd dacă ai tot ce-ți trebuie să te duci sâmbătă la bal?”, Erling răspunsese, pe un ton de falsă nepăsare:

— Oh, eşti foarte drăguță, mamă! Dar, mă rog... ştii, nu mă mai gândeam... mda! Într-adevăr, balul acela... Nu te mai preocupa de asta! Nu merită osteneala! De altfel, nişte foşti colegi de in-

ternat mi-au recomandat un croitor foarte bun. Am vrut să văd cum lucrează... Aşa că mi-am comandat un costum... şi un pardesiu. În privința lenjeriei, mi-am cumpărat tot ce-mi trebuie, în trecere, cu diverse ocazii...

După care se cufundase din nou în lectura unei reviste medicale, cu o atenție mult prea concentrată ca să fie sinceră. Intrigată de pretextul invocat față de ea, Thérèse se hotărî să-i facă o inspecție prin dulapul cu haine. Urcă deci în odaia fiului ei, în timp ce acesta se afla în oraş. Când văzu costumul şi pardesiul, cămăşile şi cravatele frumoase, fu convinsă că de data asta Erling era serios îndrăgostit. Când e vorba ca o mamă să-şi vadă fiul însurându-se, sigur că trebuie să se arate înduioşată. Dar în adâncul sufletului, câtă tulburare! Mai ales dacă e vorba de singurul ei băiat, iubit cu pa-

timă! A socoti drept gelozie neliniştea ce strânge atunci inima unei mame ar fi o apreciere prea grosolană. Thérèse se gândise întotdeauna nu numai la fericirea prezentă a fiului ei, ci şi la cea viitoare. Erling iubea şi iată că şi redusese domeniul în care mama sa avusese întotdeauna acces. În loc s-o consulte în legătură cu stofa, culoarea şi croiala hainelor sale, el dorise să rezerve aceste mici plăceri alteia. Costumul era acolo, totul era gata pregătit... Cum ar fi putut Thérèse mărturisi cuiva cât de crud se simțea jignită? Era prea perspicace ca să nu socotească acest fapt drept începutul unui întreg lanț de renunțări mult mai serioase... Se văzu stând în picioare, pe ridicătura de la capătul grădinii, singură, biciuită de vântul iernii, pândind în zare o maşină care să-i aducă băiatul, pe fiul ei, în vizită. Dar el nu venea... Sau, dacă ve-

nea, nu era singur; dacă de-acum încolo, va avea vreun necaz, nu va mai veni lângă mama lui, pe canapea, ca să-i spună ce are pe inimă. Chiar dacă băiatul ei va suferi, nu va mai veni la dânsa să-i aline durerea.

Thérèse se simți copleşită de tristețe. Îndrăgise, într-un mod cu totul deosebit, un piersic pe care-l avea în grădină. Se gândea adesea cât de fericit trebuia să fie acel pom când îi apăreau mugurii, apoi florile de o gingăşie neasemuită, apoi fructele. Din seva lui le hrănea pe toate. Pe urmă, venea declinul. Una câte una se desprindeau din curajosul pom, mai întâi florile, apoi fructele, iar la urmă frunzele... Cât părea atunci de trist şi de părăsit! Cum avea să lupte, despuiat de tot ceea ce alcătuise bucuria şi măreția sa, împotriva gerurilor de peste iarnă, care poate că pentru el vor însemna moartea?

Thérèse îşi dădu seama că începând din ziua în care Erling hotărâse singur cum avea să se îmbrace la bal, abandonurile în ceea ce-o privea, aveau să se țină lanț. Încercă să vorbească despre durerea ei cu Jan. Dar bărbatul ei, care depunea atâtea eforturi ca să pară natural atunci când era atât de mâhnit din pricina Flaviei, nu reacționă în niciun fel. Surâse distrat în fața soției, asigurând-o că va veni şi vremea să se necăjească atunci când Erling îşi va manifesta într-adevăr dorința de a se însura; aşa încât Thérèse nu mai insistă. Pentru prima oară de la căsătoria lor, se închise în ea. Ce se întâmpla cu Jan? Dar cu Erling? Oare aveau să-i scape amândoi deodată? Se ferecă în odaia ei. Şi acolo, singură, plânse vreme îndelungată.

Astfel, cele trei ființe, atât de strâns legate, se izolară în mâhnirea lor. Dar

ce anume împiedica oare ca această dragoste, ce înflorise în inima fiului lui Jan şi al Thérèsei, să fie o binecuvântare şi nu izvorul unor noi necazuri? Toată această nefericire se explica doar printr-un singur nume: Sigrid.

În acea sâmbătă, Erling veni foarte devreme acasă. Îi spuse mamei sale, plin de veselie, că totuşi se va duce la balul dat de rector. Ceea ce-l făcea pe tânăr să fie atât de însufleţit era faptul că se întâlnise, din întâmplare, cu Flavie, la capătul unui coridor, înainte ca ea să fi plecat de la clinică. Veneau amândoi din sensuri opuse. Erling păruse atât de mâhnit fiindcă Flavie, trecând pe lângă el, se mulţumise doar să încline din cap, fără să-i zâmbească, încât fata, cuprinsă de remuşcări, nu putuse rezista tentaţiei de a se întoarce, după ce trecuse de el. Râseră, în ciuda tristeţii lor ascunse, căci Erling,

după ce fata trecuse, se întorsese ca să se uite după ea, şi rămăsese înfipt acolo, în mijlocul coridorului, aşteptând ca ea să dispară după colţ. După ce Flavie se reîntoarse, el îi spuse tulburat:

— Mi-ar face o plăcere cu totul deosebită să dansez cu dumneata, Flavie! Am nădăjduit atâta că vei veni deseară la bal...

Apoi adăugă pe un ton vrednic de milă:

— Mi-am comandat chiar şi un costum nou, ca să nu te fac de râs...

Era într-adevăr cu neputinţă ca o fată tânără, plină de sensibilitate, să nu fie mişcată şi înduioşată în faţa unei iubiri atât de pline de candoare. Flavie era tânără. În ciuda studiilor ei austere, îi plăcea să se distreze. Dansase destul de des şi în Canada. Fraţii ei organizau mici *„parties”*, la care-şi pofteau prietenii. A dansa era un mod tot atât de plă-

cut de a-ți petrece timpul ca şi a patina sau a te plimba cu sania. Să fi fost oare de vină tinerețea care țâşnea la lumină întocmai ca o mlădiță plină de viață, pe care-o tot îndoi, dar care şfichiuie aerul de îndată ce-i dai drumul? Sau poate faptul că Flavie nu era deloc sigură că nu-l iubeşte pe Erling? Fapt este că fata a uitat şi de apropiata ei plecare şi de rămasul bun pe care trebuia să şi-l ia de la Jan. A uitat de toate. Surâse atât de maliții os şi de poznaş, încât îndrăgostitul se bâlbâi de uluit ce era. Apoi îi răspunse:

— Chiar aşa! Trebuie să dansăm şi noi o dată împreună... Cu atât mai rău dacă am aerul unei sălbăticiuni din pădurile canadiene! Îți făgăduiesc să vin deseară!

Apoi, făcându-şi vânt pe linoleumul proaspăt cernit, clipi din ochi şi schiță un mic gest de rămas-bun, cu vârful

degetelor. O infirmieră, care nutrea în van, un foarte tandru sentiment pentru tânărul doctor Yvarsen şi care se nimeri să treacă chiar atunci pe coridor, scoase un chițăit ca de şoarece speriat. Îşi continuă drumul, socotind-o în sinea ei, pe Flavie, o intrigantă. Apoi se grăbi, bineînțeles, sub pecetea tainei, să dezvăluie totul colegelor sale. După asta însă urmase despărțirea de Jan Yvarsen, atât de tulburătoare, încât, câteva ceasuri mai târziu, Flavie uitase complet de promisiunea făcută lui Erling.

De fapt făgăduise, fără a-i trece prin cap că nu putea lua parte la acea recepție elegantă, cu rochiile pe care le avea. Problema toaletelor ocupa prea puțin loc în viața ei şi fata omisese această latură, totuşi destul de importantă, a problemei cu pricina. Părăsi clinica, răscolită de clipele petrecute în

brațele lui Jan. Abia când ajunse acasă își veni pe deplin în fire şi-şi aduse aminte că n-avea nicio rochie de seară. Se miră ea singură cum de nu se gândise mai demult la treaba asta. Dacă ar fi avut o astfel de rochie, poate că n-ar fi avut puterea să se scuture de emoția pe care-o simțea. Dar piedica ivită în cale o făcu să se agite. Dori brusc, din toată inima, să meargă la acel bal şi să-şi țină făgăduiala făcută lui Erling. Încă nu se hotărâse ce va face după aceea. Singurul lucru pe care-l ştia sigur era că avea să plece din Stockholm. Începând din clipa când se văzu „fără rochie”, dorința de a se duce la bal trecu înaintea tuturor celorlalte lucruri. Se năpusti spre telefon. Prea târziu însă. Casele de modă nu mai răspundeau. Flavie răscoli cu înfrigurare prin dulap şi-şi etală garderoba pe pat. Nicio nădejde. O mulțime de costume, de rochii,

desigur fermecătoare, dar niciuna de bal! Flavie nu mai era cercetătoarea, nici admiratoarea înflăcărată a lui Jan Yvarsen, nu mai era nimic din ceea ce părea a fi de când trăia în Suedia, ci o fetiță mare, dezamăgită şi întărâtată. În disperare de cauză, puse mâna pe foarfece... Dar o femeie elegantă nu se putea resemna să apară în public cu o toaletă improvizată.

Era gata să izbucnească în lacrimi, când auzi sunând, timid, soneria. Fu întrebată de jos, dacă îngăduia cuiva să urce până la ea. O voce de femeie, o voce umilă, puțin dogită. Desigur, vreo femeie sărmană pe care o mai ajutase. În ciuda nerăbdării sale, Flavie îi spuse totuşi să urce. Era o femeie îndesată, îmbătrânită, nu atât din pricina anilor, cât a muncii, măruntă şi îmbrăcată în negru. Chipul îi era plin de riduri, dar nişte riduri care parcă surâdeau, ca şi

ochii ei albaştri... Nişte ochi de un albastru de necrezut, albastrul florilor de in, pe care anii nu izbutiseră să-i întunece. Părul, despărțit printr-o cărare, era împletit în două cozi de un alb ca zăpada; răsucite în vârful capului rotund, îi lungeau un pic fața şi alcătuiau un fel de diademă de cosise subțiri. Din fericire, Flavie – foarte înzestrată pentru studiul limbilor străine, învățase bine suedeza; necunoscuta nu ştia decât limba ei maternă. „Ai zice că s-a ivit dintr-un basm de Andersen”, îşi zise Flavie. Paltonul şi mai ales pelerina scurtă cu glugă, cu volan încrețit, în jurul capului, păreau să fi împlinit de mult suta de ani. Flavie o pofti înăuntru; femeia strângea la piept o cutie mare de carton şi nu cuteza să mai vorbească. Totuşi părea foarte bucuroasă de ceea ce avea să spună şi se uita la fată ca la o apariție din altă lume.

Intrigată şi mişcată, Flavie încercă s-o liniştească. Brusc, necunoscuta căzu în genunchi, pe covor, şi înainte ca Flavie să aibă vreme s-o oprească, îi apucă poala rochiei albe de casă, tivită cu blană – rochie care i se păruse lui Erling atât de tulburătoare – şi i-o sărută cu fervoare. Stupefiată, fata o auzi spunându-i „Sigrid Lindval” şi se părea că o lua într-adevăr drept Sigrid. Flaviei îi trebui câtăva vreme până să descurce toată povestea. Peste tot pe unde trecuse, Sigrid aţâţase, cu frumuseţea ei, imaginaţia tuturor. Femeia era nepoata bătrânei slujnice a mătuşii Brita. Ane Mette avusese un adevărat cult pentru Sigrid. Tot ceea ce dorise ea, i se păruse bătrânei Ane Mette a fi dovada unei fiinţe fără egal. Tot ce venea din partea acelei fete capricioase era plin de farmec pentru bătrână. Din pricina lui Sigrid, Ane Mette nu voise niciodată să

se mărite, ca să n-o părăsească pe mătuşa Brita. Când văzuse disperarea lui Sigrid – după ce aflase că Jan Yvarsen se însurase cu olandeza – Ane Mette o urâse cumplit pe Ide. Ea nu putea concepe ca un bărbat să nu devină sclavul unei tinere atât de frumoase. Sigrid fusese însăşi viaţa pentru acel suflet frust şi pătimaş. După ce, târziu, mătuşa Brita murise, Jan venise să se stabilească în ţinutul natal; când Sigrid, în culmea disperării, trăsese asupra Thérèsei, apoi se înecase, fidela slujnică îşi pierduse minţile. Thérèse o îngrijise ca şi cum ar fi făcut parte din familie. Dar, în ciuda supunerii arătată celei de a doua soţii a doctorului, Ane Mette nu se consolase niciodată, niciodată nu mai ieşise din sminteala care o făcea s-o amestece pe Sigrid în toate. Murise la o vârstă înaintată şi acea surâzătoare Thecla – care vorbea ca o

păstoriță de odinioară, sărind peste amănunte şi scurtând povestirea ca să revină la un lucru la care ținea foarte mult – crescuse, fusese crescută în poveştile despre Sigrid, cea mai frumoasă dintre toate suedezele, cea mai încântătoare dintre toate ființele. Biata Thérèse ar fi fost surprinsă şi mâhnită dacă ar fi aflat cât de mult o detestau toate acele slujnice harnice şi tăcute. Pentru Ane Mette nu exista niciun fel de problemă: niciodată Sigrid a ei nu săvârşise vreun rău, indiferent ce-ar fi făcut; niciodată nu şi-ar fi pus capăt vieții dacă ura străinelor n-ar fi dus-o la marginea disperării. Încet, încet, ajunse să fie convinsă că Thérèse fusese cea care-i venise de hac lui Sigrid. Neasemuita Sigrid fusese mai mult sau mai puțin direct, mai întâi grav rănită de Ide, apoi ucisă de Thérèse. Se vedea clar că Thecla ascultase – cu gura căscată şi

cu răsuflarea tăiată – această legendă. Pentru nepoată, ca şi pentru mătuşa acum moartă, puritatea, măreția sufletească ale Sigridei, erau calități sacrosancte. Această nepoată era săracă cu duhul. Isprăvi, în sfârşit, de amestecat realitatea cu imaginația, şi le amestecă în aşa hal, încât era cu neputință să pricepi ceva. Thecla îl diviniza pe doctorul Yvarsen, o detesta pe Thérèse şi-l adora pe Erling. În mintea ei, Erling era doar fiul lui Jan, nu şi al Thérèsei. Conform năluciri lor sale, Jan fusese victima Idei, şi mai ales a Thérèsei. Acum, Thecla nu voia altceva decât fericirea lui Erling. Or, fericirea pentru un bărbat însemna să se bucure de dragostea lui Sigrid... În bietul creier al Theclei, Flavie se identificase încet, încet, cu Sigrid. Din asta Thecla trăsese concluzia, în chip foarte firesc, că Flavie trebuia să se mărite cu fiul lui Jan,

dorind ca, în sfârşit, dragostea şi frumuseţea să triumfe...

Flavie ezită dacă să râdă sau să se îndoiască. Thecla însăşi râdea; mai înainte plânsese. Vorbea întruna, fără ca Flavie s-o poată întrerupe. Apoi brusc, îngenunche din nou pe covor, şi-i întinse fetei, care rămăsese uluită, cutia mare de carton, păstrată în foarte bună stare şi foarte bine legată. O rugă să primească din mâinile ei acea relicvă transmisă de Ane Mette... Nu, nu! să nu desfacă panglicile decât după ce va pleca ea... Nu, nu! Nu voia bani, n-avea ce face cu ei! Apoi, ţopăind sprintenă, aidoma unui spiriduş, Thecla fugi copleşind-o pe fată cu binecuvântări.

Flavie era grozav de intrigată. Fusese atât de distrasă de această vizită neprevăzută, încât uitase de necazul ei. Ce obiect putea ascunde cutia aceea care mirosea a levănţică? De pe buze îi

ieşi un strigăt de admirație şi de uimire. În cartonul gros, învelită cu grijă în hârtie albă de mătase, purtând eticheta unei mari case de mode pariziene, se afla o rochie de bal nouă-nouță. Coincidența sosirii acelui cadou, chiar în seara balului, era totuşi mai puțin miraculoasă decât presupunea Flavie. Thecla, femeie simplă, făcea curățenie prin diverse case. Serata rectorului le ațâțase pe toate stăpânele caselor pe unde se ducea, cu regularitate, Thecla. Tot auzind mereu vorbele: „balul rectorului", începuse şi ea să fie tulburată. Mintea bietei fete bătrâne începu a fi obsedată de acel „bal, cel mai frumos al anului". Atunci scosese cutia din fundul dulapului unde stătuse în deplină siguranță. Ce păcat că rochia Sigridei n-avea să vadă luminile balului! La doamna Thérèse le auzise pe bucătăreasă şi pe cameristă vorbind şi ele tot

despre apropiatul eveniment. Oare doctorul Erling se va duce? I-ar fi trebuit o însoțitoare demnă de un bărbat atât de frumos cum devenise între timp Erling. Thecla nu mai şovăise. Dacă tânăra pe care-o ştia ea şi care semăna cu Sigrid, se va duce la bal, se va îndrăgosti sigur de Erling! Iar el va fi mai întâi cucerit de rochia Sigridei. Deci, grație ei, Theclei, totul se va sfârşi ca într-o poveste cu zâne... Iată de ce dăduse ea fuga la domnişoara Verneuil.

Rochia era splendidă. „Numai Sigrid îşi poate îngădui să se îmbrace astfel", spunea odinioară Jan Yvarsen, pe vremea când îşi admira logodnica, sau mai târziu, când Sigrid venise să se instaleze la Krittelwerk, pentru a încerca să i-l smulgă Idei şi când frumusețea ei făcea să-i alerge flăcări prin vine, flăcări care-l chinuiau zi şi noapte. O clipă Flavie crezu că acel cadou somptuos venea fie

din partea lui Jan, fie din partea lui Erling. Dar nu, în talie, pe dos, era brodat pe o panglică numele Sigridei Lindval, iar rochia fusese cumpărată de la un mare croitor din Paris. După toate aparențele, nu fusese niciodată îmbrăcată. Flavie n-ar fi fost o fiică a Evei dacă ar fi rezistat în fața dorinței de a încerca acea minunată creație. Tot zicându-şi că, în mod sigur, rochia n-avea să-i vină, că Sigrid trebuia să fi fost mult mai bine făcută decât ea, din moment ce toată lumea afirma că avea un trup divin, Flavie se îmbrăcă, plină de emoție. „Am să par deghizată”, îşi spuse ea amuzată. Dar o rochie albă, stil *„princesse”*, făcută dintr-o mătase deosebită, care se mula pe trup şi care era totodată uşoară ca un fulg, stropită cu albastru şi auriu şi care la fiece mişcare a trupului dădea impresia unor valuri, putea fi oare demodată? Pe

invitația rectorului scria clar: „rochie de bal”... Flavie fu încântată. Faptul că măsurile ei se potriveau exact cu cele ale unui model atât de lăudat avea în sine ceva îmbătător. Îşi puse triplul şirag de perle trandafirii, cerceii cu cele două perle ovale, minunat montate – cadou de la Erik – şi o brățară tot de perle. Flavie nu se putu abține să nu se găsească atrăgătoare şi-şi trimise un sărut în oglindă. „Noroc că am pantofi şi ciorapi prezentabili”, oftă ea. Mantoul de vizon, de culoare deschisă, avea să-i completeze toaleta. Ținea foarte mult la blana aceea mătăsoasă, dăruită de frații ei înainte de a pleca din Canada. Dar cum să meargă singură, astfel îmbrăcată, pe străzile Stockholmului? Cine va conduce maşina? Ce cavaler o va aştepta la uşă? Dar nu stătu mult pe gânduri. Erling ar fi fost încântat s-o însoțească. Oare ce va spune despre

rochie? Râse, formând numărul de telefon al băiatului. La cel de ai doilea țârâit, cineva ridică receptorul. Auzi un „Alo”, chiar în clipa în care ea începu să spună: „Oh, doctore Erling, eu...”. Abia atunci recunoscu vocea celei care-i răspunsese. Era a doamnei Yvarsen. Flavie puse repede receptorul în furcă. Apoi, se sprijini de consola căminului, gândindu-se ce să facă. Să sune din nou şi să-i spună doamnei Yvarsen adevărul? Cu neputință! Noroc că nu nimerise peste profesor! La un asemenea gând, inima începu să-i bată nebunește. Sigur că Jan ar fi fost grozav de scandalizat, dacă ar fi văzut-o atât de copilăroasă, alergând să se distreze după acel emoționant rămas-bun dintre ei. Poate că ar fi socotit-o inconştientă sau chiar insensibilă!

Înflăcărarea fetei se potoli. Începu a se întrista. La urma urmelor, nimic n-o

obliga să iasă din casă... Ah, dacă n-ar fi fost acel „da” pe care i-l spusese lui Erling! „Ce te supără, Flavie? De ce faci mutra asta? Nu-ți mai suge degetul!” ar fi strigat Erik dacă şi-ar fi văzut sora plimbându-se în lung şi în lat prin odaie, aruncându-şi furioasă pantofii din picioare, unul după altul, pe unde se nimerea.

Acasă la Yvarseni, Thérèse rămăsese stupefiată, cu telefonul în mână. La celălalt capăt al firului cineva pusese receptorul în furcă, întrerupând convorbirea. Nu era desigur, urmarea unei mişcări neîndemânatice, pentru că nu mai sunase a doua oară ca să se scuze. Vocea era tânără, veselă, bucuroasă şi în plus, da, în plus, când rostise acel: „Oh, doctore Erling”, fusese afectuoasă. Thérèse ar fi dat nu ştiu cât ca s-o poată identifica pe interlocutoarea necunoscută. În mod sigur nu era telefonul

de la clinică. Vorbele rostite pe un asemenea ton nu puteau fi în legătură cu vreun bolnav. De altfel, dacă ar fi fost cineva de la clinică, ar mai fi sunat. Thérèse rămase în picioare, lângă aparat. Închise ochii pentru a se putea concentra mai bine şi făcu un efort violent ca să identifice vocea. Glasul acela devenise brusc, pentru ea, răspunzător de înstrăinarea fiului ei. Glasul acela! Glasul acela încerca să-i smulgă băiatul! Thérèse era blândă din fire, dar dovedise adesea cât putea să fie de fermă şi de tenace. Mintea ei acționa intens în legătură cu acel simplu: „Oh, doctore Erling!...”, în aparență atât de inofensiv. Din vorbe răzbătea un accent de intimitate şi totodată de bucurie şi rugăminte. Era o fată care se pregătea să-i ceară ceva fiului ei... În orice caz, încă nu se tutuiau, fiindcă nu-i spusese pe nume. În fraza începută, Thérèse nu

izbutea să-şi imagineze cam ce cuvânt tandru rămăsese în suspensie... Erling tocmai plecase de acasă. Aşa cum prevăzuse ea, băiatul nu mai intrase în salon ca să fie „trecut în revistă”. Nu simțise dorința să mai fie încurajat de surâsul mamei sale! Şi cât trebuia să fi fost de frumos! Numai o mamă poate să-şi dea seama ce preț pot avea totuşi aceste lucruri aparent neînsemnate. Să contribui la bucuria copilului tău e unul dintre puținele lucruri pe care ți le mai lasă anii ce trec. Thérèse cunoştea acum gelozia... Ar fi vrut ca glasul acela, care cu siguranță conta pe o acceptare a rugăminții rămasă în suspensie, să aparțină unei fete frumoase. Dar suferința ei o avertiza că era vorba de un pericol. Oare ce capcană ascundea acel glas?

Dacă vreun disc magic ar înregistra – formulând într-un limbaj clar – năvala

gândurilor ce se zbuciumă în subconştientul nostru, am fi uluiți şi adesea chiar speriați. Frământarea lăuntrică e mult prea năvalnică pentru a putea exprima prin cuvinte ceea ce se petrece în adâncul de nepătruns al ființei noastre. Aşa s-a întâmplat şi cu Thérèse în acea clipă.

Jan, el însuşi căzut pe gânduri, cu picioarele întinse spre focul din cămin, remarcase, în sfârşit, ciudata imobilitate a soției sale. Întoarse capul şi o văzu, sprijinită de consola înaltă pe care se afla telefonul. Se sperie. Nu cumva nu se simțea bine? Sări în picioare, fără să scoată o vorbă, şi se repezi la ea. Se temea să nu leşine sau sa facă vreo criză de nervi. Primise vreo veste proastă pe care nu voia să i-o spună? Nu cumva Erling avusese vreun accident? Îşi luă soția în brațe, înainte ca ea să-şi fi dat seama de spaima pe care i-o pri-

cinuise.

— Ce ai, Thérèse? întrebă el neliniştit. Mă sperii, draga mea!

Ea fu copleşită de tandreţea nemăsurată a soţului ei. Clătinând din cap, şi dorind să-şi alunge din minte celălalt lucru care-o acaparase atât de mult încât uitase de prezenţa lui Jan, surâse. Continuând s-o ţină în braţe şi privind-o cu ochi întrebători, Jan aştepta o explicaţie. Trebuia să răspundă. Dar mai curând şi-ar fi muşcat limba decât să-i mărturisească bărbatului ei zbuciumul matern care, odată dezvăluit, ar fi putut părea insignifiant. Răspunse, deci, la nimereală, ce-i veni pe buze, ceea ce poate că de fapt şi dorea în adâncul fiinţei sale.

— Oh, Jan... faptul de a fi spus: „Oh, Jan...” ca şi misterioasa ei interlocutoare, o tulbură şi mai mult, aşa că încheie, uluită ea însăşi de cuvintele pe

care le rostea: „Aş fi dorit atât de mult să merg şi eu la acest bal!”

Jan fu atât de mirat, încât îi dădu drumul din braţe ca s-o poată privi mai bine. Thérèse a lui, care manifestase totdeauna o adevărată repulsie faţă de mondenităţi, dorea să se ducă la bal. La balul care avea să strângă laolaltă tot ceea ce avea mai elegant dar şi mai snob Stockholmul! Nu-şi putea crede urechilor!

Cum ea era încă şi mai mirată decât el, continuă să spună vrute şi nevrute, pe jumătate râzând de ceea ce se auzea debitând, pe jumătate neliniştită că nu-şi va putea convinge soţul de sinceritatea dorinţei sale. În încurcătura ei, nişte gânduri pe care le păstrase pentru sine şi care o frământaseră cu mulţi ani în urmă, ieşiră brusc la lumină. Cu cât se auzea vorbind, cu atât se simţea mai vinovată de a se fi lansat astfel pe

acel „*no man's land*" atât de intim. Dar era prea târziu ca să mai dea înapoi. Privirea lui Jan n-o slăbea nicio clipă. Ca să se oprească, ar fi trebuit să declare simplu:

— Sufăr, pentru că nu ştiu ce gândeşte băiatul nostru, ce vrea şi mai ales pe cine iubeşte. Aş dori s-o văd pe cea pe care-o iubeşte! Aş da câțiva ani din viață ca să văd pe cine-a ales Erling!.

Dar era cu neputință să mărturisească asemenea lucruri! Aşa că spuse încă o dată, la fel de stângaci:

— Ei bine, da, vreau să merg la bal! Vor fi acolo oameni foarte interesanți. Nu ştiu ce prinț din Danemarca, aflat în vizită în țara noastră, şi-ar fi exprimat dorința să participe şi el. Şi apoi... ei bine, află că mi s-a făcut dintr-odată ruşine că te-am ținut atâta vreme legat de casă! Am pretextat întotdeauna, ca o femeiuşcă oarecare, nebună după fru-

moasa ei locuință, că festivitățile mondene mă plictisesc. Poate că ar trebui să mă simt vinovată pentru asta. Dar m-am temut să nu par mai prejos în ochii compatrioatelor tale care ştiu să se îmbrace cu atâta gust. Sau poate că m-am temut, Jan, să nu te văd strângând în brațe o altă femeie decât pe mine.

Thérèse ştia că odinioară Ide nu acceptase niciodată cu dragă inimă ca Jan să plece de acasă, asaltat cum era pe atunci de toate persoanele frumoase din Krittelwerk, îndrăgostite de el. Ca şi Ide, Thérèse, pretextând calmul şi liniştea casei, făcuse tot ce-i stătea în putință pentru ca Jan să nu... Brusc, percepu aproape fizic prezența persoanei pe care o evocaseră cuvintele ei neîndemânatice: Sigrid! Căci nu era vorba de o femeie oarecare care le torturase, la început pe Ide, apoi pe Thérèse. Mai

întâi prima, apoi cealaltă, luptaseră pentru ca Jan să nu se mai gândească niciodată la incomparabila făptură mondenă, la cea mai elegantă dintre femei, la singura care s-ar fi potrivit de minune cu el: Sigrid. În acea clipă, ea fu sigură că Jan, Jan al ei, ştia că acel tremur de nestăpânit al soției sale se datora faptului că-şi amintise de Sigrid. Era adevărat, dar Jan se simți totuşi mult prea emoționat că mai putea trezi în Thérèse o dragoste atât de puternică. O atrase spre el, o îmbrățişă cu blânde-țe şi, ca s-o liniştească, îi spune foarte tandru:

— Aşteaptă o clipă să-mi revin din surpriză. Presupun că potolitei mele neveste puțin îi pasă dacă va contem-pla sau nu vreo alteță regală, ci cred că mai curând a fost cuprinsă de dorința de neînvins de a-l admira pe fiul nos-tru. Să vadă cum dansează Erling! Ară-

ta foarte bine acasă, dar acolo, în salonul imens, sub lustrele măreţe, sub girandolele somptuoase, trebuie să fie... Hm! Cred că ne face cinste! Ştii, Thérèse, că nimeni nu se poate lăuda că ne-ar fi văzut străbătând imensul parchet pentru a ne duce să-l salutăm pe rector? Ştii că n-am mai dansat niciodată în societate de când... (avu o ezitare pe care Thérèse o traduse astfel: „...de când a murit Sigrid”), de când perla tuturor Thérèselor a izbutit să-mi înfrângă scrupulele pe care le aveam ca s-o iau de nevastă: căci era mult prea tânără faţă de mine.

Se îndreptă, şi-şi zări din întâmplare, într-o oglindă, capul mândru, sub pletele strălucitoare. Râse, de data asta cu sinceritate, bătând din mâinile lungi, cu o veselie de om tânăr: Acum şi eu vreau să mergem la bal! Vom face senzaţie! Rectorul a insistat atâta, încât a

trebuit să-i promit că am să vin „dacă obligațiile mele profesionale îmi vor îngădui”. Mai dă-le naibii de obligații profesionale! Ei bine, măcar o dată să nu le mai invocăm drept scuză! Hai la bal! O să stăm un ceas sau două. Pe la unsprezece şi jumătate, douăsprezece, vom fi acasă.

Thérèse, prinsă în capcana pe care şi-o întinsese singură, abia putu să murmure un: „Dar Jan... dar Jan...”. Era însă prea târziu. Jan fusese cu totul cucerit de ideea de a se afla într-o atmosferă sărbătorească. De altfel, cei doi „dar...” se opriră brusc pe buzele Thérèsei, când aceasta, cu inima strânsă, îşi aduse aminte cât suferise Ide, odinioară, când îl văzuse – prin ferestrele clubului din Krittelwerk – pe Jan, cu ochii strălucind de bucurie, cum valsa cu Sigrid. Cât era totuşi de firesc ca un bărbat atât de frumos să se sim-

tă ameţit de orgoliul de a se mişca în mijlocul unui adevărat concert de laude şi de admiraţii! Jan era atât de natural, de sănătos şi de puţin sofisticat, încât dansul ar fi putut să fie pentru el cea mai plăcută destindere de moment. Thérèse fu cât pe-aci să izbucnească în lacrimi. Cât fusese de egoistă, impunându-i lui Jan gusturile ei! Cât fusese de laşă, în spaima ei nemărturisită, ca nu cumva să fie comparată cu Sigrid! Dar Thérèse avea prea mult caracter, prea mult bun-simţ pentru a se lăsa în voia instinctului. Îşi regăsi calmul şi izbuti să-şi înlăture spaima din privire în faţa dificultăţii ce se ivise: să fie cât mai repede gata! Un surâs îi destinse trăsăturile, apoi, de la remuşcări trecu la o nouă admiraţie în faţa exuberantei tinereţi a lui Jan. Întotdeauna izbutea să fie superior celorlalţi bărbaţi! Râse împreună cu el şi strigă:

— Haidem la bal!

Renunță la acea încetineală care-i stătea în fire, la acel calm, care-i plăcea atâta bărbatului ei, în zilele obişnuite. Acum însă, nu mai era vorba de o zi obişnuită. Păreau amândoi o tânără pereche ce se grăbea la o petrecere. Puțin le păsa de dezordinea pe care o lăsau în urmă. Nu-i mai interesau nici flacoanele răsturnate, nici periile trântite pe jos, nici uşile deschise ale dulapurilor! Trebuiau să arate cât mai bine! Sub masca acestei exuberanțe, mai mult sau mai puțin simulată atât de Jan cât şi de Thérèse, şi unul şi celălalt ştiau precis ce-i mâna către acel bal: Jan dorea să uite de plecarea Flaviei, să n-o lase pe Thérèse să-şi dea seama cât de grea era pentru el această încercare. Thérèse i-ar fi interpretat greşit amărăciunea, şi Jan se temea ca nu cumva să se arate nedrept față de ea,

aşa cum făcuse odinioară cu Ide.

Thérèse ținea să vadă cu cine anume va dansa mai mult Erling. Căci nicio fată „nu putea fi destul de bună” pentru fiul ei! Ar fi fost inadmisibil să fie! De altfel va şti ea să-şi împiedice băiatul „să facă vreo prostie!”

Când Jan şi Thérèse se urcară în maşină, trecuse de unsprezece.

Capitolul X

În odaia ei, Flavie stătea pe colțul divanului. Era bosumflată şi gata să izbucnească în plâns. De ce oare neîndemânaticul de Erling nu venise s-o caute? Plină de amărăciune, continuă să-l nedreptățească. Îşi aducea perfect aminte că băiatul rostise un „Dar dacă aş veni...” plin de nădejde. Flavie îşi dădu seama cât ar fi fost de fericită dacă ar fi trecut s-o ia cu maşina. Ea însă

nu-l lăsase să-şi isprăvească fraza al cărei sens îl înțelesese perfect. Era tot atât de indignată şi de faptul că în locul lui îi răspunsese doamna Yvarsen. Dacă şi-ar fi păstrat sângele rece, mai mult ca sigur că ar fi râs de ea însăşi. Numai că în seara aceea Flavie era înclinată, să nedreptățească pe toată lumea şi să nu vadă lipsa ei de logică. Atât de mult disprețuia în acea clipă toate ființele umane, în general, şi nutrea o asemenea aversiune față de unele obiecte ca, de pildă, telefonul, încât atunci când acesta sună, fu cât pe-aci să nu răspundă. Trânti un „alo” foarte sec, dar glasul pe care-l auzi la celălalt capăt al firului o făcu să sară ca arsă: era Norbert! Mirarea fetei fu atât de mare, încât, ca s-o convingă, fratele ei trebui să-i spună de câteva ori că nu se afla la Paris, ci la Stockholm, la doi paşi de ea!

— Sunt eu, Bertie, zise el. Cum Parisul e mult mai aproape de Stockholm decât marile lacuri din Canada, m-am urcat în avion şi am venit să te scot din chilia ta, ca să mai iei puțin aer. Pot să vin? Sau vrei să ne întâlnim la mine, la hotel?

La început, răspunsurile Flaviei fură cam alandala. Mezinul familiei Verneuil avu impresia că fata era gata să se „smiorcăie", cum ziceau ei odinioară – Erik şi el – când erau luați prin surprindere de una din rarele crize de plictiseală ale surorii lor. Nu-şi mai manifestă, deci atât de stăruitor dorința de a o vedea. Fu însă foarte mirat când, stăpânindu-şi un sughit de plâns, Flavie spuse:

— Află că sunt foarte bucuroasă, Bertie, că eşti aici... E o nebunie să crezi că mă plictiseşti. Nu ți-am putut scrie... Aproape că nici nu mi-am dat

seama de acest lucru, până astă-seară! Ai să mă crezi smintită, dar află că sunt îmbrăcată pentru bal. Şi apoi... în sfârşit, îți voi explica... Află că tocmai mă pregăteam să mă dezbrac şi să mă vâr în pat. Eram cât pe-aci să mă pun pe bocit. Vino repede! Fie că mă vei însoți la bal, fie că vom rămâne acasă, mă rog, vom face cum vei tu, numai să fii alături de mine!

Nu după mult, Norbert, în ținută de seară, cu o floare albă la butonieră, îşi îmbrățişa sora şi-o contempla entuziasmat. Cât de frumoasă se făcuse! Sigur, mai slăbise, era mai palidă, dar dragostea lui de frate o vedea cu bujori în obraji şi cu ochii strălucitori. Şi-apoi, ce rochie! Unde descoperise acea minune? Şi iată-l pe tânărul artist făgăduindu-şi să realizeze câteva tablouri menite să cucerească Parisul: cu un asemenea model era cu neputință

să nu pictezi nişte capodopere!

Rectorul avu o idee care măguli mai mult perechile mai coapte: până la miezul nopții, orchestra avea să cânte numai dansuri vechi. Balul va începe cu un balet în care aveau să evolueze câteva stele reputate. Apoi va urma un fel de retrospectivă coregrafică mondenă, cu valsuri, tangouri şi slow-uri. La început, tineretul cam bombănise. Dar organizatorul era convins că după câteva măsuri, vârtejul dansului îi va lua cu sine până şi pe cei mai îndărătnici. Şi avusese dreptate, căci, de mai bine de o lună, multe perechi se antrenau în taină. Ca să însufleţească reuniunea şi s-o împiedice să fie prea solemnă, universitarii gravi, profesorii savanți, specialiştii în litere, drept, diverse ştiințe sau medicină, propuseseră să se decearnă un premiu de onoare dansatori-

lor care vor executa cele mai complicate figuri de tango, evoluând cu cea mai mare eleganță şi grație. Flavie habar n-avea de toate aceste lucruri, iar Norbert nici atâta.

Tânără fată se gândise la orice, în afară de invitația pe care uitase să şi-o ia. Din fericire, nu fu însă obligată s-o arate. Se nimeri ca Bertie să sosească odată cu înaltul personaj despre care auzise Thérèse vorbindu-se.

Erling, venit foarte devreme, se plimba prin saloane ca un suflet rătăcit. Făcuse tot ce-i stătea în putință să scape de vechii săi colegi de facultate, ca şi de prietenii familiei sale, care țineau cu orice chip să-i prezinte diverse dansatoare. Tinerele erau încântătoare, dar nu-l interesau nici dacă ar fi fost aurite. El o aştepta pe Flavie. În speranța că o va vedea apărând şi ca să nu scape acest moment, se pregăti să co-

boare marea scară de onoare, acoperită cu un covor gros, când orchestra încetă brusc să mai cânte muzică de dans. Imediat răsună imnul național. Erling se afla într-un loc bun, de unde putea să contemple urcarea pe scară a noilor veniți. Învălmăşeala care se produse, graba femeilor şi a fetelor de a-şi face reverența pe măsură ce perechea princiară înainta, îl distraseră pe Erling de la gândul ce-l obseda. Dar iată că tânărul chirurg, după ce se înclinase cu respect în fața perechii princiare, ce se îndrepta către estrada rezervată anume, resimți brusc o emoție violentă. Flavie se afla în fața lui, atât de frumoasă, încât părea o imagine ireală, o apariție de vis. Flavie! Era într-adevăr cu putință să fie ea? Erling amuțise. Fără să-l observe pe cel ai cărui braț fata abia îl atingea cu mâna-i înmănuşată, Erling îşi trecu maşinal degetele

peste ochi. Alături, un tânăr intern de la spital, tot atât de uluit ca şi el, îl lovi prietenește cu cotul, murmurând:

— Straşnic! Nu-i cumva domnişoara Verneuil, laboranta tatălui tău? E minunată! Şi rochia, şi perlele... Mai mult ca sigur că-s veritabile! Umbli cu ascunzişuri, amice! Ai putea totuşi că ne-o prezinți şi nouă, la reuniunile noastre amicale... Dar cavalerul ei cine e?

Erling abia îl auzi. Îşi repeta întruna, nebunește: „Flavie! Flavie...!" Din fericire, stătea lângă o coloană. Se sprijini de ea. Lumea din jurul lui se schimbase mai mult decât dacă un cutremur de pământ ar fi năruit totul. Trăia acea supremă emoție a iubirii de care îşi bătuse de atâtea ori joc împreună cu camarazii săi. În lumina care incendia întreg spațiul din jurul său, îi apăru în toată intensitatea un trecut pe care se străduise întotdeauna să nu-l comente-

ze, ca un fiu respectuos ce era. Sigur că se întrebase adesea cum de putuse fi tatăl său atât de pătimaş îndrăgostit de o tânără, de domnişoara Lindval, aşa cum pretindeau zvonurile publice. Abia acum înțelegea Erling că poți fi atât de copleşit, atât de cucerit de frumusețea unei femei, încât să nu mai încerci niciodată, în viață, un entuziasm asemănător. Orice s-ar mai întâmpla pe urmă, oricât de puternică ar părea să fie o nouă iubire, în ea se va strecura, în mod inexorabil, mai mult sau mai puțin, o umbră de regret. Inima îi fu năpădită de o undă de compătimire față de mama sa şi față de prima soție a tatălui său. „Mi-am găsit-o şi eu pe Sigrid a mea, îşi spuse el, numai că eu mă voi însura cu ea…”

Privea ca hipnotizat, silueta fină şi albă, chipul cu trăsături minunate, tot ce făcea din Flavie o splendidă floare vie.

Apoi, brusc, îl văzu pe băiatul care-i însoțea idolul: un adevărat uriaş, cu ochii albaştri, limpezi şi strălucitori, cu tenul mat, cu trăsăturile regulate, cu chipul surâzător. Perechea ajunse lângă rector şi soția sa şi Flavie se înclină. De unde-şi trăgea ea grația asta nobilă, mândria politicoasă care o făceau irezistibilă? Cu o dezinvoltură princiară, îl prezentă pe cel care-o însoțea. Rectorul, ca şi soția sa, fură vizibil surprinşi. Strânseră cu efuziune mâna întinsă şi-i prezentară pe fată şi pe fratele ei, invitaților lor. Erling era sigur că nu-l mai văzuse pe acel băiat. Îşi zise cu brutalitate: „Iată de ce mă respingea domnişoara! Din pricina acestui băiat nu-mi dă atenție! Logodnic? Poate iubit? Nu cred... Totul la Flavie pare atât de pur... şi totuşi... Să fie cumva bărbatul ei? De ce nu? Se trage dintr-o familie de origine franceză, iar el, după înfățişare, pare nordic.

Un suedez tipic!”

Până în acea seară, Erling nu bănuise niciodată că într-o bună zi va dori să ucidă pe vreunul dintre semenii săi! Poate că bărbatului îi este cu neputință să-şi stăpânească furia instinctivă a masculului față de un alt mascul care încearcă să-i răpească femeia la care râvneşte. Muşchii lui Erling se încordară. Ah, ce s-ar mai fi bătut cu necunoscutul acela! Adversarul trebuie să fi avut aproape doi metri, căci Flavie, care era foarte înaltă pentru o femeie, părea mică alături de el. Cât era de încântată de uriaşul acela blond, şi cum îşi zâmbeau unul, altuia! Erling se simți brusc complexat de acel un metru şi optzeci şi cinci al lui. Era într-adevăr pentru prima oară când îi părea rău că nu era mai înalt. Numeroşi prieteni îl tot întrebau diverse lucruri, dar el nu auzea nimic. O doamnă se străduia să-i

atragă atenția, hotărâtă să-i vorbească despre nu ştiu ce boală a ei: izbuti cu greu să fie politicos. În jurul lui, sala părea goală, căci pentru el nu mai conta decât o singură ființă: Flavie! Uriaşul blond arunca o umbră dramatică peste fericirea lui. Va înlătura el însă şi această umbră!

În ciuda nălucirilor nefericitului Erling, serata – minunat organizată – continua totuşi să se desfăşoare. Acum, orchestra atacase un vals. „Aha, Flavie valsează? Atunci mi-e rezervat şi mie un dans!" îşi zise Erling. Dar oare venise pentru el? La clinică, atunci când o rugase să vină, domnişoara, nu ştia că în seara aceea se va duce la bal? Ca să vină îmbrăcată într-o astfel de rochie, însemna că se hotărâse mai dinainte. O asemenea rochie se pregăteşte din vreme, nu se face cât ai bate din palme! Să-şi fi bătut Flavie joc de el?

Erling îşi făcea ucenicia dragostei şi suferea ca un damnat. Trebuia să înainteze, s-o invite... Dacă mai întârzia, fata putea foarte bine să-i răspundă, învăluindu-şi ironia într-un râs uşor, ca un ciripit de pasăre, că toate dansurile îi erau date. Erling izbuti, în sfârşit, să se dezlipească de perete. Prea târziu! Bărbatul blond se şi înclinase în faţa ei; Flavie se afla de-acum în braţele lui şi începuse să danseze. Era cu neputinţă să se potrivească amândoi atât de bine la dans dacă n-ar fi dansat adesea împreună... Măiestria cu care valsau nu rămase multă vreme neobservată. Cei doi atraseră, în curând, atenţia tuturor. Încet, încet, ceilalţi dansatori se retraseră pentru a nu-i incomoda. Dansau şi bucuria le ilumina chipurile. Brusc, Norbert observă că rămăseseră singuri pe parchetul ceruit. Vru să se oprească, dar cei din jur protestară: „Nu, nu!

Dansați! Dansați!” Flavie şi el reîncepură să danseze, veseli, zâmbitori, ca doi copii mari ce-şi luau zborul pe un lac înghețat. La ultimele măsuri ale valsului, un val de aplauze făcu să vibreze țurțurii de cristal ai marilor candelabre venețiene. Fură felicitați. Căci părea uimitoare nu numai măiestria acelei tinere perechi, ci mai ales simplitatea ei. Amândoi imprimaseră seratei un aer de bucurie juvenilă, pe care organizatorii nu-l prevăzuseră câtuşi de puțin. Cântăreții de muzică folclorică oferiră un moment plin de armonie. De-abia oprită din vârtejul dansului, Flavie se văzu asaltată de o mulțime de tineri care – ca să-şi atragă bunăvoința, în nădejdea că vor obține şi ei câte un dans – se oferiră care mai de care să-i aducă câte ceva de la bufet.

Cântecul popular se extinse în întreaga sală. Vocile grave ale bărbaților şi

cele cristaline ale femeilor se uniră pentru a lăuda trandafirul galben din tufiş, şi pentru a preamări frumuseţea ţării natale. Deznădăjduit, Erling îşi tot spunea că Flavie nu se gândea deloc la el, că nici măcar nu-l căutase. Dar se înşela. Flavie îl zărise şi era hotărâtă să se îndrepte spre colţul lui, din moment ce el nu cuteza să vină spre ea. În bucuria de a dansa, de a fi frumoasă şi admirată, pur şi simplu uitase că Erling o iubea şi că discreţia lui se datora, de fapt, tocmai acestei iubiri. Cântecul se isprăvi. Soţia rectorului se îndreptă spre Flavie. Domnişoara Verneuil dansa tango? În seara aceea, Flavie era plină de îndrăzneală. Cu aceeaşi bună dispoziţie pe care o arborase şi în timpul valsului, „pentru că acest lucru face plăcere celor ce privesc”, ea accepta să se afişeze din nou. Dar la Otawa, Norbert nu urmase cur-

surile de dans cu tot atâta asiduitate ca şi sora sa. Flavie râse, răspunzându-i:

— Chiar dacă aş da dovadă de cea mai deplină bunăvoinţă, nu pot, totuşi, dansa singură.

Atunci se auzi un glas timid care rosti:

— Dacă doctorul Erling Yvarsen ar vrea... E colo, lângă coloană... Anul trecut, la o reuniune studenţească, l-am văzut dansând magistral tangoul...

Discreta persoană care vorbise astfel nu mai adăugă, în modestia sa, că ea fusese în acea seară partenera lui.

Ar fi „murit de ruşine” dacă ar fi fost obligată să-şi arate talentele în faţa unei atât de strălucite adunări. Aşa că preferă să dispară imediat printre perechile ce se înghesuiau în jurul Flaviei. Soţia rectorului i-l arătă lui Norbert pe tânărul chirurg şi uriaşul blond îşi croi imediat drum prin mulţime pentru a

ajunge în colțul unde se afla Erling. Lucrul acesta se întâmpla chiar în clipa în care deznădăjduitul tânăr îşi spunea că serata se va termina fără ca el să fi apucat să danseze măcar o dată cu aleasa inimii sale. Erling îşi dădu imediat seama că pe el îl căuta băiatul cel blond. Mânia îl sugruma. Deci, Flavie îl văzuse! Dar în loc să se deranjeze să vină la el, ea făcea pe prințesa şi încă într-un fel menit să-l sfideze! Ei bine, o să-i arate el cum îl va primi pe acest ambasador al domnişoarei! Nici n-apucă Norbert să-i vorbească despre „rugămintea pe care i-o adresa, stăpâna casei", că Erling, cu chipul încruntat, cu vocea sugrumată de mânie, se şi pregăti să-l repeadă. Dar iată că lângă ei se ivi, brusc, Flavie.

„La dracu cu eticheta, îşi spuse ea. Erling e în stare să nu-l recunoască pe Bertie, a cărui fotografie a văzut-o to-

tuşi la mine, şi să-i caute ceartă!”

Sosi într-un suflet, spunând – şi glasul ei avu efectul unui cântec de sirenă, asupra nervilor încordați ai bietului îndrăgostit:

— În sfârşit, doctore, te-am descoperit! Îl recunoşti?

Erling, care se străduí să se liniştească, îl privi cu atenție pe Norbert şi punând, în sfârşit, stavilă imaginației, simți cum inima îşi relua ritmul normal. Trase adânc aer în piept, după care trăsăturile i se destinseră. Întinse mâna, plin de cordialitate.

— Sigur, strigă el radios, e unul din frații dumitale, domnişoară Verneuil. Dar care?

Flavie păru uimită, ca şi cum i s-ar fi părut de neconceput ca Erling să nu ştie un lucru atât de important.

— Erik cel brunet, Norbert cel blond şi Flavie cea cu pletele castanii! În fa-

miliile unde s-au unit două rase, domneşte întotdeauna varietatea!

Bâlbâindu-se din pricina încurcăturii, Erling mărturisi:

— Adevărul e că n-am cutezat să te abordez. Ai venit la bal cu un cavaler necunoscut, căruia îi adresai mereu nişte surâsuri nespus de afectuoase!

Ca şi mama sa, Erling era un timid. Într-o altă împrejurare, poate că din discreție ar fi refuzat onoarea ce i se făcea. Dar a refuza însemna s-o lase pe Flavie să-şi ia zborul în brațele altuia... Aşa că acceptă fără să şovăie o singură clipă. Oare ce-ar fi făcut dacă ar fi ştiut că, chiar în acel moment, tatăl său îşi oprea maşina în fața scării? Că-şi ajuta soția să coboare? Nici chiar atunci Erling n-ar fi fost în stare să refuze.

Flavie, pe care n-o cunoştea aproape nimeni dintre cei de față, ațâță curiozitatea tuturor, până şi a perechii princi-

are, a cărei prezență se prelungea dincolo de timpul prevăzut. Cei din jur şopteau ba că ar fi o prințesă, ba o miliardară americană, ba un star de la Hollywood. Celor care ar fi afirmat că era vorba de o neobosită cercetătoare în domeniul biologiei, li s-ar fi râs în nas.

Anunțat de sosirea profesorului Yvarsen, rectorul se grăbi să-l primească în capul scării. Apoi îi prezentă şi pe el şi pe Thérèse perechii princiare, după care îi pofti să ia loc alături de cele mai de seamă personalități ale țării. Jan Yvarsen era tot atât de emoționat ca şi soția sa. Nu se aşteptase la o primire atât de călduroasă din partea compatrioților săi. Era limpede, că nu se supuseseră unui cuvânt de ordine, ci că fiecare în parte era bucuros să-şi arate admirația față de un om care făcuse atâta bine şi care reprezenta cu atâta cinste ştiința medicală suedeză.

Jan se grăbi să se aşeze; nu voia ca sosirea lui să întrerupă serbarea. Acaparat ele personajele ilustre aşezate pe acea estradă situată cu o treaptă sau două mai sus decât restul sălii – fapt ce le asigura acelor oameni de seamă posibilitatea de a discuta, dar şi de a se bucura din plin de privelişte a dansului – Jan încă nu apucase să-şi caute cu ochii băiatul. I se explică ideea acelei retrospective a dansului care ajunsese acum la tango. Orchestra începuse, să cânte. Jan nu se mai gândea câtuşi de puțin la Flavie Verneuil. Ochii lui îl căutau pe Erling; o întrebă în şoaptă pe Thérèse dacă nu cumva îl zărise. Ea nu răspunse. Privea pista largă de dans din fața estradei, uitându-se cu un fel de groază la ceva sau la cineva pe care o doamnă ce se sculase în picioare, i-l ascundea ochilor lui Jan. Chipul Thérèsei exprima o spaimă atât de in-

tensă, încât Jan se aplecă imediat, ca să vadă ce anume o înfricoşase. În aceeaşi clipă, simți un şoc aproape la fel de puternic ca al fiului său, cu un ceas mai devreme. I se păru că întreaga sală murmură un singur nume: Sigrid! Căci acolo, jos, se afla o femeie strălucind de tinerețe, minunat îmbrăcată, înaltă, subțire, grațioasă, împodobită cu perle, o femeie ce nu putea fi comparată decât cu una singură – dar aceea nu se mai afla pe lumea asta – alături de un cavaler şi el nespus de frumos. Şi acel cavaler nu era altul decât propriul său fiu! Jan se întrebă dacă nu cumva era victima unei halucinații. Dar ochii întregii adunări erau îndreptați către fiul său şi către ființa aceea divină. Thérèse îl apucă de braț. Era tot atât de răscolită ca şi el: ivită din neant, o nouă Sigrid – nu blondă, ci castanie – într-o rochie „cum numai Sigrid ştia să îm-

brace”, pusese stăpânire pe inima fiului ei! Nici Jan, nici Thérèse nu şovăiră în privința acestui lucru. Or, ei o recunoscuseră în ea pe Flavie Verneuil aceeaşi care cu câteva ceasuri mai înainte, în halat alb, îşi luase rămas bun de la Jan. Sigur că despre acel rămas bun, Thérèse nu ştia nimic. Muzica reîncepu. Patru perechi îşi luară zborul. Figurile urmară una după alta, aducându-i pe dansatori la doi paşi de estradă. Ei însă nu vedeau nimic. În ființa Flaviei, totul exprima bucuria, plăcerea de a fi frumoasă, de a dansa, de a fi iubită. Era de neconceput ca ea să nu-şi dea seama de îmbătătoarea încântare pe care o iscase în inima cavalerului ei. Dacă Thérèsei nu i-ar fi fost jenă să se dea în spectacol, ar fi gemut de deznădejde. Cu atât mai mult cu cât pentru Jan drama era dublă. Sigrid! Duşmanca ei din totdeauna! După tată,

acum îi căzuse pradă fiul! Acele plete moi şi ondulate, acel gât delicat, înconjurat de nişte perle de o rară strălucire, chipul tânăr, adevărat simbol al perfecțiunii, gura minunat desenată, obrajii plini de sănătate şi îmbujorați de plăcere, farmecul unui decolteu care lăsa să se ghicească nişte sâni ce încă nu se împliniseră, talia suplă, picioarele lungi, mersul sigur şi ferm, dar plin de feminitate deşi fata era foarte înaltă, da, Thérèse era sigură că soțul ei analiza totul, în amănunt, şi că în fața sculpturalei siluete nu făcea decât să-şi repete: „Sigrid! Sigrid!” Dacă Flavie ar fi primit în mod special sarcina de a îndeplini dorința unei moarte, şi de a redeştepta în Jan o amintire estompată de ani şi umbrită de amărăciune, poate că n-ar fi reuşit atât de deplin. Jan căzuse din nou în puterea vrajei sale. Şi Thérèse ştia atât de bine acest lucru,

ca şi cum Jan i-ar fi strigat:

— Ajută-mă, Thérèse! N-am uitat dragostea ce ți-o port, dar nu pot rezista în fața acestei chemări venită parcă de pe alt tărâm! Dacă Sigrid mi-ar fi înapoiată, nu cred că m-aş despărți de tine, pentru că tu îmi eşti la fel de necesară ca aerul, dar iată, simt cum mi se strecoară în sânge, după atâția ani, răul care m-a ros atunci...

Thérèse abia avea putere să surâdă celor care se aplecau spre ea ca să-i strecoare câte un compliment despre stăpânirea de sine de care dădea dovadă fiul ei. Căci pe Thérèse n-o mai preocupa acum bărbatul ei, o preocupa ceva mult mai important: fericirea lui Erling! Totul în ea se revolta şi striga: „Nu! Nu! Niciodată nu va mai pătrunde vreo Sigrid în inima unui Yvarsen! Eu însemn pentru ei liniştea, siguranța şi fericirea. Urăsc aventura şi beția smin-

tită a patimii, iar fata asta este însăşi duplicitatea, fiindcă nici chiar Jan n-a ştiut că e bogată. Ca să porți asemenea bijuterii, trebuie să le şi ai! De fapt, cine e în realitate? Canadiană? Da, dar băiatul acela înalt, blond şi tot atât de frumos ca şi ea, încât ai putea să juri că sunt frați, aduce mai curând a suedez. Ce taine vor fi la mijloc?" În mintea surescitată a Thérèsei se strecură ideea care se strecurase şi în mintea lui Jan: că Flavie trebuie să fi avut, într-un fel, vreo legătură cu Sigrid! Thérèsei îi arseseau obrajii, buzele şi le simțea uscate. Ca într-o străfulgerare, întrevăzu primejdiile gata să se prăvale peste bărbatul şi peste fiul ei. Dar rațională Thérèse se stăpâni repede. În timp ce discuta – fraze trunchiate – cu unul sau altul dintre invitați, îşi şi făcuse un plan de acțiune: să n-o lase pe Flavie Verneuil să se strecoare în familia ei! A

vedea clar era pentru Thérèse o nevoie vitală; a lupta pentru a-i apăra pe cei pe care-i iubea, era o datorie. Va acționa direct. În felul ei. Chiar a doua zi va discuta între patru ochi cu acea cercetătoare în biologie care se preschimbase peste noapte într-o atât de irezistibilă seducătoare. Hotărârea luată îi dădu forțe noi. Acum dorea să-l scoată pe Jan cât mai repede de acolo şi să-l ducă acasă. Nu voia ca el să se simtă tentat să danseze cu acea fată care era chiar atunci aclamată, în compania lui Erling. Se aplecă, deci, spre soțul ei şi, pretinzând că, din lipsă de obişnuință, se simțea năucită de căldură, de zgomot şi de nenumăratele discuții, dorea ca el s-o conducă acasă. Dar Jan nu fu de acord şi-o sfătui să iasă pe balcon şi să respire aer proaspăt. Mai pe urmă, se vor duce împreună s-o felicite pe Flavie Verneuil. Thérèse, mai hotărâtă

ca niciodată să-şi realizeze planul spuse:

— O vei vedea mâine, la laborator, Jan. O vei felicita mâine. Hai, te rog, să plecăm!

Jan Yvarsen n-o mai auzi pe Thérèse, ci i se păru că-i vorbeşte Ide. Ide, pe vremea când Sigrid încă nu se gândise să făptuiască o crimă. Ide, pe vremea când Sigrid era atât de strălucitoare, de calmă, de blândă, de supusă, acolo, la Krittelwerk... Ide, care, în ciuda răbdării sale, cedase geloziei care-o devora şi încercase, sub un pretext oarecare, să-l târască pe Jan departe de iubita lui, departe de formele ispititoare ce i se ofereau. Jan Yvarsen îşi regăsi brusc starea de spirit pe care-o manifestase odinioară, la Krittelwerk, şi pe care şi-o reproşase de atâtea ori, pe urmă.

— Nu, n-o voi felicita pe domnişoara Verneuil mâine, la laborator, spuse el

pe un ton sec, fiindcă mâine părăseşte clinica. Am angajat în locul ei, un băiat care nu se compară cu ea, dar care va putea să continue, totuşi, cercetările începute de dânsa.

La această veste neaşteptată, Thérèse ar fi trebuit să se simtă uşurată. Dar dimpotrivă, ea se simți şi mai doborâtă, fără ca totuşi să-şi poată da seama de ce. Aproape gâfâind, întrebă:

— Pleacă? De ce?... De ce mi-ai ascuns acest lucru?

Exasperat, pentru că soția lui îl împiedica să urmărească evoluțiile acelui trup superb, pe pista de dans, Jan Yvarsen răspunse, fără să se gândească, cu o mişcare bruscă din umeri:

— Nu ştiu... Poate pentru că se numeşte şi ea tot Sigrid.

Se reîntoarse s-o contemple pe tânără, aidoma ca în trecut, când Sigrid se rotea arătându-i toaletele „pe care nu-

mai ea era în stare să le poarte". Totuşi, îşi luă seama şi, întorcându-se spre Thérèse care devenise lividă, completă, aproape cu răutate, ca şi cum ar fi răzbunat-o pe Sigrid pentru bănuiala nedreaptă ce se strecurase o clipă în sufletul soției sale:

— Linişteşte-te, Flavie nu-i fata lui Sigrid! Nu vei avea plăcerea să încarci memoria acelei nefericite, cu o crimă în plus!

Thérèse avu impresia că i se surpă pământul sub picioare. O dragoste fără margini, un devotament de fiece clipă, iată ce fusese viața ei alături de Jan. Dar în străfundul sufletului bărbatului ei, poate că fără voia lui, ea, Thérèse, rămăsese cea care-o alungase pe Sigrid, cea care-o denunțase... Sigrid putea fi o criminală, dar asta conta mai puțin în ochii lui decât faptul că ea, Thérèse, fusese un instrument al

soartei. Fără ea, Jan n-ar fi aflat niciodată de laşul atentat al Sigridei împotriva Idei. Thérèse ucisese orice posibilitate pentru Jan de a se mai însura cu cea pe care-o iubise cu atâta disperare. Există lucruri care nu trebuie spuse niciodată. Cuvântul e o armă şi adesea cea mai periculoasă dintre toate. Firesc ar fi fost ca Jan să-şi dea seama imediat de semnificația exactă a acelor vorbe trântite într-un moment de exasperare şi care țâşniseră din subconştientul său. Cu un gest de automat, Thérèse acceptă brațul unui profesor, coleg cu soțul ei, pentru a se duce la bufet ca să-şi vină în fire, bând o cupă cu şampanie.

Jan nu se mai gândea decât la un singur lucru: s-o țină pe Flavie în brațe şi să danseze cu ea, aşa cum făcuse odinioară cu Sigrid. Dar tangoul odată terminat, alegerea – prin aclamații –

aşa cum era de altfel uşor de prevăzut, a perechii Flavie-Erling, ca „regi ai dansului”, stârni o zarvă şi o învălmăşeală plină de veselie. Doctorul Yvarsen crezu că fiul său va veni, împreună cu partenera sa, să-l salute. Aşa credea şi Thérèse. Dar Erling nici nu se gândea. Băiatul, n-o vedea decât pe Flavie, restul lumii dispăruse pentru el. Înainte de a-i da drumul din braţe, ameţit că o ţinuse atâta vreme şi atât de strâns la pieptul lui, ameţit de ambianţă, de cântec, beat de dragoste, îi spuse cu un accent de patimă neînfrânată:

— Flavie, te iubesc! Puţin îmi pasă ce vor gândi sau ce nu vor gândi părinţii mei! Te vreau! Fără tine, viaţa mea nu va mai însemna nimic!

Era mult prea tulburat ca să judece cu sânge-rece reacţia fetei. Aşa că interpretă repede tăcerea acesteia ca pe o poartă deschisă tuturor nădejdilor.

O clipă mai târziu, cu toată înverşunarea de care dădea dovadă ca să n-o scape din mână, Erling fu despărțit de fată de un vârtej de dansatori. Orchestra începuse un dans modern. Asta era şi clipa pe care-o aştepta Flavie ca să profite de ea. Îi spuse dintr-o răsuflare fratelui ei, care nu se îndepărtase de lângă ea:

— Bertie, du-mă repede de aici! Fără să ne luăm rămas bun de la nimeni!

E foarte greu să dispari când eşti regina unui bal, înconjurată de câteva sute de persoane care încearcă să se apropie, să-ți vorbească şi care vor să danseze cu tine, aşa cum ai dispărea într-o pădure din Canada! Dar Norbert, cu acea acuitate pe care cei trei copii Verneuil o căpătaseră în contactul zilnic cu natura, intui că sora sa era neliniştită. Urmărise de departe reacțiile profesorului şi ale soției sale, pe care

un vecin binevoitor ținuse să-l informeze că sunt părinții tânărului doctor Yvarsen. Ceva îl neliniști şi pe el. Era limpede că doctorul Erling îşi pierduse capul. Că se îndrăgostise de sora sa, nu-l mira pe Norbert. La Otawa, de câte ori fuseseră invitați la vreo reuniune mondenă, farmecul surorii sale fusese întotdeauna omagiat; adesea, râseseră toți trei pe seama acestui lucru. Dar cu Erling, lucrurile se petreceau altfel. Patima îl făcuse să nu mai fie stăpân pe el. Părea că-şi ieşise din minți şi că era gata să săvârşească orice nebunie. Flavie răspundea oare acestei, iubiri îndârjite? Era de dorit să răspundă? Norbert îşi iubea profund sora şi în plus, Erik îl delegase să vegheze asupra „celei mici". Făcu deci un tur de forță şi reuşi, cât ai bate din palme, s-o scape pe Flavie de adoratorii ei. Găsi mijlocul de a obține într-o clipă prețiosul man-

tou de vizon şi propriul său palton de blană, de la garderobă. Flavie se afla de acum în maşină când Erling, care se căznea să ajungă lângă iubita lui, auzi un dansator oftând:

— Ce păcat! Uriaşul ne-a răpit-o pe prințesă! Aş fi vrut atât de mult să dansez şi eu cu ea!

Ponderatul doctor Erling coborî în goană scara monumentală. Alergătură zadarnică: sora şi fratele dispăruseră.

Flavie văzuse privirile cu care o cântărea Thérèse. Observase ochii strălucitori ai profesorului şi o oboseală bruscă puse stăpânire pe ea: nu era pregătită să-i răspundă lui Erling. Pe moment, crezuse că nici un alt băiat de pe lume nu-i va plăcea mai mult, dar prezența tatălui stricase totul. Şi, de asemenea, acea extraordinară impresie de a nu mai fi ea, ci Sigrid. Era sigură că se va simți astfel atâta vreme cât va fi îmbră-

cată cu acea rochie.

Norbert era mult prea delicat pentru a o determina, pe sora sa să-i facă unele confidențe la un ceas atât de înaintat din noaptea ce se dovedise atât de bogată în emoții. Dacă Flavie fusese bântuită de amintirea celei dispărute, Bertie simțea şi el ceva şi nu dorea să-şi părăsească sora. Decretă că divanul din studio îi convenea de minune. Apoi, veghe până ce fata se vârî în pat, o obligă să bea o ceaşcă de lapte cald, verifică – aşa cum făcea pe vremuri mama sa – dacă cuverturile erau bine vârâte sub saltea, apoi stinse lumina şi trecu în odaia de alături ca să se culce şi el.

Când Jan Yvarsen avu certitudinea că Flavie Verneuil părăsise definitiv balul, când fu, în sfârşit, eliberat de obsesia sa, se nelinişti – nu fără remuşcări,

pentru această reîntoarcere tardivă la realitate – din pricina oboselii Thérèsei. O luă încetişor de braţ, cum ia un infirmier o convalescentă, pentru a o conduce la maşină. Nu rostiră niciunul niciun cuvânt care le-ar fi putut redeştepta emoţiile recente. Jan avea nevoie de liniştea soţiei sale şi de iertarea ei tacită. Ea i-o acordă, tăcută, rezemându-şi capul pe umărul lui, pe tot parcursul drumului. Când maşina ajunse în faţa portalului casei lor şi când Thérèse părăsi umărul bărbatului ei, ca să coboare, el o atrase spre sine şi o strânse cu ardoare la piept, sărutând-o pe frunte.

Thérèse izbuti să telefoneze fără s-o audă Jan. Nu mai era în stare să aştepte, dorind să fie sigură de ceea ce-şi pusese în minte să obţină o discuţie cu Flavie. Răspunse Norbert. Ea insistă:

— Cred că domnişoara Verneuil nici n-a avut vreme să se dezbrace... Aş dori să-i vorbesc.

Bertie îi spuse glumeț că sora sa dormea tun în odaia de alături. Mama lor îi învățase să n-o lungească prea mult înainte de a se vârî în pat.

Thérèse nu şovăi să-l creadă, tonul era prea franc. Îl rugă pe tânăr să-şi anunțe sora, că ea, adică doamna Yvarsen, va veni a doua zi, sau mai curând chiar în acea zi, din moment, ce acum era ora două dimineața, să discute cu domnişoara Verneuil.

Când Thérèse îl văzu pe Jan luând, înainte ele a se culca, un somnifer, la care de altfel renunțase de multă vreme, o trecu un fior. Îşi aduse aminte de nenumăratele nopți în care-şi văzuse bărbatul treaz şi nemişcat, în pat, deşi ea se afla acolo, alături de el... O iubea,

nu se mai îndoia de asta; şi totuşi... Nu cumva suferea din pricina lui Sigrid?

Capitolul XI

Flavie era hotărâtă s-o primească pe doamna Yvarsen. În timpul acelei întrevederi, Norbert va face câteva drumuri şi va vizita oraşul. Era mai bine ca Flavie să fie singură. Fratele şi sora nu-şi puteau explica ce anume o determinase pe doamna Yvarsen să facă această vizită, prima de altfel pe care i-o făcea domnişoarei Verneuil. Venea cu vreo misiune din partea doctorului? Ca s-o reţină la laborator? Nu era cu putinţă! Jan Yvarsen nu s-ar fi pretat la astfel de lucruri. Amintindu-şi de acel rămas bun pe care şi-l luase de la el, inima Flaviei vibra de tandreţe pentru marele om, pentru „marele nostru om”. Căci în acel plural era inclusă şi Sigrid.

Nu cumva doamna Yvarsen venea s-o roage să se mărite cu Erling? Nu, lucrul acesta era şi mai incredibil! Descoperirea că-şi datora averea familiei Yvarsen nu putea intra în vederile unor oameni atât de dezinteresați! Dacă mama venea trimisă de fiul ei, Flavie s-ar fi simțit crunt jignită. Un bărbat care iubea trebuia să-şi rezolve singur problemele. În sfârşit, va vedea ea... Fata dormise până pe la zece dimineața. Ce minunat fusese acel bal al rectorului! Trebuia să-şi lase impresiile să se decanteze. În orice caz, Flavie hotărâse în mod ferm, împreună cu Bertie, că dacă acesta va găsi bilete la avion, aveau să plece împreună, în aceeaşi seară. După ce vor fi ajuns la Paris, vor discuta ce anume avea să facă Flavie. Simțea nevoia să fie cât mai departe de Stockholm, pentru a putea judeca sănătos. Pe moment, se străduia să n-aibă nicio

prejudecată împotriva Thérèsei Yvarsen. Sărutându-şi fratele, oftă glumind:

— Ce păcat că pe acest pământ mai trebuie sa ţii seama şi de părerile femeilor! Mă înţeleg totuşi mult mai bine cu bărbaţii!

— Dacă toate femeile ar fi tot atât de deştepte şi de frumoase ca sora mea – răspunse Bertie – bărbaţii s-ar înţelege foarte bine cu ele!

Doamna Yvarsen se prezentă exact la ora la care se anunţase. Auzind telefonul, Flavie sări în picioare. Îşi trecu repede, în revistă, odaia. Niciun fel de dezordine. Dispăruse orice urmă din tot ceea ce mai putea aminti de marele bal din ajun. „Haide, îşi zise ea, să-i arătăm doamnei Yvarsen că domnişoara Verneuil ştie să primească chiar şi o cucoană din lumea mare!” O sclipire maliţioasă trecu prin ochii căprui ai fe-

tei la gândul că doamna Yvarsen, angelica doamnă Yvarsen, putea fi – ca oricare femeie – moartă de curiozitate. La telefonul interior, prin care fu anunțată musafira, Flavie o preveni pe doamna Yvarsen că ascensorul era stricat, şi că cinci etaje erau greu de urcat. Thérèse răspunse cu răceală că din moment ce venise, va urca pe scări. După ce isprăvi convorbirea cu doamna Yvarsen, când aceasta începu să urce scara, telefonul sună din nou. Năucită, recunoscu vocea lui Jan Yvarsen, vocea lui sigură şi totuşi plină de muzicalitate, care-i spuse pe un ton ca şi cum ar fi fost pe deplin sigur că fata va accepta:

— Regret că sunt atât de lapidar, dar sunt aşteptat. Te rog să iei masa cu mine. Ne întâlnim la ora unu... (Dădu adresa unuia dintre cele mai bune restaurante din Stockholm, destul de departe de clinică.) Scuză-mi graba, dar

sunt sigur că n-ai să mă refuzi. Pe curând!

Uluită, Flavie n-avusese când scoate o vorbă. Dar iată că se auzi soneria de la uşă. Nu era momentul să se mai gândească la Jan... Va afla imediat dacă exista vreo legătură între vizita soției şi invitația soțului. Dacă, dimpotrivă, nimic n-o va îndreptăți să creadă că se va afla şi doamna Yvarsen la restaurant, nu va sufla o vorbuliță despre telefonul primit.

Văzând elegantul studio al Flaviei, mirarea Thérèsei fu şi mai mare decât a lui Erling. Numai că ea nu puse acea instalare costisitoare pe seama fetei. Bănuielile i se întăriră şi mai mult: situația socială a acestei domnişoare nu era deloc clară, aşa că nu trebuia să aibă câtuşi de puțin încredere în ea. Niciodată Thérèse nu fusese atât de pu-

ţin stăpână pe sine; niciodată nu-i fusese atât de greu să se domine. Ce putea fi mai răscolitor pentru o fiinţă sensibilă, decât să vadă reapărând o primejdie pe care-o crezuse îndepărtată pentru totdeauna? Or, în ochii Thérèsei, Flavie întruchipa acea primejdie. Se opri în prag şi dezaprobarea i se citi atât de limpede pe faţă, ca şi cum şi-ar fi exprimat-o cu glas tare. Pentru a rupe tăcerea penibilă ce se înstăpânise odată cu intrarea musafirei, Flavie, brusc intimidată, surâse şi spuse cu multă căldură:

— Nădăjduiesc că cele cinci etaje nu v-au obosit prea tare. Vă rog să luaţi loc.

Thérèse nu se mai simţise atât de tulburată decât în ziua aceea de neuitat în care – după ce-o acuzase pe Sigrid de crimă – îi încredinţase doctorului Yvarsen, „caietele Idei”. Numai că emo-

țiile încercate odinioară parcă fuseseră mai uşor de suportat decât cea pe care-o simțea în momentul de față. Odinioară, dragostea înflăcărată pe care-o nutrea – fără să-şi dea seama – față de doctorul Yvarsen, o susținea, îi dădea putere. De altfel, era ferm convinsă de rolul ei de justițiară. Astăzi însă situația era mult mai încâlcită. Înainte de a izbuti să articuleze o vorbă, se simți nevoită să înghită, de mai multe ori.

— Demersul pe care-l întreprind pe lângă dumneata... e într-adevăr cam ciudat...

Şovăi dacă să-i spună fetei „Flavie”; aşa cum făcuse când aceasta fusese la ei, fiindcă acum nu mai avea încredere în ea.

Flavie se aşează alături, şi Thérèse nu se putu abține să nu observe cu câtă dezinvoltură se mişcă, fie la ea acasă, fie în societate. Atât de mare era efortul

pe care-l făcea Flavie de a ghici cam ce avea să urmeze, încât i se împurpurară obrajii. Se ştia cu conştiința caratã. Aşa că doamna Yvarsen n-avea nimic ce să-i reproşeze nici ca soție, nici ca mamă. Singurul lucru, la care Thérèse nu s-ar fi gândit pentru nimic în lume, era că putea să aibă trac în fața acestei fete de o frumusețe atât de pură, de emoționantă. Şi, totuşi, ăsta era adevărul: nu-şi găsea cuvintele. Ceea ce se pregătise să-i spună, i se părea acum insuficient. Cum să nu fie tulburați şi Erling, şi Jan de acea mică minune feminină? Probabil că bărbații erau înnebuniți când o vedeau. Dar ce-o interesa pe ea ce simțeau alți bărbați? Importante erau doar sentimentele pe care şi fiul, şi bărbatul ei le nutreau față de această fată! Tăcerea devenise penibilă. Flavie începu a se simți nervoasă. Se aplecă uşor în față, spunând pe un

ton de stimă afectuoasă:

— Am făcut ceva ce v-a displăcut, doamnă? Mărturisesc că nu-mi dau seama... şi sunt într-adevăr surprinsă...

Thérèse se ridică: în viaţa ei nu fusese mai încurcată şi încă într-un fel atât de neplăcut. Crezuse că-i va fi foarte uşor să discute cu Flavie. Şi iată că lucrurile stăteau exact invers. Tânăra se aşezase pe colţul divanului, sprijinită de pernele de blană, în acelaşi loc unde lui Erling i se păruse atât de încântătoare. Pentru a-şi regăsi calmul, îşi înfipsese unghiile în palme. Încordarea începea să devină insuportabilă. Flavie îşi zise că ar fi trebuit să bănuiască încă de la început că o femeie ca Thérèse, de obicei calmă, nu era decât la suprafaţă atât de liniştită, pentru a-şi putea ascunde o excesivă sensibilitate. După ce făcu câţiva paşi, Thérèse se aşează din

nou.

— Domnişoară Verneuil, spuse ea gâfâind uşor, cu o voce pe care Flavie nu i-o recunoscu. Nu, n-am nimic să-ți reproşez... Un lucru, un singur lucru totuşi mă nelinişteşte, un lucru extrem de grav pentru mine, pentru noi toți. Dumneata nu eşti numai o încântătoare femeie de ştiință, o fată binecrescută, curajoasă, inteligentă, pricepută în meseria dumitale, după câte mi-a spus soțul meu. Văd că mai eşti şi altceva, şi chiar mai mult decât trebuie...

Thérèse se opri din nou; Flavie, tulburată de acea introducere – căci complimentele fuseseră rostite pe un ton de reproş – îşi încruntă sprâncenele, aşteptând urmarea.

— Lasă-mă să încerc să te fac să înțelegi cam ce simt eu față de dumneata, continuă Thérèse; de data aceasta accentul ei avu o intensitate dureroasă.

Dumneata nu eşti numai foarte drăguță, eşti frumoasă şi femeile frumoase sunt periculoase. Multe se cred frumoase, pentru că fardul le pune în valoare, ceea ce au mai plin de grație sau mai seducător. Dumneata eşti... pur şi simplu o apariție. Ființe ca dumneata, domnişoară Verneuil, sunt o primejdie pentru celelalte femei care, atunci când apare câte un specimen ca dumneata, ele nu mai există! Farmecul ființelor obişnuite îl constituie dragostea pe care o au față de soții lor sau pe care o vor revărsa asupra bărbatului ce le va iubi şi le va alege din mulțimea semenelor lor. Fiindcă niciuna dintre ele nu e perfectă. Dar dumneata, Flavie, dumneata ai totul, totul!

Tensiunea nervoasă în care trăise Thérèse în ultimele zile, şi care atinsese punctul culminant în ziua balului, o făcu să izbucnească în plâns. Tot ceea

ce suferise ea din pricina frumuseții lui Sigrid, ceea ce trebuie să fi suferit Ide, o copleşi dintr-odată. Durerile din trecut se pot năpusti, uneori pe neaşteptate, asupra unei inimi, şi-o pot răvăşi aidoma unui torent care ia cu sine totul. Flavie era încă prea tânără ca să înțeleagă anumite lucruri, aşa că se simți mai mult iritată decât înduioşată. Spuse, fără ironie, dar răspicat:

— Nu mi-am schimbat, doamnă, nici trupul, nici chipul de când m-ați invitat, cu atâta insistență, la dumneavoastră acasă. Nimeni nu m-a acuzat vreodată că aş fi cochetă sau că aş...

— Dar n-am spus că ai fi cochetă! ripostă Thérèse. M-aş fi temut mult mai puțin de dumneata dacă ai fi fost. Bărbații inteligenți sunt întotdeauna în stare să observe cabotinajul şi să-şi dea seama de eforturile mediocre pe care le fac cochetele, ca să placă. Imediat se

pun, cu încrâncenare, în gardă. Nu, sigur, nu te acuz că ai fi cochetă. Ai dansat aseară minunat, fără ostentație, amuzându-te ca o copilă; şi tocmai asta mi se pare mie foarte grav. Eşti înzestrată cu o putere de temut, o putere ceți este atât de firească, încât nici nu-ți dai seama de urmările ei.

Flavie se simți cuprinsă de o aprigă nerăbdare. Îşi aduse aminte de manevrele Thérèsei pentru a lua locul lui Sigrid, pentru a o îndepărta pentru totdeauna de Jan. Aşa că strigă cu o nervozitate prost ascunsă.

— Mă rog, doamnă, nu pricep nimic! Recunoaşteți că n-am încercat să vă pricinuiesc niciun rău. Admiteți că ieri seară m-am distrat. N-am oare dreptul să mă distrez şi eu ca ceilalți? Trebuie să fii o ființă mediocră sau urâtă ca săți îngădui să dansezi bine? E vina mea dacă am trăsături regulate? Nu mă

gândesc niciodată la impresia pe care o produc, decât la cea de ordin intelectual. Cu ce intenții ați venit să mă vedeți? Dacă aveți ceva împotriva mea, vă rog s-o spuneți clar. V-aş rămâne obligată. Cred însă că n-o să-mi cereți să mă stropesc cu vitriol... Frații mei ar fi extrem de mâhniți... şi eu la fel, adăugă ea regăsindu-şi frumosul surâs tineresc.

Thérèse ar fi discutat mult mai lesne cu o fată atât de sinceră dacă ar fi fost şi ea la fel. Dar aici era hiba. Flavie redeşteptase în ea un trecut pe care-l urâse şi tocmai acest lucru îi era peste putință să i-l spună. Şi totuşi... Se va strădui s-o facă să înțeleagă. Thérèse reluă deci, pe un ton mult mai ferm, căci de data asta ştia foarte bine cui vorbea.

— Flavie, nu vin s-o fac pe moralista, şi nici nu sunt nebună; nu-ți cer să te

urâțeşti, de altfel nici n-ai putea s-o faci, fiindcă inteligența şi inima dumitale te-ar face să te bucuri în continuare de simpatie. M-a adus aici o amintire care pentru mine e înfricoşătoare: în câteva cuvinte, iată despre ce e vorba: soțul meu a iubit o femeie tot atât de deosebită ca şi dumneata. Pe plan moral, femeia aceea a fost un monstru, o criminală. A încercat s-o omoare pe prima soție a lui Jan, iar când a aflat că eram pe cale să mă mărit cu el, după ce rămăsese văduv, a vrut să mă împuşte...

De data asta, Flavie îşi pierdu şi răbdarea şi blândețea. Accentul de profund dispreț pe care-l percepu în frazele Thérèsei o scoase din sărite. Iată, în sfârşit, ura pe care cele două femei, mai puțin înzestrate decât zâna din copilăria ei, o tăinuiseră în ele! Iată veninul care otrăvise relațiile dintre Jan

Yvarsen şi cea care ar fi fost pe potriva lui! Dacă Flavie ar fi fost fiica lui Sigrid, poate că nu s-ar fi simțit atât de îndreptățită s-o şfichiuiască pe această Thérèse, cu totul nedemnă în ochii ei, pentru că pusese stăpânire pe inima lui Jan. Se ridică de pe divan, repetându-şi de mai multe ori că o avea în fața ei pe doamna Yvarsen şi că ea, Flavie Verneuil, nu voia să-şi reproşeze nici cea mai mică insolență față de soția omului pe care-l stima şi față de mama lui Erling. Îşi înghiți deci vorbele care-i stăteau pe buze. Vocea însă îi deveni aspră şi rece ca gheața.

— V-aş ruga doamnă, să n-o insultați în fața mea pe Sigrid Lindval. Ea a rămas pentru mine şi pentru ai mei una dintre cele mai luminoase figuri. V-aş ruga, de asemenea, ca numele ei să nu mai fie rostit în discuția noastră. Cu tot respectul pe care-l datorez soției profe-

sorului Yvarsen, pe care-l admir ca pe niciun alt om din lume, aş dori să-mi spuneți răspicat de ce anume vă temeți şi ce vreți de la mine.

Flavie nu şovăise să vorbească despre Sigrid cu admirație. Thérèse fu dezarmată, subjugată de calmul şi de autoritatea fetei. Stând aşa în picioare, cu capul dat uşor pe spate, Flavie i-o amintea pe Sigrid din camera hotelului din Krittelwerk, atunci când ea, Thérèse, venise să-i spună că Ide scăpase teafără şi că fărădelegea ei era cunoscută şi înfierată. Doamna Yvarsen renunță s-o mai întrebe pe Flavie din ce motive ea şi ai săi nutreau atâta simpatie pentru Sigrid. Nu mai era decât o persoană care implora.

— Eşti încă un copil, domnişoară Verneuil! Nu ştii ce înseamnă să-ți vezi dragostea sfâşiată! Nu-ți dai seama de răul pe care-l poți face fără să vrei.

Domnişoară Verneuil, încearcă totuşi să ghiceşti cam cât m-am putut frământa eu, odinioară, şi cât a putut suferi nefericita aceea de Ide, numai pentru că Sigrid era atât de frumoasă şi pentru că din pricina asta îşi închipuia că numai drepturile ei contau şi că numai dragostea ei era sacră.

Răbdarea Flaviei ajunsese la capăt. Strigă:

— Eu nu v-am făcut nimic, doamnă! De ce vă închipuiți că vreau să vă atac? Şi prin cine? Pe soțul dumneavoastră, nădăjduiesc că l-ați scos din cauză. De altfel, fiți liniştită, mi-am dat demisia şi n-am să mai apar la clinică.

Thérèse plângea.

— Ştiu, gemu ea. Jan mi-a spus că vei părăsi clinica, dar va fi şi mai rău dacă va şti că ai rămas, totuşi, în acest oraş. Înțelege-mă, copila mea! Pentru el, nu eşti Flavie! Eşti Sigrid, reîntoarsă pe

pământ. Şi încă o Sigrid pură, fără pată, acea Sigrid de dinainte de despărțirea lor, cea pe care-o iubise nebuneşte, când nu era obligat s-o urască, iubindo. Nu, nu-i voi face totuşi soțului meu ruşinea de a-l crede însuflețit de nişte sentimente ce-ar putea, în mod normal, să-mi işte gelozia. Sunt soția lui şi mă iubeşte, dar dumneata, dumneata eşti reîntruparea visului lui din tinerețe. Şi, ca şi cum asta n-ar fi de ajuns, băiatul meu e şi el îndrăgostit nebuneşte de dumneata. Va trebui să îndur un nou supliciu? După tată, fiul să fie şi el sfâşiat de acelaşi chin? Imaginea dumitale e adânc întipărită în inima lui Erling. Toate fetele pe care le-a iubit mai înainte nu mai au niciun preț în ochii lui; acum, pentru el, tot ce există e în funcție de patima lui pentru dumneata. Înțelegi, deci, disperarea mea? Pot eu să ştiu dacă vei răspunde la dragostea

lui? Şi atunci, n-ar fi un adevărat blestem pentru un bărbat să idolatrizeze o femeie, cu aceeaşi înflăcărare pe care-a avut-o Jan pentru Sigrid şi pe care o va avea Erling pentru dumneata? Viaţa fiului meu nu va fi astfel răvăşită, distrusă?

Flavie devenise foarte palidă. Era prea sensibilă ca să nu regrete chinurile cumplite pe care i le pricinuise, fără voie, doamnei Yvarsen, dar totodată se simţi şi clocotind de indignare. Dreptul pe care şi-l aroga această mamă de a se amesteca în viaţa fiului ei, i se păru fetei un abuz de autoritate. Îl respinsese pe Erling, dar ţinea să li se lase libertatea – atât tânărului chirurg, cât şi ei – să-şi hotărască singuri viitorul. Fiecare e dator să suporte singur consecinţele faptelor sale. Asta înseamnă de fapt „a trăi”. Thérèse nu făcuse altceva decât să slujească – cum nu se poate mai bi-

ne – interesele dragostei devastatoare a fiului ei. Din fericire, Flavie primise o educație aleasă. Aşa că încercă să pună capăt, cu o desăvârşită politețe, unei discuții care o jignea profund.

— Regret, spuse ea cu blândețe, regret mult, doamnă, de a vă fi lăsat să-mi spuneți ceea ce mi-ați spus. Tatăl meu m-a învățat că vorbele fac adesea să se cristalizeze unele sentimente care poate că ar fi dispărut de la sine dacă acele vorbe n-ar fi fost rostite. Chiar în acest moment, fratele meu se străduieşte să obțină două locuri la avionul cu care vrem să ne reîntoarcem în Canada. Oare să vă mai mărturisesc că am venit la Stockholm numai pentru a-l cunoaşte pe bărbatul pe care Sigrid îl asemuia cu un zeu? Plec, după ce mi-am dat seama pentru ce-l plasase atât de sus. Avea dreptate. M-am străduit să-l slujesc cât mai bine şi m-aş simți

foarte onorată dacă aş şti că am izbutit. Cât despre fiul dumneavoastră, nu simt pentru el decât admiraţie şi simpatie. E demnul fiu al doctorului Yvarsen. Şi al dumneavoastră, doamnă. Dar trebuie să admiteţi că nu mă simt răspunzătoare pentru sentimentele pe care le are faţă de mine. Părinţii ne-au învăţat – pe mine şi pe fraţii mei – să fim foarte cinstiţi cu noi înşine. Examenul de conştiinţă era pentru ei un lucru obişnuit. Fără să mă amăgesc pe mine însămi, nu văd ce mi-aş putea reproşa... Vă rog să-mi îngăduiţi să părăsesc – cu tristeţe, dar cu fruntea sus – această ţară unde se odihneşte nefericita Sigrid şi unde trăieşte familia Yvarsen!

Apoi făcu o precizare pe care Thérèse nu i-o ceruse.

— Sigrid era vară cu părinţii mei. În timpul şederii sale în Canada, a locuit

la noi. Soțul dumneavoastră, refuzând moştenirea pe care ea i-o lăsase, aceşti bani ne-au revenit, de drept, nouă.

Thérèse se ridică de pe scaun. Ceea ce-i dezvăluise Flavie făcuse să-i sece brusc lacrimile. Sigur, îşi dădea foarte bine seama cam ce sentimente trebuie să fi încercat Jan în fața acelui testament; dar ea încerca acum unul şi mai puternic, pentru că Jan nu-i spusese nimic în legătură cu acest lucru. De ce? Văzu în asta o dovadă în plus a ataşamentului său față de Sigrid. Niciodată Ide nu simțise, cu atâta înverşunare, gelozia față de Sigrid, cum o simțea Thérèse acum! Încetă să mai fie dreaptă şi bună şi ura ei împotriva lui Sigrid o împroşcă pe nevinovata Flavie. Mai ales nu se putu abține să nu rostească unele fraze, care n-ar fi trebuit spuse niciodată.

— Orice părere ai avea despre dispă-

rută, te rog, reține bine, domnişoară Verneuil, că fiul meu, fiul lui Jan Yvarsen, nu se va însura niciodată cu o rudă a lui Sigrid Lindval! Doresc din străfundul inimii să nu te mai vadă niciodată şi soarta să te poarte cât mai departe de ai mei!

După care nu plecă, ci fugi; Thérèse fugea mai mult de ea însăşi decât de Flavie. Inima îi bătea să se spargă. Coborî scara, apăsându-şi pieptul cu mâna. Lacrimile începură să-i şiroiască din nou, fără voia ei. Se simțea nenorocită, slabă, deznădăjduită. Ştia că nu-şi atinsese scopul. Venise să se asigure că Flavie nu-i va mai vedea nici pe bărbatul, nici pe băiatul ei, fără ştirea ei, şi poate şi fără să ştie unul de celălalt. Dar în loc de o fetişcană oarecare, nimerise peste o minte ageră, peste o tânără cu un caracter ferm şi greu de descumpănit. În ciuda plecării apropia-

te a fetei, Thérèse continua să fie tulburată şi neliniştită. Îşi dădea foarte bine seama că dacă Erling afla de ostracismul promulgat împotriva iubitei sale, va fi cuprins de o furie cumplită împotriva mamă-sii. Căci Erling n-o va ierta niciodată că intervenise pentru a se opune dragostei sale. „Din fericire, îşi spuse ea, Jan nu vine acasă la masă; aşa că până deseară am tot timpul să-mi vin în fire.”

După care, intră în casă. Nu-şi putea face însă niciun fel de iluzii nici în privința lui Jan, nici a lui Erling, fie că Flavie era sau nu era acolo. Dacă Thérèse n-ar fi întrecut măsura, poate că l-ar fi putut abate din drum pe fiul ei, dar acum nu mai putea face nimic: mereu i se părea că se aude trântind acele vorbe nefericite: „Fiul Iui Jan Yvarsen nu se va însura niciodată cu o rudă a lui Sigrid Lindval!”

Când Bertie se întoarse, la ora convenită, Flavie era toată un pachet de nervi. Îi relată tot ce-i spusese doamna Yvarsen. Fumând încet o țigară, Norbert se străduia să ghicească dedesubturile acelor cuvinte ciudate. Tot vorbind, Flavie se îmbrăcă cu un elegant taior gri, care se potrivea de minune cu tenul ei luminos, iar pe cap îşi puse o beretă de aceeaşi culoare. Era nemaipomenit de drăguță în eleganta ei simplitate, mai ales că ochii îi străluceau de mânie şi de indignare. Bertie o privi plin de admirație. Cum era foarte sensibil la frumusețe, nu se mai mira de ce Flavie isca, pe de o parte, iubirea, iar pe de alta, ura. Tânăra înțelese că, în pofida dragostei pe care i-o purta fratele său, răspunsul lui va fi chibzuit şi lipsit de orice subiectivitate în ceea ce-o privea.

— Draga mea, zise Norbert, nu trebuie să abuzezi de darurile cu care te-a înzestrat natura. Din acest punct de vedere, doamna Yvarsen are dreptate. Iar în ce priveşte trufia, nu sunt de acord cu această acuzaţie, nici cu faptul că ai fi mințit. Fii însă atentă! Noi, şi mai ales tu, poate că am fost mult prea indulgenți cu cea care se pare că ar fi vărsat sau doar a vrut să verse sângele unor ființe nevinovate. Flavie, văd că ai devenit un motiv de discordie între membrii unei familii foarte unite până la pătrunderea ta nedorită în mijlocul lor. Deşi în adâncul inimii tale nu te-ai gândit că le vei face vreun rău, te-ai introdus totuşi în această familie fără să-ți dezvălui scopurile şi identitatea. Surioara mea... da, cred că surioara mea s-a îndrăgostit. Taci, fetițo! Lasă-mă să spun ce am de spus! Ai demarat însă prost, şi acum inima ți-e

sfâşiată de o dragoste împărțită între doi bărbați: cel care ți-e interzis îți apare „cu o aureolă de martir”, celălalt, are ghinionul de a trăi în umbra celebrului său tată. Dar tocmai acest lucru mă face să mă răzvrătesc: căci tocmai el, cel fără apărare, e cel care te iubeşte fără margini, fără măsură, ca un smintit!

Oprind gestul de protest al Flaviei, Norbert se grăbi să adauge:

— Nu, încă nu spune nimic! Când îi îngădui unui frate, conştient de răspunderile sale, să spună tot ce are pe inimă, eşti obligată să-l asculți până la capăt. De altfel, nici nu țin, chiar atât de des, asemenea discursuri! Nu trebuia să-ți îndemni picioruşele „să se avânte chiar atât de repede către ceea ce e rău”! Acum însă încearcă să dregi ceea ce ai făcut şi îndepărtează-te cât mai repede de această familie atât de zguduită, în urma trecerii tale... Aş-

teaptă, ființă plină de nerăbdare! Jan Yvarsen va continua, datorită tulburărilor tainice pe care i le-ai produs, fără să vrei, va continua, zic, să plutească în acea atmosferă rarefiată pe unde hălăduiesc spiritele înalte. Cât despre frumosul doctor Erling, va fi obligat să-şi vină în fire. Are nevoie de timp ca să-şi filtreze emoțiile, ca să-şi clarifice sentimentele. Cine ştie ce-i poate aduce ziua de mâine? E deci cazul să aşteptăm urmările. Bun! Încă un cuvânt şi am terminat. Sunt convins că surioara mea şi-a atins scopul propus: acela de a nu lăsa să se stingă amintirea celei mai frumoase femei care a existat vreodată... Cred că va veni o zi în care Thérèse Yvarsen va înceta s-o mai urască pe Sigrid şi pe toți cei de un sânge cu ea. Lasă timpul să lucreze, Flavie... Nu uita că Thérèse Yvarsen e mamă. Am observat-o în timpul balului

cum îşi sorbea din ochi băiatul. Dragostea maternă e adesea oarbă, dar astea sunt orbiri de moment când e vorba de o femeie atât de bună şi de inteligentă ca doamna Yvarsen.

Norbert tăcu. O strânse la piept pe înlăcrimata Flavie, hotărâtă să se lase în voia soartei, şi mai ales în grija fraților ei. Şi apoi – sigur că n-ar fi avut curajul s-o spună cu glas tare – se simțise cumplit de răscolită când îl auzise pe Bertie afirmând cu atâta siguranță că dubla ei dragoste se putea oricând transforma într-o singură şi unică flacără dătătoare de fericire...

Norbert era cam contrariat de invitația la masă făcută, într-un mod atât de neaşteptat, de către profesorul Yvarsen. Totuşi nu-i împărtăşi surorii sale niciunul din gândurile care-l frământau şi o conduse până în fața restaurantului indicat de Jan. Pe urmă, după ce dădu

o raită prin cartier, se întoarse şi se instală într-o cafenea, de unde putea urmări intrarea în restaurantul cu pricina. Marele Nord te învață să fii prudent. În ciuda tonului pe care-l folosise ca s-o liniştească pe Flavie, oamenii îi inspirau foarte rar lui Bertie o încredere deplină. Sora sa fusese serios zguduită, şi băiatul era adânc mâhnit s-o găsească îndrăgostită, în nişte condiții atât de paradoxale.

Jan Yvarsen o aştepta. Ca şi Sigrid odinioară, fata i se părea de o frumusețe fără egal. Cu atât mai mult cu cât, pe lângă grația deosebită a lui Sigrid, Flavie avea în plus şi o uimitoare puritate.

Aceasta îşi dădu imediat seama că Jan nu ştia nimic de demersul soției sale. Îi spusese tinerei ceva cu totul neprevăzut pentru ea şi care nu se po-

trivea câtuşi de puţin cu cuvintele categorice ale Thérèsei: „Să ştii că niciodată n-ai să te poţi îndepărta de mine!” Ca să nu fie deranjaţi în timpul mesei de intervenţiile neplăcute ale chelnerului, doctorul comandase meniul chiar de îndată ce sosise. Aşa că imediat ce fata se aşează la masă, el îi şi întinse o scrisoare. Ea parcurse repede rândurile, apoi ridică spre el nişte ochi întrebători. Ce-o privea pe ea scrisoarea aceea venită din Transvaal prin care i se cerea doctorului un biolog „foarte bine pregătit şi foarte conştiincios”?

— Nu e primul S.O.S. pe care-l primesc din Pretoria, zise grav, Jan. Trebuie descoperit cât mai grabnic agentul care produce boala. Sigur că e unul dintre microbii care trăiesc în apele poluate de animale, şi care-i ucide pe bieţii copii. Aş dori mult să pleci într-acolo!

Ochii aurii se întâlniră cu ochii albaştri. Flavie nu se simți câtuşi de puțin măgulită, ci pur şi simplu sacrificată; profesorul nu ştia că, chiar în aceeaşi seară, ea avea să părăsească Stockholmul? Deşi habar n-avea de demersul soției sale, urmărise de fapt acelaşi lucru ca şi ea: fata pe care amândoi o socoteau un fel de fiară primejdioasă să fie îndepărtată cu orice preț din jurul lor. Mijloacele erau diferite dar, în dragostea lor oarbă pentru Erling, nutreau amândoi aceeaşi dorință. Mai mult decât atât, Jan Yvarsen – comițând ultima dintre laşități – voia el însuşi să fie izbăvit de ispită! Flavie roşi de mânie şi Jan sesiză disprețul din glasul ei:

— Mi-ați pregătit un cec mult prea generos, domnule doctor. Poate că n-ar fi fost cazul să mă plătiți pentru cele trei luni în care v-am dat o mână de ajutor. Am donat banii fondului de aju-

torare al foştilor salariaţi, care au îmbătrânit şi s-au retras de la clinică. Pe de altă parte, nu v-am rugat câtuşi de puţin, să-mi căutaţi o nouă slujbă. În ce mă priveşte, nu se pune deloc problema să plec atât de departe de fraţii mei şi în nişte condiţii atât de aspre.

Cu un gest plin de trufie, îşi dădu capul pe spate, înălţându-şi bustul şi încheie:

— Regret că vă decepţionez. Dacă mi-aţi fi spus mai devreme, la telefon, despre ce era vorba, v-aş fi lămurit pe loc. Aşa că ne-am fi putut cruţa această întrevedere... inutilă.

Jan înţelese. În privire i se oglindi o tristeţe adâncă, mai mişcătoare chiar decât lacrimile. Fără să spună nimic, scoase din buzunar un portofel. Flavie, din ce în ce mai inaccesibilă şi mai rebelă, crezând că el voia s-o îmbie cu bani ca să plece, simţi cum mânia pu-

ne tot mai puternic stăpânire pe ea. Dar Jan îi întinse nişte fotografii. Mâna îi tremura uşor şi se părea că ține acele poze cu un respect plin de evlavie. Flavie văzu în ele un copilaş adorabil, rotunjor, cu plete blonde, cu ochi imenşi, surâzând plin de viață, întinzându-şi minutele către cineva ce se afla în afara cadrului; apoi acelaşi copil, sprijinit între perne, slăbit, schițând doar un surâs, cu acel ceva atât de patetic în privire care sfâşie inima părinților... În sfârşit, veselul şi frumosul copilaş nu mai era decât o statuie de marmură, răsărind dintre flori...

Jan nu putuse niciodată contempla acele fotografii ale primului său fiu, fără să nu simtă un nod în gât. Se străduí totuşi să spună, cu glasul sugrumat de emoție:

— E Nils, primul meu băiat... Săptămâni în şir am luptat cu boala, la mar-

ginea acelui leagăn; am nădăjduit, am deznădăjduit... Cele mai mari somități medicale din Transvaal şi din Europa s-au străduit să mă ajute... Dar n-au putut descoperi cauza bolii. Bietul meu Nils a murit. Răul ăsta misterios seceră în fiecare an alți copii. Şi cu fiecare prunc care moare, mi se pare că-l pierd din nou pe Nils al meu. Era copilul Idei. N-am ştiut să-i apăr, nici pe ea, nici pe el. Când ți-am propus să te duci acolo, nu m-am gândit la niciunul din lucrurile urâte de care m-ai crezut în stare, căci iată, ți s-au împurpurat obrajii, Flavie! Am crezut, pur şi simplu, că acea legătură tainică pe care am simțit-o între noi îmi îngăduia, într-o asemenea împrejurare, să fac apel la dumneata.

Flavie îşi uitase temerile, uitase că trebuia să se îndepărteze de familia Yvarsen. Adună încet fotografiile, le ți-

nu o clipă în palmă, apoi le strânse la piept. Cu acelaşi respect ca şi cum ar fi fost vorba de un obiect sacru, i le întinse lui Jan, spunând fără să mai simtă în ea nici cea mai mică urmă de revoltă:

— Dacă... dacă n-aţi găsit pe altcineva... dacă alţi cercetători au eşuat în investigaţiile lor, cum vreţi să reuşesc eu, o biată începătoare, care, dacă m-am descurcat cât de cât la clinică, asta s-a datorat numai sfaturilor şi îndemnurilor dumneavoastră?

Ochii lui Jan priveau departe, foarte departe, dincolo de Flavie şi de lucrurile din jur; după o vreme îi răspunse:

— Sunt sigur că vei descoperi răul care produce acea boală.

Ca într-un vis, sau mai curând ca şi cum şi-ar fi vorbit lui însuşi, Jan continuă:

— Faptele omeneşti depăşesc uneori

cu foarte mult sensul pe care li-l acordăm noi. Mi-am scormonit memoria şi mi-am adus aminte că mătuşa Brita avea nişte rude în Canada. Te tragi din sângele lui Sigrid. Eşti tot atât de frumoasă ca ea. Cine ştie dacă nu cumva morții încearcă să repare, într-un fel, faptele smintite şi urâte pe care le-au săvârşit pe pământ... şi poate că încearcă să le repare prin intermediul unei ființe curate. Dacă dumneata, Flavie, descoperi leacul, împiedicând pe alți mici Nils să fie smulşi de lângă părinții lor, poate că aş fi din nou mândru de Sigrid...

Ultimele cuvinte le spuse foarte încet. Flavie, care închisese ochii ca să le prindă mai bine sensul, auzi şi urmarea:

— ...Iar inima mea îşi va găsi în sfârşit pacea, înainte de capătul călătoriei...

Nici Jan, nici Flavie nu rupseră tăcerea ce urmă, până în momentul în care, mestecând cu linguriţa în cafeaua ce-i fusese adusă, Flavie întrebă ca şi cum lucrul ar fi fost de la sine înţeles:

— Când trebuie să plec, domnule doctor?

Capitolul XII

O lună mai târziu, Flavie Verneuil era în Transvaal. Norbert se reîntorsese la Paris. Între Jan şi fiul său, între Erling şi mama sa se instalase fantoma celei care plecase. Dacă Jan suferise odinioară surprinzându-şi logodnica „gură în gură şi trup lângă trup” cu cel mai bun prieten al său, cel puţin găsise o oarecare alinare a deznădejdii sale: căci fusese ocupat cu plecarea, cu anunţul de căsătorie, apoi cu însurătoarea lui cu Ide. Lui Erling însă, nimic nu-i pu-

tea aduce vreo uşurare. Aşa că ținea să aibă neapărat o explicație cu tatăl său. Ce idee năstruşnică s-o expedieze pe Flavie Verneuil tocmai în emisfera australă! Numai că respectul pe care-l datora tatălui său era mai puternic decât orice. Şi cum i-ar fi fost cu neputință să ridice tonul față de Jan, deocamdată prefera să tacă. Nu putuse rămâne un minut singur cu Flavie, până în clipa plecării. Plin de fermitate, Norbert o făcuse pe câinele de pază: un Norbert de altfel indignat care, nu-i ierta lui Jan de a se fi folosit – pentru a-i înflăcăra imaginația surorii sale – de nişte argumente pe care el le taxa cu asprime, drept şantaj sentimental. De îndată ce fu pus la curent cu situația, Erik nu mai ezită nici el să se îndoiască – nu de loialitatea lui Jan Yvarsen – ci de perspicacitatea sa în privința sentimentelor acestuia, de adevăratele motive ca-

re-l determinaseră să intervină pe lângă Flavie. Cei doi băieți – cu minți clare şi pozitive – pricepură imediat că Flavie redeşteptase, prin frumusețea ei, vechea patimă adormită din inima lui Jan. Din acea clipă, printr-o judecată foarte simplă, doctorul simțise că are unele drepturi asupra fetei. A o trimite în Transvaal, a o convinge să continue cercetările începute de el şi să le continue cu fervoare, nu însemna altceva decât a o ține în stăpânirea lui. Şi, de asemenea, de a o duce cât mai departe de fiul lui.

Cei doi frați Verneuil nu izbutiseră cu niciun chip s-o abată pe Flavie de la planul ei. Singurul lucru pe care-l obținuseră fusese făgăduiala solemnă că dacă într-un an de zile cercetările sale de laborator n-aveau să ducă la vreun rezultat, urma să se reîntoarcă la ai săi, în Canada.

Dar iată că totul începu mai bine decât nădăjduiseră cei doi fraţi. Fata fusese încântată de călătorie şi sărbătorită, pe tot parcursul drumului, pe care ţinuse să-l facă pe mare. La sosire, se bucurase de o primire deosebit de călduroasă din partea corpului medical din capitala Transvaalului şi de o locuinţă gata s-o primească în nişte condiţii deosebit de plăcute, cu o grădină frumoasă şi cu o slujnicuţă neagră, veselă şi îndemânatică. În fiece săptămână, Erik şi Bertie primeau de la ea câteva rânduri. Primele luni trecură şi neliniştea familiei Verneuil, se potoli, când, brusc, totul fu dat peste cap. Drama se dezlănţui mai întâi la Stockholm. Jan şi Flavie se înţeleseseră între ei ca fata să-i trimită cât mai dese dări de seamă despre stadiul cercetărilor sale. Jan îi trimisese la rându-i dosarul alcătuit de el cu mulţi ani în urmă, despre lunga şi

cumplita boală a micului Nils. Printr-un acord tacit, nici unul, nici celălalt nu pomeniseră niciodată, în scrisorile lor, ceva despre sentimentele personale. Trecuseră mai bine de trei luni, când iată că sosi marea veste: agentul infecțios fusese, în sfârşit. izolat. Cum mai mulți cercetători sud-africani fuseseră la un pas de această descoperire, Flavie nu socoti că meritul i-ar reveni exclusiv.

În decursul celor trei luni, Erling se schimbase cu desăvârşire. El, atât de vesel şi de exuberant, atât de expansiv față de părinții săi, nu mai afişa acum decât o politețe rece. Fugea de ei ori de câte ori îi stătea în putință. Urmărea însă cu înflăcărare, cu perseverență, cercetările Flaviei. Îşi consacra toate ceasurile pe care şi le putea petrece la clinică, biologiei şi microbiologiei. Ori de câte ori intra în laborator, tatăl său

îl găsea aplecat peste microscop, sau supraveghind reacțiile din eprubete. Singurele subiecte de discuție care mai îngăduiau celor doi bărbați, odinioară atât de apropiați, să fie cât de cât mai comunicativi, erau sănătatea bolnavilor şi, cercetările privitoare la ceea ce în Transvaal fusese numit de multă vreme „Boala lui Nils”.

Jan Yvarsen se străduise totuşi din răsputeri să-l determine pe Erling să-i facă unele confidențe. Țeapăn, crispat, acesta îi aruncase însă o privire atât de mânioasă, încât tatăl se simțise profund jignit. Abia în acea zi înțelese Jan cât de mult o iubea Erling pe Flavie. Thérèse văzuse mult mai limpede decât el. Toată comportarea fiului lor era motivată de această pasiune secretă, iar tatăl devenise „Cel-care-i-o-răpise-pe-iubita-sa”. Bărbatul – oricât ar fi el de bun – tratează adesea cu multă super-

ficialitate pasiunea sentimentală a altui bărbat. Nu recunoaşte ca adevărată decât propria sa suferință. Jan Yvarsen era chiar gata să se felicite c-o îndepărtase pe Flavie. Totuşi, mâhnit să constate că ostilitatea fiului său se întindea şi asupra mamei sale şi nu părea deloc să se liniştească, cu timpul, căutase un teren de împăcare. Ori de câte ori primea fişele expediate de Flavie, i le trimitea în grabă lui Erling. Când Jan scosese acel exultant: „L-a descoperit!”, Erling aproape că-i smulsese din mână scrisoarea, care de data aceasta începea cu un: *„Nădăjduiesc, domnule doctor, că veți fi satisfăcut să aflați că…”*

Fără să scoată o vorbă, Erling părăsi imediat odaia. În toată această poveste, el nu vedea decât un singur lucru: că Flavie avea să se reîntoarcă în Europa.

Seara, în jurul mesei de familie, Jan, care-şi regăsise surâsul, încercă să în-

chege o discuție, rostind:

— Ah, Thérèse! De data asta am să-ți dau o veste cum nu se poate mai bună!

Aceste vorbe o făcură pe soția lui să tresară. Căci, deşi cu zâmbetul pe buze, în ciuda eforturilor depuse, Thérèse uitase în ultimele luni ce e bucuria. Bărbatul ei se gândea tot timpul la altceva: mai mult ca sigur că la cea care plecase. Fiul ei de-abia îşi descleşta dinții să scoată câte o vorbă şi o săruta cu atâta indiferență, încât Thérèse era foarte nefericită. Erling, care o urmărea, o văzu rezemându-se de marginea mesei, ca pentru a-şi căuta un sprijin. Presimțea că vestea bună a soțului ei n-avea să fie deloc bună pentru ea. Atunci Jan istorisi, pentru prima oară, cu cât devotament acceptase Flavie să plece în Transvaal ca să vină în ajutorul copiilor aflați în pericol. Cu gâtlejul strâns de spaimă, Thérèse se uită pe

furiş la fiul ei şi văzu că acesta o pândise. Izbuti să articuleze câteva cuvinte banale:

— Oh, bine că a reuşit... Ştii cumva ce are de gând să facă acum?

Jan nu mai avu când răspunde, căci Erling strigă pe un ton din care răzbătea limpede intensitatea dorinței sale:

— Păi ce să facă? Să se înapoieze cât mai repede în Europa!

Cu dinții strânşi, îşi pironi privirile asupra părinților săi. Thérèse începu să-şi frământe mâinile; pe chip i se zugrăvise o mare tulburare. Numai Jan, foarte surprins, rosti plin de însuflețire:

— Nici să nu te gândeşti la aşa ceva, Erling! Abia de acum încolo rămâne de făcut ce e mai greu! Trebuie descoperit antidotul!

Thérèse se destinse într-o clipă. Pe buze îi înflori un surâs şi nu-şi putu reține un oftat de uşurare.

Erling sări ca ars, în picioare.

— De data asta, zău că e prea mult! strigă el, aruncând şervetul pe masă.

Thérèse scoase un uşor strigăt de spaimă, în vreme ce Jan, foarte palid, se străduia să se stăpânească. Servitoarea intră cu cafelele. Fără să-l lase pe fiul său să răbufnească, dând la iveala tot ce fierbea în el de atâta vreme, Jan spuse cu calmul lui obişnuit:

— Thérèse, cred că ar fi mai bine să bem cafeaua în salon.

După care, fără să pară a fi observat chipul încruntat al lui Erling, părăsi odaia. Thérèse tremura atât de tare din pricina furtunii pe care-o socotea inevitabilă, încât trebui să facă un adevărat efort ca să-l urmeze. Erling îşi frecă nervos, mâinile. Trebuia cu orice preț să aibă o lămurire cu ai săi. De data asta nu-şi va mai lăsa părinții să se fofileze ca de obicei.

— Gata, strigă el cu glas dur, uşa a fost închisă! Nu vreți scandal în fata servitorilor, nu-i aşa? În schimb, de mâhnirea fiului vostru puțin vă pasă! Țineți la convenienţe indiferent cu ce preț, nu-i aşa?

Jan rămăsese în picioare, în vreme ce Thérèse, căreia i se înmuiaseră genunchii, se refugiase într-un fotoliu. Erling nu luă în seamă vorbele cumpănite cu care tatăl său se străduia să-l potolească. Era, pur şi simplu, turbat de furie şi de disperare.

— Destul, tată! Ajunge cu vorbele frumoase! Nu mai sunt un țânc! Îmi fac zilnic reproşuri că te-am lăsat să procedezi cum ai vrut! Povestea asta cu cercetarea e o gogoaşă mare şi umflată! În realitate, n-ai urmărit altceva decât s-o îndepărtezi pe Flavie de mine. De ce? O iubesc şi voi şti s-o fac să mă iubească! Cu atât mai rău dacă-ți jignesc

demnitatea paternă, dar să ştii că am întrevăzut clar toate dedesubturile tale. Ai îndepărtat-o, cu voie sau fără voie, pentru că n-ai putut suporta ideea de a-mi lăsa câmp liber. Pe vremuri, ți-ai stricat viața. Nu te-ai consolat niciodată că n-ai putut s-o ai pe femeia visurilor tale! Cu atât mai rău pentru tine! Cum să nu poți ierta un moment de slăbiciune sau de rătăcire celei pe care-o idolatrizezi? Crezi că dreptatea sau orgoliul contează în dragoste? Tată, n-ai ştiut s-o păstrezi, ai alungat-o, ai lăsat-o pe Sigrid Lindval să se sinucidă! Eu nu fac parte din aceeaşi generație cu tine. Nu am nici scrupulele, nici complexele tale. Iubesc o fată, pe ea o vreau şi nu pe alta! Dacă trebuie să mai stea acolo, nimic nu mă împiedică să mă duc după ea. Şi de ce, mă rog, i-ai interzis să-mi scrie? De ce?

Jan, sfâşiat de toată această dezlăn-

țuire, fu atât de intrigat, de ultima întrebare, încât aproape că urlă:

— Erling! Eşti nebun? Niciodată n-am încercat să te despart de Flavie! Dacă aş fi avut certitudinea că te iubeşte, aş fi fost cum nu se poate mai fericit să te văd însurându-te cu ea! Niciodată nu i-am interzis să-ți scrie!

Erling ştia că tatăl său n-ar fi mințit nici dacă ar fi fost vorba să-şi salveze viața. Atunci? Scoase din buzunar o scrisoare pe care trebuia s-o fi citit şi răscitit de zeci de ori, dacă te uitai la starea în care se afla plicul. Din acel plic smulse o hârtie şi, cu un accent în care vibra disperarea, fără să se uite pe textul pe care-l ştia pe dinafară şi care-l condamna definitiv, rosti: *„Dragă doctore Erling, îți mulțumesc că mi-ai scris cu atâta regularitate, cu toate că eu nu ți-am răspuns. Sunt convinsă că urmăreşti, împreună cu tatăl dumitale, efortu-*

rile pline de răbdare care mă țin aplecată peste culturile mele de microbi. Chiar nu ştiai că «fiul lui Jan Yvarsen nu se va însura niciodată cu o rudă a lui Sigrid Lindval»? De-acum încolo, te rog să nu mai uiți acest lucru. E de prisos să mai cultivăm suferința, mai ales când e vorba de nişte oameni ca noi, hotărâți s-o aline pe-a altora. Crede-mă, dragă doctore Erling, că-ți urez din toată inima să-ți găseşti fericirea”.

Surpriza lui Jan fu atât de mare, încât repetă maşinal:

— „Fiul lui Jan Yvarsen nu se va însura niciodată cu o rudă a lui Sigrid Lindval!” Dar de ce ți-a scris asta?

Cu un dispreț zdrobitor, cu pumnii strânşi, Erling, îndreptându-şi talia şi devenind aproape tot atât de înalt cât şi tatăl său, strigă:

— Pentru că aşa i-ai spus tu!

Cuvântul „niciodată”, rostit de Jan,

țâşni cu puterea şi cu viteza unui glonte. Dar brusc, cei doi bărbați încetară să se mai sfideze şi întoarseră capul spre fotoliul unde Thérèse, lăsată cu toată greutatea pe spătar, palidă, încremenită, prea răvăşită pentru a mai putea rosti vreun cuvânt, îi privea cu nişte ochi şterşi, până într-atât îi era de mare deznădejdea. Urmă o lungă tăcere.

Încremenit de o incomensurabilă stupoare în fața a ceea ce numea, în adâncul inimii sale, „trădarea mamei”, Erling rosti încet:

— Deci, mama mea, care pretinde căşi adoră fiul, i-a spus femeii pe care-o iubesc că trebuie să renunțe la orice dragoste pentru mine! Iată de ce a acceptat aşa de uşor Flavie să plece atât de departe, cu toată opunerea fraților săi! Iată de ce, în ciuda rugăminților mele repetate, în scrisorile pe care i le-

am trimis surorii mele Ide, la Krittelwerk, n-am putut-o convinge să se ducă, împreună cu bărbatul ei, la Pretoria, ca s-o cunoască pe Flavie! Sigur că Ide a primit, la Krittelwerk, instrucțiuni clare de a se ține departe de cea pe care mama s-a crezut îndreptățită s-o socoată un „pericol public”! Vă rog să credeți amândoi că dacă copiii fac uneori surprize neplăcute părinților, asta se întâmplă numai atunci când descoperă, ce anume se ascunde în dosul blândeții de fiece zi a celor pe care-i iubim din străfundurile ființei noastre; oricum, lucrul acesta constituie o experiență amară pentru un fiu!

Spunând acestea, Erling se năpusti afară din salon. Ultimele sale cuvinte fuseseră rostite cu o voce răguşită, întretăiată de nodurile ce i se puneau în gât. Aflat în spatele lui, Jan Yvarsen nu mai avu vreme să se ocupe de el: soția

lui căzuse leşinată, pe covor...

Sentimentul care-l stăpânea pe Jan era mirarea de a descoperi că fiul său îi semăna atât de mult. Brutalitatea de care dăduse dovadă Erling nu făcea oare pereche cu cea manifestată de el pe malul Trollhättanului? Se năpustise asupra celui mai bun prieten al său, fusese gata să-l arunce în torent! Da! Dar mai apoi nimeni nu-i venise în ajutor ca să facă lumină în acea noapte a sufletului său, să facă rânduială în haosul din inima lui! Nimeni nu fusese acolo să-l liniştească, să-l ajute să vadă adevărul. Dacă un suflet apropiat l-ar fi sfătuit, ar fi iertat-o pe Sigrid şi nu s-ar mai fi însurat cu Ide... Ceea ce trebuia reținut din toate acele încercări dureroase, care se reînnoiau, era faptul că el nu va putea fi niciodată un tată destul de tandru pentru un fiu atât de înflăcărat!

Tot îngrijind-o pe Thérèse, cu o duioşie plină de nelinişte, Jan hotărî că îi va ajuta pe cei doi tineri să vadă mai clar ce anume doreau unul de la altul. Căci mai rămânea de rezolvat o problemă: Flavie îl iubea şi ea pe Erling? Lucrul nu era câtuşi de puțin sigur... Pentru ca o pereche să fie fericită, nu e de ajuns ca un bărbat să iubească o femeie, ca un tată să-şi iubească băiatul. Pentru asta dragostea trebuie să fie reciprocă, să existe un elan, la baza căruia să stea atât atracția fizică, dar şi sentimentul. Stima, loialitatea pot crea stabilitate, siguranță, dar nu şi bucurie. Jan Yvarsen învățase, pe propria sa piele, că orice greşeală, făptuită chiar de la start, se plăteşte...

De îndată ce Thérèse îşi veni în fire, vru să se scoale, să alerge după fiul ei, să-l roage s-o ierte. Dorea cu ardoare să-i scrie Idei, în Transvaal! Într-

adevăr, Ide primise scrisoare după scrisoare de la mama ei, în care aceasta o conjura să nu cumva să ia legătura cu ruda lui Sigrid. Thérèse dorise s-o facă pe Ide să se teamă până şi de o posibilă seducție a acestei irezistibile frumuseți asupra bărbatului ei. Dacă Ide nu răspunsese niciodată, în legătură cu această problemă, scrisorilor presante ale lui Erling, o făcuse – exact aşa cum bănuise fratele ei – numai ca să se conforme rugăminților materne. Jan avu multă bătaie de cap până să-şi liniştească soția, s-o convingă că, de-acum încolo, cea mai nimerită era doar atitudinea de binevoitoare expectativă. Îşi asuma sarcina de a scrie el însuşi fiicei sale şi de a pune lucrurile la punct. Încet, cu multă duioşie, o legănă pe biata Thérèse, pierdută în brațele sale, spunându-i în şoaptă că va trebui să nu-şi mai suspecteze niciodată bărba-

tul. Din moment ce nu se îndoise de el în trecut, cu atât mai puțin acum n-ar fi trebuit să nutrească apriga dorință de a o îndepărta pe Flavie. Îi fu şi mai greu s-o potolească a doua zi, când află că Erling se întorsese pe furiş acasă, că-şi luase o valiză cu haine şi că-i ceruse, în scris, profesorului Jan Yvarsen să-i acorde un concediu de o săptămână.

— Lasă-l dragă, să plece, îi tot repeta Jan soției sale. Fii sigură că îi este destul de ruşine de plecarea asta intempestivă. Îi pare rău că ne-a necăjit. Îi pare şi mai rău că n-a fost în stare să se stăpânească. Încă nu şi-a venit în fire ca lumea. Îi trebuie puțin timp. N-a cerut decât opt zile de concediu; deci n-are intenția de a se duce în Transvaal.

Lovită în ceea ce avea ea mai scump, Thérèse nu izbutea să-şi vină în fire. Ar fi dat orice să poată da fuga să-şi vadă

fiul...

Erling luase rapidul de Paris. Voia cu orice preț să găsească pe cineva care să-i dea veşti despre iubita lui. Se gândise, cum era şi firesc, la Norbert. Nu-i ştia adresa, dar oricât de mare ar fi fost Parisul, când un tânăr de statura Iui Norbert se instalează în el pentru a studia Artele Frumoase, puteai fi sigur că-l vei găsi. Două zile îi fură de ajuns. Uriaşul blond închiriase în Montmartre un atelier, pe cât de confortabil, pe atât de luminos şi de pitoresc. Erling nu-l descoperi numai pe Norbert, ci şi pe Erik, în trecere prin Paris pentru nişte afaceri. Cei doi fraţi Verneuil îl primiră pe tânărul doctor cu o rezervă care arăta cât erau de circumspecți față de întreaga familie Yvarsen. Dar dificultățile fură repede înlăturate şi lucrurile limpezite. Erling avea în fața lui exact auditoriul care-i trebuia ca să vorbească

despre Flavie. Singurul pe care mânia lui Erling împotriva tatălui şi a mamei sale l-a făcut să ridice tonul a fost Norbert. Erik, dimpotrivă, vorbi moderat, despre respectul datorat celor care poate că se înşelaseră crezând că-l ajută, asta neînsemnând însă că dragostea pe care-o nutreau față de fiul lor ar fi scăzut. Înțelegerea între cei trei tineri fu, până la urmă, deplină: toate erorile de natură psihologică sau sentimentală fură înlăturate. O plecare n-ar fi fost câtuşi de puțin potrivită pentru a netezi drumurile conform dorinței îndrăgostitului Erling, dar, acționând cu cumpătare, putea fi ajutat să-şi găsească fericirea. Erling voise s-o ia pe o cale mai rapidă şi să se ducă după Flavie, în Transvaal. Fu nevoie de toată înțelepciunea şi elocvența lui Erik pentru a-l convinge că asta ar însemna s-o apuce din nou pe un drum nefavorabil.

Scrisorile Flaviei către fraţii ei erau scurte, dar pline de tristeţe. Numai sentimentul datoriei o reţinea acolo. Pasul uriaş pe care-l făcuse, descoperind un vaccin nu numai preventiv, ci şi curativ, o înviorase, o entuziasmase din nou, dar... – şi ăsta fu pentru Erling însuşi glasul speranţei – fata adăuga:

„În orice caz, Norbert, nu-mi voi călca făgăduiala pe care ţi-am făcut-o. Dacă după un an vaccinul meu se va dovedi ineficace, mă voi întoarce, considerând că mi-am ţinut cuvântul faţă de profesorul Yvarsen. Ştiu că va fi foarte decepţionat. Tu şi Erik îmi lipsiţi grozav de mult... şi nu numai voi...”

Însufleţit brusc de o nădejde tot atât de mare pe cât de îi fusese mai înainte deznădejdea, Erling, completă, fără să şovăie, fraza: *„...şi nu numai voi, ci şi doctorul Erling!”* Îşi regăsi încrederea în

viitor, iar pentru el, viitorul era Flavie.

Întărit sufleteşte de fraţii Verneuil, luă trenul spre Stockholm. Va obţine – cu vorbă bună şi nu cu cuvinte aspre – asentimentul mamei sale, căci dacă la înapoiere Flavie va avea certitudinea că doamna Yvarsen îşi va deschide în faţa ei, inima-i de mamă, şi n-o va mai privi ca pe un „pericol public”, însemna că toate speranţele lui vor reînvia.

Erik, Norbert şi Erling hotărâră să-şi împărtăşească reciproc veştile venite din Transvaal, iar dacă s-ar întâmpla ceva menit să-i neliniştească, cei doi fraţi urmau să-l anunţe de urgenţă pe tânărul doctor.

Această nelinişte n-avea să-şi întârzie apariţia şi încă într-o formă extrem de gravă.

Erling se înapoie deci la Stockholm, în casa părinţilor săi, fără să le dea acestora vreo explicaţie. Cum tatăl său con-

venise cu Thérèse să nu aducă în niciun fel vorba despre scena penibilă de mai înainte, viața ar fi decurs ca de obicei, dacă Thérèse şi-ar fi regăsit liniştea lăuntrică şi forța fizică. Erling fu mâhnit să constate cât era de palidă şi cât de mult slăbise. Pe zi ce trecea, mânia împotriva ei se topea tot mai mult. Oare nu din dragoste pentru el îşi încălcase ea drepturile de mamă?

Capitolul XIII

Vaporul ducea spre sudul african încă o ființă legată de soarta doctorului Yvarsen, căci nimic n-o putuse opri pe Flavie să plece. Nici mustrările lui Norbert, nici rugămințile în scris sau telefoanele lui Erik nu-i zdruncinaseră hotărârea. Până la urmă, Norbert îi spuse fratelui său mai mare:

— S-o lăsăm în pace! Nu stăvileşti un

torent dărâmând munții, nici nu întorci din drum un credincios pornit în cruciadă! Să nădăjduim că această călătorie, atât de lungă, pe care o va face, din prea mult spirit de generozitate, ca şi curajoasele cercetări pe care le va întreprinde, o vor putea ajuta să-şi câştige dreptul la fericire.

După două zile de adaptare, Flavie începu să simtă plăcerea călătoriei pe mare. Ca şi Sigrid odinioară, fata constitui bucuria călătorilor, atât prin firea veselă şi spiritul prompt, cât şi prin uluitoarea ei frumusețe. Trecerea Ecuatorului, cu toate ritualurile şi surprizele pe care le comportă, o amuză teribil. Îşi uită neliniştea, îndoielile şi mâhnirea de a fi părăsit o îndeletnicire care-i plăcea. Se gândi la familia Yvarsen fără niciun fel de amărăciune. Nici măcar cercetările aride pe care urma să le întreprindă n-o mai speriau.

...Şi iat-o, în sfârşit, în faţa spitalului din Pretoria... Brusc, Flavie se simţi totuşi cuprinsă de teamă. O teamă de nestăpânit în faţa muncii care-o aştepta. Acum însă nu mai putea să dea înapoi. Intră.

Directorul era un om cu părul alb şi cu trăsături energice. Ridurile adânci vorbeau despre grijile care-l asaltau de mai bine de douăzeci de ani; lupta fără răgaz împotriva suferinţei umane îl istovise. Un surâs plin de bunătate îi ilumina chipul de apostol. Privirea îi era pătrunzătoare. După primul salut oficial, doctorul o privi pe Flavie cu atenţie. Plin de mirare, întrebă:

— Eşti atât de tânără şi de frumoasă! Fata mea, de ce ţi-ai impus acest exil?

Întrebarea nu era câtuşi de puţin protocolară, dar Flavie surâse, reconfortată de această prezenţă pe care-o ghici

amicală. Spuse că era plină de bunăvoință, şi că nimeni nu-i reproşase vreodată că i-ar lipsi asiduitatea în muncă. Directorul se uită încă o dată la ea. Se simți înduioşat de extrema tinerețe a fetei, de privirea care-i reflecta sufletul pur şi curajos. Câtă bunătate emana din această tânără cercetătoare, care din punct de vedere fizic aducea atât de puțin a om de ştiință! Erau necesare, totuşi, altfel de calități. Dar oare le avea? „Eu n-am nevoie de capricii, ci de sensibilitatea unor ființe puternice."

Escortată de mai mulți interni şi de pediatrul care-i avea în grijă pe bolnavii din „Pavilionul Yvarsen", directorul o conduse pe nou-sosită spre cei a căror viață depindea de acum înainte de rapiditatea cu care va izbuti în cercetările ce dăduseră greş până atunci. Flavie îşi dădu imediat seama de greaua misiune ce-i revenea. Într-adevăr, de cum păşi

în vastul salon plin de lumină, unde fiecare pătuț sau fiecare leagăn era izolat prin niște pereți mobili, totul căpătă alt sens în ochii ei. Deasupra uşii pe unde intrase, scria: „Salonul Nils”. Zece copii între un an şi cinci ani şedeau întinşi în pat şi toți sufereau de cumplita „Boală a lui Nils”. Unii de mai puțină vreme, alții de săptămâni întregi. Flavie îşi simți inima prinsă ca într-un cleşte. Apoi se răzvrăti: era cu neputință ca toți acei copii să fie condamnați la moarte! Ar fi fost mult prea crud! Cum o putuse trimite aici profesorul Yvarsen şi cum de putuse nutri nădejdea că ea, tocmai ea, va găsi leacul? Să fi avut chiar atâta încredere în posibilitățile ei? Scoase un oftat de mulțumire, dar totodată şi de revoltă. Nu! Nu va avea puterea să ducă pe umeri o asemenea povară! Îşi regăsi totuşi, cu greu, sângele rece şi, cu o voce lipsită aproape de

emoție, izbuti să întrebe:

— Câți copii ați salvat de la moartea lui Nils Yvarsen?

Directorul şi ceilalți se uitară unii la alții. Îşi dădură pe loc seama ce lovitură o aştepta pe tânăra cercetătoare. Flavie înțelese că directorul nu-i răspunsese, doar ca s-o cruțe. Cuvintele care urmară erau însă pline de semnificație:

— Au trecut mai bine de douăzeci şi cinci de ani de când boala asta poartă numele băiatului lui Yvarsen... zise el cu regret.

Flavie nu mai avea nevoie de lămuriri suplimentare. Un „Dumnezeule!”, care-i scăpă printre buze, ca un suflu, dovedi că înțelesese pe deplin sensul acelor cuvinte şi că-şi dădea seama de nădejdile pe care şi le puseseră toți în ea. Directorul o conduse de la un pat la altul.

— Bucălatul ăsta e într-o perioadă de

relaxare prin care trec toți; e una din caracteristicile bolii. Profităm de etapa asta ca să-l fortificăm... atât cât ne stă în putere. De fiecare dată, părinții nădăjduiesc, aşa cum a nădăjduit odinioară şi doctorul Yvarsen, că accesele nu se vor mai repeta, dar...

Ultimul pat din sală... În fața lui, o tânără mamă, apatică, nemişcată, împietrită de durere. Stătea pe un scaun, cu mâinile pe genunchi. Ochii îi încremeniseră pe patul alb din fața ei. Patul era plin de flori, de jucării; dar pe pernă, chipul subțiat şi scofâlcit al copilului părea dus de pe lumea asta. Ochii candizi, care deveniseră prea mari, nu se mai interesau de nimic. Flavie îşi simți umerii zdrobiți de o povară incomensurabilă. Era atât de palidă, încât până şi buzele i se decoloraseră; infirmiera deschise uşa, şi grupul de vizitatori ieşi. Directorul cântărise bine:

acum tânăra va şti ce anume aşteptau toți de la ea. Deocamdată corpul medical, dar în curând, şi părinții copiilor, toți vor trage nădejde că poate ea va fi cea care va îndeplini minunea... Flavie izbuti să-şi ascundă lacrimile de deznădejde. În sinea ei însă se simți năpădită de reproşuri: „Ce-ai făcut, doctore Yvarsen? Ai dovedit încă o dată că exigența de care dai dovadă e fără margini! Nu ți-a fost milă de tinerețea mea? Nu sunt demnă de încrederea nebunească pe care ți-ai pus-o în mine! Mă simt mai slabă decât toți copiii ăştia sărmani la un loc! Şi, totuşi, trebuie să iau repede o hotărâre... Acum, când îmi cunosc misiunea în toată cumplita ei măreție...”

Se simți brusc cuprinsă de dorința nestăpânită de a fugi departe, cât mai departe; unde nimeni să nu aştepta de la ea „o izbucnire de geniu”.

Bătrânul doctor citi în sufletul ei ca într-o carte. O apucă patern, de mâna înghețată de spaimă:

— Eşti liberă, domnişoară Verneuil, spuse el grav. Nimeni dintre noi nu va fi surprins dacă încercarea ți se va părea prea aspră. Numai că eu îl cunosc bine pe profesorul Yvarsen; dacă te-a trimis la noi să ne ajuți în deznădejdea noastră, înseamnă că a avut motive întemeiate să creadă că – în ciuda tinereții dumitale – s-ar putea să reuşeşti... Dacă rămâi, vom fi cu toții alături de dumneata, cu deplină simpatie şi fără nicio vanitate de savanți, gata să-l ajutăm pe cel mai bun dintre noi.

Flavie nu răspunse; era prea emoționată. Atunci bătrânul practician şopti:

— Ah, să găseşti, în sfârşit, leacul care să salveze ființele acelea nevinovate... Nu socoți că merită să încerci absolut totul?

Grupul se opri. Fiecare din cei de față se simțea uşor neliniştit. Căci nimeni nu se aşteptase să vadă apărând o tânără atât de încântătoare. Dar admirația pentru celebrul profesor Yvarsen era atât de mare, încât nu se îndoiau câtuşi de puțin că încrederea pe care o avea în Flavie n-ar fi întemeiată. Căpătară şi ei încredere în ea şi încă într-o asemenea măsură, încât fură gata să pună mâna în foc că fata va descoperi leacul. Flavie îi privi şi-şi regăsi curajul; încet, încet, un surâs începu a-i lumina chipul palid. Cu un glas aproape calm, întrebă:

— Domnule profesor, vreți să-mi arătați laboratorul, căci n-am dreptul să pierd timpul, nu-i aşa?

Directorul o luă de braț şi o porni cu pas sprinten, repetând, plin de emoție:

— Foarte-bine, fata mea, foarte bine!

Tinerei cercetătoare pe care le-o trimisese doctorul Yvarsen i se pusese la dispoziție un laborator particular. Nu se punea problema să i se încredințeze nici alte analize, nici pe cele pe care le efectuase la Clinica „Paradisul”. Singura şi unica ei îndatorire era să descopere virusul Bolii lui Nils şi mai apoi leacul. Până atunci, fuseseră folosite toate resursele farmacopeei moderne. Personalul medical din toate țările fusese alertat de ani de zile, dar problema nu se rezolvase şi copiii continuau să moară...

Flavie ştia că, pe cei care se aflau de acum într-un stadiu avansat al insidioasei boli, îi va vedea în curând fără viață, sub maldăre de flori, dar pe ceilalți, pe cei care puteau fi aduşi în curând la spital? Dar pe cei care vor veni în anii următori? Dacă Erling Yvarsen şi-ar fi putut vedea idolul cum se fră-

mânta! Îşi pusese atât de tare la suflet noua ei misiune, încât îşi dădu seama ce calvar va însemna fiecare zi care va trece. Acum, în ochii ei, nu mai avea preț decât un singur lucru: munca. Restul, viața personală, dorințe şi nădejdi rămăseseră pe ultimul plan! În fiecare săptămână trimitea un raport amănunțit la Stockholm, în care vorbea despre cercetările sale. Profesorul continua să colaboreze cu ea. Dar fata îşi făcea reproşuri amarnice căci culturile de microbi nu-şi dezvăluiau taina pe care ea se străduia să le-o smulgă. Şi iată că o tânără mamă aduse un nou şi micuț bolnav. Printr-o coincidență extraordinară, copilul se numea tot Nils. Era blond, cu ochii mari, limpezi şi întrebători. Chiar din prima clipă se ataşă de Flavie şi Flavie de el. În fiece dimineață, fata venea la spital încărcată de flori şi de mici daruri pentru micuții

ei pacienți. Când nu avea febră şi când se putea scula, ultimul sosit alerga spre dânsa de îndată ce-o zărea pentru ca să-l ia în brațe. Şi iată că într-o zi, tocmai când se aplecase spre el şi-l strângea la piept, îmbrățişându-l cu dragoste, fu surprinsă de director.

— Domnişoară Verneuil, îi spuse el o clipă mai târziu, te rog să respecți regulamentul: să nu îmbrățişezi copiii. N-avem încă nicio persoană adultă atinsă de această boală, dar poți ştii? N-aş vrea ca dumneata să fii prima...

Flavie îl privi şi răspunse foarte serioasă:

— Dacă aş fi eu însămi atinsă de boala asta, poate că ar fi cel mai bun mijloc să descopăr...

Directorul tresări. Fata regretă acele cuvinte țâşnite din străfundul inimii. De fapt, ideea, îi încolțise de câteva zile în minte, dar, văzând reacția directoru-

lui, îşi dădu seama că era încă prea devreme să vorbească despre ea.

— Domnişoară Verneuil, mă simt obligat să-ţi vorbesc foarte serios, reîncepu bătrânul practician. Chiar ieri am primit o scrisoare de la profesorul Yvarsen, în care mă roagă să am grijă de dumneata. Îşi dă perfect de bine seama de greaua răspundere pe care ţi-a pus-o pe umeri, cât şi de faptul că aceste cercetări, care ne pasionează pe toţi, ar putea, din nenorocire, să depăşească puterile dumitale. Făgăduieşte-mi, deci, că vei ţine seama de toate precauţiile prescrise şi că nu te vei lăsa târâtă prea departe de idealul dumitale ştiinţific. Atâta vreme cât nu vei putea descoperi, la microscopul dumitale, agentul infecţios, atâta vreme cât nu vei şti nimic despre mijloacele de propagare ale bolii, te rog să procedezi ca şi cum boala ţi-ar putea fi transmisă la

fel de bine şi dumitale. Dacă nu-mi făgăduieşti că mă vei asculta cu strictețe din acest punct de vedere, voi fi silit – spre marele meu regret – să te rog să părăseşti clinica.

Fata trebui să făgăduiască. Dar peste două zile un băiețel şi sora sa muriră. Noaptea, cu fața înfundată în pernă, Flavie plânse. Întreaga ei ființă generoasă şi vibrând de dragoste, se revolta împotriva acelui rău viclean ce se infiltra în trupurile atât de fragede. Se simți vinovată, vinovată de a nu fi fost la înălțimea sarcinii încredințate de doctorul Yvarsen, vinovată de a fi înşelat toate nădejdile puse în ea... În fața neputinței sale de a descoperi cauza bolii, şi pornind de la ea, remediul, Flavie simți o furie crâncenă. Şi, ca o culme a ghinionului, drăgălaşul Nils, atât de plin de viață în ajun, acum ardea de febră. Tânăra nu se mai preocupă de

cercetările sale de laborator. Venise ceasul în care trebuia să cerceteze în însăşi fiinţa ei. Să găsească! Să găsească! Zi şi noapte, în timpul scurtelor sale ceasuri de odihnă, cuvântul suna în ea ca un clopot.

În dimineaţa aceea, intrând în salon, o zări pe mama lui Nils care, stând la căpătâiul fiului, ei, o aştepta. Se trezi înlănţuită de două braţe; în genunchi, tânăra femeie se ruga de ea, hohotind de plâns:

— Domnişoară! Numai dumneavoastră puteţi să mi-l salvaţi! Nu vreau să moară! Nu vreau! Salvaţi-l! Mi s-a spus că totul depinde de dumneavoastră!

Flavie plângea la fel ca şi nefericita mamă care gemu:

— Cum de s-a putut îmbolnăvi, domnişoară? L-am îngrijit atât de bine, l-am răsfăţat, l-am corcolit. Avem o fermă mare şi frumoasă, o turmă mare de

vite. Soțul meu e sănătos, eu la fel. Cum de s-a îmbolnăvit Nils? De când am aflat că poartă numele copilului meu, mi-e frică de această boală. Dacă Nils va muri, voi muri şi eu. Şi ştiu că nici soțul meu nu va putea supraviețui unei asemenea dureri. Nu poți pierde un astfel de copil şi tu să trăieşti!

Ca s-o liniştească, Flavie începu a se interesa, de existența copilului înainte de a se îmbolnăvi. Mama povesti despre viața pe care o duceau la fermă, despre balta unde se scăldau animalele, în preajma căreia îi interzisese lui Nils să se joace... Dar celor mici le place atât de mult să se bălăcească! Pentru mamă, această baltă era un veşnic motiv de spaimă, pentru că Nils mai avea încă obiceiul să-şi sugă degetul!

Flavie simți cum i se accelerează bătăile inimii. Intuiția, intuiția creatoare atât de aşteptată! îl întrebă pe director:

— Toți copiii bolnavi au obiceiul să-şi sugă degetul? Bătrânul practician o privi mirat şi-i răspunse pe un ton de uşoară mustrare:

— Oare ai uitai cursurile de psihologie şi de psihanaliză, domnişoară? Căci, în sfârşit, ar trebui să ştii că toți copiii îşi sug degetul, şi mai ales degetul gros.

Flavie îşi lăsă capul în jos: îşi dădu seama că ardoarea o făcuse să pună o întrebare prostească.

Dar directorul se dezlănțuise:

— Şi fireşte, toți micii noştri bolnavi îşi sug degetul, toți, afară de unul, excepție care confirmă regula, un copil precoce care se culcă întotdeauna cu brațele încrucişate şi care are obiceiul să mă privească cu nişte ochi gravi şi solemni... Dar să revenim la întrebarea dumitale; mi se pare că te-am cam repezit un pic şi totuşi îmi place grozav să-mi pui întrebări de acest gen. De ce?

Am să-ți spun... Vezi, când ni se aduc aceşti copii, boala e de acum în fază acută, aşa că nu prea mai ai ce face. Cercetările dumitale, ca să fie fructuoase, ar trebui să aibă în vedere începuturile acestei boli. Da, asta e, va trebui să-ți concentrezi cercetările asupra patogenezei, să delimitezi circumstanțele în care a apărut boala, la fiecare caz, în parte...

Tânăra fată surâse plină de nădejde: medicul-şef gândea exact cum gândise şi ea!

— Nu sta închisă în laboratorul dumitale, continuă doctorul, du-te să studiezi viața acelor copii înainte de a se îmbolnăvi.

Flavie se bâlbâi:

— Tocmai voiam să vă cer aprobarea de a face cercetări şi studii în afară...

Un surâs larg se răspândi pe chipul directorului.

— Du-te, spuse el şi lasă-te călăuzită de intuiția dumitale: acum ştiu că profesorul Yvarsen a avut, ca de obicei, dreptate să te aleagă pentru această misiune.

Prima anchetă a Flaviei a fost consacrată vieții anterioare a micului bolnav cu ochi gravi şi solemni şi care nu-şi sugea degetul. Şi iată că află cu emoție, din gura părinților, că băiețaşul, înainte de a contracta Boala lui Nils, căzuse într-o baltă, aşa cum căzuse odinioară şi primul băiat al lui Jan. Tânăra simți cum o trec fiori când calzi, când reci. Încet, dar sigur, intuiția deveni certitudine. Flavie alcătui o adevărată istorie, aşa cum făcuse odinioară când crease legenda lui Sigrid-Zâna Zăpezilor. Legenda Bolii lui Nils, care poate că nu era totuşi o legendă. Şi iată că imaginația i se dovedi mai fecundă decât toate

orele de observație la microscop, de calcule şi de dozaje.

„Legenda” începu cu o vacă; o vacă frumoasă, căreia îi plăceau copiii ce veneau cu grămada să se joace în preajma ei. Odată cu țâncii, veneau şi găinile, şi rațele, şi cel mai adesea copiii stăteau mai degrabă jos, în țărână, sau chiar în mocirlă decât pe micile lor picioruşe care osteneau atât de repede. Mamele le puneau imediat şorțulețe curate, copiii erau spălați şi pieptănați. Era însă atât de plăcut să te tăvăleşti pe jos! Copiilor le plăcea mai ales să-şi înmoaie mânuțele în baltă, sugându-şi apoi cu deliciu degețelele. Şi astfel, înghițeau apa murdară a bălții, unde veneau să se adape animalele părinților lor. Plină de înflăcărare, Flavie îşi dădu, în sfârşit, seama că acum deținea cheia misterului. Ca şi cum un cer acoperit de nori groşi şi negri fusese spintecat,

dintr-odată, de sulițele luminoase ale soarelui! Deci virusul fusese localizat, el se afla în apa aceea murdară! Dar vaca cea voinică băuse şi ea apă infectată şi totuşi nu se îmbolnăvise. Nu era câtuşi de puțin bolnavă! Aici era misterul! Flavie era atât de încordată de parcă ar fi fost în transă. I se păru că se frânge ceva în ea, ceva cumplit şi totodată plin de înflăcărare. Probabil că organismul vacii secreta un antivirus care răpunea boala. Deci virusul se afla în apele bălților africane, iar antivirusul, leacul, probabil în sângele vacii. Flavie se năpusti în cabinetul directorului: îi trebuiau imediat doi asistenți; avea de făcut cercetări, analize.

În spațiu, colosalele astre se supun calculelor astronomului, ca şi cum spiritul ar porunci materiei. În eprubete, microbii infinitezimali se supuneau imaginației tinerei cercetătoare. Găsise

virusul exact acolo unde prevăzuse că ar putea fi. Prima parte a problemei fusese rezolvată. Bătrânul director lăsase lacrimile să-i curgă, fără nicio jenă, pe obrazul zbârcit. Tinerii interni ar fi dus-o pe Flavie în triumf dacă acesta i-ar fi lăsat. Şi parcă pentru a sărbători descoperirea – stadiul esențial al salvării sale – micul Nils, preferatul Flaviei, avu din nou temperatura normală. Un răgaz! Putea fi lung... Pentru a nu mai fi cuprinsă de deznădejdea fără margini de mai înainte, Flavie încercă să se convingă, cu toată puterea, că de acum încolo va determina foarte repede natura şi compoziția chimică a antivirusului secretat de rumegătoare şi mai ales că-l va localiza destul de repede pentru ca Nils să poată fi salvat.

...Şi iată că strigătul de victorie îşi luă zborul, spre Stockholm. Flavie era departe de a bănui ce furtună cumplită

va dezlănțui vestea ei nemaipomenită, în sânul familiei Yvarsen. Oricât ai fi de tânăr, de solid şi de perfect echilibrat, după un efort istovitor şi îndelungat, urmează, în mod fatal, o depresiune. Fata simțea nevoia de o destindere deplină, voia să scape de acea continuă obsesie a laboratorului. Or, directorul nu-i vorbea decât despre spital. Cât despre tinerii interni, aproape toți erau îndrăgostiți de ea, dar, intimidați de strălucitoarea-i frumusețe, la care se mai adăuga şi superioritatea intelectuală, socoteau că-i fac o deosebită plăcere dacă discută numai despre microbii în formă de vibrioni, bastonaşe şi spirale. Flavie suferea din pricina claustrării profesionale, a singurătății pe care i-o creau, fără să vrea, cei care-o admirau şi care, în realitate, ar fi dorit atâta s-o ajute. Simțea lipsa fraților ei. Simțea lipsa lui Jan Yvarsen, doctorul

cu experiență, care s-ar fi priceput s-o călăuzească şi s-o susțină în acea aspră luptă. Dar parcă şi mai mult îi lipsea Erling, de fapt singurul pe care l-ar fi vrut alături, înaintea oricărui altuia. Dorința de a-l vedea, de a-i vorbi devenea, cu fiece zi care trecea, tot mai puternică. Avea certitudinea că dacă Erling ar strânge-o în brațe, dacă l-ar auzi rostind vorbele pătimaşe pe care i le spusese atunci, la balul clin Stockholm, totul ar deveni dintr-odată nespus de uşor. Da, avea nevoie de Erling, de brațele lui viguroase care să-i înlănțuie trupul. Oare cum reacționase după plecarea ei din Stockholm? Poate că, înciudat, era pe punctul de a se însura cu alta, aşa cum făcuse şi tatăl lui odinioară, după marea decepție pe care i-o cauzase Sigrid. „Se spune, îşi zise Flavie mâhnită, că fiica doctorului Yvarsen locuieşte la Krittelwerk, dar n-

a venit niciodată să mă vadă!”

În fața unei asemenea comportări nu găsea decât o singură explicație: intervenția doamnei Yvarsen.

Dar iată că într-o zi, tocmai când Flavie, aşezată în grădina spitalului, era ocupată să citească ultimele scrisori ale fraților ei, o femeie tânără se îndreptă cu paşi repezi către ea. Orice prezentare era de prisos: Ide era copia fidelă a tatălui şi fratelui ei. Era spontană, vioaie, veselă. Flavie fu încântată de această destindere neaşteptată. Ide fu şi ea la fel de încântată, şi chiar în aceeaşi seară îi scrisese mamei sale că Flavie Verneuil era cea mai plăcută fată pe care-o văzuse vreodată. Ide nu pricepea de ce mama ei îi tot recomandase atâta vreme să nu se ducă la Pretoria, de ce se temuse atâta de cunoştința cu tânăra cercetătoare. Thérèse se ferise să-i mărturisească fiicei sale că, înainte

de a-şi da seama de greşeala săvârşită față de Flavie, ea avusese cu Erling o scenă cumplită. Acum ardea de nerăbdare să afle părerea Idei, ardea de nerăbdare să repare nedreptățile săvârşite, înainte de a fi prea târziu. Flavie era o fată deosebit de frumoasă, care, în mod sigur, nu ducea lipsă de adoratori. Dacă între timp se va fi logodit cu altcineva?

Vizita Idei a determinat-o pe Flavie să-şi recapete curajul, dar dorința de a-l revedea pe Erling, de a se înapoia în Europa sporise şi mai tare. Ide îi vorbise mult despre fratele ei. Maliţioasa tânără ghicise că sub rezerva ale cărei cauze nu le putuse descoperi, Flavie ascundea o vie admirație pentru Erling. Să fi fost numai admirație? Ide simțea că această admirație era foarte aproape de dragoste, că de fapt putea fi chiar dragoste. I-o dorea din toată inima lui

Erling, pe care-l iubea nespus de mult.

Flavie, urmând sfaturile directorului, indică pe o hartă locul fiecărei ferme de unde fusese adus la spital câte un copil bolnav. Împreună cu asistenții, a procedat la anchete, luări de probe din bălți, analize. Povestea era acum foarte clară: nu animalele aduceau virusul la copii, ci îl luau ei singuri bălăcindu-se în acele ape infectate şi sugându-şi mai apoi degetul. Micul Nils, când avea, când n-avea temperatură, dar un lucru era sigur: dacă Flavie voia să-l salveze, trebuia s-o facă şi încă repede. O săptămână încheiată aproape că n-a ieşit din laborator. În ciuda mustrărilor destul de aspre ale directorului, ea i-a declarat, acestuia că nu putea trăi despărțită, tocmai acum, de şirul de eprubete în care se dezvolta virusul păstrat în aceleaşi condiții ca şi în apele bălți-

lor de unde provenea. Uneori, fata cădea de oboseală, cu capul pe un colț al mesei. Alteori, se trezea în plină noapte, înghețată de frig, dar mai lucidă ca niciodată. Într-o astfel de noapte, trezindu-se brusc din somn, încremeni. Ce se întâmplase cu experiența pe care-o supraveghea? Virusul fusese pus într-o eprubetă, laolaltă cu un fragment de țesut viu... Şi iată că virusul murise. Tânăra cercetătoare nu-şi credea ochilor. Simți cum se cască în ea un fel de hău; bucuria i se preschimbă în extaz: descoperise antidotul. Ştia că va trebui să lupte, să discute, să demonstreze, dar era gata la orice. Îi era cu neputință să păstreze pentru sine o veste atât de uluitoare! Verifică încă de zece ori rezultatele experienței pe care-o urmărea de câteva zile. Erau clare: remediul fusese descoperit! Acum puțin îi mai păsa de somnul directorului!

Când i-a telefonat, era trei dimineața! În primele momente, omul crezu că fata nu-i în toate mințile, căci gâfâia, iar frazele îi erau întretăiate. Nu trecu însă niciun sfert de ceas şi bătrânul doctor – care-i alertase la rându-i pe internii de noapte – se şi afla lângă Flavie. Atât el, cât şi internii, erau copleşiți de emoție. Flavie plângea, fără să se mai jeneze, atât de oboseală, cât şi de fericire. Directorul o scoase cu forța din laborator, nu înainte de a-i spune exact ceea ce Flavie presupusese:

— Da... numai că deocamdată va fi cu neputință să foloseşti injecțiile intravenoase pe care spui că le-ai şi dozat.

— Cu neputință? strigă Flavie. Şi de ce, domnule doctor? A venit, în sfârşit, vremea să punem stavilă bolii bieților copii. Trebuie să-l salvăm pe Nils!

Din păcate, Flavie era prea tânără şi prea entuziastă – cum îi spunea deseori

şi Norbert. Cum credea ea că nişte medici în toată firea vor încerca leacul direct pe oameni, şi cu atât mai mult pe nişte copii, fără ca eficacitatea serului să fi fost dovedită mai întâi pe animale? Or, tocmai aici era partea cea mai grea a problemei, pe care însăşi Flavie o relevase: şi anume, că animalele nu erau câtuşi de puțin afectate de virus. Cât timp avea să mai treacă până ce Facultățile de medicină vor discuta, vor trage concluzii, vor decreta şi omologa sau nu, noul preparat? Flavie se îngrozi. Între timp, directorul încuie laboratorul cu cheia, fiindcă altfel fata n-ar fi consimțit pentru nimic în lume să iasă de acolo, iar noaptea era pe sfârşite. În ciuda dezamăgirii sale, Flavie era atât de obosită, încât nici nu se lungi bine pe pat, că şi adormi.

După ce se trezi, făcu un duş: în timpul micului dejun, luat de una singură,

în mintea ei începu să-şi facă loc o idee, dar o idee cum nu se poate mai periculoasă: avea neapărată nevoie de un bolnav adult pe care să experimenteze serul menit să-l salveze de la o moarte lentă, dar sigură. Copiii rezistau două, trei luni, uneori chiar şi patru.

Oare un adult, rezistă tot atât? Poate că la el boala va fi mult mai violentă, aşa cum se întâmplă de obicei cu toate bolile pe care nu le faci în copilărie. Ideea, deşi încă nu prea clară – devine însă tenace. Flavie e obsedată de ea, mai ales când îşi face vizita în salonul copiilor. Nils doarme... Dar e oare vorba de un somn normal? E din nou ars de febră. Nils! Trebuie să-l salveze cu orice preț pe acest mic şi drăgălaş Nils!

Se reîntoarce la laborator şi scrie – pentru profesorul Yvarsen – observațiile cuvenite. Precizează formula serului,

dozajele, ritmicitatea injecțiilor intravenoase, în cazul în care cineva ar avea curajul să folosească serul descoperit de ea. Dar chiar şi în timp ce scrie e tracasată de acea idee obsedantă: „Dacă aş găsi un adult pe care să pot experimenta serul…”

Cum de se răspândise atât de repede vestea descoperirii leacului? O infirmieră le şoptise colegelor ei că domnişoara Verneuil descoperise antidotul bolii, dar că directorul refuza, cu încăpățânare, să-l încerce. Se vorbi de Pasteur, cel care descoperise vaccinul turbării şi care fusese torturat de ideea răspunderii ce i-ar fi revenit, vaccinând un copil condamnat totuşi la moarte, dacă el n-ar fi intervenit. Discuțiile – ajunse la urechile directorului şi ale Flaviei – îi făcură să se îngrozească. Dacă serul descoperit avea să ucidă pe loc copilul pe care vor face experiența? Din punct

de vedere legal, faptul era un asasinat pentru care bătrânul doctor putea fi tras la răspundere, atât moral, cât şi penal. Infirmierele nu erau singurele care înțeleseseră drama ce se desfăşura în laborator. Mama lui Nils, de îndată ce se rostise numele domnişoarei Verneuil, ciulise urechea. Pentru ea, întreaga situație se rezuma la faptul că Flavie putea să-i vindece copilul, dar că bătrânul doctor îi punea bețe în roate!

În sfârşit, iat-o şi pe Flavie! Micul Nils îi surâde, dar trupuşorul îi arde de febră. Mama nu scoate o vorbă; gâfâie uşor, pândeşte: ar da oricât să ghicească ce gândeşte tânăra în care şi-a pus întreaga nădejde. Ochii Flaviei sunt încercănați. Îşi şterge, pe furiş, lacrimile pe care nu şi le mai poate reține. Se mai uită o dată la copil, apoi pleacă.

Persoanele străine n-aveau voie să circule pe coridoarele ce duceau spre

laborator, dar poți oare întoarce din drum o mamă deznădăjduită? Uşa laboratorului se deschise fără zgomot. Flavie, care se plimba în lung şi în lat, se întoarse: în fața ei se afla mama lui Nils. Nu plângea, nu se văicărea. Dimpotrivă, vorbi cu cel mai mare calm:

— Domnişoară, am încredere în dumneavoastră. Vă rog să mă înțelegeți: încredere ca în Dumnezeu! Se zice că aveți leacul, dar pentru că nu-l puteți experimenta mai întâi pe animale, fiindcă ele nu contractează această boală, vi s-a interzis să vă folosiți de el. Dar dacă m-aş îmbolnăvi eu de aceeaşi boală ca şi copilul meu şi v-aş cere să experimentați serul pe mine?

Flavie simți brusc o răceală de gheață. Mama îşi continuă ideea:

— E atât de simplu, domnişoară... Dacă Nils va muri, eu nu-i voi putea supraviețui. Dacă, din nenorocire, fa-

ceți o greşeală, dacă injecția dumneavoastră nu poate să-l vindece, sfârşitul va fi acelaşi, aşa că nu veți avea ce vă reproşa.

Flavie se simți profund tulburată de atâta dragoste maternă, de atâta nepăsare față de suferință când era vorba să-şi salveze copilul. Se prăvăli pe un taburet şi-şi cuprinse obrazul în palme, ca să-şi ascundă chinul. Femeia profită de acest moment. Ştia că cercetătoarea nu putea încălca legile ce-i erau impuse. Dar că nu va pregeta, totuşi, s-o ajute. Privi, buimacă, eprubetele din jur. Pe cea mai mare scria: *„vaccin or”*. Fără să şovăie, înainte ca Flavie să bage de seamă, femeia înşfacă eprubeta, îi scoase dopul şi bău conținutul. Apoi, foarte simplu, surâzând liniştită, mama lui Nils spuse:

— Domnişoară Verneuil, cam peste cât timp voi avea temperatură?

Flavie sări în picioare. Îşi dădu pe loc seama ce se petrecuse. Se uită la femeia al cărei chip strălucea acum de speranță. Înnebunită, fata puse mâna pe telefonul interior. Directorul... trebuia anunțat cât mai repede... Dar experiența, oricât de periculoasă ar fi fost, nu era totuşi cea la care râvnea femeia: căci în loc să înghită microbul, înghițise vaccinul preventiv...

— Totuşi, spuse bătrânul director, dacă vaccinul dumitale nu-i pricinuieşte niciun rău acestei femei, va fi un început bun.

A doua zi, după o uşoară creştere a temperaturii, ce dovedea că organismul reacționa, femeia îşi regăsi deplina sănătate. Atunci, singură în fața acelui ser, înghițit cu atâta seninătate de o mamă deznădăjduită, convinsă că experiențele, verificările şi discuțiile vor dura prea multă vreme pentru ca micul

Nils să mai poată fi salvat, Flavie se hotărî, cu atât mai mult cu cât se simțea la capătul puterilor. Ştia că nu se va consola niciodată că nu fusese în stare să-l vindece pe micuț. Ştia că, de acum încolo, viața tot avea să-i fie goală. Nu mai primise niciun fel de veşti de la Erling, de când îl rugase să nu-i mai scrie. Dacă ar fi iubit-o într-adevăr, ar fi trebuit să-şi dea seama că, în pofida acelei interdicții, scrisorile lui erau aşteptate cu nerăbdare. Poate că se şi însurase cu o altă femeie! La Jan nu se mai gândea demult. Profesorul era prea bătrân, şi apoi îşi avea viața lui. Pe când Erling... Da, micul Nils trebuia să trăiască!

Într-o stare de maximă oboseală, de cumplită deznădejde şi de totală indiferență față de viața ei, Flavie îşi inocula metodic, cu grijă, cu precauție, Boala lui Nils. Socotise că în timpul celor câ-

torva zile care precedau apariția primelor simptome, va avea tot timpul să-i comunice profesorului Yvarsen dozele exacte ce trebuiau neapărat cunoscute pentru a i se putea face injecțiile intravenoase împotriva acestei boli. Se feri deci să dezvăluie cuiva fapta săvârşită înainte de a fi „culcată în salonul copiilor”. Chiar în acea dimineață, directorul o aştepta în cabinetul său, împreună cu pediatrul. Flavie se simțea plină de încredere şi de nădejde. Numai că în calculele probabilităților sale săvârşise o greşeală. Se simți mult prea repede năpădită de un fel de excitație cerebrală. La început, acest lucru i se păru plăcut: doctorul Yvarsen avea să fie mândru de ea. Erling o va iubi, va fi foarte impresionat de înalta pildă pe care o dăduse. Erling... Foarte curând se va înapoia în Suedia: şi cu câtă bucurie!

Exaltarea sporea, dar odată cu ea şi o stare de rău. La un moment dat începu chiar să gâfâie. Şi iată că, dintr-odată, se strecură în ea o frică ascunsă, o spaimă de moarte. Trebuia neapărat să spună cuiva ce făcuse. Bineînțeles că Idei, sora lui Erling. Flavie ceru oraşul Krittelwerk la telefon şi avu norocul să dea, la celălalt capăt al firului, chiar peste Ide. Numai că tânăra femeie nu împărtăşi deloc entuziasmul Flaviei. Ba dimpotrivă, fu chiar îngrozită. Flavie trebui pur şi simplu s-o roage să-i făgăduiască că nu va alerta imediat pe directorul spitalului. Ide făgădui totuşi să vină s-o vadă cât va putea mai repede. Şi ce bine făcuse că se grăbise! Boala, provocată de o cultură de viruşi în plină activitate, inoculată într-un organism aflat la capătul puterii de rezistență din pricina tensiunii nervoase îndurate luni de zile, se declanşă fulgeră-

tor.

Intrând la director, Flavie se simți „bizar”. După-masă, leşină. Nimeni n-ar fi priceput ce era cu ea, dacă Ide n-ar fi explicat imediat personalului medical, îngrozit, ce experiență făcuse tânăra cercetătoare...

În laborator, totul era în perfectă ordine. Notele erau numerotate, clasate, dar indescifrabile, scrise prescurtat şi într-o limbă pe care niciunul din oamenii de specialitate de acolo n-o cunoştea. Bineînțeles că nimeni nu se gândise să le arate fiicei profesorului, care poate că le-ar fi descurcat cât de cât. Căci Flavie – ca să nu mai piardă vremea – folosise limba suedeză pentru a-i comunica doctorului Yvarsen rezultatele muncii sale.

Ziua se isprăvi; noaptea era şi ea pe trecute. Fata delira: cu neputință să smulgi vreo lămurire de la ea. Martori-

lor, care asistau neputincioşi la progresul bolii, nu le mai rămăsese decât o singură nădejde: să-l vadă sosind pe profesorul Yvarsen, care urmărise – de departe – cercetările fetei. Trecuseră mai bine de cinci luni de când Flavie se afla la Pretoria, când survenise acea întâmplare care-i afectase pe toți cei ce-o iubeau sau se interesau de soarta ei.

În biroul său, Jan tocmai frunzărise nervos teancul de scrisori care-l aştepta. Încă o săptămână fără nicio veste de la Flavie! Îşi spuse, cu sprâncenele încruntate, că fata trebuie să fi fost tracasată de o serie de experienţe şi de formalităţi dintre cele mai sâcâitoare. Dar iată că, pe neaşteptate, se petrecu ceva ieşit din comun: uşa se deschise cu zgomot şi câteva infirmiere se năpustiră în biroul profesorului şi se repeziră la aparatul de radio, deschizându-l. Trebuie să fi fost teribil

de tulburate din moment ce nu răspunseră la întrebările lui Jan, stupefiat de lipsa lor de politețe. De îndată ce aparatul fu deschis, femeile se îndreptară şi-i făcură semn „marelui patron” să fie atent. Jan îşi dădu seama că trebuia să fi fost vorba de ceva foarte important, aşa că nu se mai punea problema nici să-şi admonesteze subalternele, nici să se mai mire de tropăitul precipitat care demonstra că restul personalului asculta la uşă:

„...Atenţiune! Atenţiune! spunea crainicul. E vorba de un mesaj de la spitalul din Pretoria, Transvaal. Toate posturile de radio sunt rugate să-l transmită. Domnişoara Flavie Verneuil, cercetătoare în biologie, după ce a făcut o descoperire demnă de admirat, care va îngădui să se salveze în fiecare an, de la o moarte sigură, zeci de copii, a vrut să facă dovada eficacităţii vaccinului

său. Şi-a inoculat, deci, fără ştirea celorlalți, boala până acum nevindecabilă, denumită Boala lui Nils. Curajoasa tânăra şi-a pierdut cunoştința înainte de a fi putut da relații despre tratamentul ce trebuia să-i fie aplicat şi s-o salveze atât pe ea, cât şi pe copiii aflați în tratament. Spitalul din Pretoria îl roagă pe doctorul Jan Yvarsen să vină de îndată sau să trimită un colaborator care să fie la curent cu lucrările domnişoarei Verneuil. Atențiune! Atențiune! Dorim ca doctorul Yvarsen să fie anunțat fără nicio întârziere. Facem apel la spiritul ele fraternitate al popoarelor să facă tot ce e cu putință, pentru ca doctorul Yvarsen să ajungă cât mai urgent la Pretoria."

Cu glasul lui clar, crainicul mai specifică: „Emisiunile întrerupte pentru transmiterea acestui mesaj, vor fi reluate. Peste o oră vom transmite un nou

apel. Rugăm pe orice ascultător care-l întâlneşte pe profesorul Yvarsen, din Stockholm, să-i aducă la cunoştinţă acest apel.”

Reîncepând să cânte muzica, una dintre infirmiere închise aparatul. Urmă un minut de tăcere deplină. Jan, care se ridicase maşinal ca să asculte mesajul, se reaşează greoi şi zise cu o voce care-i trăda groaza ce-l înghețase:

— Căutați-l imediat pe fiul meu!

Contrar tuturor obiceiurilor admise în acea clinică atât de bine pusă la punct, secretara se întoarse alergând:

— Doctorul Erling vine încoace! I s-a telefonat din...

Mâinile lui Jan se crispară pe brațele fotoliului. În aceeaşi clipă, Erling intră ca o furtună. De la scena aceea cumplită, când Thérèse leşinase, cei doi bărbați nu mai schimbaseră între ei niciun cuvânt mai cald. Dar, în fața primejdi-

ei, orice ranchiună pieri. Erling auzise de mesajul transmis prin radio. Paloarea tatălui său îl sperie. Încremenit în loc, întrebă cu voce pieritǎ:

— A murit?

Jan protestă vehement. Refuza să creadă că ființa aceea frumoasă şi sănătoasă s-ar fi putut prăpădi mai repede decât se prăpădise odinioară primul său copil.

— Cum, de ce spui asta, Erling? Cine ți-a dat telefon?

— Erik. E îngrozit după ultima scrisoare primită... Flavie s-a îmbolnăvit dintr-odată şi foarte grav. Scrisoarea pe care i-a trimis-o fratelui ei e scrisă necitеț, aproape ilizibilă, şi pare a fi un fel de rămas-bun. De ce m-ai chemat?

Fără niciun fel de comentariu, Jan îi repetă mesajul pe care prompta prezență de spirit a infirmierelor îi îngăduise să-l audă, după ce prinseseră începutul

în sala lor de odihnă. Erling se sprijini de colțul biroului tatălui său. Cuvintele îi sfâşiau inima. Flavie era în pericol şi el, care-o iubea, se afla aici, la mii de kilometri, incapabil s-o ajute!

În fața durerii fiului său, Jan îşi regăsi acea proverbială stăpânire de sine, care constituise punctul lui forte de-a lungul întregii vieți. Luă telefonul şi dădu câteva dispoziții telefonistei, dintre care, prima, să obțină de urgență legătura cu spitalul din Pretoria. Năucit, Erling străbătea biroul în lung şi-n lat. Acum ori niciodată, Jan trebuia să-şi reapropie fiul. Spuse, aproape cu asprime:

— Erling! Potoleşte-te!

Acesta din urmă ridică, ametit, nişte ochi rătăciți către tatăl său, ochi în care disperarea se amesteca cu ura.

— Norbert a plecat la Pretoria. Erik socoate că numai tu o poți salva. De

altfel, tu ai expediat-o acolo; dacă moare, tată, tu vei fi răspunzător de moartea ei. Şi mai mult ca sigur că şi de a mea!

Jan îşi privi fiul cu aceeaşi calmă siguranță care-i îngăduise adesea să-şi domine bolnavii cuprinşi de panică, sau rudele tremurând pentru vreo ființă dragă, şi, cu ochii în ochii lui, spuse:

— În fața primejdiei, Erling, nu-i timp de disperare. Mai întâi, dă-ți seama de ea, fă-i față, pe urmă luptă şi învinge-o! Ascultă-mă pe mine: dacă Flavie mai e încă în viață, nu va muri!

În fața sângelui rece al tatălui său, Erling simți cum i se molcomeşte frica. Era gata să creadă, fără nicio rezervă, tot ce avea să-i spună tatăl său.

Jan adăugă încetişor:

— Acum, Erling, trebuie s-o meriți pe Flavie, arătându-te mai presus de tine însuți. Nu trebuie să pierzi niciun mi-

nut!

Erling simți o nesfârşită recunoştință față de acel om care încerca să-şi impună voința până şi în fața morții. Spuse – şi vorbele lui erau pline de încrederea de odinioară:

— Ce am de făcut?... şovăi puțin dacă să rostească sau nu diminutivul ocolit de atâtea luni.

Apoi reluă:

— Ce am de făcut, doc[1]?

Glasul lui Jan era plin de tandrețe când îi răspunse:

— Am să aranjez la telefon cu doctorul Starner, care ne va ține locul cât vom lipsi noi. Tu, du-te în laborator. Vom lua cu noi documentația şi notele primite de la Flavie. Vom lucra amândoi în tot timpul drumului. Gândeşte-te la medicamentele rare pe care le avem

---

[1] Prescurtare de la doctor.

în farmacie şi care la Pretoria ar putea să ne lipsească. Nu-ți fă griji pentru felul cum vom călători, fiindcă sunt convins că totul se va aranja imediat!

Aşa cum se amplifică vârtejul unui melström, care înghite cu lăcomie tot ce întâlneşte în cale, tot aşa unele ştiri – aidoma acestei dezlănțuiri a naturii – se răspândesc cu o viteză nebună. Boala pe care şi-o inoculase cu atâta curaj Flavie, în scop umanitar, concentră asupra fetei atenția tuturor. O telegramă preciza că Norbert se apropia de Capetown. Într-o alta, băiatul implora şi el prezența profesorului Yvarsen lângă sora sa. Tânărul voinic şi bălai se străduia cu toată tăria dragostei fraterne, cu toată puterea lui de concentrare, să-i insufle, de la distanță, surorii sale, dorința de a rezista, de a nu se lăsa doborâtă de boală.

Capitolul XIV

Jan şi Erling o găsiseră pe Thérèse în capul scării cu valizele lor gata pregătite. N-au schimbat niciun cuvânt, căci inimile le erau prea pline de emoţie şi de spaimă. În ochii frumoşi ai Thérèsei, Erling citi deplina iertare a mamei. Ranchiuna lui faţă de ea se topi într-o clipă. O strânse în braţe şi, aidoma unui băieţaş neajutorat, bâigui:

— Mamă! Mamă! Roagă-te să ajungem la timp... Roagă-te pentru Flavie, mamă...

— Flavie va trăi! strigă Thérèse cât putu de tare.

Din vorbele ei emana atâta convingere, încât Jan şi fiul său se simţiră, brusc şi în mod inexplicabil, liniştiţi. În avionul care-i ducea spre Pretoria, repetară în sinea lor, cu aceeaşi tărie: „Flavie va trăi!”

Nu se făcu nicio escală pentru carburanți. La Paris îi aştepta un alt avion gata să-şi ia zborul. Erau singurii pasageri la bord. Coborâră scara ataşată într-o clipă lângă uşa avionului, abia apucară s-o urce pe cealaltă şi porniră imediat. Lui Jan îi fu greu să-l hotărască pe Erling să mănânce ceva. Trebuia totuşi să fie în stare să facă față efortului uriaş care-i aştepta la sosire. Din oră în oră, se anunța la radio locul unde se afla avionul şi se dădea un buletin despre starea sănătății Flaviei.

— Domnişoara Verneuil încă trăieşte. Copiii sunt în aceeaşi stare!

Ultimul buletin, pe care l-a înregistrat aparatul aflat la bord, făcu o mențiune care pe Jan îl determină să scrâşnească din dinți, iar pe Erling să scoată un geamăt:

— Nădăjduim că doctorul Yvarsen nu va sosi prea târziu!

În sfârşit, Pretoria. De trei ori mai multe braţe decât era necesar fixară scara la coborâre. Se renunţă la orice primire oficială a profesorului Yvarsen. Timpul nu mai îngăduia aşa ceva. În maşină îi aştepta Ide; alături de ea se afla Norbert. Directorul nu voise s-o părăsească pe Flavie. Ide nu fu în stare să-l lămurească în niciun fel pe tatăl său. Se aruncă în braţele lui Erling care, pe moment, fu gata s-o respingă, nefiind câtuşi de puţin în stare, într-o astfel de situaţie, de efuziuni patetice. Ide însă îi şopti la ureche:

— Ştii că, în delirul ei, te cheamă întruna?! Pe tine, Erling, da, pe tine!

Strângând din dinţi, ca să-şi ascundă emoţia, Erling tăcu. Dar privirea lui fu atât de elocventă, încât Ide începu să plângă. În ciuda vitezei cu care conducea maşina, Jan Yvarsen obţinu de la Norbert informaţii precise despre starea

bolnavei.

— Are un organism foarte sănătos şi inima rezistă. Dar, de ieri seară, se pare că situaţia s-a agravat. Nu-mi pot da seama dacă aude sau nu. Şi totuşi, cred că m-a recunoscut căci i-am simţit degetele mişcându-i-se uşor.

Profesorul văzu cu emoţie, cum de-a lungul străzilor, o mulţime de cetăţeni din Pretoria, aşteptau maşina. Privirile lor mâhnite păreau să spună:

— Salvaţi-o pe cea care s-a sacrificat pentru viaţa copiilor noştri...

Spitalul din Pretoria... Nimeni nu se simţi în stare să-i facă profesorului Yvarsen o primire protocolară. Internul-şef îl întrebă:

— Întâi bolnava sau...

Fără să şovăie, Jan Yvarsen răspunse:

— Laboratorul! Notele domnişoarei Verneuil! Preparatele sale!

În trecere, Jan şi fiul său văzuseră

înghesuindu-se în sala de aşteptare, o mulțime de ființe neliniştite. Norbert o luă în altă direcție. El nu dorea decât un singur lucru: să-şi țină sora de mână; să încerce să-i insufle putere. Erling îşi înfipse unghiile în palme, dar datoria triumfă asupra sentimentului. Să vină la patul Flaviei lipsit de orice posibilitate de a acționa, însemna pierdere de vreme. Directorul, prevenit de sosirea maşinii, ştia de ce voia profesorul ca mai înainte de orice să se ducă în laborator. „Arma” era acolo numai că nimeni nu ştia cum s-o mânuiască. Bătrânului doctor îi tremurară buzele când spuse:

— Domnule profesor, cât timp fata mai e în viață, ne mai rămâne o nădejde. Acum se află în mâinile dumneavoastră!

Erling se simți uimit pentru că avu brusc certitudinea că nu tatăl său, ci el

însuşi va săvârşi acea minune; el, cu dragostea lui pătimaşă; el, care-şi regăsise toată prezența de spirit, toată puterea, ca şi cum n-ar fi îndurat nici cea mai mică oboseală fizică. Jan, dimpotrivă, sesizase accentul de deznădejde din cuvintele bătrânului doctor din Pretoria, prietenul său de odinioară. Ajunseseră prea târziu... Excesul de oboseală şi încordarea psihică îl epuizaseră. Era doar la un pas de prăbuşire. Dându-şi seama de acest lucru, Erling spuse:

— Domnule doctor, indiferent de ce s-ar întâmpla, tata trebuie să se odihnească o oră. Cunosc şi eu tot atât de bine problema: domnişoara Verneuil trăieşte, aşa că o voi salva!

Acestea au fost primele cuvinte rostite de Erling de când coborâse din avion. Ele au pătruns în urechile celor care stăteau la pândă şi şi-au luat zborul

de-a lungul coridoarelor. O boare de speranță învălui inimile. Deci nu numai celebrul profesor Jan Yvarsen venise în ajutorul domnişoarei Verneuil, ci şi fiul său. Iar băiatul era tânăr şi plin de încredere...

Jan tocmai se pregătea să protesteze, când iată că lui Erling îi scăpă o exclamație de bucurie:

— Tată! Flavie şi-a scris notele în suedeză! Îi înțeleg perfect prescurtările şi voi putea lesne să-i descifrez formulele. Odihneşte-te, tată! Peste o oră trebuie să fim amândoi lângă ea ca să-i administrăm serul!

Camera unde fusese culcată bolnava era aproape de salonul copiilor. Nu existau nici reguli, nici ore care să-i poată opri pe părinți să-şi vadă copiii. De-a lungul peretelui, stătea aliniat un şir de femei încremenite, ca şi cum un sculptor le dăltuise astfel.

Jan îşi simți inima cuprinsă de o mare emoție. Între Norbert şi Ide, Flavie zăcea complet nemişcată. Aproape puteai crede că nici nu mai trăia. Singură privirea nu i se stinsese încă.

„E ca şi Sigrid, gândi Jan. Nimic nu-i poate altera frumusețea.”

Ide se dădu la o parte ca să-i facă loc. Apucă cu mâna lui prelungă degetele fine şi slăbite de boală; simți – ca pe o primă speranță – umezeala pielii. Aplecându-se la urechea Flaviei, murmură:

— Fetiță dragă, mă recunoşti? Sunt eu, Jan Yvarsen… Erling şi cu mine am venit să te facem bine…

Ochii fetei îşi pierdură dramatica lor fixitate. Ceva vibra în acele trăsături de-acum încremenite. Buzele făcură un efort; Jan se aplecă şi, spre marea lui surpriză, percepu un nume la care nu se aştepta. Flavie şoptise: „Nils”. Direc-

torul auzise şi el numele rostit atât de încet. Scoase un oftat prelung. Deşi pe moarte, fata se mai gândea la copil. Norbert se înroşi de emoție. Ide se uită la el. Băiatul citi în privirea tinerei femei o atât de înflăcărată, admirație pentru măreția sufletească a Flaviei, încât între ei se stabili brusc o ciudată legătură sufletească. Constată, pentru prima oară, cât de frumoasă era sora lui Erling. I-ar fi plăcut s-o strângă la piept. Să se susțină unul pe altul, în acea cumplită încercare!

Directorul explică:

— Unul dintre copii se numeşte Nils. S-a spus şi la radio... Se pare că din dragoste pentru el a săvârşit domnişoara Verneuil gestul ei de supremă abnegație, de devotament fără limită.

Profesorul Yvarsen replică imediat:

— N-ați fi putut experimenta serul pe un copil atât de mic. Acum înțeleg...

Se îndreptă de spate. Privi în sus, foarte departe, spre cerul albastru care strălucea, fără niciun nor. Oare cu ce spirit vorbea, cu ce suflet nevăzut? Îi făcu Idei un semn. Fata apucă mâna mică şi diafană a Flaviei. Jan ieşi cu directorul.

— Nu mai putem ezita, trebuie să aplicăm serul... zise el. Dacă fata s-a înşelat... totul e pierdut. În orice caz, ar fi monstruos din partea noastră să nu-i îngăduim să beneficieze poate de o descoperire genială. Copilul însă...

Nu mai continuă. Directorul gemu:

— Ah, Yvarsen... Atât de tare mă chinuie această problemă de conştiință, încât nu mai dorm, nu mai respir...

— Arată-mi copilul!

Momentul fu cumplit pentru Jan. În pătuțul alb, el nu văzu un copil străin, ci i se păru că-şi vede propriul său băiat, primul său născut. Căci cel care-l

privea cu ochii săi albaştri, atât de limpezi, era Nils Yvarsen, Nils cu pletele lui bălaie. Iar femeia care-şi vârâse capul sub cearşaf pentru a-şi ascunde hohotele de plâns, nu era o necunoscută, ci însăşi Ide Yvarsen, care gemea aşa cum gemuse şi Ide odinioară:

— Salvează-l!

Jan nu-l putuse salva pe micul său Nils; azi însă îşi va asuma toată răspunderea. Se uită la director. Ştia că inimile lor simțeau acelaşi lucru, aşa că începu să dea ordine scurte şi precise:

— Repede, la laborator! Anunțați-l pe fiul meu să pregătească o doză şi pentru copil!

Întinse mâna spre femeia doborâtă. Ea înălță spre acest necunoscut un chip răvăşit. Jan o ajută să se ridice. Rosti rar, pentru ca ea să poată, pricepe:

— Doamnă, sunt doctorul Jan

Yvarsen. Am venit din Suedia, împreună cu fiul meu...

Avu impresia că aerul năvălise brusc în plămânii femeii. Cu mâinile împreunate, aceasta aştepta gâfâind. Încrederea îi năpădi sufletul. Acest doctor mare nu va refuza! Va cuteza să încerce serul!

— Vaccinul preventiv pe care l-aţi băut nu v-a căşunat niciun rău, doamnă. Gestul dumneavoastră este cu atât mai preţios pentru noi. Tocmai ne pregăteam să aplicăm domnişoarei Verneuil vaccinul. Ea însă a rostit un nume: „Nils”. Numele fiului dumneavoastră. Era o rugăminte şi totodată o poruncă. Bănuiesc, totuşi, că vă daţi seama de riscul pe care-l comportă această încercare: îl acceptaţi?

Femeia părea transfigurată; rosti aidoma unui strigăt, de eliberare:

— Da! Da! Da!

— Copilul să fie adus în camera domnişoarei Verneuil! Îmi permiteți, doctore, nu-i aşa?

Ai fi zis că orice răsuflare omenească, orice gând, orice simțire se întrerupseseră.

Erling izbutise să descifreze notele Flaviei. Dimineața, la ora zece şi un sfert, le făcuse câte o injecție, atât ei, cât şi micuțului Nils, aflat pe moarte. Din trei în trei ore reînnoia doza. Erau prevăzute zece injecții. Toată lumea aştepta cu sufletul la gură. La spital, prezența Idei era parcă dătătoare de viață. Era atât de sigură de salvarea celor doi, datorită descoperirii Flaviei, încât întări curajul tuturor, începând cu mama lui Nils. Şi totuşi, după şase ceasuri, când Erling interveni pentru a treia oară, nici aspectul Flaviei, nici al lui Nils nu se schimbase. Boala ajunsese oare într-un stadiu atât de avansat? Iată însă că,

după cea de-a cincea injecție, ochii albaştri şi candizi ai micului Nils clipiră. Pe buze îi apărură câteva picături de salivă, pe care copilul le înghiți. Paralizia începea să cedeze. Starea Flaviei, dimpotrivă, rămânea staționară şi Ide simți cum i se spulberă nădejdea. Cel mai distrus dintre toți era însă Erling; nici măcar tatăl său nu mai cuteza să-l încurajeze. Copilul adormise, de data asta un somn sănătos. Mamă-sa dormea şi ea: odată cu copilul, revenise şi dânsa la viață! Mai trecură trei ore. Intervenind pentru a şasea oară, Erling nu i-a mai trezit nici pe Nils, nici pe mama acestuia doborâtă de oboseală şi fericire. Dar, în fața Flaviei, la fel de inertă, îl cuprinse o asemenea deznădejde, încât se opri cu seringa în mână. Apoi se îndreptă spre tatăl său, care se odihnea într-o odaie alăturată. Nu rosti niciun cuvânt. Rămase acolo, încreme-

nit. Jan, care ațipise, fu brusc trezit din somn de acea prezență plină de neliniște. Se sculă într-o clipă, ridicându-se în picioare. Crezu că se sfârșise totul. Dar nu, fiindcă Erling îi întinse seringa cu serul. Jan Yvarsen clătină din cap. Sigur, îl durea că nu putea acționa el însuși. Făcuse un mare efort ca să nu pretindă el onoarea acestei încercări atât de riscante. Așa că-i răspunse – și în aceste cuvinte era exprimată deplina sa încredere în capacitatea fiului său:

— Erling, ea te iubește! Injecția făcută de mâna ta are o șansă dublă. Du-te! O vei salva!

Orele treceau. Micul Nils fu dus în salonul cel mare. Era foarte slăbit, dar îi era și foame, și sete. Surâdea, inima îi bătea normal, membrele îi deveniseră la fel de suple ca odinioară. Era salvat. Și totuși, nimeni încă nu se bucura. Ar fi fost prea cumplit ca tocmai cea căreia

îi revenise meritul acestei vindecări să plătească cu viața dragostea ei față de toți acei copii bolnavi.

Trecuseră douăzeci şi patru de ore. Peste trei ore avea să i se facă ultima injecție. În sfârşit... nu mai era nimic de făcut, decât să aştepți, să suferi, să nădăjduieşti... Între timp, sosise şi Erik. Terțetul Verneuil se reconstituise, dar în ce împrejurări! Brusc, aproape în acelaşi timp cu Erling care stătea la pândă, cei doi frați tresăriră: Flavie începuse sa arate altfel! O umbră de culoare reveni în obrajii ca de ceară ai muribundei. Nasul nu mai era atât de ascuțit, nici buzele atât de vinete. Încet, pe nesimțite, obrajii îi deveniră trandafirii; ochii îi fixau pe cei care înconjurau patul, recunoscându-i. Clipă cu clipă, sufletul reintra în stăpânirea acelui trup minunat. Erling apucă mâna tatălui său, i-o strânse cu un gest

pătimaş şi-l întrebă din ochi. Jan, îi răspunse cu greutate:

— Da, Erling, e salvată!

Au fost necesare aproape şase luni pentru ca Flavie să redevină tânăra superbă, plină de sănătate şi de grație, care fusese când sosise la Stockholm, cu un an şi ceva în urmă. De îndată ce sănătatea Flaviei o porni pe drumul cel bun, Jan Yvarsen se mută în bungalowul fiicei sale, care fu cum nu se poate mai fericită să-şi găzduiască tatăl. Totuşi, nu-i fu dat să profite de prezența lui, fiindcă doctorul era un pol de atracție mult prea puternic. Tot oraşul Krittelwerk defila prin casa Idei. Pentru tânărul ei soț, care nu simțea nicio înclinare către recepții, vizita socrului său fu un adevărat supliciu. Ceea ce Jan încă nu ştia, era faptul că fiul său decisese să nu mai fie vioara a do-

ua. Uraganul care fusese cât pe ce s-o spulbere pe imprudenta Flavie, continua să frământe familia Yvarsen. Aşa că Jan îi spuse Idei:

— Draga mea, acum când pot să-mi trag puțin sufletul, când, în sfârşit, m-am liniştit în privința urmărilor cutezătoarei inițiative a domnişoarei Verneuil, pot să mă întorc acasă. Sănătatea mamei tale mă preocupă cu atât mai mult, cu cât refuză să răspundă la întrebările mele.

Chiar atunci, un servitor îl introduse pe directorul spitalului din Pretoria. Venea să-l roage pe profesor – nu numai în numele său, ci şi al guvernului – să accepte conducerea acelui mare centru medical pe care dorea de multă vreme să-l extindă şi să-l modernizeze. Jan Yvarsen avea, într-adevăr, posibilitatea să realizeze o operă demnă de numele său.

O clipă mai târziu, singur în fața peisajului pe care-l iubise atâta pe vremea când era însurat cu Ide, Jan ştiu că în viața lui, atât de fertilă în schimbări şi în emoții violente, intervenise o nouă etapă. Se întrebă în sinea lui dacă rămăsese acelaşi Jan Yvarsen de odinioară, ori dacă, încet, încet, nu se cuibărise în el o altă personalitate! Acum ştia că va înfrunta viitorul cu o altă atitudine decât cea de odinioară. Vehemența dispăruse de mult din inima sa; dar nu şi curajul, nu şi mila. „Mă voi duce acolo unde voi putea fi de folos oamenilor, asta va fi de acum încolo deviza mea!” Animat de aceste sentimente, îi scrise soției sale, lăsând-o pe ea să hotărască. După nici douăzeci şi patru de ore, primi răspunsul: *„Având, în vedere că voi fi alături de tine, iar copiii noştri se vor bucura, mă voi simți cât se poate de fericită să vin acolo”.*

Zarurile fuseseră aruncate. Jan Yvarsen avea să rămână la Pretoria.

Erling se îndreptă spre tatăl său cu o hotărâre atât de puternic întipărită pe chip, încât Jan, cuprins de o ciudată intuiție, își spuse: „S-a decis să se despartă de mine și să părăsească Stockholmul. Ia să deschid eu primul, focul! Voi fi astfel scutit de decepția pe care mi-ar provoca-o demisia lui”.

— Erling, zise el, Flavie ne-a schimbat la amândoi soarta. Tocmai am fost rugat să preiau conducerea spitalului din Pretoria. Am acceptat, așa că-ți las ție clinica „Yvarsen” din Stockholm.

Erling tăcu. Chipul său nu exprima nici cea mai mică bucurie, așa cum se așteptase tatăl său. Și totuși, îi încredința băiatului nu numai clinica, ci și încântătoarea locuință atât de bine pusă la punct de Thérèse. O generozitate regească, demnă de Jan Yvarsen. În fa-

ța tăcerii lui Erling, Jan insistă:

— Socoteam că vei fi fericit la auzul acestei veşti. Acum eşti în stare să continui tu tradiția familiei Yvarsen, în Suedia...

Jan se strânse în sine: simțea că-l aşteaptă o nouă lovitură. Într-adevăr, Erling răspunse:

— Ca să fiu sincer, tată, mă simt foarte mişcat, foarte emoționat. Dar refuz.

Îndurerat, Jan reluă:

— Chiar n-ai de gând să ierți nici mamei tale, nici mie, atitudinea pe care am avut-o cu privire la Flavie? Farmecul, nemaipomenita ei frumusețe ne-au amintit-o într-un mod atât de straniu pe Sigrid Lindval şi au trezit în noi nişte sentimente de o asemenea violență, încât ne-am speriat. Nu-ți dai seama că toată liniştea noastră s-a irosit şi că ne-am străduit cât am putut să uităm o atât de răscolitoare amintire a trecutu-

lui? Acum însă socoteam că toate acestea au fost uitate... Mama ta va fi tot atât de mulțumită de fericirea ta, cum sunt şi eu.

— Tată... te înşeli, zise Erling. Nu-i vorba câtuşi de puțin despre astfel de lucruri. Tu eşti ceea ce se numeşte „un om mare"; lucrând alături de tine, sau venind la conducerea clinicii după tine, eu nu voi fi niciodată decât „fiul profesorului". Sunt nespus de mândru de tatăl meu, dar voi suferi cumplit dacă voi purta pe veci epitetul de „fiul lui Jan". O iubesc pe Flavie Verneuil. Fiii mei vor fi fiii lui Erling şi ai Flaviei; fără ca importanta muncă a unei soții încă de pe acum celebră, să împingă pe planul al doilea personalitatea soțului ei. Acesta va şti să dovedească ce anume e în stare să facă el însuşi. Mai târziu, copiii noştri, deveniți, la rândul lor, oameni în toată firea, vor refuza să se

sprijine pe ceea ce voi reprezenta eu, în lume, şi atunci îi voi iubi şi mai mult pentru spiritul lor de independență. Mă ierți, tată, nu-i aşa?

Jan nu răspunse. Sigur, suferea, dar iată că în acea zi înțelepciunea venea din partea celui mai tânăr. Jan îşi desfăcu brațele şi, strângându-şi la piept fiul regăsit, murmură:

— Ai dreptate, Erling, voi fi totdeauna nespus de mândru de ceea ce vei ajunge prin tine însuți!

Aceste schimbări profunde în soarta familiei Yvarsen cerură luni de zile, luni care fuseseră cum nu se poate mai pline. Thérèse îşi regăsise bucuria şi echilibrul, înțelegând că nu pierduse nimic din dragostea fiului ei. Părăsi cu tristețe Suedia, dar bucuria îi fu nespus de mare să-şi revadă fiica şi de asemenea Transvaalul. Clinica din Stockholm fu încredințată unuia dintre cei mai buni

doctori din Suedia, care nu voia pentru nimic în lume să schimbe numele fondatorului ei. Numele de „Clinica Yvarsen”, era el singur sinonim cu încrederea.

În Canada... *Skoal! Skoal! Skoal!* acest cuvânt răsună de nenumărate ori în cinstea mirilor. Toată lumea, fu de acord că niciodată nu văzuseră o mireasă mai frumoasă! Erling era nebun de fericire. O instalase pe Flavie în vechea casa din bârne de lemn, unde veneau odinioară să dea târcoale sălbăticiunile pădurii. Acum nu mai era nici medic, nici chirurg, nici bărbatul cu capul plin de planuri care se frământa cum să-şi croiască un viitor glorios pe tărâmul medicinii: nu mai era decât un îndrăgostit, un simplu îndrăgostit.

În căsuța rustică, Flavie şi soțul ei nu se mai gândeau la nimeni şi la nimic:

căci în afară de ei doi, nu mai exista nimic pe lume. Dragostea e uneori atât de acaparatoare, încât nu-ți îngăduie nici măcar să te mai gândeşti la altcineva. În genunchi, pe pieile groase de blană ce țineau loc de covor, Erling îşi strângea, cu patimă, soția în brațe. Ochii mari ai Flaviei se pierdeau în ochii lui. Nici ea nu mai era decât o femeie, o simplă femeie îndrăgostită. Admirația ei pentru Jan, cuvintele crude ale Thérèsei, chiar şi experiențele sale profesionale, împinse până la abnegație şi eroism, totul fusese uitat. Cu o supunere pătimaşă, cu o sfială fecioarelnică, se ghemui la pieptul puternic al bărbatului ei. O gură tânără îi strivi buzele. Atunci, într-un fel de semiinconştiență, se gândi la „Zâna Zăpezilor”. Şi-o fi regăsit, în sfârşit, liniştea? Dragostea, de o intensitate aproape supraomenească, la care Sigrid râvnise în

van, Flavie ştia acum că există şi că era un lucru minunat...

DESTINUL FAMILIEI YVARSEN

Motto:
Wie soll ich meine Seele halten,
dass sie nicht an deine rührt?[2]

RAINER, MARIA RILKE –
Liebeslied

---

[2] Cum pot să-mi împiedic sufletul să se unească cu al tău? (germană).

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

Neliniştiți, curioşi, negrii se grăbeau către coliba bătrânului Sammy.

— Nu vă apropiați! strigă o voce din mulțime, tocmai şi-a încărcat puşca!

— Puşca?

— Da, ne pândeşte! Va trage în noi!

— Prostii! Nu există om mai paşnic ca bătrânul Sammy.

— Doar ți-am spus c-a înnebunit.

— Înnebunit?

— Da, din pricina unei nelinişti morbide sau unei obsesii, cum spun medicii. Nu ştiu exact despre ce e vorba…

— Dacă nu ştii, taci din gură!

— Atunci spune tu...

Din mijlocul mulțimii se ridică o voce autoritară:

— Liniște! *Here comes the boss*. Iată-l pe stăpân.

Foarte înalt, blond, cu chipul bronzat, James Starner se apropie de contramaistrul său care tocmai voia să-i vorbească:

— Ce se întâmplă, Tom? Ce-i cu îmbulzeala asta de oameni?

— Old Sammy a înnebunit, domnule!

— Cum adică?

Negrii se îndepărtară, respectuoşi, din jurul celor doi. Tom arătă coliba:

— Îl cunoaşteți pe bătrânul Sammy, nu-i aşa, domnule?

— Sigur, e unul dintre cei mai buni lucrători ai noştri.

— Ei bine, iată... Azi după-amiază, Sammy s-a apucat să repare un tractor, împreună cu Bill, tânărul meca-

nic…

— Îl ştiu, da, şi?

— Dintr-odată, s-a năpustit asupra lui Bill şi a vrut să-l strângă de gât. Urla cu o voce ascuțită: „Nu vreau să văd pe nimeni în jurul meu! Pe nimeni! Pe nimeni!”.

— Şi pe urmă?

Bill a reuşit să scape din mâinile lui şi l-a amenințat cu o cheie englezească. Sammy s-a năpustit în coliba lui şi s-a încuiat înăuntru. Şi de atunci urlă întruna.

— Ce spune?

— Că nu vrea să vadă pe nimeni în jurul lui şi că pe primul care va cuteza să treacă prin fața casei sale, îl va împuşca. Ascultați! îl auziți?

— Da, îl aud!

Old Sammy vocifera într-un amestec curios de engleză şi de dialect local. Amenințătoarea țeavă a puştii sale se

vedea foarte clar în ambrazura porții.

— Dacă Jan era aici s-ar fi priceput să-i vorbească, să-l calmeze, murmură James.

— *Mister* Jan Yvarsen, doctorul? întrebă Tom.

— Da.

James rămase o clipă pe gânduri: situația nu mai putea dura. Old Sammy putea, dintr-un moment în altul, să-şi descarce puşca în orice trecător nevinovat, o femeie, un copil... Trebuia să acționeze şi încă repede de tot. Îşi şi însuşise trăsătura tuturor membrilor familiei Yvarsen: de îndată ce se iveau unele dificultăți, vreun pericol, se gândea instinctiv la Jan. Numai că în vremea asta, Jan şi Thérèse se aflau în vacanță, în Franța, ca şi tatăl şi mama lui James – Tom şi Fanny – care se duseseră să petreacă câteva săptămâni în bătrâna Anglie. Aşa că James rămăsese

singurul stăpân. Nu spusese contramaistrul: „*Here comes the boss?*” Acum, patronul, adică omul care trebuia să-şi asume răspunderile, nu mai era Tom Starner, ci James.

Îşi aminti că tânărul contramaistru negru, isteț şi capabil, purta acelaşi nume ca şi tatăl său, fiindcă Tom Starner îi fusese naş. James îşi dădu seama că toți ochii erau ațintiți asupră-i, că trebuia „să facă față”. Hotărârea sa şi fusese luată. Îl îndepărtă pe Tom care voia să-l oprească şi se îndreptă, cu pas ferm şi hotărât, către coliba lui Old Sammy. Auzi paşi în urma lui şi se întoarse. Era Bill, tânărul mecanic negru, care alerga după el.

— Ce vrei? îl întrebă James. Rămâi lângă ceilalți. Old Sammy e înarmat cu o puşcă.

Bill era foarte palid şi zise cu glas rugător:

— *Don't hurt him, mister James, sir, he doesn't know what he is doing!*

Ca toți negrii, apelase din instinct la fraze biblice.

„Nu-i căşunați niciun rău, domnule, nu-şi dă seama ce face!" Şi tocmai Bill spunea asta, omul pe care Sammy era cât pe ce să-l strângă de gât, într-un acces de furie.

Acum James se afla singur în fața micii bariere care despărțea grădinița lui Sammy de drum. Ştia că în acel moment dădea dovadă că era bărbat, ca toți negrii strânşi grămadă, îl judecau, îi cântăreau.

James îşi trecu brațul pe deasupra portiței şi trase zăvorul. Zarurile fuseseră aruncate. Acum nu mai putea să dea înapoi, trebuia să înfrunte, cu orice preț, puşca lui Sammy. În jurul lui, o puzderie de flori roz, galbene şi violete. Căci lui Sammy îi plăceau florile. Gră-

dina sa era cea mai frumoasă din exploatare şi până şi Tom Starner îi invidia unii trandafiri care aveau culoarea smaraldului şi pe care numai el se pricepea să-i cultive. James îi iubea pe negri, aceştia erau cei mai buni prieteni ai săi. Se născuse în Africa: pentru el, Europa era un pământ străin. Camarazii săi de joacă fuseseră negri şi învățase foarte repede să le stimeze inteligența vie şi intuitivă, cunoştințele asupra plantelor şi animalelor, bunătatea lor înnăscută, candoarea, spontaneitatea. Aşa că Old Sammy nu era un străin pentru el; departe de aşa ceva! Nu-l legănase pe genunchi când fusese un puşti de câțiva ani? Nu Old Sammy îi insuflase dragostea față de animale? Căci acest Old Sammy dăduse întotdeauna dovadă de o dragoste fanatică față de fiarele din pădure şi din hățişuri. Nu se spunea în sat că odinioară,

cel mai bun prieten al lui Sammy fusese un leu, cu care se întâlnea zilnic, undeva, departe, lângă râul albastru ce şerpuia printre preriile verzi? James nu văzuse el însuşi acea gazelă îmblânzită care trăia în grădina casei sale şi care mânca din mâna bătrânului?

Acum îi reveniseră în minte toate acele amintiri. Legendele pădurii pe care Sammy le istorisea pe înnoptate. Vocea lui groasă şi răguşită, blândețea ce contrasta cu gesturile sale cam repezite. Fanny, care-l iubea şi ea la fel de mult, venea adesea să li se alăture, ca să asculte acele povesti fantastice, țâşnite din străvechiul pământ african, când apunea soarele, când solemnele lui raze roşietice luminau cerul şi când fiarele nopții se trezeau în tăcerea deplină a pădurii.

James înaintă printre cele două rânduri de trandafiri. „Uite ce înseamnă

relativitatea timpului – îşi spuse el – de când m-am despărțit de mulțimea aceea de curioşi abia dacă au trecut două sau trei minute. Şi totuşi câte gânduri m-au asaltat de atunci!”

Întrevăzu surâsul Idei, nevasta lui adorată. Chiar în acel moment, auzi vocea lui Sammy, care strigă ca un smintit:

— *Get out of here! Get out of here!* Cară-te! Cară-te!

Îi răspunse pe un ton calm:

— Sunt eu, James! Nu mă mai recunoşti?

— *Get out of here!* răcni bătrânul.

— Nimeni nu-ți vrea rău, Sammy; hai, dă-mi puşca!

— *My gun? Here, get this!* Na-ți-o!

James auzi bubuitura, apoi simți cum i se rupe ceva în piept. Căzu cu fața în jos şi se înfundă printre flori. „Păcat de trandafiri! Dar de ce voi fi căzut? A tras

în mine! Cine? Old Sammy. Nu, nu se poate! Nu el! Ah, greutatea asta de pe piept, durerea asta... De ce? Ciudat... Nu vreau să... Nu...”

Câteva chipuri se aplecară asupră-i, câțiva ochi neliniştiți îl priviră. „Ce vor toți ăştia de la mine? De ce-au venit aici? Calcă florile în picioare! Bietul Sammy... Dar el a... Eu nu...”

— *He is dying!*

„Cum? Era pe moarte? Cine? El? Nu se putea, era o greşeală! Vreau să le explic, să le spun...”

Încercă să se sprijine în coate, dar greutatea neaşteptată din piept îl făcu să cadă din nou.

„Despre mine vorbesc oamenii, eu sunt pe moarte. Ce înseamnă să fii pe moarte? Sfârşitul... După asta, nu mai e nimic... Nimic? Ah, nu! Nu vreau să mor!”

Foarte aproape de el un bărbat plân-

gea. Recunoscu glasul lui Sammy. „Plânge bietul de el, pentru că i-au strivit trandafirii. Va trebui să-i aranjeze din nou. Îi voi da o zi de concediu ca să-şi poată face ordine în grădină. Ce... sunt pe moarte! Oare ce înseamnă moartea?” Se simți prăvălindu-se în adâncul unei pâlnii. Sus de tot, în jurul unui cerc alb de lumină, câteva capete curioase se aplecaseră către el. „Ide! Unde eşti? Nu-i cu putință! Nu vreau! Nu, nu acum! E prea devreme!” Aluneca tot mai repede către fundul pâlniei. De acolo, de jos, de foarte departe, capetele se făcuseră mici cât gămăliile de ac, îndepărtate, inaccesibile. „S-a sfârşit... Nu mă voi mai întoarce niciodată spre ei... Moartea...” Peştera întunecată din jurul lui – se lumină brusc. Apoi se contopi el însuşi cu acea lumină dulce, ce continua să se topească în univers, mai departe, mereu mai departe...

Ide se întinsese pe şezlongul din veranda umbrită. Cartea pe care se apucase s-o citească, îi căzu din mână. Visa, se gândea la fiinţele care-i erau dragi. În visurile ei, tatăl său – Jan Yvarsen – ocupa întotdeauna primul loc chiar înaintea soţului ei. Îi plăcea să-şi amintească de acel chip viril, care purta pecetea unei vieţi plină de altruism, de dragoste, de abnegaţie, de bucurii şi de suferinţe. Acel chip nobil, dăltuit de îndelungaţii ani ai experienţei de viaţă. Tatăl său... Acel om care, aflat pe culmea uneia dintre cele mai strălucite cariere, nu şovăise să-şi părăsească încă o dată patria pentru a o lua de la capăt, acolo unde oamenii aveau atâta nevoie de ştiinţa şi de talentul lui de organizator. Însoţit de credincioasa lui soţie, părăsise Suedia ca să preia conducerea spitalului din Pre-

toria. Datorită generosului său impuls, această instituție devenise, în numai câteva luni, una dintre cele mai moderne clinici din lume. Şi totuşi, superioritatea spitalului din Pretoria nu consta numai în tehnica cea mai modernă a blocurilor operatorii şi a instalațiilor sale sanitare. Nu; pivotul în jurul căruia gravita toată acea lume de pacienți, de medici, de chirurgi, de interni şi de infirmiere, era numai Jan Yvarsen. Prezența sa binefăcătoare îl liniştea până şi pe cel mai disperat bolnav. Când trecea prin lungile saloane albe, de o curățenie exemplară, avea pentru fiecare câte un surâs, o strângere de mână sau un cuvânt menit să încurajeze, să redea nădejdea. Aşa era Jan, tatăl ei, pe care Ide îl iubea atâta. Dar Thérèse, mama sa... însoțindu-şi soțul în Africa de Sud, fusese nevoită să părăsească locuința, atât de dragă, a

mătuşii Brita, căminul pe care se străduise să-l întreţină şi să-l înfrumuseţeze, cu atâta dragoste şi devotament. „Casa… casa noastră”… Ide îşi aminti – cu o tainică nostalgie – de cadrul fermecat al copilăriei sale. Imensa cameră de zi, luminată simplu, de focul din cămin; vechile mobile de stejar care străluceau în penumbră. Auzea apa cântând în samovar şi o vedea pe Thérèse, surâzătoare, ungând cu unt feliile de pâine şi turnând ceaiul.

„Păduricea de brazi şi torentul ce mugea în depărtare… Lungile mele plimbări solitare, dimineaţa devreme, când perlele de rouă mai scânteiau încă pe iarba proaspătă şi catifelată. Salcia bătrână de lângă râu, sub care-mi plăcea să stau şi să ascult murmurul blând al apei limpezi şi liniştite ce se îndrepta spre fluviu, spre mările îndepărtate. Când mă întorceam spre casă, îl ză-

ream pe tata care se înapoia de la clinică. Cum mă zărea, un surâs larg îi lumina fața. Alergam înaintea lui şi-i săream în brațe. Tata...”

Apoi gândurile Idei se îndreptară spre Erling şi Flavie, încântătoarea lui soție. După călătoria de nuntă în Canada, rămăseseră la început, câteva luni, în Statele Unite, la Boston, unde Erling făcuse un stagiu într-o clinică a cărei activitate principală era lupta împotriva cancerului. Pe urmă, perechea se îndreptase spre Buenos Aires, în Argentina, unde tânărul şi strălucitul chirurg se angajase la un spital. În sfârşit, acum se întorseseră în Europa, locuiau la Hamburg şi Erling participa activ la lucrările unui centru de cercetări ştiințifice. Amuzată de toate acele deplasări, Ide le spunea, cu o afectuoasă maliție „porumbeii noştri călători”. De altfel Erling şi Flavie nu mai erau singuri.

După primul an de căsătorie li se născuse un băiețel încântător, care căpătase numele bunicului său: Jan. Intrase în viață cu acel nume prestigios, cu acel nume care devenise simbolul unui ideal al nobleței sufleteşti, al dezinteresului şi al dragostei față de oameni: Jan Yvarsen.

Dar tocmai când era cufundată în reverie, atenția îi fu brusc atrasă de un negru mititel, de zece sau doisprezece ani, care alerga spre verandă. Observă, cu mirare, aerul lui grav şi solemn, atât de puțin obişnuit la un copil de o asemenea vârstă. Cuprinsă brusc de presimțirea unei nenorociri, Ide se ridică dintr-un salt şi se aplecă peste balustradă. Ajuns, la câțiva paşi de ea, micul negru se opri şi strigă cu glasul lui subțirel:

— *Ma'am! Ma'am! Something terrible has happened! Something terrible!*

— Ei bine, ce s-a întâmplat? Spune odată! *Tell me!*

Băieţaşul şovăi, apoi deveni foarte trist, îşi lasă capul în jos şi spuse:

— *Old Sammy has killed mister James, Ma'am...* Bătrânul Sammy l-a omorât pe domnul James, da... Sammy a înnebunit şi a vrut să-l strângă de gât pe Bill, mecanicul. *When he realised what he had done, he dropped his gun and started crying like a baby*. Da, *Ma'am*, când şi-a dat seama ce-a făcut, Sammy a început să plângă, da, să plângă ca un copil...

Ide auzea toate acele cuvinte ciudate, dar sensul lor îi scăpa. Visa? Era cumva lamentabilă victimă a unei îngrozitoare halucinaţii? „Ce se întâmplă cu mine? Dar, în sfârşit, totul nu-i decât... Eu nu... Da, asta e, am stat prea mult în soare, azi-dimineaţă. Nu trebuia... Fanny mi-a spus-o mereu... Sunt bol-

navă... am febră... Ar trebui să...”

Şi totuşi micul negru se afla acolo, în carne şi oase. Nu era o nălucă, ci o ființă vie care-i vorbise, care rostise acele cuvinte smintite, imposibile... Ide coborî în goană cele câteva trepte ce duceau din grădină spre verandă şi alergă spre copil. Apucându-l de umeri, îl zgâlțâi şi strigă pe un ton plin de spaimă:

— *You are lying!* Ai mințit, nu-i aşa?, Hai, mărturiseşte: sunt minciuni, minciuni!

Ochii copilului se împânziră de lacrimi; răspunse cu glas tremurător:

— *No, Ma’am I’m not lying... Mister Jamen is dead...* M-au trimis să vă anunț, *Ma’am*, să vă spun că... Mi-e frică, *Ma’am*, nu cutez să vă spun mai mult! Dar ăsta-i adevărul: a murit!

Ide îi dădu drumul şi brațele îi căzură de-a lungul trupului. „Deci e adevărat, e mort! Băiatul vorbeşte de James, de

James al meu!” Din instinct, traduse cuvântul în limba maternă, în suedeză: „*död*”, mort...

„*Död*”, acest cuvânt scurt şi definitiv, căzând ca un cuțit de ghilotină, era aidoma unui spin ascuțit şi dureros care i se înfigea în inimă, care i-o străpungea dintr-o parte în cealaltă. „*Död*” era iremediabilul, era fatalitatea ce se năpustea brutal într-o viață până atunci veselă şi lipsită de griji, ca şi cea a unor păsări de pe câmp. De acum încolo, James n-o va mai lua niciodată în brațe; niciodată nu-şi va mai îndrepta spre ea privirea tandră şi sinceră. Niciodată nu... Ide avu impresia că e luată de un val uriaş, un val de durere şi disperare. Pierzându-şi cunoştința, se prăbuşi la picioarele copilului, care plângea.

Pasărea, când simte trecând aripa morții, se opreşte din cântat...

Capitolul II

Trezindu-se, prima mişcare, instinctivă, a lui Jan fu s-o caute pe Thérèse, lângă el. La început fu foarte mirat să se vadă singur într-o cameră mare şi luxoasă de hotel. Apoi îşi aminti că se afla la Nisa, la hotelul *„Ruhl”*, şi că Thérèse rămăsese la Paris ca să-şi isprăvească nenumăratele cumpărături. Fiindcă atunci când Ide aflase că părinții ei îşi vor petrece concediul în Franța, făcuse imediat o listă cât toate zilele, cu cumpărături, în care parfumul şi apa de toaletă se învecinau cu mătăsurile, cu articolele de marochinărie şi cu cărțile. Îi înmânase această listă mamei sale, nu fără a o însoți de mii de recomandări şi de indicații în legătură cu cutare sau cutare magazin de pe străzile Saint-Honoré sau de la Paix ce trebuiau „neapărat” vizitate.

Ajunsă la Paris, Thérèse se gândise să îndeplinească mai întâi rugămințile fetei sale. Şi aşa trecu o săptămână. La sfârşitul ei, Jan spuse:

— Îți admir bunăvoința cu care faci toate comisioanele Idei; draga mea, acest devotament te onorează. Totuşi, socot că a venit momentul să te gândeşti puțin şi la tine.

Thérèse răspunse surâzând:

— Adică vrei să spui că ți-ar plăcea să mă vezi cu o listă la fel de lungă cât lista Idei, dar destinată propriilor mele nevoi?

— Exact.

— Deci să iau de la capăt turneul prin magazine! Lucrul n-ar fi prea amuzant pentru tine, dragă Jan. Nu te-ai gândit la asta?

El o luă de braț:

— Ba da, draga mea. Şi iată ce propun. Poți să-şi continui în linişte cum-

părăturile, încă două, trei zile. În ce mă priveşte, vreau să mă reîntorc la Nisa, chiar astă-seară, căci – vezi tu – simt nevoia de destindere, de odihnă, pe care nu le găsesc aici, la Paris. De îndată ce strada Saint-Honoré nu va mai avea cu ce să te ispitească, vii şi tu după mine.

— În cazul ăsta, am impresia că nu voi mai părăsi niciodată Parisul! replică Thérèse, foarte veselă. Adăugă însă imediat, tot pe acelaşi ton:

— Nu dragă, nu te teme! În două zile voi isprăvi cu toate treburile de pe aici, şi ne vom reîntâlni pe ţărmul mării.

Jan îşi îmbrăcă halatul de casă cu fir de argint şi trase perdelele. Soarele – răsărind – aprinsese miriade de stele scânteietoare pe valurile cristaline care se întindeau cât vedeai cu ochii. Cerul se contopea cu marea, alcătuind împreună o simfonie de culori şi de nuan-

țe, unde albastrul şi azuriu se amestecau cu auriul şi argintiul. Peste această privelişte grandioasă a naturii virginale plutea o tăcere deplină; tăcere ce devenea şi mai impresionantă prin țipătul timid al unui pescăruş matinal şi prin clipocitul neîncetat al valurilor ce se spărgeau de galeți. Jan trase până în adâncul plămânilor aerul proaspăt şi pur al brizei marine. În acel moment, cineva bătu la uşă. Abia avu vreme să răspundă că-l şi văzu pe Erling intrând, cu chipul bronzat şi cu o şuviță rebelă pe frunte.

— Tu aici? exclamă el stupefiat.

— Da, tată, vin direct de la aeroport!

Cei doi bărbați se îmbrățişară. Apoi Jan întrebă neliniştit:

— Şi Flavie?

— Am lăsat-o la Paris, cu mama. Stai un pic să te lămuresc. Ştiind că sunteți la Paris, am hotărât să venim şi noi în-

coace…

— Trebuia să ne scrieți…

— Nu, am vrut să vă facem o surpriză. După ce-am sosit, mama ne-a spus că tu plecaseşi, în ajun, la Nisa.

— Ce vrei, sunt un om bătrân, oraşele mari mă obosesc.

Erling îşi privi tatăl cu admirație şi replică:

— Om bătrân? Glumeşti, tată, nu te-am văzut niciodată într-o formă mai bună.

Jan surâse.

— Mă flatezi, lucru ce nu-ți stă câtuşi de puțin în obicei.

— Nu m-am schimbat, tată, continui şi acum să spun ceea ce gândesc. De altfel, ştii mai bine ca oricare că am dreptate şi că nimeni nu ți-ar da vârsta pe care-o ai.

— Şi părul meu alb?

— Nu-i alb, ci argintiu. În ce mă pri-

veşte, te găsesc chiar mult mai atrăgător ca odinioară.

— Îți mulțumesc pentru compliment, dragul meu băiat!

— Tată, ştii doar că sunt om serios. Sunt convins că femeile continuă şi acum să întoarcă, toate, capul după tine.

Jan se îndreptă de spate şi un fulger de mândrie îi scânteie în priviri.

— Sigur, bobocule, ce crezi!

Socotind că glumise destul, Jan trecu la lucruri serioase.

— Ştii, zise el cu o voce din care răzbătea un reproş mut, în loc s-o faceți pe „porumbeii, călători", cum spune – şi pe bună dreptate – sora ta, ați fi făcut mult mai bine să vă ocupați de clinica din Stockholm.

Aceste cuvinte avură un efect imediat asupra lui Erling. Din vesel şi bucuros, deveni distant, aproape ostil. De îndată

ce venea vorba despre profesia lor, relațiile dintre tată şi fiu redeveneau încordate. Pentru că fiul se temea tot timpul să nu se lase prins în plasa celebrității tatălui său. Hotărâse, o dată pentru totdeauna, că nu va fi „fiul lui Jan”, ci doctorul Erling Yvarsen. Sigur, ar fi putut alege partea uşoară a lucrurilor, adică să se cocoațe pe piedestalul ridicat de tatăl său, să se instaleze confortabil în gloria unui nume a cărui strălucire în loc să pălească, sporise. Dar o astfel de atitudine nu se potrivea cu firea lui energică şi dinamică. Voia să-şi cucerească propria sa celebritate, în urma unei munci înverşunate, să devină cineva datorită eforturilor personale şi nu anilor îndelungați de muncă dezinteresată ai tatălui său. Aşa că ori de câte ori Jan aborda acest subiect, Erling protesta, se înfuria, temându-se de influența celebrului chirurg. Răs-

punse deci şi de astă dată pe un ton destul de tăios:

— Ai uitat discuția pe care am avut-o în Transvaal, a doua zi după vindecarea Flaviei? Mi-ai oferit conducerea clinicii „Yvarsen” şi, ca un cadou în plus, casa mătuşii Brita. Am refuzat în termeni neți şi clari şi am crezut că ai fost de acord cu motivele mele. De ce să reluam iarăşi discuția noastră de atunci?

Jan avu un gest de uşoară iritare:

— Discuția! Suntem parlamentari, ori tată şi fiu?

— Unde vrei să ajungi?

— La faptul că reacția ta de odinioară, refuzul atât de categoric nu erau decât gestul unui adolescent care nu cumpăneşte îndestul!

Erling sări în sus.

— Chiar aşa, tată, aş vrea să înțelegi că acum nu mai sunt un adolescent, ci un bărbat în toată firea!

Fără să-l asculte, Jan continuă:

— Sigur că la vârsta ta vrei să iei omenirea cu asalt, vrei să transformi totul şi mai ales să nu datorezi nimic nimănui! Mi-ai refuzat oferta numai ca să nu-mi fii îndatorat cu ceva!

— Exact!

— Ideile astea sunt totuşi nişte copilării!

— Nu asta e şi părerea mea!

Jan începu să se plimbe nervos prin cameră, însoțindu-şi cuvintele de unele gusturi tăioase. Era felul lui de a se exprima când îi stătea ceva pe inimă.

— Nu-i vorba de părere, Erling, vezi, aici greşeşti tu! E vorba dimpotrivă, de fidelitate, de tradiție, de perenitatea unui nume şi a unui efort. Eu, băiete dragă mi-am sacrificat cea mai mare parte din viață, muncii la clinică, şi maică-ta a suferit adesea din pricina asta. Ceasuri, mii de ceasuri de cerce-

tare, de studiu, de experienţe... Nopţi întregi consacrate unui diagnostic... Apoi sâcâielile enervante legate de administraţie, discuţii obositoare şi spinoasele probleme de bani... Crede-mă, a pune pe picioare clinica „Yvarsen” n-a fost chiar o joacă! Şi-ţi spun asta fără falsă modestie!

— Ştiu, tată, şi sunt ultimul om care să-ţi minimalizeze meritul!

— Meritul! Meritul! Ca şi cum despre aşa ceva ar fi acum vorba! Află, dragul meu băiat, că încă nu ştii nimic! Abia după patruzeci de ani începi să înţelegi viaţa; „începi”, pricepi?

— Dar...

— Şi te rog să nu mă mai întrerupi când vorbesc! Ai să-mi răspunzi după ce am să termin ce am de spus. Deci, ţi-am explicat că am sacrificat cei mai frumoşi ani ai vieţii mele ca să creez ospitalierul centru pe care-l cunoşti, fă-

ră să mai vorbesc de activitatea mea anterioară din Krittelwerk. Ai să mi-o întorci, desigur că, fiind medic, era normal ca viața mea să se desfăşoare astfel, din moment ce mi-am ales această profesie. De acord! Totuşi, îngăduie-mi să-ți spun că mai ales voi, mama ta, Ide şi cu tine ați fost cei care m-ați ajutat în tot acest efort pe care l-am depus. Gândindu-mă la voi, eram conştient de faptul că trebuia să clădesc un cuib la care copiii mei să continue să trudească. Această clinică trebuia să fie „clinica noastră”. Te şi vedeam luându-mi locul. Plecarea Idei în Transvaal a fost prima mea decepție. N-am lăsat niciodată să se vadă acest lucru, dar ție ți-l pot mărturisi. Era prima ruptură a cercului nostru familial, deci un început de fărâmițare. Mai târziu, ai venit tu însuți să lărgeşti această ruptură, când ți-am oferit conducerea cli-

nicii şi când mi-ai răspuns cu răceală: „Cinstit vorbind, sunt foarte emoționat, dar refuz”. Acest răspuns negativ ducea la prăbuşirea celor mai dragi proiecte ale mele; el însemna năruirea acelui minunat edificiu familial pe care-l întrevăzusem în toate visele mele.

Jan se opri în fața fiului său şi rosti cu o oarecare trufie:

— Şi totuşi, după cum vezi, m-am descurcat! Apoi continuă cu o voce pătrunsă de o undă de melancolie: Dar acum, în amurgul vieții, sunt îngrijorat să-mi ştiu clinica pe mâna unui străin, casa mătuşii Brita, pustie, şi familia mea risipită în cele patru părți ale lumii. Asta-i tot ce-am avut să-ți spun... Acum răspunde-mi: tot mai persişti în refuzul tău?

Erling trecea prin chinuri cumplite. Vibrantul monolog al tatălui său îi emoționase. Şi totuşi... Îi privi țintă în

ochi şi răspunse:

— Da, tată, persist.

Jan explodă.

— Eşti cel mai îndărătnic animal pe care l-am cunoscut vreodată!

— Sunt fiul tău, tată...

Această remarcă îl atinse pe Jan în punctul său sensibil şi-l făcu să surâdă.

— Adică vrei să spui că tu şi cu mine suntem făcuți din acelaşi aluat, nu-i aşa?

— Mi se pare că da.

— În acest caz suntem nişte specimene afurisite!

— Asta pretinde şi Flavie.

— Flavie? Ah, da... Vorbeşte-mi despre ea... Istoriseşte-mi...

— Ştii ce se spune: despre popoarele fericite?

— Că n-au istorie.

— Asta e şi cazul Flaviei!

— Sunt încântat să te aud vorbind astfel. Şi nepoţelul meu cum o duce? Nădăjduiesc că l-aţi adus cu voi!

— Nu, tată. Flavie a socotit că Jan e încă prea mic şi prea fragil pentru o călătorie atât de obositoare. L-am lăsat la Hamburg, pe mâini sigure.

Jan deveni visător. Murmură:

— Într-adevăr... Poartă acelaşi nume ca mine. Jan Yvarsen... Roata merge înainte...

Apoi se adresă din nou lui Erling, de data asta ceva mai solemn:

— Vezi tu... Dacă am abordat un subiect care văd că te deranjează, am făcut-o pentru că am un motiv cu totul deosebit.

— Te ascult, tată, spuse Erling, curios.

— Uite, am hotărât să-mi dau demisia din funcţia de director al spitalului din Pretoria.

Erling fu derutat de această veste neaşteptată.

— Ai de gând să te reîntorci la Stockholm? întrebă el.

— Câtuşi de puțin! Vreau să pun capăt activității mele medicale.

— Cum, vrei să te retragi definitiv?

Jan apăsă pe fiecare silabă:

— De-fi-ni-tiv!

— Şi ce vor spune cei din Pretoria?

— Nimeni, nu este încă la curent cu hotărârea mea! Nici măcar mama ta; eşti primul care afli noutatea! Aveam intenția să-ți scriu; dar venirea ta aici a simplificat lucrurile.

— Într-adevăr, nu ştiu ce să spun... N-ai putea să-mi dezvălui şi mie motivele?

Jan îşi privi fiul, ridică din umeri şi schiță un gest de resemnare:

— Motivele! Nu există niciun fel de motiv! Pur şi simplu am ajuns la capă-

tul carierei mele! Sub conducerea mea, spitalul din Pretoria a fost complet reorganizat şi modernizat. Grosul muncii a fost făcut! Astăzi, acest spital poate rivaliza cu clinica „Yvarsen” din Stockholm şi orice practician capabil poate să-mi ia locul. În Suedia au şi început să mă ocolească; se ridică generații tinere, studenții care mi-au urmat cursurile, la facultate. Socot deci că mi-am făcut datoria şi că m-am achitat față de societate. Socotelile au fost încheiate.

— Cu un sold în favoarea ta!

După care Erling adăugă pe un ton neîncrezător:

— În ciuda hotărârilor tale, nu te văd totuşi retrăgându-te definitiv! Fiindcă tu nu eşti un astfel de om, tată! De când ochii mei s-au deschis asupra ta şi de când am putut să-mi dau seama de ce se petrece în jurul meu, te-am văzut trudind cu un scop bine determi-

nat. N-ai fost niciodată o plută care se lasă purtată de valuri, ci o corabie cu pânze condusă cu mână fermă, într-o direcție precisă.

— Eşti un fin psiholog, Erling. Într-adevăr, niciodată nu mi-a plăcut să mă las purtat de valuri. Nu; dacă am luat hotărârea să mă retrag, am făcut-o pentru că mai am de îndeplinit o datorie importantă.

— În sfârşit! Eram sigur!

— Da, o datorie foarte importantă şi care nu mai poate fi amânată. Te-ai gândit vreodată la soarta mamei tale, Erling?

— Nu sesizez...

— Te-ai gândit la devotamentul, la abnegația ei?

Erling îşi plecă încet capul.

— Mama, da... Ne-a dăruit tot ce-a avut...

— Am trăit cu toții din căldura şi din

afecțiunea ei. Ce-ar fi însemnat oare căminul nostru fără acea comoară de tandrețe strânsă în inima ei, şi pe care noi o secătuim adesea, într-un mod atât de egoist? Ce-ar fi însemnat familia noastră fără flacăra vie a iubirii Thérèsei, acea flacără care ne încălzea când viața ne făcea să ne zgribulim şi care ne arăta drumul drept când rătăceam prin tenebre? Confortul unui cămin nu înseamnă numai aranjarea armonioasă a mobilelor sau bunul gust al decorațiilor interioare, nu, el se datorează în primul rând căldurii sufleteşti pe care o afli pretutindeni, şi această căldură tonifiantă nu poate țâşni decât din inima unei femei. Aşa cum ai spus, mama ta ne-a dăruit tot ce-a avut. Şi, în schimb, noi ce i-am dat? Ide şi cu tine ați părăsit casa şi v-ați căsătorit. Mă rog, e firesc, asta-i legea firii şi ar fi ridicol să vă facem un reproş din asta.

Dar eu, eu care aveam datoria să trăiesc alături de ea, câte ceasuri crezi că i-am consacrat zilnic? Dar ce spun eu „ceasuri”? Mai curând minute. Mă scol cu noaptea în cap şi dispar ca să-mi petrec ziua la spital. Când mă întorc seara, sunt atât de doborât, încât adorm buştean, imediat clupă cină.

— Asta-i soarta nevestelor de medici, tată!

— Vine un timp pentru toate! Mama ta a fost o comoară de abnegație şi de devotament, şi a avut destule de suferit. La început a suferit din pricina greşelii acelei nefericite Sigrid. Iar mai târziu, din pricina sfâşierii iscată de dragostea ta pentru Flavie. Nu, Erling, crede-mă, am o datorie față de Thérèse şi iată că a sosit momentul s-o plătesc. Iar datoria asta constă în a o face cât de cât fericită, de a nu mă mai gândi decât la ea, de a fi tot timpul alături…

— Această datorie îți face cinste, tată... Ce ai de gând să întreprinzi?

— De îndată ce ne vom reîntoarce la Pretoria, îmi voi căuta un înlocuitor, îmi voi da demisia şi-mi voi pune toate afacerile în ordine. Pe urmă, vom cumpăra o casă frumoasă într-un climat temperat, poate undeva pe țărmul mării.

— În ce loc?

— Va fi treaba Thérèsei să aleagă, să hotărască, pentru că locuința va fi a ei. Eu i-am găsit doar numele...

— Mi-l poți spune şi mie?

— Sigur! Casa se va numi *„Journey's End”*.

— „Sfârşitul călătoriei”, mda, e cam melancolic...

— E drept, dar ne place şi mie şi ei. Vom avea un parc mare, unde Thérèse va putea să-şi crească animalele care-i sunt dragi. Eu voi dispune de o biblio-

tecă foarte bogată şi voi avea doi sau trei cai ca să-mi pot practica sportul favorit: călăria.

— Iată un program cât se poate de ispititor!

— „*Journey's End*" va însemna toate astea şi încă ceva pe deasupra. Ceva în plus, pentru că această locuință va fi de fapt simbolul dragostei noastre. Vezi tu, Erling, la douăzeci de ani îți închipui că eşti îndrăgostit doar cât ți-ai privit iubita în ochi şi ai schimbat cu ea câteva legăminte înflăcărate. Iluzii! Asta nu e decât începutul, un început timid. Dragostea dintre o femeie şi un bărbat e un lucru care se clădeşte cu migală, care nu se înalță decât cu ajutorul neprecupețit al timpului. Fiecare zi petrecută împreună e o nouă cărămidă pusă la temelia templului iubirii. Uneori, un gest stângaci, o vorbă aruncată aiurea poate face să se prăbuşească o bucată

serioasă de zid. Atunci trebuie s-o iei de la capăt, cu răbdare şi cu perseverență. Abia când ai ajuns spre culmea vieții, e gata şi edificiul. Thérèse şi cu mine, am clădit astfel o locuință senină şi luminoasă. Acum vrem să ne statornicim în ea!

Timp de câteva minute, Jan rămase tăcut, cufundat în reveria sa. Apoi se întoarse spre Erling şi, cu chipul vesel, îl întrebă:

— Când au hotărât să vină încoace Thérèse şi Flavie?

— Mâine seară, tată. Eu am sosit mai înainte ca să-ți pot expune, în linişte, unele din proiectele mele.

— Deci şi tu ai proiecte?

— Da, şi am nevoie de sfaturile tale.

— E cum nu se poate mai bine. Vom vorbi, despre toate astea la micul dejun. În timp ce eu mă voi îmbrăca, tu vei coborî pe terasă şi vei comanda gus-

tarea de dimineață.

— Ce vrei să mănânci, tată?

— Mi-ai uitat obiceiurile?

Erling surâse:

— Nu, stai o clipă să-mi aduc aminte! Aşa, acum ştiu! Pentru început, ouă cu şuncă şi cu suc de roşii. Pe urmă, sandvişuri cu unt, cu dulceață şi cu miere, stropite cu o cafea cu lapte, cu multă cafea şi puțin caimac. Am memorie bună?

— Grozavă!

Şi cei doi bărbați se despărțiră într-o dispoziție excelentă. Jan intră în baie fredonând un vechi cântec suedez.

Promenada Englezilor era încă pustie. Înainte de a se aşeza la masă, în fața fiului său, Jan contemplă marea şi zise gânditor:

— Ştii, Erling, am văzut destule întinderi de apă, la mai toate latitudinile,

dar niciuna nu e atât de frumoasă ca Mediterana! Poate că Thérèse şi cu mine ne vom stabili pe undeva, pe aici…

În acel moment, un comisionar al hotelului se apropie de Jan şi-i întinse o tavă de argint pe care se afla o telegramă.

— E pentru dumneavoastră, domnule doctor!

Surprins, Jan desigilă hârtioara albastră şi citi:

„Soțul Idei mort accidental.

Vă aşteptăm la Orly ca să luăm avionul spre Africa.

Thérèse şi Flavie”

Jan deveni dintr-odată foarte palid. Totuşi, stăpân pe el, se întoarse spre comisionar şi porunci:

— Du-te, te rog, şi telefonează imediat la aeroport să ne rezerve două locuri în

primul avion spre Paris.

Capitolul III

Norbert aruncă o privire admirativă asupra frumoasei Cora. Prietenii lor comuni îi lăsaseră singuri pe terasa unei cafenele din Montparnasse. Aşa că puteau sporovăi în voie.

— Mă sorbi din ochi ca şi cum ai avea de gând să faci din mine viitorul dumitale model, zise Cora cu francheţea ei obişnuită şi foarte pronunţatul ei accent englezesc.

Norbert surâse, puţin jenat:

— Nu lucrez cu modele, zise el, ca să dea discuţiei un ton mai puţin pătimaş.

— Deci te laşi în voia inspiraţiei, spuse Cora.

Chipul lui Norbert luă o expresie serioasă, aproape gravă. De îndată ce începea să se discute despre arta sa, tână-

rul pictor îşi părăsea atitudinea – de obicei veselă şi plină de spirit – şi se exprima pe un ton aproape solemn. Se aplecă deci spre interlocutoarea sa şi rosti pe un ton foarte serios:

— Da, într-adevăr! Căci artistul, vrednic de acest nume, trebuie să asculte doar de îndemnurile geniului său, să se lase călăuzit doar de imaginația sa.

— Şi regulile, ce faci cu ele?

— Sunt bune doar pentru cei mediocri. Cel puțin, cele care se învață în şcoală. Un artist nu devine într-adevăr mare decât elaborând propria teorie estetică, plecându-se în fața unui ordin care nu vine dinafară, ci dinlăuntrul, din străfundurile ființei sale.

Cora izbucni într-un râs cristalin.

— Îmi place căldura cu care îți aperi ideile. Ştii că ai şi devenit foarte... european?

Norbert înclină capul.

— Îți mulțumesc, dragă prietenă, fiindcă acesta este cel mai frumos compliment ce i se poate face unui american. Cu toate că noi ăştia, canadienii francezi, n-am încetat niciodată să fim cu adevărat europeni.

— Vorbeşte-mi puțin despre sora dumitale, Norbert. Se pare că e o fată într-adevăr remarcabilă. O cunoscută cercetătoare în biologie...

Norbert surâse.

— Să nu exagerăm! Acum trei ani, înainte de a se mărita, Flavie a reuşit să localizeze virusul *Bolii lui Nils*, o febră mortală care bântuia în Africa de Sud şi care-i ucidea mai ales pe copiii foarte mici. După îndelungi şi temerare căutări, care erau cât pe-aci s-o coste viața, a descoperit antivirusul şi a pus la punct serul ce trebuia să vină de hac bolii.

— Dar e o performanță extraordinară

pentru o tânără!

— Trebuie să mărturisesc că sora mea e o persoană oarecum ieşită din comun...

Cora întrebă intrigată.

— Cum arată? E genul femeii de ştiinţă, severă, cu ochelari mari şi veşnic absorbită de calcule profunde?

Fu rândul lui Norbert să izbucnească în râs.

— Flavie? Ochelari mari? Severă? Nici pomeneală de aşa ceva, draga mea!

Cora schiţă un gest de nerăbdare.

— Atunci explică-te, zise ea, zugrăveşte-mi portretul surorii dumitale, ca pictor ce eşti. E frumoasă?

— Frumoasă e puţin spus. Înainte de a te întâlni, nu cunoşteam pe nimeni care să poată rivaliza cu ea în frumuseţe.

Cora acceptă complimentul cu o încântătoare mişcare a capului. Apoi se

interesă:

— Şi soţul ei, cumnatul dumitale? Cum e?

— Un băiat foarte înzestrat, inteligent şi simpatic.

— Şi el e tot biolog?

— Nu, medic. Poate că ai auzit vorbindu-se despre tatăl lui, Jan Yvarsen?

— Yvarsen, o somitate a lumii medicale? Sigur că da! Spune-mi, Norbert, voi n-aveţi decât celebrităţi în familie? Va trebui să te strădui, să ajungi şi dumneata cineva!

Norbert răspunse cu modestie:

— Eu nu muncesc pentru glorie. De altfel, am încă multe de învăţat. Când un canadian debarcă la Paris ca să facă pictură, se simte puţin cam stângaci, cam provincial. Mulţi dintre noi au rămas şi acum tot la Gioconda. Dacă crezi în mod serios că ai vocaţie, apoi

să ştii că ucenicia este aspră şi lungă. Poți, evident, să alegi partea facilă a lucrurilor, să fii în pas cu moda, să devii un oarecare, un farsor şi un înşelător.

— Ceea ce nu-ți stă în fire, nu-i aşa? Căci dumneata pari a fi exact contrariul unui înşelător.

— Detest orice fel de minciună şi de impostură! rosti Norbert, făcând o mişcare energică cu bărbia.

— Mă amuzi, Norbert! Atât de deschis, de sincer, aproape candid într-o epocă în care există atâția tineri bătrâni!

— Mă socoți naiv, Cora?

— Nu, tânăr! Spune-mi, e adevărat că ai un atelier absolut senzațional, în Montmartre?

Norbert clătină din cap.

— Nu, nu-l mai am, m-am mutat. Acum stau pe strada Bonaparte; e mai aproape de Şcoala de pictură, şi apoi

am preferat întotdeauna malul stâng al Senei. Ți-ar plăcea s-o cunoşti pe sora mea Flavie?

— *Of course, with the greatest pleasure!*[3]

— În acest caz, am să organizez o mică agapă în noul meu atelier. Flavie e acum în trecere prin Paris. Va fi încântată să dea o mână de ajutor îndatoririlor mele de amfitrion. Vei veni Cora, nu-i aşa? Făgăduieşti?

— Făgăduiesc!

După ce o părăsi pe Cora, Norbert se întoarse pe jos la atelier. Traversând bulevardul Saint-Germain era cât pe-aci să nimerească sub roțile unei maşini. Căci era încă obsedat de imaginea Corei. Încântătoarele ei bucle de un blond auriu. Surâsul plin de vrajă. Ochii castanii în care scânteiau inteli-

---

[3] Desigur, cu mare plăcere (eng.).

genţa şi maliţia. Ironiile ei nevinovate. Ovalul perfect al chipului şi graţia siluetei. În sfârşit, toate acele amănunte pline de farmec ce făceau din ea o fiinţă minunată şi încântătoare, de la care nu izbutea să-şi mai ia gândul. Şoferul care, cu chiu cu vai, îl ocolise, îi trânti câteva înjurături. Norbert se mulţumi să surâdă. Era atât de departe de proza vulgară a străzilor... „Şi Erik şi Flavie s-au căsătorit. Sunt ultimul celibatar din familie, îşi spuse. E firesc, fiindcă am vrut să mă consacru în întregime artei mele. Mă întreb cum ar fi fost viaţa mea dacă m-aş fi însurat... Însurat? Şi, mă rog, de ce nu? Graţie generozităţii lui Sigrid n-am niciun fel de probleme materiale. Sigrid... Ciudat personaj, ciudată soartă! Zână bună pentru unii, diavol pentru alţii! Dar să revenim la eventuala mea însurătoare. Sigur că soţia mea va fi o fiinţă sensibilă şi cul-

tivată. Nu e bine să existe o diferență prea mare între inteligența şi sensibilitatea artistică a soților. Idealul e armonia, uniunea deplină. Cora.... Studiază arheologia. Trei ani de greacă la Oxford. Acum e studentă la Şcoala de Înalte Studii. Mai târziu, va pleca în Italia şi în Grecia, ca să ia parte la săpături. Trebuie să fie un lucru cât se poate de pasionant... La urma urmei, arheologia este destul de apropiată de artele frumoase. Ca să poți data un fragment de oală sau o bucată din capitelul unei coloane trebuie să cunoşti bine stilurile, iar în ce priveşte statuile, să ştii din capul locului căror mari artişti ai antichității aparțin. Nu există arheolog bun fără o solidă cultură artistică. E sigur deci că eu şi Cora neam completa reciproc... Îmi aduc aminte de templul acela grecesc pe care l-am vizitat în Sicilia... Se afla în vârful

unei coline cu povârnişurile acoperite de grâne. Spicele erau galbene, aidoma unor pepite de aur. Se legănau încet, aproape cu gravitate, sub lenta adiere a brizei marine. Sus, în jurul coloanelor încinse de soare, se auzea cântecul persistent al greierilor, ascunşi în frunzişul argintiu al impunătorilor măslini. Da, îmi amintesc cele mai mici amănunte ale acelor pietre solemne, sculptate de vechii meşteri, ravagiile vremii şi dovezile stupidului vandalism al turiştilor. Pătrunzând în incinta sacră, am resimțit parcă un fel de frică. Cu veacuri în urmă, acolo se rugaseră oameni, îşi imploraseră zeitățile să-i ajute. Contemplând coloanele încremenite care se profilau pe cerul luminos, mi-am dat seama că sufletele înaintaşilor mei îşi puseseră pe ele pecetea de neşters, căci le simțeam vibrând, simțeam răsuflarea acelor pietre antice, pe care

oamenii lipsiți de sensibilitate le cred neînsufleţite. Eram singur, înlănțuit de farmecul acelui loc. La picioarele coloanelor mutilate, valurile aurii ale grânelor se unduiau, cu legănări ample, la fel ca şi valurile albastre şi neastâmpărate ale mării. În văzduh, veşnic călătoare, păsările migratoare, ale căror chemări le auzeam vag, spintecau aerul cu triunghiul lor negru, îndreptându-se către zările îndepărtate. Un sentiment straniu pusese stăpânire pe mine. Da, în Sicilia ar trebui să ne clădim casa... Va fi la fel de albă ca şi lumina, la fel de surâzătoare ca şi privirea Corei. Balcoane de fier forjat, odăi luminoase şi confortabile, mobile alese cu gust, frumoase şi sobre. Să am un atelier în plin soare! Cum va reacționa Flavie când va auzi că m-am însurat? Greu de spus. Sigur, o va iubi pe Cora, dar cred că va fi şi puțin geloasă. Pentru ea, eu am

rămas tot micul Bertie. Ce să-i faci? Instinctul matern al surorilor! Întotdeauna fericite de a putea interveni în viața fraților lor! Numai că toate gândurile astea sunt ridicole. Cum să mă însor cu Cora? La urma urmei, ce sunt eu pentru ea? O cunoştinţă vagă şi nimic mai mult! De acord, totuşi surâsul acela al ei...”

Când Norbert intră în atelier, o găsi pe Flavie aşteptându-l.

— Ce surpriză plăcută, strigă el, mai ales că tocmai mă gândeam la tine!

— Portăreasa mi-a descuiat uşa... S-a întâmplat ceva îngrozitor...

— Văd după expresia feței tale, o întrerupse tânărul pictor. Ce s-a întâmplat? Sper că nu ceva în legătură cu micul Jan? Şi nici cu Erling?

— Nu, e vorba de bărbatul Idei, de James Starner. A fost ucis de un negru!

— Cum? Ucis de un negru? Nu se

poate! Povesteşte-mi!

— Mai târziu, răspunse Flavie. N-avem vreme de pierdut! Soacră-mea ne aşteaptă la Orly, unde Jan Yvarsen şi Erling urmează să aterizeze din minut în minut. Vom lua cu toții avionul spre Africa de Sud; locurile au şi fost rezervate. Căci trag nădejde că eşti de acord să ne însoțeşti!

Norbert puse mâna pe umărul surorii sale:

— Se înțelege, Flavie! Familia ta e şi a mea!

Capitolul IV

Avionul puternic zbura pe deasupra imensului continent african. Huruitul grav şi persistent al motoarelor părea să umple tot cerul. La granița Saharei, un ofițer meharist din Legiunea Străină, ridică ochii spre cer şi, timp de câ-

teva minute, rămase pe gânduri... „Vin din Europa, poate chiar din Franța. Franța...” Avionul nu mai era acum decât un mic punct negru gonind spre Sud. La câțiva paşi de ofițerul meharist, o caravană se urni din loc pentru a înfrunta deşertul. Trufaşe şi flegmatice, cămilele porniră în ritmul lor lent şi legănat, acelaşi din noaptea timpurilor.

În avion, Jan se aplecă spre fiul său:

— Acum poți să-mi dezvălui planurile tale, Erling, avem vreme berechet.

Erling aruncă o ultimă privire prin hublou, apoi se întoarse spre Jan:

— Sigur, tată! Iată pe scurt cam despre ce e vorba: vreau să mă consacru cancerului.

— Cancerului? Îți dai seama ce spui? Eşti la curent cu toate cercetările şi lucrările, numeroase şi tenace, care s-au

făcut de-a lungul anilor, fără niciun rezultat pozitiv?

— Uiți că la Boston cancerul a fost unica mea preocupare? Aşa că sunt la curent cu tot ceea ce s-a făcut şi s-a publicat în legătură cu acest subiect.

— Dacă sunt bine informat, tratamentul cel mai recent constă în a expune bolnavul izotopilor radioactivi. Nu-i aşa?

Erling schiță un gest de nerăbdare.

— Tată, pe mine nu mă interesează terapeutica acestei boli, ci patologia ei. Vreau să descopăr agenții patogeni, cauzele, sursa bolii.

— Ca şi cum a-i putea-o studia pe una şi neglija pe cealaltă.

— Ştiu, ştiu... De altfel, am consemnat primele rezultate ale cercetărilor mele într-un raport pe care te voi ruga să-l citeşti cu cea mai mare atenție, fiindcă am nevoie de criticile şi de even-

tualele tale sugestii. Şi arătă spre serviteta de piele, burduşită, pe care o ținea pe genunchi.

— Am aici tot dosarul. Vei putea să-l citeşti de îndată ce vei dori.

Jan se uită la fiul său cu o expresie de uimire amestecată cu mândrie paternă şi admirație:

— Îți dai seama, Erling, de munca la care te înhami?

— Da, tată, ştiu că nu va fi un lucru uşor.

— Uşor? Ar trebui spus: „supraomenesc”. Ştii câți medici patologi, câți biologi s-au apucat să studieze cancerul şi toți fără niciun succes?

— Nimic din toate astea nu mă descurajează.

— Rişti să nu izbuteşti, băiete. Dar dacă vei reuşi, vei avea tot atâta merit cât un Koch sau un Pasteur.

— Nu muncesc nici pentru celebrita-

te, nici pentru glorie: vreau pur şi simplu să înfrâng boala, zise Erling cu modestie.

Vacarmul bolidului care zbura sperie o turmă de antilope grațioase, care o luară la goană. La rândul lor, antilopele speriară un pâlc de girafe, ocupate să pască. Girafele se alăturară galopului dezlănțuit al antilopelor. Cuprinse de panică, un grup de zebre făcură la fel şi pământul începu a dudui sub loviturile sutelor de copite. Deranjat din somn de goana animalelor îngrozite, un leu tânăr şi puternic îşi înălță capul şi scoase un răget de mânie. O ceată de maimuțe, întotdeauna încântate să poată face tapaj, se alătură iureşului nebun, scoțând strigăte ascuțite, vociferând şi sărind din creangă în creangă. Disprețuitoare şi aristocratică, o panteră, pitită sub un baobab, privea cu indiferență

acea pedestrime lipsită de curaj.

Zgomotul motoarelor se pierdu în zare. Avionul îşi continua ruta, în văzduh, ducând cu sine familia Yvarsen, pe care nenorocirea o strângea, încă o dată, laolaltă.

În afară de călătoria în spațiu, Thérèse făcea şi o călătorie în timp. Îşi aduse aminte de o anumită zi, pe vremea când era încă tânăra soție a lui James Corsen, în timpul căreia îşi aşteptase în zadar bărbatul.

La ceasul cinci, auzise vântul bătând cu furie, de fapt o furtună care înălța rafalele de ploaie, aruncându-le cu putere în ferestrele bungalowului. Socotise că James va aştepta sfârşitul furtunii ca să se întoarcă acasă. Când elementele dezlănțuite se potoliseră, ea deschisese obloanele către noaptea de afară. Pământul respira după furtună,

împrăştiind miresme grele şi parfumuri sălbatice. Căldura înăbuşitoare de peste zi fusese alungată de ploaie şi Thérèse trebuise să se înfăşoare într-un şal ca să poată sta în balconul ce domina Veldul. Căci dintr-acolo ar fi trebuit să apară maşina lui James. Totuşi, scrutase în van întunericul; în van cercetase cu privirea drumul. Atunci se cuibărise în ființa ei, spaima. A doua zi dimineață, plecase în căutarea bărbatului ei, într-un Jeep, însoțită de Tom Starner. Zărise prima grămada de fiare – rămăşițele maşinii lui James. Tom descoperi trupul acestuia, care se şi răcise, mutilat cumplit. Şi acum, fiul lui Tom Starner, un alt James, murise în împrejurări la fel de tragice, doborât de bătrânul Sammy, care înnebunise subit. James Corsen – James Starner, două accidente, două morți brutale, două destine asemănătoare...

Norbert făcea schițe pe un bloc de desen; din când în când, gândurile îi zburau la Cora.

Obosită de recentele deplasări, legănată de bâzâitul continuu al motoarelor avionului, Flavie ațipise.

Erling analiza, mental, criticile pozitive şi fertile pe care tatăl său le şi formulase în legătură cu teoriile sale.

Jan continua să țină dosarul lui Erling pe genunchi, dar nu-l mai citea. Gândurile sale o porniseră pe alt drum… „Credeam că am ajuns la capătul călătoriei. Şi începusem să construiesc acel «*Journey's End*». Ide şi Erling îşi făcuseră fiecare rostul lor; curba vieții lor se despărțise de a mea; îşi făureau propria lor soartă. Şi iată că mica mea Ide e iarăşi singură şi are din nou nevoie de mine, de mama şi de fratele ei… O luăm iar de la capăt…”

Capitolul V

Furtuna izbucni în momentul în care peste sicriu fu aruncată ultima lopată de pământ. Un adevărat potop ce azvârlea trombe de apă se abătu peste cimitir.

— Repede! strigă Jan. Să alergăm spre ieşire, la maşini unde vom fi cât de cât la adăpost.

O luă pe Thérèse de braţ şi o trase după sine. Erling făcu acelaşi lucru cu Flavie. Pământul din cimitir se şi transformase într-un noroi alunecos, iar între pietrele funerare se şi lăţiseră băltoace enorme. Când ploaia începu sa se dezlănţuie, Norbert se afla lângă Ide. Tânăra se aplecă spre groapa proaspăt astupată, cu o expresie de o mâhnire fără margini zugrăvită pe chip. Norbert nu mai şovăi: îşi scoase iute vesta, o aruncă pe umerii Idei şi-i strigă:

— Vino, Ide! Reazemă-te de mine! Să mergem, după ceilalți!

Fata rămase mai întâi împietrită, în loc, şi pictorul observă că-şi mişca buzele, că spunea ceva. Dar nu auzi nimic, căci vacarmul ploii devenise asurzitor. În sfârşit, Ide ieşi din încremenirea ei şi, după o ultimă privire aruncată în urmă, porni prin potopul ploii după Norbert. Se treziră dintr-odată în fața unui lung şir de chiparoşi, aplecați de vânt şi şiroind de apă. Norbert habar n-avea dacă trebuia s-o ia la dreapta sau la stânga, cimitirul fiindu-i cu totul necunoscut. Îi aruncă Idei o privire plină de milă. Furtuna îi smulsese vălul, pletele ude i se lipeau de tâmple, fața îi era foarte palidă. Ridică ochii spre Norbert şi el citi pe buzele ei întrebarea:

— Unde e tata?

Băiatul ridică din umeri în semn de

neputință. Apoi, zărind un impozant cavou de familie, construit în formă de capelă, strigă:

— Să ne adăpostim aici! Repede!

Alergară spre cavou. Din fericire, portița din fier forjat nu fusese încuiată cu cheia. Aşa că se aflară în curând într-un loc uscat, sub o boltă îngustă, reprezentând o scenă din *Biblie:* Lazăr înviind din morți.

— Cum te simți? se nelinişti Norbert.

— Mai bine, mulțumesc. Mă gândesc însă la părinți care trebuie să fie neliniştiți din pricina mea.

Pictorul încercă s-o liniştească:

— Oh, nu cred că-şi fac griji, căci la un moment dat tatăl dumitale s-a uitat înapoi, ca să fie sigur că venim şi noi după ei. A văzut foarte bine că mă aflam alături de dumneata.

— Cum se face că au dispărut cu toții, aşa, dintr-odată?

— Din pricina şirului ăstuia de chiparoşi care ne stau în față!

În ochii Idei străluciră lacrimile.

— E îngrozitor, şopti ea, o astfel de vreme chiar la înmormântarea lui James...

— O simplă coincidență. Mărturisesc totuşi că n-am mai văzut niciodată un astfel de potop. La noi, în Canada, am fost adesea surprins de adevărate furtuni de zăpadă; dar ploaia asta e cu mult mai impresionantă!

— Nu uita că suntem în Africa, murmură Ide. Aici e un pământ sălbatic, niciodată îmblânzit, adesea crud.

Toată întinderea cimitirului se transformase într-un imens lac cenuşiu. Crucile de marmură şi monumentele funerare se iveau din această vastă întindere de apă, biciuită tot timpul de ploaie. Ide şi Norbert rămăseseră blocați în somptuosul cavou, înconjurați

de dalele grele pe care erau gravate nume şi date. Chipul frumos al Idei purta pecetea suferinței, a durerii îngrozitoare pricinuite de pierderea brutală. Şi totuşi, când se întorcea spre companionul ei, un surâs trist şi chinuit îi înflorea, pe buze:

— Îți mulțumesc mult că te-ai ocupat de mine! Fără dumneata nu ştiu ce mă-aş fi făcut. Sunt atât de neajutorată...

O siluetă neagră se ivi printre morminte. Era Jan Yvarsen. Nu mai putuse răbda, voia să ştie ce se întâmplase cu Ide. Împrumutase de la paznicul cimitirului un soi de pelerină marinărească şi nu şovăise să înfrunte ploaia aprigă ca să-şi caute fata. Zărindu-i pe Ide şi pe Norbert, Jan le făcu semn, apoi se îndreptă spre ei, prin apa mâloasă care-i ajungea până la glezne. Când intră în cavou, Ide izbucni în lacrimi şi se aruncă la pieptul lui. El o strânse în

brațe:

— Hai, liniştește-te, fetița mea, liniş-teşte-te...

Ochii i se opriră asupra lui Norbert care era numai în cămaşă, ud până la piele, şi-i zise simplu:

— Îți mulțumesc!

Dar privirea sa strălucitoare spunea mult mai mult.

În sfârşit, la fel de brusc cum începu-se, furtuna încetă. După câteva bubui-turi de tunet, surde şi îndepărtate, vân-tul goni ultimele fâşii de nori şi un soa-re radios apăru pe cer. Jan dădu sem-nalul de plecare:

— Haidem, zise el, dar încet, cu pre-cauție, ca să nu alunecăm în noroiul ăsta. De îndată ce ne vom afla în maşi-nă, va trebui să ne străduim să ajun-gem acasă şi să ne schimbăm.

Apoi se întoarse spre Norbert:

— Şi dumneata, Norbert, căci în cli-

matul ăsta nu-i de glumit cu răceala. Crede-mă, am experiență.

Tremurând, ieşiră din cavoul înghețat, fericiți de a se putea expune razelor binefăcătoare.

Două ore mai târziu, toată lumea se afla în salonul din locuința spațioasă a lui Tom Starner. Fanny era durerea, sfâşierea personificată; cu trăsăturile descompuse, cu privirea rătăcită, se prăbuşise într-un fotoliu. Neputincios şi la fel de distrus, Tom stătea în picioare, cu o mână pe umărul soției sale. Ştiau amândoi că nimic nu-i va consola vreodată de dispariția prematură a fiului lor drag, a acelui băiat cu privirea limpede şi inteligentă în care ei îşi puseseră cele mai vii nădejdi. Se închiseseră în durerea lor, despărțiți de ceilalți, singuri pentru totdeauna. Discretă, Thérèse circula printre grupurile care discutau încet, servindu-le ceai fier-

binte. Jan o urmărea cu privirea, sensibil la această nouă dovadă de abnegație, de devotament.

Erling şi Flavie, aşezați alături, vorbeau în şoaptă. Căci nu se puteau abține să nu vorbească despre micul lor Jan care rămăsese acasă, în îndepărtata Germanie. Slabă şi palidă, într-un taior negru, Ide atrăgea mereu privirile lui Norbert. Un sentiment ciudat, necunoscut până atunci, începu a-şi face loc în inima tânărului artist.

PARTEA A DOUA

Capitolul I

Jan coborî de pe cal, încredințându-i-l rândaşului care-i ieşise în întâmpinare.

— Stăpâna ta e acasă?

— *Yes, mister Yvarsen, the mistress is in.*

Jan intră în bungalowul fiicei sale şi o găsi pe Ide în vasta cameră de zi care dădea spre verandă.

— Tată! strigă ea de îndată ce-l văzu, cât de mult mă bucură vizita ta!

Se aruncă în brațele tatălui său, apoi îl întrebă:

— Şi mama? N-a venit cu tine?

— Nu, draga mea, am venit singur.

Eşti dezamăgită?

— Cum aş putea fi vreodată, dezamăgită, tată! Totuşi, mă miră că nu ți-am auzit maşina.

— Am lăsat-o la Tom, unde m-am oprit puțin.

— Ai venit călare, nu-i aşa?

Jan surâse:

— Cât de bine mă cunoşti! Ai ghicit. Tom mi l-a dat pe Othello al său, un armăsar de rasă pură.

— Ah... da, îl cunosc, e un cal minunat.

— Un animal remarcabil, da, inteligent, rapid, sensibil şi foarte frumos.

— Socru-meu e mândru de el. Cui l-ai încredințat, când ai sosit, tată?

— Slujitorului tău, Willy. Am făcut bine?

— Nici că se putea mai bine. Willy adoră caii, va avea grijă de el şi-i va da o porție zdravănă de ovăz.

— Apropo de ovăz, te previn că m-am invitat la masă la tine.

Ide străluci de bucurie.

— Ce plăcere şi ce onoare îmi faci, tată! Vom lua masa în doi. Mă duc să dau porunci la bucătărie!

După ce se întoarse, se instalară în două fotolii confortabile, aşezate în faţa ferestrei largi, cu vitralii, care dădea spre Veld.

— Am de vorbit lucruri foarte serioase cu tine, Ide, anunţă Jan pe un ton puţin cam solemn.

Intrigată, tânără ridică spre tatăl ei ochii mari albaştri şi limpezi.

— Da, fiindcă această situaţie nu mai poate dura.

— Ce situaţie, tată?

— Ştii bine despre ce vorbesc, draga mea... Au trecut cincisprezece luni de la moartea lui James şi tu continui să porţi doliu, stărui să locuieşti singură

în această casă mult prea mare pentru tine. Te vei prăpădi, copila mea, te vei ofili ca o floare lipsită de aer şi de soare. Lucrurile nu mai pot dura astfel, şi dacă am venit astăzi să te văd, am venit hotărât să schimb această situație.

Ide privi în jurul ei.

— Nu m-am putut hotărî să părăsesc bungalowul acesta al nostru, pentru că aici totul îmi aduce aminte de James.

— Tocmai asta e, Ide, nu vreau să lâncezeşti în amintiri. Vreau să trăieşti în prezent.

— Pisicuța asta de faianță pe care o vezi aici, pe gheridon, el mi-a trimis-o de la Johannesburg. Iar ăsta... Ide întinse mâna spre vitrină... Elefantul ăsta de abanos, e un cadou pe care mi l-a cumpărat de la Capetown.

— Dar eşti mult prea tânără ca să încremeneşti în contemplarea acestor bibelouri! Nu te afli la vârsta la care să

poți rămâne văduvă, Ide...

— Să mă mărit din nou? Niciodată!

Jan puse o mână liniştitoare pe umărul fiicei sale.

— Să ne păstrăm calmul şi să examinăm situația cu metodă şi, dacă e posibil, cu luciditate.

Ide se înfurie.

— Vorbeşti ca şi cum ai fi gata să pui un diagnostic, sau te-ai pregăti pentru o intervenție chirurgicală, tată! Dar e vorba de viața mea, de viața mea şi de credința față de James!

— Mă învinuieşti de insensibilitate, de răceală?

— Nu, tată, nu-i vorba de asta. Totuşi, am certa impresie că de când mi s-a prăpădit bărbatul, nimeni nu mă înțelege. Toți vreți să părăsesc această casă şi să mă duc să stau fie la Fanny, fie la voi, la Pretoria.

— Nu ne gândim decât la binele tău.

— Poate. Dar eu, eu ştiu, pricepi, tată, eu ştiu că n-am dreptul să părăsesc această locuință, unde datorită lui James am trăit cei mai frumoşi ani din viața mea. A pus atâta dragoste, atâta fervoare în amenajarea acestui bungalow al nostru... Nimic nu i se părea prea bun pentru mine. Căuta întotdeauna tot ce era mai frumos, mai rar. Iar eu să părăsesc acest loc, chiar a doua zi după moartea lui?

— Această fidelitate îți face cinste, draga mea, dar cel puțin rămâi în limitele umanului, raționalului şi nu te cufunda într-un soi de durere morbidă.

— Ce vrei să spui, tată?

Jan rosti cu autoritate:

— Că prelungirea doliului, a atitudinii tale ele prostrație, e simptomul unei stări maladive. Eşti tânără, Ide, şi făcută ca să ai copii.

— Dar eu...

— Te rog, dă-mi voie să termin! Acum nu-ți mai vorbeşte tatăl, ci doctorul. În primul rând, vei părăsi această casă şi vei veni să stai cu noi la Pretoria. În al doilea rând, vei pleca împreună cu noi când vom părăsi Transvaalul, ca să ne stabilim în casa pe care o vom numi *Journey's End*.

— Dispui de mine ca şi cum aş mai fi încă fetiță, tată.

— Ceea ce ți-am spus nu-s ordine pe care ți le dau, Ide, ci prescripții medicale, şi, mai ales, sfaturile unui tată care te iubeşte.

Ide îşi lăsă capul în jos, părând să reflecteze. După câteva minute de tăcere, îşi ridică ochii spre tatăl ei şi zise:

— Tată, ai vorbit de o casă... *Journey's End*... Nu-i decât un proiect vag, nu-i aşa?

Jan clătină din cap:

— Câtuşi de puțin! Am găsit, în sfâr-

şit, omul care să-mi ia locul la conducerea spitalului din Pretoria, care să continue şi să dezvolte opera începută de mine.

— Cine e?

— Cornelius Bloom, un chirurg extrem de bine pregătit.

— N-am auzit, totuşi, niciodată de el...

— Vine direct din Olanda; un om care e la curent cu metodele cele mai noi, dar totodată un umanist, înzestrat cu o cultură dintre cele mai vaste. Bloom nu are numai o minte strălucită şi o mână iscusită, ci şi o inimă caldă. Oamenii de o asemenea factură devin tot mai rari în zilele noastre.

— Aşa că, în sfârşit, îți vei putea da demisia.

— Treaba asta am şi făcut-o, draga mea. Mai am nevoie de încă două luni pentru unele formalități administrative

şi ca să-l pun la curent cu toate, pe cel ce-mi va lua locul, după care voi putea părăsi Transvaalul fără cea mai mică mustrare de conştiință.

— Nimeni nu se va gândi să-ți reproşeze odihna binemeritată, totuşi încă nu ştiu unde...

Se corectă imediat, ştiind că voința fermă şi înțeleaptă a tatălui ei va sfârşi prin a i se impune:

— ...unde ne vom fixa.

— Nici eu nu ştiu încă. Mama ta va trebui să aleagă ținutul şi locul unde va fi amplasată casa; proprietatea îi va aparține şi vreau să ne trăim în ea ultimii ani liniştiți de viață.

— Liniştea amurgului...

— Da, Ide. Iar tu, tu vei sta cu noi, măcar până te vei mărita din nou.

— De ce ții atât de mult să mă recăsătoresc? N-ai fi mai mulțumit să rămân lângă voi?

— Foarte mulțumit, şi tu ştii asta mai bine decât mine. Totuşi, nu vreau să apar în postura unui tată egoist, să-ți distrug tinerețea ca să-mi bucur eu bătrâneţile.

Ide protesta cu însufleţire:

— Bătrâneţe? Dar, tată, pari tot atât de tânăr şi de seducător ca un bărbat de treizeci de ani!

Jan ridică mâinile:

— Fără complimente şi fără exagerări! Am vârsta pe care o am... Dar să revenim la tine. Ar fi scandalos şi împotriva naturii ca o femeie atât de tânără şi de frumoasă ca tine să nu aibă bărbat.

— Niciun bărbat nu mă va putea face vreodată să-l uit pe James. De altfel, nici nu vreau să-l uit.

— Dar, draga mea, totuşi nu alcătuiați împreună o pereche ca... hai, să zicem Robert şi Clara Schumann, sau, şi mai bine, ca Pierre şi Marie Curie!

Ide sări ca arsă:

— Iată cum judecați voi, oamenii iluştri! Tu, tată, eşti o celebritate, iar Erling e pe cale să devină. Pentru voi e de neconceput ca o femeie să se poată devota unui bărbat care să nu fie un fel de geniu, fie pe tărâm ştiințific, fie artistic. Înțelegeți, o dată pentru totdeauna, că nu există numai ființe ieşite din comun. Că vâlvătaia iubirii poate isca, în fiece om, însuşiri secrete. De ce mi-i citezi pe Schumann şi pe Curie? James nu era nici un mare muzician, nici un mare savant. Era un simplu plantator, fiu al unui alt simplu plantator şi nu avea studii superioare. Dar, tată, unei femei care iubeşte puțin îi pasă de diplome şi de celebritate; ceea ce o interesează este privirea bărbatului pe care şi l-a ales, inima lui!

Emoționat de această ieşire pătimaşă, Jan se ridică şi o luă pe fiică-sa în bra-

ţe. Tăcută, cu chipul scăldat în lacrimi, Ide îl lăsă s-o îmbrăţişeze.

— De unde ţi se trag asemenea idei, această căldură sufletească? întrebă tatăl ei.

— Păi, de la tine, tată, şi de la mama.

— Să ştii că nici noi n-avem doar creier iar inimă deloc, aşa cum ne-ai acuzat adineauri.

— N-am spus niciodată aşa ceva, tată. Pur şi simplu... Ide se întrerupse, gânditoare.

— Pur şi simplu?

— Pur şi simplu nu vreau să-l uit pe James!

Jan luă din nou loc şi o privi pe Ide drept în ochi.

— Nu mă face să spun lucruri care nu-mi stau în caracter. Nu-ţi cer să-l uiţi pe James, să consideri măritişul tău nul şi neavenit, nu, nici pomeneală de aşa ceva. Nu doresc nimic decât –

fără să-ți renegi trecutul – să te întorci cu hotărâre spre viitor.

— Va fi greu, tată...

— Îmi făgăduieşti să încerci?

La început, Ide şovăi; apoi, după o privire melancolică aruncată în jur, asupra tuturor acelor obiecte care-i aminteau de dragul ei dispărut, acceptă:

— Da, voi încerca.

— De altfel, zise Jan, nu vrem să te silim. Ai timp, pregăteşte-ți în linişte toate lucrurile pe care ții să le iei cu tine, mai ales aceste bibelouri. Când vei fi gata, dă-ne de veste şi vom veni să te luăm.

— Tom şi Fanny vor fi distruşi când vor vedea că plec.

— Nu poți mulțumi pe toată lumea, Ide.

— Au fost atât de crunt loviți de moartea lui James... După plecarea

mea, se vor simți şi mai singuri.

— Ştiu... Dar nu uita că şi mama ta e singură. Erling e atât de departe de noi...

Visătoare, Ide rosti numele fratelui ei. Apoi întrebă:

— Ce-i cu el? Ce mai face? Dar micul Jan? E de-a dreptul ruşinos, căci au trecut luni de zile şi nu mi-a scris un rând.

Jan făcu un gest evaziv, ca pentru a-şi scuza fiul.

— Ştii ce înseamnă să fii medic...

— Dar Flavie? Nici ea nu şi-a găsit timp să-mi trimită, din când în când, câteva rânduri?

— Nu, fiindcă are un copil de crescut şi, în plus, lucrează din greu alături de bărbatul ei.

— Într-adevăr? Flavie şi-a reluat activitatea de cercetătoare?

— Sigur că da.

— Şi care sunt, mă rog, aceste misterioase lucrări ale lui Erling?

— Ca de obicei, studiul cancerului.

— E încăpățânat.

— E un Yvarsen, Ide, toți suntem încăpățânați şi tu de asemenea.

— Da... şi eu!

O micuță bonă neagră, simpatică şi zâmbăreață, veni să servească aperitivele.

— Văd că n-ai uitat bunele tradiții, observă Jan, destins.

— Încerc să fiu o gazdă tot atât de desăvârşită ca şi mama. Ce serveşti?

— Un deget de porto cu o picătură de gin.

— Cuburi de gheață?

— Da, cu plăcere.

Sorbindu-şi băutura, Jan remarcă:

— Să nu crezi că Flavie şi cu Erling te-au uitat: departe de ei un astfel de gând! Ori de câte ori Flavie îmi scrie –

şi din păcate nu prea des – Erling se grăbeşte să adauge şi el câteva rânduri, cerându-mi veşti despre tine. „Ce mai face Ide? A venit, în sfârşit, să stea cu voi? Are de gând să se recăsătorească?”

Ide avu un surâs maliţios.

— Măritişul ăsta e ideea ta fixă, tată!

Jan schiţă un gest liniştitor.

— Te rog, nu te enerva. Îşi ridică paharul, adăugând: Nu suntem pe cale de a fuma pipa păcii?

— O pipă cu totul simbolică. De fapt, tată, nu te-am mai văzut deloc fumând. Ce s-a întâmplat?

— Păi, n-ai spus tu, mai adineauri, că în pofida vârstei par încă foarte tânăr?

— Da, pentru că ăsta e purul adevăr.

— Într-adevăr, dar pentru a-ţi păstra forma fizică şi intelectuală trebuie să faci unele sacrificii. Aşa că am suprimat tutunul.

— Complet?

— Era singura metodă. Sistemele de raționalizare zilnică, nu țin niciodată prea mult. Sănătatea – vezi tu – e un capital care trebuie păstrat ca pe ochii din cap, un capital cu mult mai important decât tot aurul şi argintul. Unii îşi bat joc de el, îl risipesc, îl aruncă în vânt; şi pe urmă, când ajung în amurgul vieții, se miră că sunt nişte moşnegi pe cale să se prăbuşească, cu trupul dărâmat.

— Cunosc pe cineva care n-ar fi de acord cu preceptele tale pline de înțelepciune, zise Ide.

— Da? Despre cine e vorba?

— Despre socrul meu. Ştii ce obişnuieşte să spună? Şi mai ales în legătură cu tutunul?

„Orice ne-ar spune Aristot şi docta-i însemnare
Tutunul e ceva divin, şi fără-asemănare.”

Jan nu se putu abține să nu izbucnească în râs.

— Ei, zise el, uite că nu ştiam că Tom se pricepe la literatură, şi încă la cea franceză.

— Ştii, nu-i aşa, de cine sunt versurile?

— De Thomas Corneille. Dar n-am niciun merit, toată lumea cunoaşte acest lucru.

— Eşti uimitor, tată...

— Te rog, să nu vorbim despre mine! Deci, dacă înțeleg bine, Tom n-are câtuşi de puțin intenția de a se despărți de dragele lui pipe!

— Chiar aşa. De altfel, adăugă Ide, cu o undă de tristețe, asta e singura lui plăcere.

— Chiar dacă ar fuma douăzeci de țigări pe zi, groase cât degetul, Tom nu va ajunge niciodată un unchiaş nevol-

nic: viața în aer liber îl va menține într-o formă excelentă. Şi, apoi, nu e oare necesar şi câte un mic viciu pentru a sublinia un caracter?

— Şi care e „micul tău viciu”, tată? întrebă fata, cu un surâs şiret.

În loc de răspuns, Jan făcu semn spre sticla de gin şi zise:

— Vrei să-mi mai dai o picătură, draga mea? Poftim, eram cât pe-aci să uit să-ți transmit salutări de la Norbert!

Ide se aplecă înainte:

— Norbert Verneuil? Ți-a scris?

— Da, mi-a trimis o scrisoare lungă, pe care am primit-o chiar alaltăieri. E un băiat foarte interesant; Ştii că la Paris începe să se vorbească despre el?

— Cine ți-a spus asta, el?

— Ce-ți trece prin cap? E prea modest ca să facă aşa ceva. Nu, am citit într-o revistă de artă un articol despre dânsul.

Ide îşi privi tatăl cu o sinceră admirație.

— Ne faci, pe noi, ăştia tinerii, să ne fie ruşine, tată! Puterea ta de muncă şi posibilitățile de acumulare sunt aproape de necrezut. În ciuda muncii tale înverşunate de la spital, mai ai timp să citeşti şi revistele de artă.

— Nimic extraordinar! Dar să lăsăm asta! E vorba de Norbert!

— Mă bucur pentru el şi sunt mulțumită să aflu că răzbate. Nu e chiar atât de uşor pentru un străin să-şi croiască drum la Paris...

— Greşeşti. Franța e una dintre puținele țări unde oamenii ştiu să aprecieze meritul personal, indiferent de locul de baştină. De altfel, canadienii de limbă franceză nu sunt chiar străini la Paris.

— Iubeşti Franța, tată, nu-i aşa?

— Mult! Nu uita că e patria mamei tale, deci într-un fel şi a noastră.

— Mai vorbeşte-mi despre Norbert: ce ți-a mai scris?

— Că a închiriat, o casă pe o insulă, o casă mult prea mare pentru el, şi că ar fi bucuros să ne primească. I-a făcut aceeaşi propunere lui Erling şi Flaviei şi poate că n-ar fi o idee rea să petrecem cu toții o vacanță acolo.

— Şi unde se află insula, asta?

— Undeva, prin marea Egee. I-am uitat numele.

— În marea Egee, zise Ide, visătoare, cât trebuie să fie de frumos.

Jan rămase singur. Ide îl părăsise ca să pregătească, cu propriile ei mâini, unele mici gustări, a căror simplă enumerare era de ajuns ca să-ți lase gura apă.

„E încântătoare, îşi zise tatăl puțin înduioşat, şi uneori, când mă priveşte cu ochii ei mari şi sinceri, mi se pare c-o văd pe cea al cărei nume îl poartă.

Ide…”

Veldul, peisajul pe care-l iubise atâta odinioară, se întindea în fața lui cât vedeai cu ochii. Totuşi, astăzi, şi-ar fi întors cu plăcere privirea de la el. Nu-i mărturisise Idei cruda decepție pe care o încercase străbătând, călare pe Othello câmpia africană. Şi, totuşi, fusese plin de bunăvoință, făcuse chiar un mare ocol ca să ajungă de la bungalowul lui Tom Starner la cel al fiicei sale. Se străduise în van să resimtă entuziasmul de odinioară. Între această natură superbă şi el se ridica bariera îndoliată a prea multor morți dureroase: prima lui soție, Ide, fiul lor, micul Nils, James Corsen, James Starner. Sigrid nu fusese şi ea ucisă, nu numai de patima ei, ci şi de Africa? Căci chiar dacă murise în Suedia, drama începuse aici, pe acest pământ fatidic. Când se ridică, Jan ştiu în mod definitiv că

drumul lui nu se va încheia în Africa de Sud, că acea *Journey's End* va fi clădită în cu totul altă parte.

Întoarse, hotărât, spatele Veldului şi intră în sufragerie, unde îl aştepta Ide. Fata, încântată de a putea fi gazda tatălui ei, era radioasă. Aşezase ea însăşi pe masă bunătăți apetisante, cu acel gust şi cu acea discretă cochetărie pe care le moştenise de la Thérèse. Tatăl şi fiica se aşezară unul în fața celuilalt. Fidel unei vechi tradiții, Jan spuse mai întâi o scurtă rugăciune. Apoi, aruncându-şi unul altuia priviri complice, recreară amândoi, în timpul acelui *tête-à-tête*; ambianța plăcută, acel *heimlich* care domnea odinioară în frumoasa şi senina locuință a mătuşii Brita, acolo unde se auzea în depărtare mugetul Trollhättanului.

Capitolul II

— Dumneata? strigă Cora.

Stătea pe o ridicătură dominând ruinele. Norbert se apropie de ea şi-i strânse mâna.

— Da, eu! Nu te aşteptai să dai de mine la Mikonos, nu-i aşa?

— Oh, nu, mi te închipuiam mai curând în vreun colţ din Montparnasse sau Saint-Germain-des-Prés.

Norbert o privi fără să-şi ascundă admiraţia. Purta o minunată rochie albastră, care se asemăna cu corola unei flori.

— Eşti întotdeauna atât de strălucitoare, zise el, şi te asemeni atât de puţin cu imaginea pe care şi-ar putea-o face cineva despre o femeie-arheolog, o femeie cu picioarele pe pământ, încât...

— Iar dumneata, Norbert, nu te-ai schimbai deloc; ai rămas acelaşi bărbat

galant, care face complimente fetelor! Spune-mi de cât timp te afli pe insulă?

— De o lună. Am închiriat o casă care dă spre golful Turlo, aproape de port.

— Ce noroc ai avut!

— Cu cine lucrezi aici, Cora?

Tânără arătă tabăra de la poalele ruinelor.

— Fac parte din echipa lui Stephen Wells. Am venit din Atena acum două zile.

— Şi... îți place munca dumitale, acum când nu mai e vorba să studiezi cărți frumos ilustrate şi texte vechi, ci să scormoneşti după pietrele înfundate în nisip sau în lut?

Cora îl privi cu severitate:

— Să scormoneşti după pietre! Nu ştii ce vorbeşti, amice! Află că meseria noastră este cea mai frumoasă şi cea mai pasionantă din câte există!

Norbert surâse:

— Glumesc... Crede-mă că sunt foarte bucuros să te văd atât de încântată!

— Încântată, într-adevăr, ăsta e cuvântul! Închipuie-ți că şeful nostru, Stephen Wells, este un bărbat absolut senzațional. E încă tânăr, numără abia treizeci şi trei de ani. Vine de la Oxford, e foarte distins, şi are un accent... Cunoaşte toate limbile vechi, toate stilurile, miturile, istoria, legendele, ce mai, e o adevărată enciclopedie ambulantă. Şi pe deasupra, arborează un dispreț ironic față de metodele clasice folosite în arheologie, față de instrumente şi de procedeele chimice. Pretinde că nimic nu poate înlocui ochiul omenesc şi-şi sprijină afirmațiile pe o teorie solidă. Dă-i să cerceteze orice ciob de oală şi, după o simpla aruncătură de ochi, îți va spune de când datează, cu mai multă justețe şi precizie decât arheologii americani cu toate aparatele şi instru-

mentele lor complicate.

— Eşti, într-adevăr, entuziasmată...

— Cine n-ar fi în locul meu? Dar Wells este totodată şi un monstru!

— Asta n-o mai pricep...

— Am să-ți explic... Vezi...

Făcu o mutriță plină de mândrie:

— Am făcut o descoperire personală. Colo jos... Şi întinse brațul spre baza colinei... Sub o încâlceală de tufişuri, de crengi de frasini şi de chiparoşi, am descoperit ruinele unei foarte vechi case de locuit şi, printre rămăşiţe, o tăbliță de marmură pe care e gravat un cântec de pahar.

— Bravo! Straşnică descoperire pentru o începătoare!

— Aşteaptă sfârşitul istoriei! Sau mai bine ai dori să vezi tăbliţa?

— O ai la dumneata?

— Da, Wells mi-a lăsat-o. Provizoriu, bineînțeles, căci tot ce descoperim aici

trebuie predat Serviciului de Antichități al guvernului grec.

— Da, aş fi curios să văd şi eu această piesă.

— În acest caz, vino cu mine!

Coborârâ spre tabără. Cora se îndreptă spre un cort care se afla ceva mai departe.

— Iată castelul meu, zise ea, n-am vrut să mă aşez laolaltă cu ceilalți. Noroc că iubitul nostru Stephen îmi tolerează unele mici fantezii. Aici mă simt ca la mine acasă, nu mă deranjează nimeni. Vezi ce cort micuț am?

— Simt o dorință turbată să-mi fac şi eu un cort aici.

Cora ridică un deget, amenințându-l:

— Nu mai eşti deloc băiatul serios şi candid pe care l-am cunoscut odinioară, Norbert. Dimpotrivă, am impresia că ai devenit prea parizian. Şi dumneata ştii foarte bine ce vreau eu să zic

prin „parizian”, nu-i aşa?

— Adică să locuieşti într-unul din cele mai frumoase oraşe din lume, nu?

— Cu totul altceva, zise ea dispărând în cort, cu totul altceva.

Ieşind afară, îi arătă tăbliţa de marmură:

— Iată trofeul meu! Şi întinzându-i-l, adăugă: Poţi citi ce scrie aici?

Norbert păru încurcat.

— Spre marea mea ruşine, trebuie să-ţi mărturisesc că nu cunosc greaca. Anii de liceu sunt mult prea departe de mine…

Cora îl mustră cu severitate:

— Ar putea să-ţi fie ruşine, domnule, da! Acoperă-ţi obrazul şi ascunde-te sub pământ! Să nu cunoşti una dintre cele mai vechi limbi e un lucru barbar! Acum, după ce te-am dojenit, mă sacrific să-ţi citesc eu.

După ce-i recită cântecul de pe tăbli-

ță, întoarse spre Norbert nişte ochi scrutători şi întrebă:

— Nu-i aşa că e frumos?

— Apreciez muzicalitatea versurilor, dar trebuie să-ți mărturisesc, încă o dată, că n-am priceput o iotă!

— Sălbaticule! Am să-ți traduc textul. Ascultă:

„Pământul negru soarbe ploaia
Şi arborii o sorb şi ei.
Marea bea apa izvoarelor
Şi soarele bea apa mării
În timp ce luna bea soarele.
Atunci de ce n-aş avea şi eu, prieteni,
Dorința de a bea?”

— Ei, îți place?

— Mult! Cântecul ăsta face ca insula să-mi fie şi mai simpatică. La urma urmelor, e ceva de circumstanță...

— Ce vrei să insinuezi, barbarule?

— Că am făcut câțiva kilometri pe jos,

că s-a făcut îngrozitor de cald, că soarele arde ca un cuptor încins şi că...

Cora îl întrerupse, continuând:

— ...şi că ți-e cumplit de sete. Nu-i aşa?

— Exact.

Tânără păru decepționată, ba chiar necăjită.

— Ce materialist ai devenit! În sfârşit, pentru că ții atâta, hai să bei ceva! Vom avea impresia că ne aflăm la Paris, pe terasa unei cafenele.

Mirat, pictorul privi în jurul lui.

— Dar unde găsim ceva de băut?

— Nu-i cunoşti pe podgoreni, dragul meu. Tabăra noastră a atras un bătrân, serios şi solemn, care şi-a instalat la doi paşi un mic bufet, foarte plăcut, special pentru noi. De altfel, omul nu-i grec, ci armean.

— Şi unde se află acest bufet?

— Uite colo, sub boschet.

— Haidem, Cora, şi să urmăm sfatul din cântecul dumitale.

Câteva minute mai târziu, cei doi tineri stăteau în faţa câte unui pahar de suc de lămâie, preparat în mod meticulos, cu apă de la gheaţă, de către bătrânul armean.

— Şi acum, zise Norbert, povesteşte-mi sfârşitul istoriei dumitale. Explică-mi şi mie de ce Stephen Wells e un monstru.

— Un om fără inimă, un călău! Am făcut, deci, acea descoperire. Îţi dai seama cât eram de încântată, eu, care-mi închipuiam că pusesem mâna pe una din perlele celei mai vechi literaturi eline, pe una dintre dovezile cele mai grăitoare ale cine ştie cărui mare liric. Din păcate, doctul nostru Stephen Wells m-a răcorit pe loc. Da, dragul meu, am îndurat cel mai rece duş din viaţa mea! Încă roşie de emoţie, să

spunem mai curând trandafirie, căci e mai poetic, am dat fuga la şef ca să-i arăt ce-am găsit. Abia dacă a catadicsit să-mi arunce o privire! Şi-a încruntat sprâncenele şi, cu un accent de neimitat, m-a anunțat că era vorba de un cântec de pahar, foarte cunoscut, al cărui autor nu-l mai ştia. Apoi, adăugă, desigur, ca să mă turtească de tot: „E o piesă fără nicio valoare arheologică. În loc să alergi prin tufişuri, ai face bine să te ocupi de lucruri mai serioase!”

— A cutezat să-ți vorbească astfel? o întrebă Norbert cu o nuanță vagă de ironie.

— Da, răspunse Cora, cu o indignare prefăcută, a cutezat... E un monstru, o brută, *isn’t the?*

În sfârşit, Cora aduse vorba despre Norbert:

— Ştii că începe să se vorbească de dumneata în cercurile artistice din Pa-

ris, că devii celebru?

— Celebru e mult spus. Ies din obscuritate, asta-i tot!

— E mult, dragul meu, e imens. Ai început să vinzi?

— Da, înainte de a pleca, muzeul din Toronto mi-a achiziționat şase lucrări.

— Felicitări.

— Acum execut o comandă a guvernului canadian, o pânză monumentală pentru un muzeu oceanografie.

— Monumentală?

— Da, trebuie să fie de şase metri pe doi şi să reprezinte marea.

— Ei, drăcie! Iată-te cam departe de un miniaturist... Cel puțin, te simți în formă?

— Nu m-am simțit niciodată mai în formă ca acum. Munca mă stimulează, am impresia că sunt, într-adevăr, primul pictor care „vede” marea...

Cora ridică, acuzatoare, un deget.

— Atenție! Atenție! Iată şi complexul personalității care se trezeşte în dumneata. „Înainte de mine, n-a existat nimic; după mine, nu va mai exista nimic decât opera mea...” Îmi dau seama de pe acum ce se va întâmpla cu dumneata, Norbert. Vei deveni o celebritate, un maestru, unul din acele animale sacre pe care n-ai dreptul să le abordezi dacă nu te apleci şi nu le faci reverențe. Vei avea mai mulți secretari care vor alcătui o curte de onoare în jurul dumitale şi, firește, nu-ți vei mai recunoaşte vechii prieteni.

Apoi încheie pe un ton melodramatic:

— Cocoțat pe piedestalul dumitale, vei contempla lumea, de sus, foarte de sus şi nu vei mai avea pentru ea decât o privire rece, de un dispreț suveran!

Norbert izbucni în râs.

— Crezi într-adevăr că profeția se va realiza? Cora îl privi cu simpatie.

— Din fericire pentru dumneata, nu cred un cuvânt din ce-am spus. Căci eşti mult prea inteligent, ca să devii un cabotin detestabil. Spune-mi cum te-ai instalat în casa despre care mi-ai vorbit şi cine are grijă de dumneata?

— Văduva unui pescar. Vine în fiece dimineață ca să-mi facă menajul şi să-mi pregătească ceva de mâncare. Seara, am obiceiul să mănânc într-un mic han din port, ținut de un spaniol. Dacă patronul e bine dispus şi-i eşti simpatic, îți va pregăti o *paella* demnă de cele mai bune restaurante din Barcelona.

Cora se prefăcu a adulmeca aerul. Apoi, clătinându-şi buclele mătăsoase, strigă:

— Simt până aici aroma acelei faimoase *paella!* Ce mireasmă!... Ce savoare!...

— Nu vrei să iei masa, cu mine, mâine seară, la spaniol?

— Ca o fată binecrescută ce sunt, s-ar cuveni ca mai întâi să refuz, pentru ca dumneata să-mi mai faci şi o a doua invitație! Totuşi, cum legendara mea lăcomie nu-mi îngăduie să fac mofturi, accept din capul locului!

— Sunt încântat! Unde ne întâlnim?

— Voi fi la opt pe jetelă. Dumnezeule!

Cora se ridică şi-i întinse mâna lui Norbert.

— Ce s-a întâmplat? se nelinişti pictorul.

— L-am văzut pe Stephen Wells care-mi face semne de jos. E limpede că are nevoie de mine. Scuză-mă, Norbert, trebuie s-o iau la goană! Uită-te şi dumneata, ce om! Mă tem că sunt îndrăgostită lulea de el. *Well, that would be*...[4] În sfârşit, te las... Pe mâine seară, la jetelă!

---

[4] Da, asta trebuie să fie. (engleză).

Reîntors acasă, Norbert se întinse pe un şezlong, la soare şi încercă să-şi analizeze sentimentele. „Mă tem că sunt îndrăgostită lulea de el!” Da, aşa-i spusese. De altfel lucrul sărea în ochii oricui. „Sigur – îşi spuse Norbert – n-am nici cel mai mic drept asupra ei, între noi n-a fost niciodată nimic; totuşi, când mi-a făcut mărturisirea, am simțit o mică înțepătură în inimă. Îndrăgostită de el! Da, e destul de neplăcut... Ciudat, dar de îndată ce spaniolul mi-a vorbit de sosirea arheologilor englezi, am avut presimțirea că o voi revedea pe Cora. Ce coincidență! Era fermecătoare în rochia aceea albastră care o învăluia întocmai ca o corolă. Albastru ultramarin... Şi strălucirea ochilor... Şi ovalul perfect al feței... Ei bine, mi-ar plăcea să-i fac portretul! Totuşi, constat că nu sunt prea necăjit. Nu, cred că e mai curând vorba de amor-propriu. Orgoliul

ăsta prostesc pe care-l avem cu toții! De îndată ce o femeie ne place, ne închipuim că şi ea ne... Ce prostie! Nu, n-am iubit-o niciodată pe Cora, m-am simțit doar atras de ea, ceea ce e cu totul altceva. Mărturisesc totuşi că aş fi fost fericit dacă... În sfârşit, vom rămâne buni prieteni, iar faptul că ea e îndrăgostită de Wells ăla nu-i răpeşte nimic din farmec. Toate astea sunt adevărate, dar totodată şi false.. False fiindcă eu... Un sentiment superficial, iată ce aveam pentru Cora! Era totuşi un sentiment! Da! dar ceva de suprafață, legat mai mult de frumusețea ei. În fond, Cora rămăsese pentru mine o străină. Cu totul altfel stau însă lucrurile cu Ide. Am impresia că o cunosc din totdeauna. Nu voi uita niciodată înmormântarea soțului ei. Ce potop! Şi ea, care era atât de neajutorată! Ce noroc că am găsit atunci cavoul! Lazăr în-

viat din morți! Dalele acelea pe care erau săpate nişte nume străine, necunoscute. Iar ea... Frumoasele-i plete blonde se udaseră şi se lipiseră de tâmple. Cât era de înduioşătoare! Şi taică-său, ce om! N-a şovăit să înfrunte ploaia aceea nimicitoare ca să-şi caute fata! Surâsul lui când a luat-o în brațe... Abia acum înțeleg de ce Sigrid... Numai că acum nu e vorba de ea, ci de Ide! Nu cumva o iubesc?”

Capitolul III

— Tare mi-e teamă, dragele mele, că nu vom ajunge niciodată să ne punem de acord...

Era într-o seară, în luxosul apartament pe care familia Yvarsen îl ocupa la Pretoria. După desert, se retrăseseră toți trei în salonul confortabil şi spațios, unde cele câteva lămpi cerneau o

lumină plăcută. De mai multe seri, mai exact de când Ide consimțise să-şi părăsească bungalowul şi să vină să locuiască la părinții ei, discuțiile luau mereu aceiaşi întorsătură: alegerea locului şi amplasarea acelei Journey's End.

— Mie, spunea Thérèse, mi-ar plăcea să-mi sfârşesc zilele la Florența.

— Sunt gata să mă înclin în fața alegerii tale, draga mea, răspundea Jan. Totuşi, nu-ți voi ascunde că aş fi preferat să locuim undeva, pe țărmul mării.

Atunci fu rândul Idei să intervină.

— Vă sugerez un compromis: să construim casa pe malul lacului din Lugano...

În ciuda numeroaselor discuții, nu izbutiră pentru nimic în lume să se pună de acord. De altfel, aceste discuții, aceste puncte de vedere schimbate zilnic, ajunseseră să-i şi amuze. Îi distra grozav să tot clădească astfel reşedințe,

una după alta, în locuri dintre cele mai variate.

Stilul locuinței dădea şi el loc la controverse. Astfel, viitoarea casă a Yvarsenilor lua rând pe rând, când aspectul unui bungalow african, când înfățişarea unei vile maure sau a unui şalet elvețian, când a unui conac provensal. Se gândeau în egală măsură şi la interiorul casei; Thérèse şi Ide îşi petreceau ceasuri întregi, mobilând în imaginație odăile mari şi frumoase ale acelei *Journey's End*. Grădina constituia şi ea obiectul preocupărilor celor două femei. Plantau, vesele, în ea, pansele, trandafiri, gladiole, crini, iasomie, garoafe, azalee, lalele, narcise, margarete, mimoze, stânjenei, dalii, cicori şi multe alte flori. Sigur că nu uitau nici parcul unde brazii înalți aveau să vegheze asupra unui întreg popor de animale, cu priviri blânde şi credin-

cioase.

— Dacă ne-am stabili în Tanger? propuse în acea seară Jan.

Chiar atunci sună telefonul din cabinetul de lucru al doctorului.

— Cine poate să sune la ora asta? se întrebă Thérèse.

Jan, care se şi ridicase, intră în odaia de alături.

— Alo! Aici doctorul Yvarsen!

— Dumneavoastră sunteți, patroane? Sunt dezolat că vă deranjez, dar e vorba de o urgență...

Jan recunoscu vocea lui Schipper, internul-şef al spitalului. Se supără:

— Ştii foarte bine că mi-am dat demisia, Schipper, şi că nu mai sunt „patronul” dumitale! Adresează-te lui Bloom!

— Dar eu...

— Fără niciun „dar”. Telefonează-i lui Bloom!

— Aveți dreptate, patroane, dar e cu neputință să dăm de el. Dați-mi voie să vă explic cazul, el...

Jan îl întrerupse cu hotărâre:

— Nu vreau să ştiu nimic! Află o dată pentru totdeauna, Schipper, că nu mai sunt disponibil pentru urgențele spitalului din Pretoria. De altfel, voi părăsi în curând Transvaalul unde nu mă voi mai întoarce niciodată!

— Numai dumneavoastră ați putea...

— Nu vorbi prostii! Doar nu sunt singurul chirurg din acest oraş, nu?

Atunci Shipper spuse dintr-o răsuflare, pe un ton cât mai neutru:

— Pacientul care ne-a fost adus suferă de Boala lui Richter. Stadiu avansat. Intervenție chirurgicală indispensabilă în următoarele şaizeci de minute. Fără această operație, pe care chiar dumneavoastră ați perfecționat-o, noi nu ne putem asuma nicio răspundere. În

momentul de față nu există în toată Pretoria decât doi medici care o pot face: dumneavoastră sau doctorul Bloom. Or, este cu neputință să dăm de Bloom. Trebuie să mai precizez că...

— Ajunge! spuse Jan. Vin imediat!

De îndată ce-l văzu reintrând în salon, cu privirea absentă şi cu fălcile contractate, Thérèse ghici despre ce era vorba.

— Spitalul, nu-i aşa?

— Da.

— O urgență...

— Boala lui Richter, răspunse Jan laconic. Stadiu avansat. Cea mai periculoasă operație din câte există... Apoi izbucni: Ce vrea să însemne asta? Cică nu-l pot găsi pe Bloom! Medicul-şef a dispărut, s-a volatilizat, s-a dezintegrat! E lamentabil! E o manieră cam ciudată de a-ți începe noua muncă! O idee cam bizară despre răspunderile care-ți re-

vin! Şi când te gândeşti că mi se vorbeşte la tot pasul despre seriozitatea noilor generații!

Thérèse se apropie de el şi încercă să-l calmeze:

— Nu te enerva, Jan, te rog! Ai nevoie de tot calmul, de tot sângele tău rece ca să poți duce la bun sfârşit o treabă atât de dificilă.

— Într-adevăr! Nu sunt câtuşi de puțin pregătit pentru această intervenție. Ei nu-şi dau seama că un chirurg nu e, totuşi, un zidar?

— Sunt sigură că totul se va termina cu bine, interveni Ide. Nu degeaba te-au poreclit negrii „omul cu mâini de aur”, tată!

Jan îşi contemplă mâinile cu un aer sceptic.

— Negrii sunt nişte copii, ştii bine asta, Ide!

— Da, tată, dar copiii, după cum ştii,

spun întotdeauna adevărul!

— Ide are dreptate, interveni Thérèse, sunt convinsă că vei reuşi şi că totul va decurge ca de obicei!

— Să dea Domnul!

După plecarea lui Jan, cele două femei rămaseră singure în salon.

— Nu l-am văzut niciodată pe tata atât de neliniştit înaintea unei operații, spuse gânditoare, Ide.

— Nici eu, şi nu-mi place deloc...

— Crezi că...

— În domeniul ăsta nu-i cu putință să fii sigur de nimic. Mi-e frică totuşi, fiindcă pentru un om ca el, un eşec ar echivala cu o catastrofă.

— Crezi că avea presimțirea unui eşec, mamă?

— Mă tem că da. Vezi tu, taică-tău are parcă un fel de antene... Sensibilitatea lui e mult mai ascuțită ca a noastră.

Îmi voi aminti întotdeauna de...

Thérèse se întrerupse brusc, privind în gol, melancolică.

— De ce te-ai oprit, mamă? se neliniști Ide.

— Să nu mai dezgropăm trecutul.

În sinea ei, Thérèse își isprăvise totuși fraza: „Îmi voi aminti întotdeauna de sosirea lui neașteptată, când a abătut arma ucigașă îndreptată de Sigrid spre mine". Socotise însă că nu era momentul să redeschidă vechile răni. Așa că se mulțumi doar să adauge:

— Există unele lucruri care nu pot fi explicate, la care nu rezistă niciun raționament logic. Aici intră și presimțirile lui Jan.

Apoi, ca să abată atenția de la propria ei neliniște, schimbă subiectul:

— Știi, draga mea, că tatăl tău e foarte îngrijorat din pricina ta?

Ide nu-și putu reprima un gest de

contrarietate.

— Da, ştiu, răspunse ea, ține morțiș să mă mărit.

— Da, într-adevăr, ăsta e motivul.

— De ce vreți amândoi, cu tot dinadinsul, să părăsesc casa asta, să trăiesc din nou departe de voi?

Thérèse protestă:

— Ştii foarte bine că am fi cât se poate de fericiți să te păstrăm lângă noi. Vezi însă, ne gândim la fericirea ta şi nu la a noastră...

Ide făcu pe bosumflata:

— Fericirea mea e să rămân alături de voi! Şi apoi nu văd deloc de ce nu neam întoarce toți trei în Suedia ca să locuim în casa mătuşii Brita, în loc să ne tot ciondănim atâta în legătură cu acea Journey's End...

— Tatăl tău se pregăteşte să scrie un nou capitol în cartea vieții, draga mea, şi ca să-l poată scrie, se pare că are ne-

voie de nişte pagini albe.

Capitolul IV

Pe marmura şemineului, o pendulă Ludovic al XVI-lea marca ritmic scurgerea timpului. Ide se retrăsese în camera ei. Thérèse rămăsese singură în marele şi tăcutul salon. Stinsese toate lămpile, afară de una singură care-i plăcea cel mai mult, cea cu abajurul de brocart. Ghemuită într-un fotoliu, cu un şal de mătase pe umeri, aştepta întoarcerea lui Jan. Ce n-ar fi dat să fie alături de el. Să-l ajute ca odinioară! Şi-ar fi îmbrăcat halatul de infirmieră şi... I se păru că şi aude vocea poruncitoare a soţului ei: „Alcool! Pense!” Dar nu era decât un vis. Thérèse se ridică şi se îndreptă spre odaia Idei, unde intră încet, în vârful picioarelor. Tânără dormea, cu fereastra larg deschisă, şi palida lumi-

nă a lunii cădea pe perna unde i se revărsaseră bogatele plete bălaie. Ide dormea, cu un surâs puțin nostalgic pe buze. Thérèse rămase să contemple o vreme spectacolul plin de atâta grație şi puritate. Înduioşată, se retrase în vârful picioarelor.

Reîntorcându-se în salon, aruncă o privire asupra cadranului de email al pendulei, unde acele aurite îşi continuau drumul fără oprire: era două dimineața. În acea clipă, auzi cheia răsucindu-se în broasca uşii de la intrare. Clinchetul metalic făcu să-i bată inima mai repede şi mai tare. Jan se reîntorsese! Avea, în sfârşit, să afle dacă reuşise sau dacă... Nu cutează să-şi ducă până la capăt gândul, ci se îndreptă repede spre vestibul. Odată ajunsă în prag, rămase țintuită locului cuprinsă de spaimă. Căci acel Jan, care se afla în picioare, în fața ei, era de

nerecunoscut. De o paloare spectrală, cu nările dilatate, cu riduri adânci săpate în jurul gurii, privea undeva peste capul Thérèsei, părând că vede nişte privelişti de coşmar.

— Jan... bolborosi Thérèse, speriată de această cumplită metamorfoză, ce s-a întâmplat, Jan?

Încet, foarte încet, Jan îşi coborî privirea asupra soției sale şi articulă cu o voce răguşită.

— Am pierdut, Thérèse... Omul a murit în mâinile mele...

Ea vru să vorbească, să-l liniştească, dar el o opri cu un gest scurt:

— Nu, te rog nu spune nimic! Apoi, adăugă, gâfâind: Nu încerca să mă consolezi! Nu-mi spune niciun fel de platitudini zadarnice! Niciun fel de fraze! Şi mai ales niciuna din acele neghiobii specific feminine!

Apoi, întorcându-se spre oglinda înal-

tă care împodobea intrarea, continuă cu o voce spartă:

— Mai bine uită-te cum arăt... Mai ales, privirea... Celebrul, mare doctor Jan Yvarsen nu mai e decât o căzătură, o epavă! O biată ruină!

Ochii i se opriră pe mâinile cu care-şi acoperi chipul, izbucnind brusc în râs. Într-un râs disperat, mult mai dureros decât lacrimile. Apoi izbucni:

— Omul cu mâinile de aur! Ha, ha, ha! Omul cu mâinile de aur! Ce farsă sinistră! Ce glumă macabră! Ce ironie infamantă! Ce cădere! Ştii cum îmi vor spune negrii de acum încolo? Sunt psihologi buni şi-şi vor da imediat seama. În viitor, eu voi fi pentru ei „omul cu mâini care ucid”.

Apoi, tot atât de brusc, îşi lasă braţele să cadă şi se aruncă la pieptul Thérèsei, strângând-o lângă el:

— Am fost nedrept cu tine, draga

mea! Iartă-mă! Uită vorbele mele jignitoare! Să nu mă părăseşti, să nu mă părăseşti niciodată! De acum încolo, nu te mai am decât pe tine! Toți ceilalți mă vor arăta cu degetul! De acum încolo, se va face gol în jurul meu. Voi fi izolat, uitat, îngropat! Nu mă părăsi! Rămâi cu mine, Thérèse, pentru totdeauna!

Aceste rugăminți tulburătoare țâşniră din gâtlejul lui aidoma unor hohote de plâns. Thérèse simți o lacrimă curgându-i pe obraz. Dar, împietrită de durere nu ea plângea, ci Jan. Acea lacrimă fierbinte îi confirmă amploarea crizei morale prin care trecea bărbatul ei, pe care-l ştiuse întotdeauna tare ca o stâncă, rezistând în fața celor mai înalte şi mai puternice valuri ale vieții. Jan plângea! Lucrul imposibil, de neconceput, se înfăptuise. Bărbatul atât de puternic, de nobil şi de generos se cufundase acum într-o cumplită dez-

nădejde. Cum va ieşi din acea criză? Dar oare va mai ieşi? Disperată, Thérèse făcu instinctiv un gest matern: mângâie capul fierbinte al lui Jan, care se sprijinea de umărul ei şi murmură câteva cuvinte pline de blândeţe. Gest pripit... Cu ochii strălucind de mânie, Jan se smulse din braţele ei. Thérèse îi spuse încet:

— De ce te împotriveşti? De ce retragi ceea ce-mi dărui? Eşti om, eşti o fiinţă omenească. De ce întotdeauna mândria asta prostească?

El aproape că strigă:

— Niciodată voi, femeile, n-o să ne înţelegeţi! Întotdeauna veţi face gestul care nu trebuie făcut, veţi spune exact vorbele care nu trebuie rostite!

Continuă, mai calm, dar totuşi cu accente de ură în glas:

— Noi, bărbaţii, credem că avem soţii, tovarăşe înţelegătoare, prietene pentru

toată viața... Iluzii! La cea mai mică neplăcere se şi trezeşte în voi monstruosul instinct matern. Da, pândiți ocazia în care să vă puteți etala aerul vostru protector şi plângăcios. Întotdeauna belşug de lacrimi şi de înduioşări neghioabe! Într-adevăr, nu există neveste, ci numai mame! În fond, fiecare necaz al bărbatului vostru vă procură o tainică satisfacție. Iată-l redevenit puşti, iată-l mititel şi neajutorat, în fața voastră! Ce noroc! Dominantă, protectoare, îl învăluiți în brațele voastre caritabile şi-i şoptiți tot soiul de nerozii. În loc să vă gândiți la mândria lui de bărbat, voi îl înfundați şi mai adânc în deznădejde! Cu cât va coborî mai jos – ziceți în sinea voastră – cu atât vă va fi mai recunoscător că l-ați ridicat până la voi, că e al vostru! Aşa că atunci când va pricepe ignobila manevră spre care v-a împins instinctul vostru matern, el nu

va avea pentru voi recunoştinţă, ci ură!

Thérèse tăcea, neîncercând să-l întrerupă. Palidă, cu faţa suptă de durere şi de oboseală, se sprijinise de canatul uşii. Jan îi aruncă o ultimă privire, plină de resentiment. Apoi, acoperindu-şi faţa cu mâinile, se îndreptă grăbit spre cabinetul lui de lucru. În prag, se întoarse spre Thérèse şi-i aruncă:

— Nu vreau să văd pe nimeni. Lăsaţi-mă singur!

Apoi trânti uşa în urma lui.

Trezită din somn, alarmată de strigătele lui Jan, Ide o găsi pe maică-sa nemişcată în fotoliul din salon, plângând.

— Ce s-a întâmplat, mamă? De ce plângi? De ce strigă tata aşa?

Thérèse întoarse spre fiica ei ochii înroşiţi de lacrimi.

— Lucrul cel mai cumplit care putea să i se întâmple: bolnavul a murit în timpul operaţiei. Intuiţia nu l-a înşelat!

— Şi ăsta e un motiv să te aducă în starea asta? Cu atât mai mult cu cât sunt convinsă că tata nu e câtuşi de puțin vinovat de această moarte accidentală. Lucrul s-a mai întâmplat şi altor chirurgi, tot atât de buni ca şi el. Nu, mamă, tu îmi ascunzi ceva...

— Tatăl tău a fost foarte dur şi foarte nedrept cu mine, Ide.

— Tata nedrept cu tine? Nu se poate! Nu-l cred în stare!

Thérèse scoase batista şi-şi şterse ochii.

— Răspunsul tău, draga mea, are în el foarte mult adevăr. Într-adevăr, nu Jan al meu a fost cel care mi-a aruncat în față grozăviile, ci disperarea din el, cumplita lui decepție.

— Dar de ce e chiar atât de afectat de accident? Îl cunoştea personal pe bolnav?

— Nu-i vorba de asta, Ide, tu nu înțe-

legi... Jan Yvarsen nu e un chirurg ca oricare altul, nici măcar ca cei – foarte puțini numeroşi – care sunt tot atât de renumiți ca şi el.

— Nu înțeleg... Explică-mi...

— Tu ştii că tatăl tău a avut o viață extrem de agitată. Cunoşti foarte bine drama celei al cărei nume îl porți, ți-am istorisit în amănunt toată povestea cu Sigrid şi cu pasiunea ei funestă.

— Da, mamă, murmură Ide, mirată de aceste aluzii la un trecut dureros, împotriva căruia familia Yvarsen avea obiceiul să se apere printr-un fel de zid al tăcerii.

— Tatăl tău, continuă Thérèse fără să dea atenție uimirii fiicei sale, a cunoscut în viața sa intimă şi sentimentală, bucuriile cele mai pure şi mai adevărate, dar şi durerile cele mai profunde, supărările cele mai crâncene, deceptiile cele mai amare... Totuşi, în cele mai

grele clipe, îi rămânea totdeauna un refugiu, un sanctuar inviolabil, unde nimeni şi nimic nu-l putea atinge: profesia, frumoasa lui profesie!

Îşi şterse o ultimă lacrimă şi continuă:

— Strălucita lui reuşită profesională, incontestabila lui stăpânire de sine îi dăduseră acea siguranță, acea încredere în el, fără de care un om de condiția şi cu firea lui n-ar fi putut să trăiască. Or, tocmai această încredere în sine l-a pierdut în noaptea asta, l-a pierdut definitiv!

— Nu pot crede aşa ceva!

— Omul mândru şi puternic pe care-l ştiai tu, Ide, e acum o ființă zdrobită, un suflet disperat...

Ide sări în sus:

— Un suflet disperat? O ființă zdrobită? Tata? Nu se poate, mamă, spune-mi că nu-i adevărat! Spune-mi că totul

nu-i decât un coşmar!

— Din păcate, e tristul adevăr.

Ide vru să se năpustească spre biroul tatălui ei.

— Mă duc să vorbesc cu el, să-l fac să priceapă că...

Thérèse se ridică şi izbuti s-o oprească la timp.

— Nu! Acum dimpotrivă, trebuie lăsat singur! Numai în el, în străfundurile fiinţei sale, va găsi puterea de a trece peste criză.

— Dar noi, mamă, ce-am putea face pentru el?

— Noi, draga mea? Să fim răbdătoare, să nu-i ieşim în cale şi să veghem asupra lui.

Thérèse îşi contemplă fata cu o admiraţie în care se amesteca şi mândrie maternă:

— De altfel, cu rochia asta de casă, din mătase galbenă, a cărei culoare se

potriveşte atât de bine cu pletele tale blonde, eşti frumoasă ca un înger, draga mea!

În acea clipă se auzi soneria. Thérèse se uită la pendulă.

— Trei dimineața şi cineva sună la uşă?

Intrigată, se duse să deschidă.

Capitolul V

Era Cornelius Bloom, medicul-şef al spitalului din Pretoria. Thérèse îl primi prea puțin amabilă.

— Unde erai, doctore, zise ea, când cei de la spital au avut nevoie de dumneata?

Bloom ridică mâna.

— Schipper e un imbecil, ar fi trebuit să ştie că eram la Cercul olandez, doar i-am lăsat vorbă secretarei!

Rece şi distantă, Thérèse îl întrebă:

— Ce te-a determinat să ne faci vizite la o oră atât de înaintată?

— Voiam să vorbesc cu soțul dumitale.

— Jan e prea copleşit, nu doreşte să vadă pe nimeni.

Bloom o privi cu înțelegere.

— Exact lucrul de care mă temeam...

Thérèse deveni mai amabilă.

— Îți dai seama în ce stare se afla când s-a întors acasă?

— Da, doamnă. Îl cunosc foarte bine, şi-mi închipui că e distrus...

— Distrus e puțin spus... Spune-mi, doctore... Thérèse îl privi țintă în ochi. Jan e într-adevăr răspunzător de moartea acelui om?

Bloom clătină din cap şi răspunse categoric:

— Nici pomeneală! Cazul era disperat, moartea iminentă.

— N-a fost, deci, o problemă de vâr-

stă, de inabilitate sau de lipsa reflexului chirurgical?

— Câtuşi de puțin! Eu n-am decât patruzeci de ani, doamnă, dar pot să jur că dacă l-aş fi operat pe bolnavul în chestiune, tot n-ar mai fi trăit la ora asta!

— Aş vrea să-i explici dumneata acest lucru, doctore, să-l faci să priceapă că n-a fost vorba de lipsă de îndemânare. E teribil de nefericit!

— Pentru asta am şi venit. Unde e? Pot să-l văd?

Thérèse făcu un semn cu capul spre uşa din fund.

— S-a retras în cabinetul lui, zdrobit şi disperat. Mă tem de tot ce poate fi mai rău, doctore.

— Doamnă, lăsați-mă pe mine să dreg lucrurile, şi vă rog să aveți încredere în mine!

Jan îşi înălţă capul:

— Dumneata, Bloom? Nu crezi că ai apărut puţin cam târziu?

Apoi sări de pe scaun şi se năpusti spre medicul-şef. Îl apucă de guler, şi cum Bloom era destul de scund, aproape că-l ridică în sus:

— De cine-ţi baţi joc, domnule medic-şef? Ştii că, indirect, eşti răspunzător de moartea acelui om? Unde te aflai când a fost nevoie de dumneata? Te pomeneşti că alergai după vreo fustă, nu-i aşa? Începu să-l scuture din ce în ce mai tare: Ai auzit vreodată vorbindu-se despre jurământul lui Hippocrat, mă piticule? Ştii că un medic nu există decât pentru bolnavii lui? Că trebuie să fie zi şi noapte la dispoziţia lor? Că trebuie să renunţe la distracţiile de două parale, şi să fie întotdeauna gata să-şi facă datoria?

După această ieşire, Jan se linişti, îl

lăsă pe Bloom şi proferă pe un ton sarcastic:

— M-am zbătut luni de zile să-mi găsesc un înlocuitor. Când m-am oprit asupra dumitale, mi s-a părut că am făcut o achiziție grozavă! Pentru că credeam în dumneata! Rezultatul? Dispari în toiul nopții, dracu ştie pe unde şi-ți laşi treburile pe umerii unui unchiaş nevolnic!

Bloom îşi aranjă hainele şi răspunse rece:

— Presupun că unchiaşul nevolnic eşti dumneata, nu-i aşa?

— Da, eu sunt! Şi să ştii că nu simt nici cea mai mică nevoie de ironia dumitale gratuită, doctore Bloom!

Bloom se apropie de Jan:

— Crezi că e necesară încăierarea asta dintre noi, Yvarsen? Am venit să am o discuție serioasă cu dumneata, ca de la bărbat la bărbat!

— Şi ce aştepți?

— Să fii mai calm, mai destins…

— Calm! Destins! După ceea ce mi s-a întâmplat! Nu ți se pare că exagerezi?

— Câtuşi de puțin! Dimpotrivă, dumneata eşti cel care exagerează, care umflă lucrurile!

Jan îl privi cu asprime.

— Deci, pentru dumneata, moartea unui om pricinuită de un chirurg neîndemânatic, nu-i decât o întâmplare oarecare? Dar glumeț mai eşti, frate! Felicitări!

— Bolnavul n-a murit din pricina unui chirurg neîndemânatic, ci din pricina cazului care era disperat.

Jan se încruntă:

— Ce tot scorneşti acolo, omule?

— Nu scornesc nimic, îți arăt doar adevărul, adevărul gol-goluț.

Soțul Thérèsei îşi trecu mâna peste frunte:

— Nu mai ştiu pe ce lume mă aflu... Este pentru prima oară când mi se întâmplă aşa ceva... înțelegi, Bloom?

Bloom îl apucă de braț şi-l obligă să se aşeze într-un fotoliu:

— Lasă, hai să stăm jos. Te înțeleg foarte bine, Yvarsen! Aş vrea să-ți fac o mărturisire! Hm! Dar mai întâi făgăduieşte-mi că n-ai să te enervezi!

— Făgăduiesc.

Bloom clătină din cap.

— Bine! Atunci află, Yvarsen, că nu eşti răspunzător de nimic, şi mai ales de această moarte survenită în cursul operației. Bolnavul era condamnat încă de când a trecut pragul spitalului. Hemoragia internă a fost cauzată de evoluția obişnuită a Bolii lui Richter, în stadiul ei avansat, şi nicidecum de intervenția dumitale chirurgicală.

— Mai întâi, o întrebare: unde te aflai dumneata în acele clipe? Şi cum se face

că Schipper n-a putut să-ți dea de urmă?

Medicul-şef avu un surâs forțat:

— Eşti un om ciudat, zău aşa! O ții întruna că ți-ai dat demisia, şi totuşi te comporți ca şi când ai fi şi acum, marele patron.

— Închipuie-ți, amice, că am renunțat la conducerea celei mai moderne clinici din lume – cea din Stockholm – ca să vin şi să pun pe roate spitalul din Pretoria. Aşa că mi-ar fi făcut plăcere să am măcar satisfacția că am făcut o treabă ca lumea, aici, şi că am lăsat spitalul pe mâini bune. Pricepi acum de ce ți-am pus această întrebare?

— Da! De altfel, nu e vorba de niciun mister. Mă aflam la Cercul olandez ca să fumez o pipă şi să mai sporovăiesc cu oamenii din țara mea.

— Mă rog, e dreptul dumitale! Dar cum se face că cei de la spital habar n-

aveau?

Bloom ridică brațele în semn de neputință.

— Habar n-am! I-am spus, totuşi, foarte clar şi precis secretarei mele unde mă duc! Ea trebuia să-i comunice acest lucru lui Schipper. L-a făcut, nu l-a făcut, nu mai ştiu!

Jan rosti răspicat:

— Te-aş ruga să te interesezi în legătură cu asta, pentru că asemenea neglijențe sunt de neiertat. Persoana care poate da dovadă de o asemenea lipsă de conştiință profesională trebuie să fie imediat concediată şi ştearsă din registrele personalului medical.

— Dar...

— Nu există niciun dar! Te rog să consideri acest lucru ca pe un ultim ordin al şefului dumitale.

— Eşti sever, Yvarsen.

— Nu, sunt medic.

— Bine, mă voi conforma instrucțiunilor dumitale.

— Şi acum, zise Jan, să, revenim la bolnavul nostru. Deci, după dumneata, era condamnat... Eşti sincer sau încerci doar să mă consolezi?

— Nu prea văd de ce aş încerca să te consolez după primirea pe care mi-ai făcut-o, i-o întoarse Bloom, foarte sincer. Apoi adăugă: Când Schipper ți-a telefonat, jocurile erau de-acum făcute, nu exista nici cea mai mică nădejde în vreo ameliorare. În locul dumitale, nu m-aş fi simțit câtuşi de puțin ispitit să-l operez.

— De unde ai această certitudine?

— Din studiile şi din experiența mea. Ştii că mi-am dat teza de doctorat cu maladia lui Richter şi că pot să mă consider, fără falsă modestie, unul dintre cei mai buni specialişti, sau cel puțin, cel mai informat în acest domeniu.

— Aşa e! Deci... eşti sigur că hemoragia internă n-a fost provocată de intervenția mea?

— În niciun fel! De altfel, am să fac un raport în acest sens, pe care ți-l voi trimite mâine.

Jan îl privi cu gratitudine.

— Dacă ai şti ce uşurare mi-ai adus! Nu mai eram decât o epavă, o ruină...

— Ştiu, ştiu! Totuşi concluziile mele nu vor fi suficiente ca să-ți redea siguranța.

— Ce vrei să spui?

— Că nu te poți retrage din această profesie, după acest accident regretabil.

Jan se ridică dintr-un salt şi strigă:

— Văd unde vrei să ajungi! Află însă că nu mă voi mai atinge în vecii vecilor de bisturiu!

— Mi-ai făgăduit că ai să fii calm...

— Cu condiția ca şi dumneata, la rândul dumitale, să fii rezonabil.

— Sunt cât se poate de rezonabil! Află, Yvarsen, că nu poți părăsi acest oraş, înainte de a mai face o ultimă operație; O operație care, sunt sigur, va fi încununată de succes.

— Bați câmpii, dragul meu!

— În loc să te înfurii, mai bine ascultă-mă! Fratele meu e colonel în armata olandeză. A fost comandantul unei secții de paraşutişti în luptele din Indonezia.

— Nu prea văd ce legătură are cazul meu cu acest colonel de paraşutişti.

— Ai să pricepi imediat. Căci mi-a povestit un lucru destul de interesant şi de instructiv. Ştii că atunci când băieții sar din avion, li se întâmplă uneori şi accidente...

— Da, o paraşută care nu se deschide, sau, şi mai des, răbufnirile vântului care-i duce cine ştie pe unde...

— Aşa e! Ei, bine, fratele meu pretin-

de că atunci când se întâmplă un astfel de accident unui paraşutist, e obligat să ordone întregii secții din care face parte paraşutistul cu pricina să sară chiar în aceeaşi zi sau cel mai târziu în a doua... Şi ştii de ce?

— Probabil pentru a preveni teama, spaima care creşte în ei.

— Exact! Şi dumneata, Yvarsen, te afli într-o situație asemănătoare.

Jan clătină din cap.

— Câtuşi de puțin, Bloom; uiți că mi-am dat demisia şi că, prin urmare, nu voi mai putea fi vreodată obligat să sar din avion.

— Te înşeli! Vei sări mental. Vei sări în fiece zi, în fiece minut! Ai să te vezi tot timpul aplecat deasupra bolnavului care şi-a dat duhul în mâinile dumitale. Vei păstra veşnic această imagine. Crede-mă, numai un nou salt te poate salva!

— Poate că ai dreptate, dar nu-mi mai pot îngădui să primejduiesc viața unui om pentru a-mi liniști conștiința.

— Prostii! Ești cel mai bun chirurg pe o distanță de mii de leghe de jur-împrejur.

— Nu insista, nu-ți pot urma sfatul, mi-e... cu neputință!

— După ce vei părăsi Transvaalul și când acest trecut apropiat va ieși din nou la suprafață, vei fi convins că ți-am istorisit niște snoave, că raportul meu a fost fals, că singurul nostru scop a fost să te liniștim și să-ți dăm posibilitatea să pleci cu niște amintiri plăcute. Vei fi sigur că l-ai omorât pe acel biet om, cu neîndemânarea dumitale. Te vei simți complexat datorită unei analize morbide a greșelii dumitale și...

Jan îl întrerupse:

— Pe cuvântul meu, ți-ai greșit cariera, Bloom, trebuia să te faci psihiatru!

— În acest moment nu de mine e vorba, ci de dumneata.

— Ce vrei de la mine?

— Am vorbit mai adineauri, la telefon, cu oraşul Johannesburg; au şi ei un caz de Boala lui Richter. Primul stadiu. Operație recomandabilă şi indispensabilă. S-au gândit la dumneata.

Jan bătu cu pumnul în birou.

— Nici vorbă! Ajunge un cadavru!

— Fii serios! Eşti singurul care poate duce cu bine la capăt o astfel de operație!

— Dar dumneata? Dumneata, cel mai mare specialist în maladia lui Richter? De ce te dai deoparte?

— Eu am studiat mai mult patologia bolii. În ce priveşte operarea ei, dumneata eşti cel care a pus-o la punct.

— Refuz.

— N-ai nicio scuză, căci povestea cu „unchiaşul neputincios”, e o aberație...

Ai putea să te iei la întrecere cu internii de treizeci de ani în ceea ce priveşte vioiciunea spiritului şi dibăcia mâinilor.

— Mi-am dat demisia. Spitalul se poate lipsi de mine.

— Acum e rândul meu să-ți amintesc de jurământul lui Hippocrat!

Jan îşi lăsă capul în jos şi, cu degetele crispate, reflectă. În sfârşit îşi înălță fruntea şi spuse laconic:

— Primesc.

Capitolul VI

Jan îşi dădu seama rapid că Bloom prevenise orice încercare de a-l scăpa din mână silindu-l să accepte. Căci anunțase operația ca pe o demonstrație spectaculoasă a recentelor progrese întreprinse în chirurgie, convocase numeroşi confrați, presa şi televiziunea. Internii se înghesuiau droaie în micul

amfiteatru ce domina blocul operațional şi de unde puteau privi sala de operație. Bloom se apropie de el:

— Cum merge? Ai trac?

— De ce tot acest carnaval?

— Am vrut să-ți închei frumos cariera în spitalul nostru, ca într-un fel de apoteoză.

— Farseur afurisit! Puteai cel puțin, să renunți la televiziune, ştii doar că mi-e groază de aşa ceva!

Bloom se mulțumi să surâdă cu finețe, şi-şi înălță capul cu un aer complice. La un semn al chirurgului, puternicele reflectoare se aprinseră deasupra bolnavului, care habar n-avea de drama ce se juca la căpătâiul lui. Ochii lui Jan se fixară pe chipul infirmierei anesteziste; se simți brusc străbătut de un aflux de putere: căci fata semăna într-un mod izbitor cu Thérèse, pe vremea când soția lui avea aceeaşi vâr-

stă şi practica aceeaşi meserie. Coincidența îl întări. Avu impresia că fusese transportat într-un trecut îndepărtat, că-şi regăsise tinerețea. De sub măştile albe, privirile lui şi ale lui Bloom se întâlniră şi noul medic-şef înțelese imediat că Jan îşi regăsise siguranța. Avu de altfel confirmarea când – adresându-se operatorilor camerelor de televiziune – chirurgul spuse cu vocea lui de odinioară, poruncitoare şi care nu admitea replică:

— V-aş ruga, domnilor, să vă dați mai la o parte! Stați prea aproape şi mă deranjați! Nu ne-am adunat aici să facem film, ci să salvăm viața unui om!

De sub masca lui, Bloom surâse. Era convins că Jan nu fusese câtuşi de puțin incomodat de camerele de luat vederi, ci că ținuse, pur şi simplu, să arate, fără ocolişuri, că rămăsese „marele patron”. Era un semn bun. Operația

putea începe.

Într-o cameră alăturată, Ide aştepta rezultatul intervenției. Invitată să asiste la această operație, refuzase, intimidată de impunătorul aparat pus în mişcare cu acest prilej. Prefera să aştepte în biroul cu pereții goi, unde domnea o perfectă linişte. Din când în când, se scula de pe scaun şi făcea sute de paşi pe mocheta groasă ce acoperea podeaua. Era nervoasă, nerăbdătoare. Îşi dădea perfect de bine seama de importanța acestei acțiuni. Ştia că nu era în joc o singură viață, ci două: a bolnavului şi a tatălui ei. Nereuşita ar fi atras după sine, în scurtă vreme, moartea lui Jan Yvarsen. Ide nu-şi făcea nicio iluzie în legătură cu acest lucru, pentru că fata cunoştea prea bine legitima mândrie a tatălui ei, susceptibilitatea lui profesională. Nu se va resemna niciodată să

supraviețuiască unei astfel de ruşini, unei astfel de căderi.

Pusă la curent cu situația, Fanny Starner venise să-i țină de urât Thérèsei. Retrase în salonul familiei Yvarsen, cele două femei aşteptau vestea care să hotărască soarta lui Jan. Fanny nu mai era tânăra încântătoare şi plină de veselie ca odinioară. Moartea tragică a lui James o lovise cumplit. Îmbătrânise brusc. Părul îi încărunțise şi ridurile amărăciunii îi brăzdau fruntea. Ori de câte ori se uita la ea, Thérèse simțea o milă fără margini față de prietena de odinioară, care-i rămăsese la fel de dragă.

— Cum se simte Tom? întrebă ea.

Fanny avu un surâs trist şi răspunse cu o voce slabă şi şovăielnică, ce-i devenise acum obişnuită.

— Ştii, de când l-am pierdut pe James

nu mai are chef de nimic. Ca şi cum s-ar fi zdrobit în el ceva vital.

În ochi ii străluciră lacrimile.

— Îți mai aduci aminte când l-am născut pe James, Thérèse? De bucuria noastră? Atunci erai aici, cu noi. Tu m-ai ajutat să nasc. Cât de departe sunt acele zile fericite! Apoi, simțind că emoția era pe cale s-o copleşească, schimbă discuția: Cum faci de ai rămas atât de tânără, Thérèse? Niciun rid. Doar două sau trei şuvițe cărunte. E de necrezut! Iar Jan e la fel de seducător ca odinioară. Cu voi se petrece un miracol, draga mea!

Uşa se deschise şi Jan îşi făcu apariția. Ide se năpusti spre el. Marele chirurg era vesel, surâzător şi-şi întinsese brațele către ea.

— Tată, strigă fata, ai reuşit?

Jan o strânse la piept.

— Pe deplin, copila mea. Într-o lună, bolnavul nostru va putea să se întoarcă acasă, complet vindecat!

— E minunat, tată! Sunt atât de fericită...

Chirurgul se întoarse spre ziariştii care se țineau scai de el.

— Domnilor, aş vrea să fac o declarație presei!

Carnetele şi stilourile ieşiră într-o clipă la iveală... Capete curioase se aplecară înainte.

— Operația la care ați asistat a fost ultima. Mă retrag definitiv din viața medicală. Începând de astăzi, mă consacru familiei. Asta-i tot, domnilor.

După care, luând-o pe Ide de braț, plecă însoțit de murmurul glasurilor uimite.

Ide îşi privi pe ascuns tatăl: se schimbase, părea mai tânăr ca niciodată. Se gândi imediat la cea care-l aştepta aca-

să, acolo, în apartamentul lor... Thérèse.

— Tată! Ar trebui să-i telefonăm mamei, să-i anunțăm şi ei vestea bună!

Se aflau pe unul din coridoarele spitalului. Jan se opri:

— Aşteaptă-mă un minut, Ide!

Şi dispăru în dosul unei uşi.

— Alo, Thérèse?

La auzul vocii sale, Thérèse înțelese că Jan câştigase, că acel cumplit coşmar fusese învins. Ochii i se umplură de lacrimile bucuriei.

— Jan, spuse ea simplu, te aştept...

— Vin, draga mea.

Capitolul VII

La Hamburg, Erling alesese pentru ai săi o locuință într-un cartier retras şi elegant. Casa tinerei familii Yvarsen era un edificiu de piatră destul de impo-

zant; foarte confortabilă, fusese construită cam prin 1860. Căci lui Erling nu-i plăcea modernul în arhitectură. Gustul lui, sigur şi avizat, îl călăuzea întotdeauna spre tot ceea ce avea „clasă”, cum spunea adesea, cu plăcere.

La început, puțin stingherită de solemnitatea burgheză a casei, Flavie fusese repede cucerită de farmecul grădinii mari, întreținută cu o grijă deosebită, în mijlocul căreia clipocea o fântână arteziană înconjurată de irişi şi de cicori sălbatice. Cartierul convenea perfect tinerilor soți. Le plăcea ambianța, puțin perimată, calmul străzilor, sobrietatea vechilor locuințe patriciene, protejate împotriva tumultului vieții moderne, de tei, de ulmi şi de stejari venerabili. După o zi de muncă încrâncenată în laboratorul sau la clinică, liniştea melancolică şi desuetă a casei lor îi atrăgea cu o forță irezistibilă.

Locuitorii cartierului ştiuseră să păstreze între ei relaţii plăcute, dar totodată rafinate, care ţineau de o epocă îndepărtată, când Hamburgul era încă un „oraş liber”, cetatea cea mai puternică şi mai influentă din Liga hanseatică. Unii dintre aceşti burghezi aveau slăbiciune pentru muzică sau pentru literatură. Astfel, armatorul Stadelmann era un fanatic al viorii. Alcătuise un cvartet de coarde în care el însuşi era vioara întâia, avocatul Söderbaum, vioara a doua, negustorul Moellenbaum cânta la violă iar slujbaşul Stiffenacker, la contrabas. Söderbaum ca şi Moellenbaum aparţineau amândoi, ca de altfel şi Stadelmann, unor vechi familii bogate din cartier. În schimb Stiffenacker era originar din Köln şi de condiţie foarte modestă. Dacă era tolerat în acel cerc foarte închis, asta se datora extraordi-

narelor sale însuşiri de contrabasist. Căci nu numai că smulgea instrumentului său tremoluri puternice, grave şi solemne, dar chiar reuşise – lucru foarte rar – să facă din el un instrument de solist. Cea mai de seamă performanță a sa fusese execuția cântecului *Ave Maria* de Schubert, pe care-l adaptase el însuşi pentru contrabas-solo. Hugo Stiffenacker se distingea, de altfel, şi prin alte trăsături. În vârstă de douăzeci şi cinci de ani, foarte înalt, avea un chip palid şi uscat, de ascet, pe care străluceau doi ochi de un negru deosebit de intens şi de izbitor. Învăluit, în mod invariabil, într-o ciudată mantie de un negru-antracit, care se asemuia într-un mod uimitor cu veşmântul unui ecleziast şi pe care şi-o închidea întotdeauna până la ultimul nasture de la gât, lui Stiffenacker îi plăcea să se plimbe prin port şi să sporovăiască cu

marinarii, cu care făcea adesea interminabile partide de cărți. Uneori puteai să-l vezi stând nemişcat pe chei, contemplând cu o privire pe jumătate tandră, pe jumătate morocănoasă, vreo navă gata de plecare şi murmurând versuri din Hölderlin, poetul său preferat. Ar fi fost firesc ca asemenea ciudățenii – care săreau în ochii tuturor – să-i închidă în nas uşile saloanelor unde era primit. Numai că muzica e pentru Germania ceea ce e literatura pentru Franța. Înconjurată de respectul general, muzica deschide toate uşile, trece cu vederea toate ciudățeniile. Or, Hugo Stiffenacker era, în mod incontestabil, un excelent muzician, care pe lângă contrabas mai cânta şi la clarinet, bas şi fagot. Iată de ce armatorul Stadelmann, care-i era patron, îl primise în cvartetul lui, unde, în ciuda firii sale ciudate, se comporta foarte bine.

Totuşi Stiffenacker datora o mare parte din aceste favoruri aristocratice cucoanelor din cartier, care fuseseră impresionate de un asemenea personaj ce aducea când cu Mefisto, când cu un student famelic, când cu Torquemada şi când cu Byron. Ele îl adorau.

La numai cincisprezece zile după sosirea la Hamburg şi instalarea în frumoasa locuință aleasă de Erling, familia Yvarsen primise o invitație de la Stadelmann ca să asiste la o seară de muzică de cameră, organizată în somptuosul său palat. De atunci, tânăra pereche legase o foarte strânsă prietenie cu armatorul muzician.

Exportatorul Dobenfeet, care avea şi el un salon de primire, era un înflăcărat admirator al lui Frederic cel Mare. Îl citea pe Voltaire în original şi-i plăcea să vorbească nemțeşte agrementându-şi frazele cu expresii franțuzeşti. Ur-

mând pilda gloriosului rege al Prusiei, cânta şi el la flaut, spre amuzamentul nepoților săi care frecventau în mod curent barurile, alături de tineri în *blue-jeans*, şi unde se cânta muzică de jazz. Totuşi în salonul Dobenfeet, la loc de cinste nu era muzica, ci literatura, şi mai ales teatrul. În fiecare an se monta câte o piesă. Luni în şir, doamnele din cartier pregăteau decorurile şi costumele, îşi pudrau perucile şi-şi învățau cu conştiinciozitate rolurile. Se juca mai ales Kleist şi adesea – ca să-i facă plăcere lui Dobenfeet, *Prințul din Hamburg*. Căci, în această piesă, stăpânul casei revendica pentru sine rolul lui *Kurfürst* Friedrich-Wilhelm, adică al electorului de Brandenburg, ceea ce-i dădea plăcuta iluzie că se înrudeşte cu dragul său Frederic.

Prezența celor doi Yvarsen era dorită de toate saloanele din cartier. Toți îl

apreciau pe destoinicul medic Erling Yvarsen, secondat de vesela grație a Flaviei. Lui Stadelmann îi plăcea să vină să se încline în fața tinerei femei şi să-i spună cu o voce caldă şi convingătoare:

— Vreți să-mi faceți deosebita plăcere de a mă acompania la pian, *gnädige Frau?*

Iar ea îi răspundea cu un surâs atât de încântător, încât le făcea geloase pe celelalte femei ce se aflau de față.

— Cânt atât de prost, dragă domnule Stadelmann, încât voi compromite toată virtuozitatea dumitale.

— Oh, nu, câtă modestie, câtă admirabilă modestie! exclama armatorul. Dacă ați fi vrut, ați fi putut deveni o mare, o celebră pianistă. Din păcate, ştiința a luat-o înaintea muzicii... încă o dată, *gnädige Frau*, faceți-mi această plăcere... Vom cânta împreună acea

minunată *Sonată* de Bach, ştiți care, cea în do minor, care vă place atât de mult!

Sigur că Flavie accepta. Cât despre Dobenfeet, dorea ca soția lui Erling să-i corecteze pronunția franceză.

Sigur că unele dintre doamne socotiseră că era de datoria lor să comenteze acele *„Welschen Manieren”*[5] ale Flaviei – cu alte cuvinte – să critice spontaneitatea ei franțuzească, gentilețea înnăscută, ocazie cu care puteai auzi acele indignate *„das schickt sich nicht”*[6] şi *„stellen Sie sich vor”*[7]. Totuşi, toate manifestările iscate de gelozie încetară repede şi tânără pereche fu definitiv adoptată de acel mediu plăcut şi amabil.

---

[5] Manierele franțuzeşti (germană)

[6] Asta nu se face (germană)

[7] E de necrezut. (germană).

Micul Jan Yvarsen intrase cu curaj în cel de-al patrulea an al vieții sale. Fizic, arăta însă mai voinic decât vârsta sa şi musafirul neinformat îi dădea, în mod invariabil, cinci ani. Era un copil de o frumusețe şi de o grație excepționale: văzându-l, te gândeai la vreo ființă serafică, poposită pe pământ direct din împărăția nevinovăției. O claie de păr blond-auriu îi împodobea capul prelung şi fin. Trăsăturile chipului mic aveau ceva nespus de armonios, de nobil şi de pur. Cu glasul lui argintiu, sporovăia într-un încântător amestec de franceză – limba mamei sale – de suedeză – limba tatălui său – şi de germană – limba țării în care creştea. În această veselă sporovăială, încă mai încurca consoanele, vorbea peltic, dar toate astea îi sporeau şi mai mult farmecul.

Da, Jan era unul dintre acei copii pe care regreți să-i vezi crescând, pe care

ai vrea să-i vezi tot timpul la vârsta tandră a nevinovăției.

Domeniul său preferat era grădina. Acolo, îi plăcea să se aşeze jos, pe pământ, între straturile cu flori şi să răsfoiască o carte cu poze sau să se joace cu Otto, un măgăruş pe rotile, cu urechi lungi de catifea. Otto era confidentul, fidelul său camarad. Lui îi împărtăşea necazurile şi bucuriile sale, şi-l săruta pe botic. Când cerul se întuneca şi când ploaia amenința să deranjeze tihna celor doi prieteni, o vedeai pe Hanna dând fuga în grădină. Lăsându-l pe Otto în voia soartei, ea îl lua în brațe pe Jan şi-l ducea în casă.

Hanna, sau mai curând Johanna Hohenmast, era şi dădacă, şi guvernantă, şi bucătăreasă. Solidă şi sănătoasă, cu părul strâns într-un coc, ea supraveghea – cu un ochi atent şi vigilent – întreținerea casei mari a familiei

Yvarsen. Îi îndrăgise pe tinerii ei stăpâni şi li se devotase cu trup şi suflet. Dar, deşi nutrea un deosebit respect şi o mare admirație pentru Flavie şi Erling, Dumnezeul ei era micul Jan. Îl cocoloşea, îl alinta şi-l răsfăța, ca şi cum ar fi fost propriul ei copil. Când s-a îmbolnăvit de pojar, nu s-a mişcat de la căpătâiul lui până ce nu s-a făcut bine. Fidelă şi încăpățânată, a refuzat să fie înlocuită de o infirmieră, insistând să-i administreze ea însăşi copilului medicamentele, şi s-a dovedit a fi cea mai conştiincioasă şi pricepută asistentă medicală pe care a avut-o Erling vreodată, în tot cursul carierei sale medicale.

Seara, când Flavie şi Erling discutau probleme de medicină sau de biologie, lui Jan îi plăcea să se aşeze la picioarele Hannei, care-i istorisea vechi basme germane, adormind adesea în compa-

nia lui Dornröschen, Rumpelstilchen şi Löweneckerchen. Şeful familiei nu era de acord cu aceste poveşti:

— Vreau să fac din Jan un om de ştiinţă, îi spuse el Flaviei, nemulţumit, şi nu-mi place câtuşi de puţin faptul că i se vâră în minte astfel de istorii prosteşti!

Tânără femeie nu era însă de părerea lui:

— Voi, bărbaţii, răspundea ea, nu ţineţi niciodată cont de vârsta copiilor. Jan este încă un ţânc, şi tu şi vrei să faci din el un om de ştiinţă...

— Nu e niciodată prea devreme ca să-l înveţi principii raţionale.

Flavie nu se putea abţine să nu surâdă:

— Principii raţionale! Vezi, dragul meu, în medicină eşti un erudit, un savant, dar de îndată ce te amesteci în educaţia copilului, redevii tu însuţi co-

pil. Crede-mă, la vârsta asta Jan are nevoie de poveşti. Ar fi zadarnic şi ridicol să-i vorbeşti despre matematică sau despre latină. Mai întâi, că nu va înțelege nimic, şi chiar dacă ar înțelege, ai face din el un monstru, vârându-i prematur în minte astfel de cunoştințe. Poveştile Hannei, dimpotrivă, îi dezvoltă inteligența şi imaginația, îi trezesc sensibilitatea şi-l fac atent la fenomenele naturii, distrându-l totodată. Las-o să-i spună basme, Erling, căci Hanna are mai multă experiență decât noi în acest domeniu.

— Dar, obiectă Erling, crezi că e necesar să-i spună că *„Fräu Holle”* îşi scutură plăpumile de puf în văzduh, când ninge?

— Nu-i decât o imagine poetică, dragul meu, o imagine încântătoare şi amuzantă. Jan îşi va aduce aminte de ea când va fi mare şi se va gândi cu

drag la buna şi draga lui Hanna. Asta nu-l va împiedica să fie un medic de seamă, ca şi tatăl, ca şi bunicul său.

Erling îşi orientase definitiv cariera către cercetarea ştiinţifică. Desigur, încă din Suedia tatăl său făcuse din el un chirurg strălucit. Totuşi, îi lipsea acea căldură sufletească, dătătoare de încredere, fără de care nici cel mai desăvârşit medic nu poate cuceri încrederea bolnavilor săi. Când Jan Yvarsen se apropia de căpătâiul unui pacient, acesta parcă se şi simţea mai bine, datorită forţei vitale ce emana din acel om extraordinar. În schimb, Erling părea un sloi de gheaţă; era prea distant. Veşnic cufundat, sau mai bine-zis prăvălit în cercetările sale medicale, ratase contactul cu bolnavii. Pe scurt, Erling Yvarsen nu mai era practician, ci un teoretician, un cercetător. Visul său era să descopere cauzele cancerului şi să

pună la punct un tratament care să învingă cea mai cumplită boală dintre toate. Cercetările sale îl şi făcuseră să întrevadă unele licăriri de speranță. De altfel, de mult făurise un plan grandios.

Capitolul VIII

Ceea ce trebuia să se întâmple, s-a întâmplat: Hugo Stiffenacker, contrabasistul cu înfățişare misterioasă, se îndrăgosti nebuneşte de Flavie. Fireşte că nimeni nu observă nimic, în afară de Flavie. Căci muzicianul era prea timid, prea impresionat de mediul unde era primit pentru a cuteza să-şi manifeste altfel sentimentele decât prin priviri scurte, sumbre şi grele, pe care şi le îndrepta din când în când asupra Flaviei, ca şi cum ea ar fi fost singura lumină într-o lume plină de tenebre.

Stiffenacker fusese întotdeauna puțin

stângaci în societate. Îndrăgostit, devenise mai neîndemânatic ca niciodată. Când intra se împiedica în pragul salonului, când trecea, se izbea de câte un gheridon şi răsturna o scrumieră. Nimeni nu bănuia cauza acestor boacăne şi grosolănii. Necunoscându-i-se sentimentul care-l stingherea, toate aceste lucruri erau puse pe seama emoției şi a super-sensibilității sale de artist.

— Trebuie să-l scuzați, spunea Stadelmann, luând un aer de Mecena, nu uitați că e şi compozitor! Dragul nostru Hugo e absorbit de opera sa!

La care, tot salonul dădea din cap, aprobându-l. Opera în cauză era însăşi imaginea celui care o crease. Stiffenacker îşi vârâse în cap ideea aberantă de a compune un concert pentru contrabas şi orchestră.

— Va reuşi! striga Dobenfeet cui voia să-l asculte. Iar noi, simpli burghezi,

vom avea meritul de a fi descoperit şi încurajat un mare muzician.

— Dar, obiectase careva, contrabasul e făcut pentru acompaniament şi nu pentru a se produce ca solist!

— Toate astea sunt fleacuri! Şi alți muzicieni, înainte de Stiffenacker, au reuşit să facă din contrabas un instrument pentru solist! Ignoranța dumitale în muzică, domnule, este strigătoare la cer, din moment ce poți ridica o astfel de obiecțiune!

— Poți să spui ce vrei, domnule, un concert pentru contrabas este totuşi o absurditate!

Din ce în ce mai ambalat, Dobenfeet replica, amenințând cu degetul:

— Iar eu îți repet că acest concert original poartă pecetea de foc a geniului! Hugo va ajunge celebru, va compune şi va executa el însuşi acest concert! Va izbuti, pentru că e călăuzit de aceeaşi

încredere în sine, de aceeaşi voinţă şi forţă ca şi Frederic cel Mare, al nostru...

Nimănui nu-i trecea însă prin minte, să observe – în acele momente – privirile – de o dragoste fără margini – pe care Stiffenacker cuteza să le arunce Flaviei. Salonul Stadelmann era cu totul absorbit de preocupările sale muzicale, mai ales că un nou membru venise să se alăture formaţiei create de armator: profesorul Herrenschmidt, istoric şi filolog, care era şi un excelent violonist. Datorită noului venit, componenţa formaţiei varia acum mai des. Astfel, când Stiffenacker lipsea, reţinut de bizara lui compoziţie, ansamblul Stadelmann alcătuia un cvartet clasic: două viori, o violă şi un violoncel. Când ciudatul contrabasist îşi făcea apariţia, atunci formaţia se apropia de o mică orchestră de cameră. Uneori, Stiffenacker îşi

aducea clarinetul şi atunci era solistul cvintetului. Stadelmann era încântat de această extindere a activității sale muzicale. De îndată ce se întorcea acasă de la birou, începea să-şi pregătească viitoarele concerte, scriind el însuşi acompaniamentele pentru diversele formații. În aceste condiții, tăcuta dragoste ce începuse să înflorească în inima contrabasistului era firesc să treacă neobservată.

La familia Dobenfeet domnea o animație la fel de susținută, fiindcă se punea în scenă Faust de Goethe, eveniment aproape extraordinar pentru cercul aristocrației din acel cartier. Fireşte, că fusese solicitat şi Hugo Stiffenacker pentru rolul lui Mefisto şi, spre plăcuta surpriză a acelor doamne, tânărul acceptase cu entuziasm. Începând din acel moment, toată lumea fu extrem de ocupată cu repetițiile, cos-

tumele şi decorurile. Orice altă activitate trecuse pe planul al doilea.

În vremea asta, deşi nimeni din jurul ei – nici chiar Erling – nu băgase de seamă ce anume se petrecea în sufletul înflăcărat al tânărului muzician, Flavie era totuşi puțin îngrijorată. Hugo îi era simpatic, în ciuda sau poate tocmai din pricina extravaganțelor sale şi, la urma urmelor, nu-i putea porunci tânărului să n-o mai iubească, cu atât mai mult cu cât la vârsta asta e cam greu să-ți stăpâneşti sentimentele. Prevedea totuşi că va sosi în curând momentul în care – ca să-l evite pe muzician – va trebui să pună capăt vizitelor la familiile Stadelmann şi Dobenfeet. O astfel de perspectivă era extrem de neplăcută, căci vizitele acestea îi prilejuiau o relaxare de care avea foarte mare nevoie.

De când soțul ei se hotărâse să se consacre definitiv cercetărilor ştiințifice

şi să renunțe la activitatea de practician, Flavie îşi reîmbrăcase halatul alb de biolog şi devenise asistenta devotată a lui Erling. Luă parte la toate lucrările sale, urmărind cu admirație progresele tânărului savant. Această activitate avea în sine ceva îmbătător, căci Flavie observase că munca alături de Erling intensificase dragostea dintre ei, întărind-o şi mai mult. Aveau amândoi acelaşi ideal, acelaşi scop, aceleaşi nădejdi temeinice. O nouă dimensiune – cea spirituală – venise să se adauge la marea şi vibranta lor dragoste.

Seara, când se înapoiau de la clinica unde-şi efectuau cercetările ştiințifice şi unde lucrau alături unul de celălalt, îl regăseau pe micul Jan. Când îi întâlneau privirea atât de bucuroasă şi de plină de dragoste, ochii de un albastru atât de pur şi de limpede, simțeau o fericire fără margini. Ar fi rămas ceasuri

întregi să asculte nevinovata sporovăială a copilului, să-i urmărească, înduioşaţi, zbenguiala cu Otto, măgăruşul pe rotile. Din păcate, Jan se afla la vârsta la care copiii au nevoie de mult somn. Aşa că de îndată ce mânca, Jan rostea:

— *Safen! Safen!* în loc de *schlafen*, a dormi. Şi după ce le spunea – pe un ton foarte serios – noapte bună, părinţilor săi, Hanna îl ducea în pătucul lui.

— O fiinţă angelică, murmura gânditoare Flavie.

— Da, răspundea Erling, din punct de vedere medical şi biologic, Jan este un copil frumos, un specimen cât se poate de reuşit al rasei umane. Ai observat cât e de înalt şi de subţire?

— E vorba de fiul tău, protesta Flavie, pe jumătate râzând, pe jumătate supărată, şi nu de un caz clinic. N-ai putea să mai laşi deoparte medicina şi biologia şi să te mai relaxezi un pic?

Trecându-şi mâna peste frunte, Erling îi răspundea:

— Ai dreptate, da, ar trebui…

Atunci Flavie îi spunea:

— Hai la familia Stadelmann, cred că în seara asta se va cânta *Păstrăvul* de Schubert…

— Bună idee! Muzica mă va face să uit de celulele cancerigene! Hai să ne îmbrăcăm, dragă!

Înainte de a pleca, Flavie – în rochie de seară – şi Erling – în smoching sau în haină – nu se puteau abține să nu treacă prin odaia micului Jan. Uneori, copilul se trezea şi-şi privea mama cu nişte ochi plini de încântare. Îi contempla buclele lungi şi castanii care-i cădeau în inele grațioase pe umerii fru-moşi, colierul de diamante care scânteia în mii de focuri – cadoul princiar al celuilalt Jan Yvarsen, când se măritase cu Erling – rochia albă, presărată se

sus şi până jos cu paiete de argint. Această zână venea să-l mai sărute o dată şi el adormea din nou, copleşit de fericire.

Apoi, în salonul strălucind de lumină, tinerii soți îşi aflau relaxarea necesară după o zi grea de muncă, în ambianța aceea de o veselie potolită, de o amabilitate politicoasă, de maniere subțiri.

N-ar fi fost dezolant ca din pricina unei iubiri smintite şi imposibile, să fie obligați să renunțe la această plăcută relaxare?

Până la urmă Hugo Stiffenacker cutează să-i facă o vizită Flaviei Yvarsen. Aflase că era puțin răcită şi că stătea acasă.

— Herr Hugo Stiffenacker! anunțase Hanna, cu vocea ei răsunătoare. Apoi, aplecându-se spre Flavie, adăugă în şoaptă: *Stellen Sie sich vor, grädige*

Frau, der hat sein Instrument mitgebracht...

— Cum? Şi-a adus şi contrabasul?

Dar tânărul se şi năpustise în salonul Yvarsenilor, târând după sine enormul instrument muzical. El care, de obicei, era jigărit şi palid, acum devenise roşu ca un rac. Emoția îl paralizase, îl făcuse mai stângaci ca niciodată. Probabil că se afla într-o ciudată stare de exaltare, din moment ce cutezase să se arunce aşa, cu ochii închişi, în această îmbătătoare aventură: să dea ochii cu ființa visurilor sale!

Se înclină în fața Flaviei, zicând:

— *Gnädige Frau!* Mi-am permis să... Adică... Voiam doar...

— Scoate-ți mantia şi ia loc, domnule Stiffenacker. Ia loc...

Vru să-şi descheie ciudatul său veşmânt de ecleziast, dar cum degetele i se agățau în butoniere, renunță.

— Iată despre ce e vorba, se bâlbâi el. Am... am compus... un *lied* după un poem de Hölderlin. Şi mi-am permis să... să vi-l dedic.

Se năpusti spre contrabas şi dădu să-l scoată din cutie. Trudă zadarnică, fiindcă se dovedi, a fi la fel de stângaci ca şi atunci, când voise să-şi descheie nasturii de la mantie. Flavie urmărea cu neliniște felul în care îşi manipula enormul contrabas şi tremura pentru porțelanurile sale.

— Dar, strigă brusc Stiffenacker, văd că aveți un pian! Aşa că nu mai am nevoie de... Am să vă cânt la pian *liedul*... pe care l-am compus... pentru dumneavoastră.

Se năpusti deci spre pian şi făcu câteva acorduri. În acel moment Hanna năvăli în salon, împreună cu micul Jan, ținând morțiş ca băiatul să audă şi el ce anume va cânta oaspetele acela ciu-

dat. Stiffenacker se întrerupse brusc şi se îndreptă spre copil, cu intenția de a spune ceva gentil, care s-o flateze pe frumoasa lui mamă. Dar, din nefericire pentru el, piciul se sperie şi izbucni în plâns.

Era prea mult pentru sensibilitatea deosebită a tânărului artist. Încurcătura atinsese culmea, iar dezamăgirea sa ajunsese la paroxism. Murmură câteva cuvinte incoerente, apoi făcu sul compoziția, pe care i-o întinse Flaviei, întocmai ca pe un buchet de flori. După care îşi înşfacă uriaşul contrabas şi se îndreptă spre uşă, gâfâind şi clătinându-se. Apoi dispăru, urmat de hohotele sonore de râs ale Hannei.

Seara, Flavie, îi istorisi toată scena lui Erling, care se amuză copios.

— Teribil îmi pare de rău că n-am fost de față, zise el; Stiffenacker trebuie să fi fost nemaipomenit de caraghios!

Dar Flavie rămase serioasă:

— Nu-ți împărtăşesc veselia, Erling, fiindcă băiatul ăsta s-a îndrăgostit de mine, ceea ce este foarte, foarte neplăcut.

— Nu sunt de părerea ta, dragă! Stiffenacker are douăzeci şi cinci de ani. Tu eşti cea mai frumoasă femeie din cercul nostru. Nu era, deci, firesc să se îndrăgostească de tine?

— Nu eşti gelos?

— Pe Stiffenacker? Cum de-mi poți pune o astfel de întrebare? Sentimentele banale şi puțin cam ridicole ale acestui băiat ar putea să tulbure în vreun fel înțelegerea care domneşte între noi? Nu-mi vine să cred aşa ceva!

— Eu nici atâta! Totuşi, îți repet, că în ce mă priveşte e un lucru neplăcut! Nu-mi face plăcere ca un alt bărbat, în afară de tine, să mă privească cu astfel de ochi!

Erling o trase către sine şi o sărută cu dragoste. Rămaseră aşa, minute în şir, îmbrăţişaţi şi fericiţi. În sfârşit, Erling anunţă marea veste pe care o ţinuse în secret:

— De altfel, zise el, peste cinci sau şase luni vom părăsi Hamburgul.

Flavie tresări.

— Definitiv?

— Da!

— Ce planuri ai? E în legătură cu centrul acela de cercetări asupra cancerului?

— Da, draga mea! Tocmai am avut o discuţie privitoare la acest lucru cu profesorul Kleinhaus. El pretinde că voi obţine sprijin şi ajutor financiar din partea Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii. Pe de altă parte, graţie relaţiilor pe care le are în Statele Unite, va încerca să-mi obţină credite de la Fundaţia Carnegie şi de la Institutul Rockefeller.

Şi apoi, sunt convins că guvernul suedez nu-şi va precupeți nici el ajutorul...

Flavie îl privi miratã:

— Guvernul suedez? Ceea ce vrea să însemne că...

— Da, draga mea, ne reîntoarcem în Suedia!

— Dar... asta e ceva cu totul nou, cu totul neaşteptat.

— M-am gândit mult în ultima vreme, vezi tu, şi până la urmă m-am hotărât să ne întoarcem la Stockholm ca să ducem mai departe tradiția familiei Yvarsen. Tata a creat acolo o clinică, eu voi crea un centru de cercetări asupra cancerului.

— *Noi* vom crea, îl corectă Flavie.

Erling o luă de mână.

— Aşa e, vom continua să muncim cot la cot, să cercetăm, să ne zbatem împreună...

— Acolo unde te vei simți tu bine, mă

voi simți şi eu. Totuşi, o să regret bunul şi plăcutul oraş Hamburg, saloanele lui Stadelmann şi Dobenfeet, serile noastre de muzică de cameră...

— Ne vom face prieteni şi la Stockholm. De altfel, acolo nu suntem nişte necunoscuți.

— Ştiu, dar ambianța nu va mai fi aceeaşi...

Brusc, îi veni un gând şi strigă:

— Şi Hanna? Te-ai gândit la tristețea pe care o va încerca despărțindu-se de Jan?

— Hanna va merge cu noi în Suedia, căci ne vom instala în casa mătuşii Brita.

— Dar dacă şi tata va vrea să se instaleze acolo?

— Ştii bine că s-a hotărât, o dată pentru totdeauna, să nu se mai întoarcă la Stockholm şi să trăiască împreună cu mama, în acel *Journey's End*.

— Hotărârea e într-adevăr definitivă?

— Hotărârile tatei sunt întotdeauna definitive.

— *Journey's End*... Mă tot întreb oare unde vor clădi această casă cu un nume atât de trist?

— Da, şi eu aş fi curios să ştiu... Ai aflat că tata a reuşit să efectueze – şi încă într-un mod strălucit – operația pe care o pusese mai de mult la punct, împotriva maladiei lui Richter?

— Nu, nu ştiu nimic despre acest succes!

— Scrie în ziare! Am citit, azi după-amiază, într-o gazetă medicală. Se pare că tata s-a întrecut pe sine.

— E nemaipomenit! Am impresia că nu va îmbătrâni niciodată, că va rămâne veşnic tânăr.

Erling surâse:

— Ai dreptate, dragă, Jan Yvarsen nu va îmbătrâni. Dimpotrivă, creşte, iar

acum se află în al patrulea an al vieții sale.

— Jan al nostru, da... Dacă ne-am duce să-i spunem noapte-bună?

— Păi nu eşti în rochie de seară! O să se simtă vexat...

— Ei, o dată ne va ierta şi el că nu respectăm protocolul. Haide repede!

În ziua următoare avea loc un concert de muzică de cameră la armatorul Stadelmann. Spre surpriza neiniților, Hugo Stiffenacker nu-şi mai aduse, ca de obicei, contrabasul, ci o minunată vioară lucrată în Italia. Toți cei de față aflară astfel că studiase în secret acest instrument şi că ajunsese, într-un timp foarte scurt, la o asemenea performanță, încât armatorul îi cedase lui locul său, el mulțumindu-se cu vioara a doua. Toate persoanele prezente aşteptau începerea concertului, arzând de ne-

răbdare să-l audă pe tânărul muzician.

În ciuda incidentului din ajun, Flavie şi Erling asistau la serată, tânăra străduindu-se cu grijă să evite privirile lui Stiffenacker. În programul pe care Stadelmann avusese cochetăria de a-l tipări pe hârtie de Bristol, figurau:

FRANZ SCHUBERT
Cvartetul în sol major, opus 161
Cvartetul în re minor «Fata şi moartea»

LUDWIG VAN BEETBOVEN
Cvartetul al IX-lea în do major, opus 59, nr. 3

Se făcu linişte şi arcuşurile atacară *allegro*-ul *moderato* al cvartetului în sol major. Toate privirile erau ațintite asupra lui Hugo Stiffenacker. Cu excepția celor câtorva stângăcii, datorate timidității sale, cântă dumnezeieşte. Deci şi

în acest domeniu, virtuozitatea sa era de necontestat.

După freamătul şi vibrantele avânturi ale primei părți, cvartetul abordă sublimul *andante*. Suavitatea alterna cu tumultul pasiunii, extazul dialoga cu neliniştea. Purtat de elanul său muzical şi de înflăcărare, lui Hugo i se părea că trăieşte într-o altă lume, că se prăvăleşte într-un univers sonor. Din când în când însă, privirea lui strălucitoare o întâlnea pe cea a Flaviei. Apoi urmă ritmul legănat al *scherzoo*-ului. Acordurile te invitau la reverie, într-o pădure germană, sub un cer negru, imens, fără sfârşit... În finalul prestigios, visul pierea în fața unei eroice cavalcade. Mişcare, bucurie, freamăt! Viața te lua cu sine, ea însemna triumful realității asupra visului. Aplauze frenetice salutară sfârşitul bucății.

Foarte palid, cu ochii strălucind, Hu-

go se înclină în fața asistenței. Sub imperiul emoției, Stadelmann îl strânse în brațe şi-l apucă de mână. Întregul salon începu să strige: „Vivat!” Cei care-l aclamau, habar n-aveau de durerea care-i sfâşia inima.

După două zile, Hugo Stiffenacker părăsi Hamburgul, reîntorcându-se la Köln, oraşul său natal. Stadelmann fu dezolat să-l piardă pe cel mai original şi mai strălucit membru al orchestrei sale de cameră. Unele doamne din cartier rămaseră neconsolate pe vecie. Cât despre Flavie, fu singura care răsuflă uşurată.

Capitolul IX

Spaniolul le rezervase o masă pe terasă şi, la insistențele lui Norbert, binevoi să le pregătească o *paella*.

— Cum îți place *paella* asta, Cora?

— E delicioasă. Ştii cumva cum se prepară?

— Pui carnea, orezul, legumele şi peştele în ulei şi le coci pe toate la un foc puternic.

— Unde ai învățat asta?

— Am stat şase luni în Spania.

Se făcuse noapte. O lună mare, argintată, strălucea pe deasupra golfului, aruncând un văl lăptos peste marea nemişcată.

— Cât de calmă e marea în seara asta, observă Cora. Atât de aproape şi totuşi atât de departe, atât de nepăsătoare față de grijile, de frământările noastre omeneşti...

— Nu te ştiam atât de meditativă, draga mea. Azi îmi pari deprimată, îngrijorată. E ceva contrar firii dumitale obişnuite...

Cora privi spre larg:

— Uneori, marea e liniştită zile în-

tregi. În fiece dimineață când te trezeşti, zăreşti această imensă suprafață lichidă, de un albastru atât de dulce, tot atât de liniştită ca un mic lac elveți-an. Apoi, dintr-odată, fără nicio tranziție, masele de apă se dezlănțuie, se rostogolesc spre mal, se transformă în talazuri uriaşe care vin să se spargă cu zgomot pe nisip şi pe dig. Din albastră, marea devine sidefie. Apoi, îşi schimbă din nou culoarea, căpătând o nuanță verzuie. În sfârşit, bolborosind ca apa care dă în clocot, capătă culoarea tristă a ardeziei.

Norbert se aplecă spre fată.

— N-ai vrea să-mi spui ce furtună s-a abătut asupra dumitale?

Fata clătină din cap:

— Lucrul e dificil, dacă nu cumva chiar imposibil.

— De ce? Nu suntem vechi prieteni, nu ai încredere în mine?

— Dacă ai fi femeie, mi-ar fi uşor, dar aşa... Vezi, de îndată ce mi-am început lucrul, am fost înconjurată numai de bărbaţi. Uneori e de-a dreptul penibil. Căci, din când în când, simt nevoia să-mi descarc sufletul, să întâlnesc o ureche care să mă asculte şi să mă înţeleagă. Dacă aş fi avut alături măcar o singură colegă! Necazul mărturisit e pe jumătate alinat.

— Uită – zise Norbert – că sunt bărbat. Consideră pur şi simplu că ai de-a face cu un suflet de femeie. Spune-mi ce te frământă. De altfel, cred că bănuiesc...

Cora făcu ochii mari:

— Dumneata? Cum ai putea?

— Flerul meu de pictor...

Tânără roşi şi-şi lăsă capul în jos, părând să contemple vinul auriu din pahar.

— Bine, spuse ea după un timp de tă-

cere, am să-ți spun totul. Şi continuând să-şi privească paharul, adăugă: De altfel, e foarte simplu: îl iubesc pe Stephen Wells.

Mărturisirea o făcu să se simtă mai uşurată, mai puțin stingheritä. Se îndreptă, fixându-l pe pictor, cu frumoşii ei ochi expresivi, aşteptând cu nerăbdare să-i vadă reacția.

— Ştiam, Cora.

— Şi n-ai...

Nu-şi isprăvi fraza, ci continuă să-l privească într-un mod ciudat. Norbert îşi dădu seama ce anume gândea fata.

— Ei bine, află că la început am fost puțin necăjit, da, că am simțit un mic junghi în inimă. Totuşi, mi-am spus imediat că, din moment ce n-a fost nimic între noi... Poate cu timpul, s-ar fi închegat ceva...

— Da, s-ar fi putut...

— Dar după întâlnirea noastră de la

Paris, drumurile ni s-au despărțit, amândoi am descoperit o lume necunoscută până atunci, chipuri noi...

— Chipuri? Nu cumva şi dumneata...

— Da, şi eu, dar asta e o altă poveste. Poate că până la urmă ți-o voi spune, totuşi. Deocamdată, e vorba de dumneata.

Fata se juca, nervoasă, cu furculița:

— Da, de mine...

Lângă debarcader, câțiva marinari greci cântau vechi cântece, acompaniindu-se la ghitară. Pescarii se bucurau în tihnă de liniştea serii, stând pe pragurile caselor, clădite cu fața spre mare, şi trăgând din pipele lor lungi, din care se ridica un fum aromat. Câțiva turişti – francezi şi italieni – se aşezaseră pe faleză şi discutau zgomotoşi. Hohotele lor de râs se înălțau spre cerul noptatic. Luminile iahturilor englezeşti scânteiau pe apă şi voci

îndepărtate răzbăteau în noapte.

Spaniolul le servise o excelentă cafea turcească, pe care o savurau discutând cu voce scăzută, întrerupându-se din când în când ca să asculte cântecul vreunui marinar.

— Şi de ce eşti nefericită, Cora? Wells e cumva însurat, logodit?

— Nici una, nici alta. De altfel, nu sunt nefericită, e vorba de o cu totul altfel de senzație. O înflăcărare febrilă, la care se adaugă un fel de neliniște deprimantă, înțelegi?

— Poate că da...

— N-ai fost niciodată îndrăgostit?

— Ba da, sau mai curând cred că da... Dar să nu vorbim de mine! În orice caz, ştiu că există tot atâtea forme de dragoste câte ființe îndrăgostite sunt.

— Ai foarte mare dreptate în ceea ce spui, Norbert. Şi eu cred la fel; cred că

fiecare dintre noi redescoperă dragostea, că acest sentiment e veşnic nou, deci întotdeauna diferit de ceea ce am trăit altă dată.

— Eşti pe cale de a devia discuția, Cora. Încerci să te eschivezi... Eu ți-am pus o întrebare precisă: de ce eşti neliniştită?

— Nu pricepi de ce?

— Te-a respins?

Un val de sânge urcă în obrazul fetei.

— Ce întrebare imposibilă, Norbert! Stephen habar n-are despre tot ceea ce ți-am mărturisit dumitale! Şi cu ochii strălucind, adăugă: Şi nici nu trebuie să ştie, pricepi, nu trebuie!

— Aici nu mai sunt de acord cu dumneata. Eşti chiar atât de sigură că n-ai trezit un sentiment analog în sufletul lui?

— Cu desăvârşire sigură! El e mult mai presus ca mine! Nu va fi niciodată

de acord să mă trateze altfel decât ca pe o studențică oarecare, ce-şi face practica sub mâna lui. Înțelege, Norbert, că pe lângă el, eu nu-s decât o biată ignorantă!

— E ridicol! ripostă pictorul, cu căldură. Se pare că încerci o plăcere răutăcioasă să te ponegreşti.

— Nu, prietene, sunt pur şi simplu, lucidă.

— Nu lucidă, ci intimidată. Eşti năucită de inteligența deosebită a acestui om, de vastele lui cunoştințe. Uiți totuşi, că sub masca lui de erudită ironie, Stephen Wells e şi el om, că are o inimă, ca şi dumneata, un suflet, ca şi dumneata.

— Te gândeşti, totuşi, că s-ar putea...

— Nu mă gândesc, sunt sigur că Wells nu va rămâne insensibil, la dragostea unei tinere atât de nobilă, de generoasă, de cultivată şi de...

Norbert surâse:

— ...şi de maliţioasă ca dumneata!

— Încerci să mă consolezi, Norbert...

— Nicidecum! Nu-i vorba să te consolez. Ceea ce ţi-am spus e purul adevăr şi, în străfundul sufletului dumitale, sunt sigur că-mi dai dreptate.

— Deşi lucrez alături de el, Stephen e atât de departe de mine...

— Va veni şi apropierea, sunt sigur...

Norbert se întoarse spre chelner şi ceru să servească lichiorurile:

— *Pedi, ta pota!*

— Nu cunoşti greaca veche, dar în schimb văd că vorbeşti greaca modernă, observă Cora.

— Da, puţin, datorită Annei Atanasiadis, femeia de serviciu. Dar pronunţia e lamentabilă. Sunt un vizual şi un zero absolut în materie de muzică. Or, ca să poţi vorbi bine unele limbi cum sunt greaca modernă, italia-

na, româna, trebuie să ai ureche muzicală.

— În vreme ce dumneata ai ochi, ochi de pictor, conchise Cora cu maliție.

— Ce bucuros sunt să văd că ți-ai regăsit buna dispoziție!

Chelnerul sosi cu mai multe sticle, pe care le prezentă rând pe rând ca pe niște trofee. Cei doi tineri aleseră o băutură specifică țării, un lichid alb şi onctuos, care curgea ca mierea, dar care era tot atât de tare ca şi vechiul whisky scoțian.

— Ştii, zise Norbert, te şi văd măritată, alcătuind împreună cu Wells una din acele perechi desăvârşite, asupra cărora privirile stăruie cu complezență, dar şi cu invidie.

— Visătorule!

— Dar sunt cât se poate de serios. Gândeşte-te că aveți amândoi aceeaşi profesie, că veți fi întotdeauna de acord

în domeniul atât de important al muncii voastre de zi cu zi. Ți-aduci aminte că la Paris ți-am vorbit despre sora mea Flavie...

— Care e biolog, da îmi aduc aminte. Din păcate n-am avut prilejul s-o cunosc...

— Aveam intenția să aranjez o întâlnire între voi două. Dar moartea accidentală a unei rude ne-a obligat să părăsim brusc Parisul şi să ne ducem în Transvaal. După înmormântare, Flavie şi Erling au plecat direct la Hamburg, fără să mai treacă prin Franța. Dar nu despre asta voiam să-ți vorbesc. Ci despre excelentele raporturi care există între aceşti doi soți, despre perfecta armonie din căsnicia lor. Socot că la asta contribuie foarte mult şi activitatea lor ştiințifică pe care o practică împreună. Nu crezi că e un lucru frumos ca un bărbat şi o femeie să poată avea

acelaşi ideal, acelaşi scop şi să lucreze cot la cot? Ceea ce realizează în medicină şi în biologie Flavie şi Erling veți putea realiza în arheologie, dumneata şi Wells. Crede-mă, mulți bărbați şi-ar dori să se bucure din partea soțiilor de deplina înțelegere a ambițiilor profesionale, a grijilor şi a nădejdilor lor. Dar adesea, mult prea adesea, se izbesc de o crasă neînțelegere din partea tovarăşelor lor de viață şi se văd condamnați la singurătate şi izolare.

— Ce vrei să-mi demonstrezi cu asta?

— Vreau să te fac să pricepi că Stephen Wells n-are niciun motiv să te trateze de sus, ci dimpotrivă. Ar trebui să se simtă copleşit că a izbutit să işte astfel de sentimente la dumneata...

— Uiți un lucru, Norbert, un lucru esențial: când Erling s-a însurat cu sora dumitale, Flavie era de acum celebră, atât prin descoperirea virusului

Bolii lui Nils, cât şi prin fapta ei curajoasă care a dus la descoperirea serului împotriva maladiei. În ce mă priveşte, eu nu-s decât o mica debutantă în arheologie, un personaj anodin.

— Crezi, deci, că Erling s-a însurat cu Flavie numai fiindcă era celebră?

— Nu, dar...

— Află că o iubea încă de pe când lucra la Stockholm, în laboratorul profesorului Jan Yvarsen. Legătura lor a început cu o adevărată poveste de dragoste, unde nu era vorba nici de medicină, nici de biologie. Aşa că şi dumneata, la fel...

Cora îl întrerupse cu un gest plictisit.

— Norbert, vrei să lăsăm astea? Nimeni nu mă poate ajuta, şi apoi am vorbit prea mult despre mine!

Norbert se gândi o clipă, apoi întrebă:

— Aş putea să-l văd şi eu pe Stephen ăsta? Fiindcă – cum să-ți spun – mi-ar

plăcea să-l cunosc mai îndeaproape.

— Sigur, lucrul nu-i imposibil. Stai puțin, să vedem cum am putea face...

— Am o idee, făcu Norbert. Dacă am vizita toți trei Delosul, celebra insulă de alături? Eu am mai fost acolo, dar în calitate de pictor, de artist... Acum aş fi însă bucuros să capăt, din partea dumitale şi a lui Stephen Wells, unele precizări istorice, arheologice...

— Asta s-ar putea, spuse Cora pe gânduri.

În acel moment, discuția lor fu întreruptă de un cântec pătimaş, reluat apoi în cor de marinarii adunați lângă debarcader. Vocile de tenori se amestecau cu cele de baritoni şi degetele ghitariştilor zburau pe coarde într-un ritm îndrăcit. Apoi, brusc, cântecul se sfârşi, şi cântăreții se despărțiră după ce-şi strigară un vibrant: *„Zilo i Ellas.”* Trăiască Grecia!

Masa copioasă, *paella*, vinul, cafelele, lichiorul îşi făcuseră efectul asupra celor doi tineri. Pluteau într-o dulce euforie, gata la tot felul de confidenţe. Vorbele încurajatoare ale lui Norbert o mai înveseliră pe fată. Şi apoi, nu se aflau oare în mijlocul unei privelişti încântătoare peste care noaptea aruncase un văl de vis?

Capitolul X

A doua zi dimineaţă, când Norbert se trezi, simţi o mare nemulţumire. Căci la masa din ajun, stimulat de alcool şi de ambianţa plăcută, îi făcuse Corei unele confidenţe pe care acum le socotea deplasate, aproape necuviincioase. Îi mărturisise că, încă de la prima întâlnire, fata profesorului Yvarsen făcuse o foarte puternică impresie asupra lui. Pe atunci, James Starner trăia şi

Ide era o tânără zburdalnică veselă. O revăzuse mai apoi, o biată văduvă, palidă şi nespus de tristă... Ba chiar mersese atât de departe, încât îi povestise Corei până şi scena din cimitir. Potopul acela de ploaie şi cavoul unde se refugiase cu Ide. Acum, îi era ruşine. Da, pentru că îşi deschisese inima în faţa fetei şi-şi dezvăluise sentimentele cele mai profunde, cele mai ascunse.

— Când mi-am dat seama că erai îndrăgostită de Stephen Wells – afirmase el – am văzut clar în mine însumi şi ceaţa care-mi învăluise sufletul s-a risipit. Această înclinare ciudată pe care o aveam pentru Ide s-a limpezit în ochii mei, şi am început să-mi dau seama c-o iubesc pe fata lui Jan Yvarsen, că de fapt, o iubisem din totdeauna.

— Din totdeauna? se mirase Cora.

— Da! Cum să-ţi explic... E o senzaţie ciudată, deconcertantă. E ceva ce vine

de foarte departe, poate din cele mai tenebroase zone ale subconştientului. Am impresia că o cunosc pe Ide încă din epoca în care am venit pe lume. Ca să-ți spun adevărul, ea n-a fost niciodată o străină pentru mine, ci întruchiparea a ceea ce am căutat tot timpul.

— Ai nişte sentimente foarte complexe, dragul meu Norbert.

— Da, ştiu. Dar să nu crezi că din dorința de a face pe interesantul sau că ar fi vorba de fanteziile sau de ciudățeniile unui artist.

— Totuşi, ceea ce mi-ai spus e destul de ciudat...

— Sunt de acord. Şi cu asta intrăm într-un domeniu unde limbajul devine un instrument prea frust, prea dur şi prea grosolan pentru a reprezenta realitatea. Ar trebui inventați nişte termeni mai nuanțați, nişte structuri mai deli-

cate, pentru a reda exact unele intuiții ce-şi au rădăcina în străfundurile ființei noastre. Şi apoi, eu nu sunt nici scriitor, nici poet, ci pictor. Poate că m-aş putea face mai lesne înțeles într-un tablou.

Îşi golise deci sufletul şi i-l pusese pe tavă, Corei, fără nicio reținere. Acum regreta şi-i era ruşine.

Destul de prost dispus, intră în camera de zi, unde avea obiceiul să ia masa. Anna Atanasiadis se ivi cu tava încărcată cu micul dejun. Norbert avu impresia că salutul ei, acel *„Kalimera”*, sunase mai rece, mai distant ca în alte zile. Absorbit de regretele şi de gândurile sale negre, nu dădu prea multă atenție acestui fapt. Anna, procedând cu o anumită solemnitate, puse tava pe masă, apoi se dădu câțiva paşi îndărăt. Gravă şi nemişcată, ea îndreptă spre Norbert o privire încărcată de reproş şi-

i zise, cu o voce ştearsă:

— Nu cred să vă fie prea foame, domnule, după copioasa *paella* de aseară...

Norbert înțelese imediat sensul aluziei. Anna Atanasiadis era vexată pentru că el nu-i suflase o vorbuliță despre existența Corei. Nu era de mirare că fusese la curent cu masa de la spaniol, căci în micul port Mikonos cele mai mici ştiri erau colportate cu o viteză fantastică, mai ales când era vorba de străinii care stăteau o vreme pe insulă. Probabil că se întâlnise cu băiatul care servea la han sau chiar cu spaniolul care-i făcuse o descriere exactă şi amănunțită a mesei pe care o serviseră cei doi tineri.

Noua dovadă a geloasei afecțiuni pe care o nutrea Anna față de el îi descreți fruntea şi-i redădu buna dispoziție.

Văduvă a unui pescar, Anna

Atanasiadis locuia într-una din acele case pitoreşti care, în acel loc, aproape că erau scăldate de mare. Îmbrăcată veşnic în negru, cu o basma înnodată strâns în jurul capului, avea portul demn şi solemn pe care-l adoptă femeile de o anumită vârsta, în țările mediteraneene. Norbert o angajase la recomandarea spaniolului şi nu regreta alegerea. Preocuparea pentru curățenie a Annei o făcea aproape maniacă. Înarmată cu cârpe şi măturoi, se lupta cu o înverşunare fără egal împotriva prafului şi a dezordinei. Căci ținea ca Norbert – „uriaşul blond” cum i se spunea la Mikonos – să nu aibă nici cea mai mică îndoială asupra faptului că Grecia era o țară tot atât de curată, dacă nu cumva chiar mai curată decât Canada. Uneori, când pictorul lucra în atelierul său, văduva dădea buzna înăuntru şi rămânea minute în şir, nemişcată, în

fața unei pânze. Apoi emitea o părere laconică sau formula o scurtă critică. Şi asta, fiindcă socotea că o grecoaică – numai pentru simplul fapt că aparține unei familii elene – este, în mod firesc, în măsură să critice operele de artă. Norbert împărtăşea acest punct de vedere şi uneori nu se sfia să urmeze întocmai sfaturile Annei Atanasiadis. Sigur că femeia ştia mult mai puține lucruri despre Grecia antică decât oricare dintre bacalaureații noştri. Avea însă o părere a ei, proprie – mult mai originală şi mai interesantă – despre vechea civilizație a țării sale. N-avea habar nici de date, nici de numirile înşiruite în manualele de istorie, dar se simțea – prin toate fibrele ființei sale – mult mai legată decât marii savanți ai țării sale de modul de viață care fusese socotit odinioară aurora culturii din Occident. Căci vechea înțelepciune mediteranea-

nă ştiuse să păstreze în unele din acele insulițe înapoiate, în unele din acele porturi uitate, valorile ce se afirmau cu atâta strălucire în marmurele de pe Acropole. De altfel, Mikonos era vecină cu prestigioasa Delos, insula unde Homer presupusese că se născuse Apollo. Anna Atanasiadis îl îndrăgise pe Norbert. Aflând că-şi pierduse părinții, îl cocoloşea cu o grijă aproape maternă, atentă să se simtă bine şi fizic şi moral. Nu numai că-i pregătea masa de dimineața şi pe cea de prânz, dar, în plus, avea grijă de hainele lui, spălând, călcând şi aranjându-i totul, zilnic. De îndată ce avea o clipă de răgaz, profita de ea ca să-l învețe greaca modernă, istorisindu-i vreuna din vechile legende din Delos. Pe scurt, Norbert, era fericit s-o aibă în slujba lui pe această binevoitoare Anna, aşa că, în acea dimineață se grăbi să-i dea toate amănuntele de-

spre încântătoarea Cora, în aşa fel încât Anna să nu se mai simtă jignită în demnitatea ei.

În cursul după-amiezii, în timp ce Norbert lucra la marea lui pânză destinată unui muzeu oceanografie, un băieţaş grec îi aduse un bilețel din partea Corei. Fata îl informa că izbutise să organizeze excursia la Delos, sugerată de el. Aveau să părăsească insula Mikonos, a doua zi dimineață, către ora nouă, nu cu barca cu motor care făcea de obicei această cursă, ci cu un caic, ceea ce va fi cu mult mai intim. Îi propunea să se întâlnească a doua zi, lângă debarcader.

După ce şovăi o clipă, Norbert îi răspunse că acceptă şi-i înmână biletul tânărului mesager cu plete negre şi cu privire ageră. Se simțea puțin jenat, aproape contrariat din pricină că dorința pe care şi-o exprimase în ajun se re-

alizase atât de repede. Căci la baza acestei dorințe nu stătea – aşa cum lăsase el să se înțeleagă – curiozitatea istorică sau arheologică, ci numai dorința de a-i face Corei un serviciu. Pentru a se informa despre trecutul insulei Delos şi despre ruinele sale, n-avea decât să consulte unele lucrări de specialitate, fără să aibă nevoie de erudiția arheologului englez. Nu, când propusese excursia, nu avusese în vedere decât fericirea Corei, gândindu-se să intervină pentru ea la Wells. Să intervină? Acum planul i se părea ridicol, dacă nu chiar de neconceput. De altfel, socotise că, dând o mână de ajutor la îndeplinirea planurilor Corei, soarta avea să-l ajute şi pe el, răsplătindu-l în ziua în care Ide... Tiii, ce superstiție prostească! Şi apoi nu era pur şi simplu nepoliticos, dacă nu chiar grosolan, să se amestece în viața unui om pe care nu-l

cunoştea câtuşi de puțin? Cum va reacționa Stephen? Norbert şi-l închipuia ascultându-l – în timp ce-i vorbea despre Cora şi despre sentimentele ei – cu un surâs batjocoritor şi ironic pe buze, cu un aer distant şi trufaş. Da, ideea lui fusese de-a dreptul smintită. Tulburat de reproşurile pe care şi le făcea, Norbert căzu pe gânduri.

A doua zi dimineață însă se trezi odihnit şi bine dispus, uitându-şi scrupulele şi regretele din ajun. De altfel – în mod, destul de paradoxal – nu se mai gândea deloc la Cora, nici la Stephen, ci la Ide. O visase, şi acum i se părea că-i întâlneşte privirea, că-i aude glasul, că-i zăreşte chipul grațios profilându-se pe azurul cerului.

În ciuda acestui fapt, fu prompt la întâlnirea fixată lângă debarcader. Odată acolo, fu surprins în mod plăcut de persoana arheologului englez. Wells

avea treizeci şi cinci de ani. Înalt şi slab, purta o haină de tweed şi un pantalon de flanelă. Nu afişa niciun fel de aer de superioritate, ci dimpotrivă, îi făcu lui Norbert o primire foarte cordială. Totuşi, accentul său trăda celebra Universitate unde-şi făcuse studiile. Dar această trăsătură era, mai curând simpatică şi pictorul nu se putu abține să nu se gândească la faptul că Cora exagerase în mod ciudat „trufia” şi „aerul distant”, ale savantului. Fata nu părea deloc la largul ei. Îşi pleca adesea ochii, deosebit de atrăgătoare în rochia ei albastră, cu fusta aidoma corolei unei flori... Cu siguranță că ghicise intențiile ascunse ale lui Norbert.

Se aşezară în caic – acea ambarcație lungă şi îngustă, folosită atât de des pe mările Greciei. Stephen dădu semnalul de plecare şi – condus de un tânăr barcagiu jovial şi vorbăreț – caicul se în-

dreptă spre larg. Marea era liniştită, vast covor de apă pe care astrul zilei desena nişte figuri geometrice ce-şi schimbau mereu forma, aprinzând ici şi colo mici flăcărui de argint. Încet şi demn, caicul ieşi din portul Mikonos, trecând pe lângă insulița Sfântul Gheorghe şi îndreptându-se spre capul Kako. În vremea asta, Norbert se afla cu gândul la mii de kilometri de marea Egee. Se vedea în Transvaal, într-o zi furtunoasă. Ploua cu găleata, tunetul bubuia, cerul era acoperit de nori groşi, negii şi cenuşii; apoi se dezlănțuise un adevărat potop; parcă venise sfârşitul lumii. Era ziua când îl înmormântaseră pe James Starner, soțul Idei, împuşcat de un negru care înnebunise. Omul se numea Sammy, mai exact Old Sammy, şi iubea trandafirii... O ploaie diluviană se abătuse asupra cimitirului, transformând drumurile în şanțuri noroioa-

se. Totuşi Ide şi Norbert îşi găsiseră refugiu într-un cavou, într-un solemn cavou de familie. Vântul smulsese vălul tinerei; pletele-i ude, frumoasele ei plete de un blond ca aurul, i se lipiseră de tâmple, încât te cuprindea mila văzând-o astfel.

Norbert Verneuil îşi amintea cele mai mici amănunte ale acelei zile stranii. Forma cavoului, dalele de piatră pe care erau gravate nume şi date. Dale cenuşii, severe şi reci. Ca şi pictura de pe mica boltă: Lazăr înviind din morți.

Artistul le zugrăvise pe Marta şi pe Maria într-o postură destul de impresionantă. Buimac, rupându-şi fâşiile de pânză care-l învăluiau, Lazăr ieşea din mormânt, îndreptându-se către Hristos. Apoi, această scenă biblică pieri din fața ochilor lui Norbert şi fu înlocuită de apariția lui Jan Yvarsen, care înainta cu greu, spre cavou, prin apa

mocirloasă ce inundase cimitirul. Imaginile se succedară astfel, una după alta, prin mintea lui Norbert. Ide era tot timpul prezentă, pictorul îi vedea parcă aievea trăsăturile, privirea ei limpede şi emoţionată. Amintire, amărăciune, dorinţă tainică, speranţă...

„Flavie s-a măritat cu băiatul lui Yvarsen. Dacă m-aş însura şi eu cu fata celebrului chirurg, ar părea cam ciudat... Tocmai noi, moştenitorii lui Sigrid, să ne căsătorim cu copiii bărbatului pe care ea l-a iubit cu atâta patimă! Ar fi derutant, bizar! Dar ce importanţă mai are? O iubesc..."

Când Norbert îşi reveni din reveriile sale, se trezi în caic, în faţa Corei. Pe un ton vesel şi plăcut, fără cea mai mică urmă de pedanterie, Stephen Wells se apucă să zugrăvească istoria atât de zbuciumată şi trecutul atât de glorios al insulei Delos. După ce debarcară,

arheologul, continuă să vorbească fără să fie obositor, ci dimpotrivă. Mergând printre ruine, vasta lui erudiție făcea să reînvie locurile de odinioară, redându-le viața ce se scursese pe sub pietrele încremenite de vreme.

Cora, puțin obosită, rămăsese mai în urmă. Cei doi bărbați se aflară câteva clipe singuri. Stephen se aşează pe trunchiul unei coloane prăvălite şi-şi aprinse pipa. Norbert profită imediat de ocazie.

— Ştiți, spuse el, arheologia n-a fost decât un pretext ca să vizitez Delosul în compania dumneavoastră.

Wells surâse mirat:

— Nu prea înțeleg, probabil că vă referiți la rațiunile dumneavoastră estetice, nu-i aşa?

— Nu-i vorba câtuşi de puțin despre asta. În realitate, e vorba de Cora.

— De Cora?

— Da. E o veche prietenă veche, pe care am cunoscut-o la Paris şi aş vrea ca ea... În sfârşit, aş dori ca...

Norbert se întrerupse, jenat, incapabil să găsească exact cuvintele menite să exprime corect situația. Apoi, hotărându-se brusc, se apropie şi mai mult de arheolog şi spuse pe nerăsuflate:

— Pe scurt, Cora este foarte îndrăgostită de dumneavoastră. Suferă, deoarece crede c-o disprețuiți, că o tratați ca pe o ființă inferioară...

Wells se ridică dintr-un salt şi, apucând amândouă mâinile lui Norbert, strigă:

— Vă voi rămâne pe veci recunoscător că mi-ați deschis ochii! Nu-mi spuneți mai mult, acum am înțeles totul! *And*...

Ochii îi străluciră:

— ...*Do believe me* – lucrurile se vor aranja!

După această replică, plină de promisiuni, cei doi bărbați, ajunşi din urmă de Cora, continuară exploatarea vechii insule.

Reîntorşi la Mikonos, se aşezară tustrei pe terasa spaniolului, ca să servească o masă copioasă, ca între prieteni. Şi din nou curse în pahare vinul acela auriu, grecesc.

Câteva zile mai târziu, Norbert primi vizita unei Cora ce strălucea de bucurie. De îndată ce trecu pragul atelierului, fata strigă:

— Stephen şi cu mine ne-am logodit, iar în curând ne vom căsători!

Bucurându-se sincer, Norbert nu fu deloc zgârcit cu felicitările. Totuşi fericitul deznodământ al acestei poveşti de dragoste îl puse pe gânduri. De îndată ce Cora plecă, se aşează la birou şi scrise o a doua invitație adresată profesorului Jan Yvarsen şi membrilor familiei

sale, printre care o menționa în mod special pe Ide. Locuința era prea mare pentru o singură persoană, spunea el, şi, după ce lăudă din belşug frumusețea priveliştilor, încheie astfel: *„Veniți şi veți fi cuceriți de farmecul acestor locuri”*.

Capitolul XI

Thérèse se plimba de colo-colo, prin marele apartament gol. Văduvite de mobile şi de perdele, odăile păreau mai mari, reci şi solemne. Thérèse nu se mai simțea la ea acasă; chiar înainte de a-l fi părăsit, căminul ei din Pretoria aparținea de-acum trecutului.

Dar oare ce înseamnă un cămin? Mobile? Bibelouri? Draperii? Toate astea şi ceva în plus. O anumită împărțire geometrică a locurilor, o anumită aranjare a decorului, o anumită structură a ca-

drului interior, care să corespundă cât mai fidel cu structurile profunde ale psihicului celor ce locuiesc în el. Pentru ca un apartament să devină un cămin trebuie să fie reflexul sufletului celor care trăiesc între zidurile sale. La această armonie dintre casa locuită şi cel care locuieşte în ea se poate ajunge prin cele mai diverse mijloace: alegerea culorilor tapițeriei, zugrăveala pereților, amplasarea lămpilor, a vazelor, a obiectelor de artă, belşugul sau absența florilor, ordinea desăvârşită sau neglijența boemă, austeritatea puritană sau eleganța rafinată. În această armonie, contează cele mai mici amănunte, căci tocmai aceste amănunte pot face „să trăiască” o odaie. Un buchet de trandafiri, o carte întredeschisă, un singur bibelou deosebit, pot pune o pecete aparte pe cea mai umilă mansardă dată simplu, cu var.

Lipsiți de puterea de a schimba lumea şi de a o modifica după gusturile lor, bărbatul şi mai ales femeia, organizează, „creează” un mic univers personal. Căci, specific unui cămin e faptul de a fi conform cu înclinările cele mai tainice ale celui care l-a creat. Spune-mi cum stai, şi-ți voi spune cine eşti! Ce vă interesează ostilitatea, gusturile, părerile diferite ale altora, din moment ce vă puteți aşeza în „fotoliul preferat”‘, din moment ce puteți citi o carte care „vă place” sub o lampă al cărei abajur vă bine-dispune, având la picioare câinele sau pisica preferată? Aşa se explică de ce, atât în Suedia, cât şi în Transvaal, Thérèse dăduse cea mai mare atenție căminului ei. Ştia cât de mult aprecia Jan o masă aranjată cum trebuie, o bibliotecă în ordine desăvârşită, dar fără a friza pedanteria, un salon înveselit de mulțimea florilor. După o zi copleşitoa-

re, petrecută la spital, medicului îi plăcea să regăsească pacea căminului său confortabil şi elegant, ai cărui pereți erau ca nişte ziduri de apărare împotriva lumii din afară.

Acum, mobilele fuseseră vândute, dispersate în cele patru colțuri ale oraşului Pretoria. Cele de care nu voiseră să se despartă fuseseră depozitate provizoriu în bungalowul ocupat odinioară de Ide. La fel procedaseră şi cu cele douăzeci de cufere şi de valize ce urmau a fi trimise mai târziu la *Journey's End*. Valizele şi cuferele mai mici, ce urmau să fie luate cu ei, în Europa, fuseseră îngrămădite în vestibul.

Thérèse se simțea descumpănită: acele locuri unde fusese atât de fericită cu Jan, îi deveniseră străine. Nu mai avea nimic comun cu odăile acestea mari, goale şi larg deschise. Nu mai avea de ce se agăța, nu mai avea un refugiu.

Trăia un sentiment ciudat, întristător şi totodată înflăcărat. Întristător, căci melancolia îşi reclama drepturile. Înflăcărat, pentru că marile călătorii ne însufleţesc, ne umplu de beţia largului şi a depărtărilor.

Doctorul Cornelius Bloom luându-şi definitiv în primire postul, la conducerea spitalului, Jan nu mai avea niciun motiv să mai rămână la Pretoria. Aşa că hotărâseră astfel: Thérèse se va duce să facă o vizită fiului ei, la Hamburg, iar el şi Ide vor accepta invitaţia lui Norbert Verneuil şi se vor îndrepta spre Mikonos.

De ce nu se duceau toţi trei la *Journey's End?* Pentru că încă nu se puseseră de acord, pentru că încă nu se putuseră înţelege unde anume să-şi clădească noua locuinţă. Până la urmă, conveniseră să-l lase pe Jan să rezolve

problema: să aleagă locul, să cumpere terenul, să trateze cu arhitectul şi cu antreprenorul. Avea să acționeze însă în secret, pentru ca farmecului noutății să i se adauge şi cel al surprizei.

Şi iată sosită şi ziua plecării... În ajun, familia Yvarsen fusese invitată să ia masa la familia Starner. Totuşi nu-şi luaseră rămas bun, pentru că Tom şi Fanny urmau să-i însoțească la aeroport.

Thérèse aruncă o ultimă privire cuferelor şi valizelor ce urmau să fie ridicate dintr-un moment într-altul. Jan o zări.

— Trebuie să te grăbeşti, dragă, furgoneta aeroportului s-a şi oprit în fața casei, ca să încarce bagajele; noi vom merge cu maşina familiei Starner.

— Au sosit?

— Nu, zise Ide, care apăru la rându-i,

dar ei n-au obiceiul să întârzie.

Jan se vâri între Thérèse şi Ide, luându-le de braţ.

— Haideţi, copii, să coborâm ca să nu-i încurcăm pe oamenii ce vor încărca bagajele. A sosit ceasul plecării.

Cu ochii umezi, Thérèse se mai uită pentru ultima oară îndărăt. Apoi, hotărâtă, îşi urmă bărbatul.

La aeroport se strânsese o mulţime de lume, căci plecarea lui Jan Yvarsen era un eveniment. Înconjurat de cei apropiaţi, chirurgul se afla în mijlocul unui grup compact de prieteni, de cunoştinţe, de ziarişti şi de curioşi. Fanny plângea cu lacrimi fierbinţi. În ciuda cuvintelor consolatoare ale Thérèsei, se cufundase în cea mai adâncă deznădejde. Odată cu plecarea lui Jan şi a Thérèsei, i se părea că vede pierind amintirea celor mai frumoşi ani din viaţa ei. Cu plecarea Idei, pierdea şi puţinul care-i mai

rămăsese din scumpul ei James. Tăcut şi îndesat, cu chipul ars de soare, Tom stătea alături de ea; dar ochii lui, plini de tristețe, spuneau multe despre propriile sale sentimente. Un reporter de la Radio îşi croi drum până la Jan:

— Îmi îngăduiți, domnule doctor, să vă pun câteva întrebări pentru ascultătorii noştri?

— Te rog...

— Vreți să ne spuneți, întrebă reporterul, întinzându-i microfonul, dacă plecarea dumneavoastră e definitivă?

Jan răspunse fără să şovăie:

— Da! E definitivă!

— Ce amintire veți păstra pentru țara noastră, domnule doctor?

— Una dintre cele mai frumoase! Am iubit această țară, am şi suferit din nişte pricini pe care n-am să le dezvălui aici...

Reporterul insistă:

— Da, domnule doctor, ştim că aţi avut pierderi crude în familie, morţi...

Jan avu un gest tăios:

— Te rog...

— Avionul cu care plecaţi, domnule doctor, se îndreaptă spre Roma. Veţi rămâne mult acolo?

— Nu, nu e vorba decât de o escală. La Roma, doamna Yvarsen va lua avionul spre Hamburg, unde locuieşte fiul nostru, doctorul Erling Yvarsen. Cât despre mine şi fiica mea, noi ne vom îndrepta spre Grecia, unde vom petrece câteva săptămâni de vacanţă.

— În Grecia? E minunat, domnule doctor! În numele tuturor ascultătorilor noştri, vă doresc vacanţă plăcută şi vă mulţumesc pentru munca nobilă şi dezinteresată pe care aţi prestat-o aici!

— Şi eu îţi mulţumesc!

În acel moment mulţimea se îndepărtă pentru a face loc unui reprezentant

al guvernului, precedat de doi copii – o fetiță neagră şi un băieţaş alb – cu buchete mari de flori. Cu toată repulsia ce i-o stârneau astfel de manifestări oficiale, Jan se simți totuşi emoționat. Băieţaşul semăna într-un mod izbitor cu micul Nils.

Surâzând cu grație şi drăgălăşenie, dar teribil de intimidați de toate acele persoane mari, puțin cam solemne, cei doi copii înmânară buchetele de flori lui Jan şi Thérèsei, în lumina reflectoarelor şi a camerelor de televiziune. Lumea aplaudă. Apoi se făcu linişte, fiindcă reprezentantul guvernului îşi scosese din buzunar câteva foi de hârtie.

— Dumnezeule, şopti doctorul soției sale, un discurs!

Ea îi făcu un semn discret cu cotul.

Elogiul adus doctorului Yvarsen fu curtenitor, călduros şi entuziast. Din păcate, ca orice discurs oficial, fu lung

şi plicticos. Oratorului îi plăcea să se audă vorbind, aşa că se lansă în tot soiul de efuziuni lirice. Totuşi, cu toată lungimea discursului său, când binevoi, în sfârşit, să se oprească, mulțimea îl răsplăti cu strigăte puternice de „bravo!” şi cu aplauze răsunătoare.

Opus oratorului oficial, urmând exemplul atâtor oameni mari, Jan Yvarsen ştiu să găsească exact acele fraze scurte, dar convingătoare, aidoma lapidarelor formule atât de dragi solilor romani. Răspunsul său fu deci scurt, dar convingător, lipsit de orice vanitate sau orgoliu profesional:

— Ați vorbit mult despre mine, domnule, prea mult! Ceea ce am realizat aici, am realizat datorită celor care mau încurajat: chirurgi, medici, interni, infirmiere şi infirmieri. Oricine, în locul meu, ar fi procedat la fel, adică şi-ar fi făcut datoria. Am realizat o operă co-

mună. Sigur, o operă frumoasă, dar să nu uităm că în medicină un lucru nu e niciodată încheiat. Lupta împotriva suferinței continuă şi va continua veşnic! Iată de ce ne ferim de orgoliu şi de împăunare! Sarcina noastră e uriaşă, posibilitățile – limitate. Totuşi trebuie să perseverăm, dumneavoastră să aveți mereu în fața ochilor eforturile pe care le-am făcut noi, iar noi, eforturile făcute de înaintaşii noştri.

Apoi, reîntorcându-se din nou către reprezentantul guvernului adăugă:

— Ați vorbit cam mult despre mine, domnule. Aşa că simt că e datoria mea să amintesc, în această clipă, de o persoană care era cât pe-aici să-şi jertfească viața pentru a o salva pe cea a copiilor dumneavoastră: mă gândesc la Flavie Verneuil.

Asistența aplaudă îndelung.

— Nu fac aluzie la ea pentru că acum

e soția fiului meu. Nu, încerc să vă aduc aminte de ea, pentru că deşi originară din îndepărtata Canada, a binemeritat de la patria dumneavoastră, prin devotamentul şi prin eroica noblețe de care a dat dovadă în lupta dusă împotriva Bolii lui Nils.

O stewardesă se apropie de Jan: sosise ceasul, trebuia să se urce în avion. Thérèse şi Fanny se îmbrățişară pentru ultima oară. Jan şi Tom îşi strânseră îndelung mâna. Ide se smulse cu greu de lângă acele ființe dragi – socrii ei – care aveau să rămână de-a pururi în inima sa. Jan îi dădu ultimele sfaturi doctorului Bloom, al cărui chip se înroşise de emoție. În sfârşit, Jan, Thérèse şi Ide se urcară în avionul care avea să-i ducă în îndepărtata Europă.

Motoarele puternice făcură să vibreze gigantica pasăre cu aripi de argint. La început, încet, apoi din ce în ce mai re-

pede, avionul începu să gonească pe pista de decolare. Apoi roțile părăsiră pământul şi avionul se ridică în aer, strălucind în soare. Jos, lângă clădirea aeroportului, Cornelius Bloom îşi agita pălăria, Tom Starner privea fix cerul, iar Fanny plângea în tăcere.

PARTEA A TREIA

Capitolul I

„DRAGĂ JAN,

Ştii cât sunt de nefericită ori de câte ori mă aflu departe de tine. Şi totuşi, de data asta, nu sunt. Crezi că din pricină că dragostea mea pentru tine ar fi mai puțin intensă, mai puțin înflăcărată ca odinioară? Nici pomeneală de aşa ceva? Dimpotrivă, ştii bine că intensitatea sentimentelor mele sporeşte, cu fiecare an pe care-l petrecem împreună, ştii bine că fiece nouă zi trăită în preajma ta face ca farmecul, generozitatea, noblețea sufletească şi bunătatea ta să mă înrobească şi mai mult.

Atunci cum îți explici că pot fi atât de fericită, aici, la Hamburg, fără tine? Am să-ți spun eu de ce: pentru că, totuşi, eşti lângă mine. Te miră? Nu înțelegi cum? Ascultă: există aici un copil, cel mai frumos pe care l-am văzut vreodată, care-ți poartă numele şi care are exact aceiaşi ochi ca ai tăi. Da, Jan cel mic are ochii tăi! Când îl privesc pe el, te văd pe tine. De fapt, această perpetuă reînnoire e însăşi misterul vieții!

Da, perpetuă reînnoire, dar în acelaşi timp, schimbare, evoluție a caracterelor. Căci băiatul Flaviei şi al lui Erling îți seamănă, şi totuşi presimt că va fi altfel decât tine. Poate mai gingaş, poate mai sensibil. Fireşte, Erling vrea să-l facă medic. Eu nu cred că Jan, când va mai creşte, îşi va manifesta o astfel de dorință. Vezi tu, e un anumit mister cu el. Copilul are în făptura lui ceva angelic, ceva de o puritate rar întâlnită. Acest lucru

nu se datorează vârstei fragede, nu, pare a fi ceva mult mai profund, mai durabil.

Vorbe de femeie, veți spune tu şi cu Erling, dar ştiu bine că vei fi mâhnit dacă nepotul tău va îmbrățişa o altă profesie decât cea de medic. Şi totuşi cel care îşi va spune ultimul cuvântul va fi caracterul băiatului.

Îmi place grozav această casă şi aproape că-mi pare rău că copiii noştri au hotărât să se reîntoarcă în Suedia. Cartierul e încântător. Străzi liniştite şi tăcute, locuințe vechi şi frumoase, înconjurate de grădini umbroase. Deşi la Marea Nordului, ai impresia că eşti pe undeva, pe la Weimar. Totul pare puțin desuet, dar nespus de plăcut. Cred că-ți dai seama ce vreau să spun. Domină un anumit mod de viață, liniştit şi rafinat, rupt parcă de restul oraşului. Am fost surprinsă de primirea călduroasă ce mi-

a fost rezervată în saloanele frecventate de Erling şi de Flavie. Copiii noştri – se vede limpede – sunt foarte iubiți şi apreciați. Sigur că eşti curios să afli ce cunoştințe noi am făcut.

Mai întâi şi-ntâi, armatorul Stadelmann, un bărbat rotofei, un adevărat fanatic al viorii. Când îl vezi cântând, nu te poți abține să nu zâmbeşti. Îşi ține vioara precum o doică pruncul, cu nespusă dragoste şi gingăşie. Stadelmann a alcătuit un excelent cvartet de coarde – evident de amatori – din care fac parte: armatorul, care e vioara întâi. Vioara a doua e avocatul Söderbaum, un bărbat slab şi uscat, care are mania de a săruta mâna cucoanelor. Când cântă, transpiră din belşug şi seamănă în mod ciudat, cu un clown. Negustorul Moellenbaum cântă, cu eleganță şi virtuozitate, la violă. Tu ştii că am avut întotdeauna o slăbiciune pentru

acest instrument, mai ales dacă e acordat cu o cvintă mai jos aşa cum e cel de aici. Nemții îi spun „Bratsche”. De îndată ce mi-a aflat slăbiciunea pentru violă, Moellenbaum a şi începui să-mi facă curte. Grație lui, acum ştiu că a existat odinioară un instrument intermediar între violă şi violoncel, la care cântai ținându-l între genunchi. Nefiind – după câte ştiu eu – muzicolog, sigur că te vei întreba ce te interesează asemenea detalii. Ai dreptate, nu te interesează, dar ele sunt cum nu se poate mai caracteristice ambianței în care trăim aici. În plus, se cuvine să adaug, că Moellenbaum cântă admirabil, pentru un amator, ceea ce face să i se ierte stângăcia cu care îmi face curte. Şi iată că a sosit vremea ți-l prezint pe violoncelistul cvartetului, profesorul Herrenschmidt, un omuleț chel, cu privirea maliționasă. E istoric şi filozof şi o face cu plăcere şi pe umanis-

tul. E celibatar, sau mai curând pretinde că e însurat cu violoncelul, pe care l-a botezat Emma şi pe care-l iubeşte cu o dragoste aproape conjugală. Rosteşte tot timpul citate în latină, din Virgiliu, pe nemți îi face goți, pe ruşi, huni, pe francezi, gali, iar pe americani «un cocktail de neamuri de cel mai prost gust». Aceste aprecieri nepoliticoase sunt combătute cu tărie de negustorul Moellenbaum, căruia îi place să apere modernul împotriva vechiului, ceea ce duce la nişte discuții foarte aprinse.

Din păcate, n-am avut prilejul să-l cunosc pe cel mai original şi mai înzestrat membru al acestui cvartet de muzică de cameră, căci plecase din Hamburg când am ajuns eu aici. E vorba de un tânăr de douăzeci şi cinci de ani – Hugo Stiffenacker – care cânta la vioară, la contrabas, la clarinet şi la fagot. După cum afirmă Flavie, era un adevărat ge-

niu muzical. O ființă ciudată – se pare – care murmura tot timpul versuri din Hölderlin şi umbla îmbrăcat într-o ciudată mantie popească. Se plimba adesea prin port, discuta cu marinarii şi făcea interminabile partide de cărți cu ei. Mă vei întreba, probabil, de ce insist atâta asupra acestui om. Am motivele mele. Închipuie-ți că Stiffenacker s-a îndrăgostit nebuneşte de Flavie, ceea ce nu mă surprinde, fiindcă e mai frumoasă şi mai încântătoare ca niciodată. Tânărul i-a şi dedicat una dintre compozițiile sale – un lied pe versurile poetului său preferat. Flavie mi l-a cântat la pian. Este foarte frumos, aproape sfâşietor şi n-aş fi deloc mirată dacă acest băiat ar ajunge, într-o bună zi un mare muzician. E sigur că a săvârşit nenumărate stângăcii, atât în ceea ce priveşte tactul cât şi felul de a se comporta în societate. Dar socot că noi n-avem dreptul să judecăm, după

normele noastre obişnuite, nişte fiinţe ce poartă pecetea unor daruri de excepţie. De altfel, Flavie e de aceeaşi părere cu mine. Şi chiar dacă s-a simţit uşurată de plecarea lui de aici, cum era şi firesc, asta nu înseamnă că nu-i păstrează o foarte frumoasă amintire.

Salonul armatorului Stadelmann nu este decât unul dintre locurile pe care le frecventează copiii noştri, căci mai există şi palatul exportatorului Dobenfeet. Acest om e foarte mândru şi elegant, şi în acelaşi timp e tobă de literatură şi teatru. Fervent admirator al lui Frederic cel Mare al Prusiei, adoră tot ceea ce e francez, mai ales pe Voltaire, prietenul idolului său, şi cântă din flaut, ca şi Frederic al lui. La el acasă, se montează chiar piese de teatru, ceea ce m-a surprins foarte tare, fiindcă nu-mi închipuiam că nişte amatori pot organiza o distracţie atât de plăcută şi instructivă. De

curând, au interpretat Faust de Goethe, ceea ce pentru nişte neprofesionişti e un adevărat tur de forță.

Mai am şi alte lucruri să-ți povestesc, dragul meu. Aşa, de pildă, ar trebui să-ți vorbesc despre Hanna, care în realitate se numeşte Johanna Hohenmast. Funcțiile sale, aici, sunt multiple, căci e bucătăreasă şi totodată dădaca şi guvernanta copilului. O femeie zdravănă, care nu se dă înapoi din fața niciunei munci. Este cum nu se poate mai ataşată de persoana micului nostru Jan. Ar trebui s-o vezi cum îl alintă şi-l cocoloşeşte! De altfel, Flavie nici nu s-ar putea descurca fără un ajutor atât de prețios şi de competent, din moment ce-şi petrece aproape toată ziua în laborator. Grație studiilor sale de biologie, îi este de mare ajutor lui Erling, care a renunțat definitiv la practicarea medicinei pentru a se consacra muncii de cercetare. Ştii

că şi-a pus în cap să vindece cancerul. Nu vrea să audă vorbindu-se nici de dificultăți, nici de piedici. Încăpățânat, obsedat, merge înainte! Ceea ce vreau eu să adaug poate părea o vanitate prostească. Dar ce importanță are! Nu-ți voi ascunde că sunt mândră de el. Căci e fiul meu, Jan, aşa cum este şi al tău!

Scrisoarea asta e cam lungă, poate şi cam stângace, ştiu însă că toate aceste amănunte privitoare la viața copiilor noştri îți vor face multă plăcere. Acum e rândul tău să-mi scrii, dragul meu. Povesteşte-mi şi mie cum e insula aceea? Ce mai face Norbert? Idei îi place acolo? Dar iată că mă cheamă nepoțelul meu drag, care se joacă în grădină, lângă fântâna arteziană, cu măgăruşul lui pe rotile! Te las, dragul meu, şi te sărut cu multă dragoste şi afecțiune.

Thérèse.”

„P.S. *Mă gândesc adesea, cu tristețe, la Tom şi la Fanny, care au rămas atât de singuri. Le-am trimis şi lor o scrisoare. Te rog trimite-le şi tu una. Chiar şi o simplă carte poştală; le-ar face o mare plăcere. Să nu-i uităm.*”

Capitolul II

„Draga mea,

Scrisoarea ta mi-a produs o mare bucurie! Da, toate amănuntele privitoare la viața copiilor noştri, la societatea care-i înconjoară, m-au interesat foarte mult. Şi apoi, tu te pricepi să scrii într-un mod atât de plin de viață, atât de plastic şi cu o delicioasă notă de umor!

Veştile despre micul nostru Jan m-au mişcat în mod deosebit. Deci e un copil foarte frumos, foarte pur, foarte cuminte. Îmi pare nespus de rău că sunt atât de departe de el. Ce l-aş mai strânge în

brațe! Îngăduie-mi să remarc că observațiile tale în legătură cu eventuala vocație a copilului mi se par cu totul premature. Mă grăbesc, totuşi, să adaug că dacă acest băieţaş nu va avea nicio înclinare către medicină, şi mai ales dacă profesia noastră îi va insufla teamă sau silă, părinții lui vor face o mare greşeală dacă-l vor împinge cu forța către această carieră. Sunt împotriva unor astfel de metode. Adolescentul trebuie lăsat să-şi hotărască singur viitorul, să-şi croiască soarta cu propriile sale mâini. Nu poți iubi cu adevărat decât ceea ce-ți alegi tu! Obligă un copil să devină asta sau cealaltă, şi vei face din el un ratat sau un înăcrit. Sigur că înțeleg atitudinea lui Erling. Noi am fost întotdeauna medici, din tată în fiu, şi, în ce mă priveşte, măturisesc că mi-ar plăcea să văd perpetuându-se frumoasa noastră tradiție. Dar încă o dată, e mult prea devre-

me pentru a ne gândi la asemenea lucruri. Să aşteptăm, să avem răbdare. Oricum, nu noi, ci viitorul va fi cel care va hotărî.

În ce mă priveşte, şi eu am multe lucruri să-ți povestesc, draga mea, dar neavând talentul tău epistolar, nu prea ştiu cu ce să încep… Am să-ți vorbesc, totuşi, mai întâi, despre gazda noastră, despre dragul nostru Norbert. Ştii că l-am considerat întotdeauna foarte simpatic şi că mi-a făcut o impresie bună încă de la prima noastră întâlnire. A rămas acelaşi uriaş blond cu privirea sinceră şi deschisă, care debarca – acum câțiva ani – din Canada natală, venind să învețe pictura în vechile noastre şcoli de artă europene. Totuşi s-a rafinat în mod considerabil, datorită contactului direct cu cele mai remarcabile picturi şi sculpturi ale noastre, cu alte cuvinte, strălucirea emanată de aceste

opere i-a şters definitiv orice urmă de provincialism. Mă hazardez pe un teren care mi-e cu totul străin: pictura. Ştii că, în ceasurile noastre de răgaz, am discutat mai ales despre muzică şi despre literatură. Nu poți manifesta acelaşi interes chiar față de toate formele de artă, mai ales dacă eşti obligat să ai o viață atât de încărcată cum e viața unui medic. Ştiu să deosebesc pânzele lui Rembrandt de cele ale lui Rafael, dar atât şi nimic mai mult. Norbert e, înainte de orice, un artist, un pictor şi ori de câte ori poate, face ce face şi aduce vorba despre pictură! Nu mă plâng de asta! Căci m-a învățat o mulțime de lucruri interesante. Îl admiră pe Delacroix şi-mi citează, în mod frecvent, paragrafe întregi din Jurnalul acestui mare pictor francez!

Oare Norbert să aibă talent? Oare va deveni cândva o personalitate marcantă în lumea artei? Uite că nu sunt deloc în

măsură să răspund la astfel de întrebări. Pot totuşi să afirm că pânza monumentală la care lucrează acum mi se pare pur şi simplu emoționantă. Se intitulează Marea şi i-a fost comandată de guvernul din țara sa, ca să împodobească holul unui mare muzeu oceanografic. Această comandă dovedeşte că a şi început să se bucure de o oarecare reputație şi, după Cora (despre care îți voi vorbi peste câteva minute), Norbert va fi în curând, cunoscut şi apreciat de cele mai de seamă cercuri artistice europene.

Îți aduci aminte cu câtă încăpățânare, cu câtă tenacitate s-a dăruit Flavie căutării virusului Bolii lui Nils? Să mergi până la capăt, să izbuteşti, să-ți atingi scopul sau să mori, să triumfi sau să pieri, asta este – după câte mi se pare mie – deviza familiei Verneuil. Căci, aceeaşi tenacitate, aceeaşi încăpățânare le regăsesc şi la Norbert. Acest tânăr,

acest uriaş surâzător s-a aruncat cu trup şi suflet în ameninţătoarea aventură a picturii. Sigur, artistul nostru are şi cusururi... Şi încă destule! Dacă putem numi astfel unele trăsături de caracter! Aşa, de pildă, calma lui cutezanţă, liniştita siguranţă cu care îţi aruncă în obraz unele adevăruri pe care convenienţele noastre burgheze le trec, de obicei, sub tăcere. Da, francheţea sa ia uneori o întorsătură brutală; i se întâmplă să-ţi pună întrebări din cele mai indiscrete, şi asta cu o totală lipsă de jenă. Dar, ajuns aici, iată că-mi vin în minte observaţiile tale în legătură cu Hugo Stiffenacker. Aşa cum spui tu – şi o spui bine – noi n-avem dreptul să judecăm, după normele noastre obişnuite, aceste fiinţe excepţional înzestrate. Aceşti artişti trăiesc în lumea pe care şi-au creat-o ei înşişi, în universul lor lăuntric, aşa că de ce să ne mai mirăm că uită, sau pur şi simplu nu-

i interesează uzanțele lumii noastre?

Casa este curată, spațioasă, luminoasă. Ferestrele noastre dau spre magnificul golf Turlo. Odăile sunt mobilate sobru, dar cu gust. Mi-ai schițat portretul Hannei, draga mea... Închipuie-ți că are aici dublură. E vorba de fidela Anna Atanasiadis, care are grijă de casă şi care ne pregăteşte micul dejun şi masa de prânz. Văduva unui pescar, umblă tot timpul îmbrăcată în negru, ca de altfel toate grecoaicele de o anumită vârstă. Locuieşte într-o căsuță ciudată, scăldată de mare. Am avut prilejul s-o cunosc mai îndeaproape, atât pe ea cât şi familia ei, datorită unui incident care mi-a adus un nou prieten. Iată câte mistere, vei zice tu! Un incident? Un nou prieten? Oare despre ce-o fi vorba? Iată despre ce...

Ştii că am pus capăt activității mele medicale şi că, de când am plecat din

Pretoria, am respins cele mai îmbietoare oferte (conducerea unor clinici, catedre universitare etc.) Hotărârea mea a fost definitivă şi nu am obiceiul să revin asupra deciziilor pe care le iau. Totuşi, sunt medic şi n-am să mă dau niciodată în lături dacă, în mod excepţional, cineva ar avea nevoie de mine. Ei bine, cam un caz de acest gen s-a petrecut şi aici. Nepotul Annei Atanasiadis, un băieţaş de patru ani, a făcut un afurisit de pojar, chiar în ziua în care am ajuns la Mikonos. La rugămintea Annei, am intervenit şi am vindecat copilul. Din ziua aceea, familia ei mă priveşte ca pe un salvator, iar fratele bolnavului, un băieţaş de zece ani, numit Oreste, s-a ataşat de mine într-un mod de-a dreptul mişcător. El e noul meu prieten! Picioare lungi, un chip oval, ochi mari, negri şi păr şi mai negru, iată, ăsta e Oreste! Mă însoţeşte în toate plimbările, îmi serveşte de

ghid şi-mi pune mii de întrebări despre ţările îndepărtate pe care le-am vizitat. Ide îl adoră.

Am învăţat destul de repede limba ţării, care e de fapt o greacă veche, simplificată şi rostită într-o manieră diferită – mai puţin frumoasă, aş zice eu – decât greaca veche. Am plăcuta impresie că m-am reîntors la anii de liceu. Adolescenţa, latina, greaca, mitologia, colegii de clasă, unii profesori simpatici, toate aceste amintiri m-au năpădit... Şi, de asemenea, şi puţină melancolie...

Am mai vorbit, în această scrisoare, despre vocaţia de medic, despre alegerea unei profesii; să revenim la acest subiect. De ce? Pentru că micul meu prieten Oreste vrea să se facă doctor. De când m-a văzut vindecându-i fratele, nu se mai gândeşte la altceva. E un băiat isteţ, are o minte ageră şi sunt sigur că va ajunge, într-o zi, un foarte bun medic.

Deşi în faţa lui se ridică un obstacol destul de mare: sărăcia părinţilor săi. Am hotărât să intervin şi să înlătur acest obstacol. În ce fel? Îi voi plăti eu studiile! M-am şi înţeles cu familia lui şi am şi intervenit ca Oreste să fie admis la liceu, încă din anul acesta. Treaba a şi fost rezolvată. Sunt convins, draga mea, că-mi vei aproba gestul, tu care eşti însăşi întruchiparea bunătăţii. Slavă Domnului, ne putem permite să venim în ajutorul celor care o merită, fără să-i lezăm cu nimic pe copiii noştri. Nu cred în hazard, am prea multă experienţă pentru a crede în aşa ceva. Dar dacă micul Oreste mi-a ieşit în cale, asta s-a întâmplat fiindcă aşa a fost scris, ca să-l iau eu de mână şi să-l călăuzesc pe drumul ce-i era sortit.

Iar acum, iată că a venit vremea să ţi-o prezint şi pe Cora. Cine e? O fată adorabilă. Dacă eram mai tânăr şi dacă nu

m-aş fi bucurat de fericirea de a te avea alături, m-aş fi îndrăgostit ca un nebun de ea. Hotărât lucru – vei spune – sunt incorigibil, fiindcă nu-s niciodată serios! Pe legea mea, află doamnă că voi rămâne sensibil la frumusețe până în ultima clipă a vieții mele... Dar să revenim la fapte. Cora e o tânără englezoaică pe care Norbert a cunoscut-o la Paris, pe vremea când mai era încă studentă la arheologie. A venit aici cu o echipă de arheologi, condusă de logodnicul ei, Stephen Wells, un băiat încântător şi foarte bine pregătit. Fata vine adesea la noi în vizită, am făcut numeroase excursii împreună, mai ales la Delos, insula lui Apollo, care se învecinează cu insula noastră.

Îmi dau seama că scrisoarea mea e mai puțin vioaie decât a ta, draga mea, că eu nu izbutesc să-i imprim acea notă de umor şi maliție care fac ca epistolele

tale să aibă atâta farmec.

«Şi Ide? mă vei întreba tu mirată, de ce nu-mi spui nimic despre ea? De ce această tăcere?» Ei bine, ai să afli totul... În fond, tocmai din pricina fiicei noastre am venit la Mikonos. Mă durea sufletul văzând-o atât de palidă, atât de deprimată, apăsată de tristețe, de amintirile morții tragice a bărbatului ei. Am fost atât de bucuros când am putut s-o smulg din bungalowul în care se ofilea... Ştii că-l iubesc mult pe Erling, mai întâi pentru că e fiul meu şi pentru că mă regăsesc în el, pe urmă, pentru că – în ciuda orientării, puțin cam deosebite, a activității sale medicale – îmi continuă totuşi opera. Nu-ți voi ascunde însă că Ide a fost întotdeauna slăbiciunea inimii mele. Adu-ți aminte, la Stockholm... Când mă reîntorceam acasă, după a zi obositoare, o găseam în parc, aşteptându-mă surâzătoare şi radioasă.

Ne făceam plimbarea împreună; ascultam, stând unul lângă altul, vuietul torentului Trollhättan. Da, Thérèse, surâsul Idei, care este aidoma cu al tău, şi ochii ei plini de lumină m-au făcut să uit odinioară, multe griji, multe necazuri. Această fiinţă tânără, care se avânta – aidoma unei flori abia îmbobocite – către viaţă, era bucuria inimii mele. Şi Erling se simţea foarte ataşat de ea. Adu-ţi aminte cât de trişti şi de descumpăniţi am fost toţi trei când ne-a părăsit şi a plecat cu James, în Transvaal! Ţi-o mărturisesc fără să-mi fie ruşine: plecarea ei a fost pentru mine o sfâşiere cumplită! Pe urmă s-a reîntors la noi, dar în ce împrejurări dureroase, după accidentul stupid care l-a costat pe bietul James, viaţa... Fata zburdalnică şi veselă, care alerga odinioară să mă întâmpine, s-a preschimbat într-o tânără văduvă, sumbră şi gânditoare. Tăcută şi închisă în

ea, rătăcea prin odăile din apartamentul nostru, şi abia dacă ne vedea, cufundată în tristeţea ei de nespus. Lucrurile nu mai puteau dura astfel! Voiam s-o regăsesc pe Ide a mea, să-i zăresc din nou, pe buze, surâsul de odinioară. Iată de ce am acceptat invitaţia lui Norbert; mi-am dat seama că numai o schimbare radicală de mediu putea să-i schimbe starea de spirit. Şi am reuşit, draga mea! Ide surâde, Ide e veselă, Ide e din nou fericită!

Şi iată acum lucrul cel mai important, de fapt, esenţialul. Când Norbert ne-a rugat să-i acceptăm ospitalitatea, am bănuit imediat mobilurile ascunse ale acestui gest. Căci lucrul e acum sigur, Thérèse. Fratele Flaviei s-a îndrăgostit de Ide. Aproape că-mi repugnă să folosesc acest cuvânt – îndrăgostit – dându-mi seama că, de fapt, aici e vorba de un sentiment mult mai profund, care depă-

şeşte banalitatea unei asemenea expresii. Încă nu s-a rostit niciun cuvânt, nici între ei, nici în discuțiile lor cu mine, dar am ochi buni şi văd bine! Am surprins unele priviri care sunt mai elocvente decât valuri întregi de vorbe! Oare ce va ieşi din toată povestea asta? Ide va răspunde acestei iubiri?

În ce mă priveşte, aş fi mai mult decât satisfăcut să văd realizându-se această căsătorie. Norbert e un băiat de viitor… Ide n-ar duce, alături de el, o existență plată şi plicticoasă, ci dimpotrivă. Şi apoi, cred sincer că Norbert nici nu şi-ar putea găsi o soție mai bună. Pe fata noastră a maturizat-o mult viața; amărăciunile au adăugat frumuseții sale exterioare o frumusețe lăuntrică, un fel mai profund de a înțelege viața, multă răbdare şi blândețe. Aşa că, draga mea, s-ar putea să ne fie răpită pentru a doua oară. Da, şi află că o doresc din tot su-

fletul. Căci, cu toată imensa mea dragoste părintească, sau poate tocmai din pricina asta, nu vreau s-o ținem, în mod egoist, lângă noi. Vreau să fie fericită, vreau să-şi ia din nou zborul în viață.

Şi cu Journey's End *cum rămâne? Surpriza e pe cale să se înfăptuiască. Acum câteva zile, m-am dus la Atena, unde m-am întâlnit cu un cunoscut arhitect, aflat în trecere prin oraş. După o discuție de mai multe ore, am pus la punct totul: am ales localitatea, am hotărât stilul, am proiectat grădina şi parcul. Lucrările vor începe imediat şi vor fi gata peste câteva luni.*

Va veni şi ziua cea mare, draga mea, când vom intra împreună în casa visurilor noastre! Va fi ceva măreț! Mă bucur de pe acum la gândul că-ți voi vedea privirea uimită, că-ți voi auzi râsul vesel şi că-ți voi simți mâna, strângând-o pe a mea.

Uneori, când se înnoptează, mă duc să mă plimb pe plaja îngustă, sub lumina incertă a lunii. Valurile, care n-au odihnă, se sparg unul după altul, pe nisipul ud. Marea şopteşte, o aud vorbind în tăcerea deplină a nopții. O aud şi o înțeleg. Limbajul ei îmi este familiar, pentru că sunt un îndrăgostit de natură. Despre ce vorbeşte? Despre timp şi despre veşnicie, despre viață şi despre moarte. Sub stelele scânteietoare, ascult glasul grav şi imemorial care-mi aminteşte de fragilitatea şi totodată de prețul existenței noastre. Mă gândesc la ființele care-mi sunt dragi şi revăd toate chipurile pe care le-am iubit. Dar cel care-mi apare cel mai des în acele minute pline de freamăt e chipul tău, Thérèse, e sufletul tău pe care-l simt una cu al meu. Acum, după atâta vreme, pot să-ți mărturisesc unele lucruri, Thérèse: am resimțit o pasiune mult mai violentă şi mai înflăcăra-

tă pentru Sigrid decât pentru tine, am nutrit o tandrețe mult mai înduioşătoare pentru Ide, prima mea soție, decât pentru tine, dar numai pe tine, Thérèse, numai pe tine te-am iubit cu adevărat! Această dragoste a măturat întreg trecutul şi a dat sens vieții mele.

Valurile se sparg pe țărm, dar eu continui să-ți aud glasul. El mă va însoți, în singurătatea odăii mele şi nu mă va părăsi niciodată. Acum pot să intru din nou în casă, să las în urma mea marea, a cărei imensitate fosforescentă se pierde undeva departe, foarte departe, în veşnicie...

Jan al tău, care te iubeşte."

Capitolul III

— Norbert şi-a instalat şevaletul pe plajă. Tatăl dumitale sporovăieşte cu oamenii din port. Aşa că, iată, am pro-

fitat de asta, ca să stau puțin de vorbă cu dumneata, între patru ochi.

Cam aşa se exprimă Cora, după ce Anna Atanasiadis o pofti în atelierul pictorului, unde-i plăcea Idei să-şi petreacă după-amiaza.

— Cred că nu te deranjez, Ide, nu-i aşa?

— Câtuşi de puțin.

Arătându-i fotoliul de răchită din fața ei, Ide o invită – cu un gest grațios – pe Cora, să ia loc.

— Dragă Ide, am de discutat cu dumneata, lucruri foarte importante...

— Cu mine, în mod special?

— Da. Dar mai întâi lasă-mă să-ți spun că rochia asta bej îți stă minunat. Ce bine ai făcut că ai renunțat la negru!

Chipul Idei se adumbri. Cora observă imediat.

— Iar am făcut o gafă, nu-i aşa? Ste-

phen îmi spune mereu că ar trebui să învăț să-mi țin gura. Ştii, e un monstru, îmi trânteşte nişte grozăvii... Totuşi, revenind la rochia dumitale, îți repet că e încântătoare. Nuanța asta se potriveşte cum nu se poate mai bine cu cea a părului.

— Te-ai referit la lucruri „foarte importante”, spuse Ide cu blândețe.

— Bine faci că mă aduci la ordine! Ingratul de Stephen ți-ar da dreptate. Totuşi, sper, draga mea, că n-ai să pretinzi că toaletele noastre n-ar fi un subiect important de discuție! *I question that!* Află că îmi place grozav să vorbesc despre toalete!

După acest preambul, Cora privi în jurul ei, apoi contemplă imensa pânză care ocupa întreg peretele vastului atelier.

— Vii des aici? întrebă ea reîntorcându-se către Ide.

— Da, ştii, îmi plac odăile mari...

— Dar asta e o veritabilă catedrală, dragă Ide...

— Adevărat, dar mă simt bine aici, îmi plac ferestrele astea care dau spre mare, terasa, jocurile de umbră şi lumină... Şi apoi, nu ți se pare că există ceva magic în atelierul unui pictor?

— Un fel de fascinație, vrei să spui, nu-i aşa?

— Da...

— Şi ce spune Norbert despre această violare a sanctuarului său?

— O, îl deranjez atât de puțin... Stau în colțişorul meu şi nu scot o vorbă.

— În timp ce el lucrează nu scoți nicio vorbă, nu-ți spui părerile?

— Ferească sfântul, Cora! Ce-ți trece prin minte? Cum aş putea să-l critic, tocmai eu, o biată ignorantă...

Cora îşi încruntă sprâncenele şi se uită la Ide cu o privire voit severă:

— „Biată ignorantă”? Să nu spui niciodată astfel de lucruri unui bărbat!

Ide surâse:

— Ți le spun dumitale.

— Nici măcar mie! Să nu le spui niciodată nimănui! O femeie nu trebuie să admită pentru nimic în lume că ar fi în vreun fel inferioară soțului ei.

Ide rămase perplexă.

— Zău că nu te înțeleg; ce rost au toate astea? Mai întâi că Norbert nu e soțul meu...

Cora o întrerupse:

— Dar ar putea să fie! De altfel, nu despre asta e vorba, ci despre complexul dumitale de inferioritate.

Ide nu se putu abține să nu zâmbească.

— Mă faci să râd, zău aşa!

Cora n-o luă în seamă. Reluă, pe un ton mai grav, aproape serios:

— N-ai dreptul să râzi de mine, Ide, fi-

indcă nu-ți vreau decât binele. Vezi, când ai sosit aici erai tristă şi deprimată. Pe urmă, ai început să devii mai veselă, ba te-am găsit adesea într-o stare de deplină bună-dispoziție. Totuşi, cred că eşti prea timidă, prea ştearsă față de Norbert!

Ide ridică brațele în semn de protest:

— Nu sunt deloc timidă, Cora! Ar trebui totuşi să-ți dai seama că nu am aceeaşi fire ca dumneata. N-am nici vioiciunea intelectuală, nici felul dumitale amuzant de a fi... Pe urmă, află că eu n-am studii superioare, cum aveți voi toți, cei de aici... Aşa că, în toiul însuflețitelor voastre discuții, eu stau în colțişorul meu şi ascult, abținându-mă să intervin. Asta nu înseamnă că nu pricep despre ce discutați – dumneata, tata, Norbert şi Stephen. Căci datorită sensibilității mele, sesizez tot ceea ce exprimați voi prin noțiuni abstracte.

Pricepi?

— Cum nu se poate mai bine! Ai o sensibilitate mult mai mare decât mine. Atunci de ce ai spus: „eu, o biată ignorantă”?

— Pentru că în materie de pictură sunt într-adevăr o ignorantă.

— Deci n-ai niciun fel de complex?

— Niciunul, te asigur!

— Minunat! Deci nu ne vom mai certa în legătură cu acest lucru!

— Dar nici nu ne-am certat!

Cora clătină din cap, cu un aer solemn:

— Ba da, ba da! Vreau să ne îmbrățișăm imediat ca să sărbătorim împăcarea!

Şi cele două fete, pe jumătate emoționate, pe jumătate amuzate, se îmbrățișară.

— Gata, spuse Cora după ce se aşează în fotoliu. Iată-mă pe cale de a spune

vrute şi nevrute şi de a uita esențialul.

— „Lucrurile foarte importante”?

— Chiar aşa.

— Ai ceva atât de grav să-mi comunici?

— Mai mult delicat, Ide…

— E vorba despre persoana mea? se nelinişti, intrigată, fata.

— Da, despre dumneata. Spune-mi, îți place profesia lui Norbert? Adică priveşti cu simpatie activitatea lui?

— Da, profesia lui mi se pare pasionantă. Totuşi, nu văd legătura…

— E foarte dificil de explicat… Mai întâi, am să-ți povestesc o mică istorioară, în care e vorba despre Stephen şi despre mine.

— Lucrul devine din ce în ce mai misterios.

— Ai să înțelegi imediat!

Cora se adânci în fotoliu şi începu pe un ton puțin visător:

— Stephen şi cu mine ne iubeam, fără să ne-o fi spus însă vreodată, aşa că fiecare se credea ignorat de celălalt. Fiind şeful meu, se credea obligat să fie tăios şi distant cu mine, sau mai curând se prefăcea a fi astfel, pentru a-şi ascunde dragostea. Într-o zi, am făcut o descoperire personală...

— Tăbliţa cu cântecul de pahar?

— Da! A fost aproape brutal cu mine; în realitate, în sinea lui exulta. Ei, şi după toate astea, mai încearcă să-i înţelegi pe bărbaţi! Vezi deci că nu puteam şti că mă iubea, dimpotrivă, credeam că n-avea pentru mine decât dispreţ şi indiferenţă.

— Stephen al dumitale e un intelectual, Cora, şi aceşti oameni au o teamă cumplită de ridicol. Aştepta un semn din partea dumitale ca să-şi poată manifesta sentimentele. Nu voia să facă el primul pas, de teamă să nu fie respins

şi să pară caraghios.

Cora ridică amenințătoare degetul:

— Vezi, asta e! Eşti o femeie deosebit de inteligentă, deşi te străduieşti să pari altfel! Tot ceea ce ai spus, e just. Ai analizat caracterul lui Stephen ca şi cum l-ai cunoaşte de când lumea. Dar să ne întoarcem la povestea mea. Deci ne iubeam, crezând totuşi că fiecare n-avea decât dispreț şi indiferență pentru celălalt.

— Dispreț? Exagerezi, Cora...

— Nu, Ide, e chiar cuvântul potrivit. Nu-l cunoşti pe Stephen aşa cum îl cunosc eu! E un monstru!

Ide făcu un gest liniştitor:

— Hai, calmează-te! Te cred, te cred... Continuă şi nu te mai înfierbânta aşa!

— Ah, orgoliul bărbaților! Şi totuşi, tocmai un bărbat ne-a ajutat. Ghiceşti cine?

— Norbert.

Cora rămase încremenită.

— Cum, ştiai? Ți-a spus? Ți-a istorisit toată povestea?

— Nici pomeneală, am intuit singură.

— Ei bine, da, nu te-ai înşelat, el ne-a ajutat să limpezim lucrurile.

— A vorbit cu Stephen?

Cora încuviință din cap:

— Da, totul s-a petrecut în timpul unei excursii pe care am făcut-o toți trei la Delos. Ştii cât e Norbert de franc şi de direct. N-are obiceiul s-o ia pe ocolite. Stephen a priceput imediat. Câteva zile mai târziu, eram logodiți. Iată, asta e totul!

— Nu există nicio concluzie?

— Nu... Adică da, am o datorie față de Norbert.

— Da, clar...

Cora o privi pe Ide drept în luminile ochilor.

— Şi tocmai pentru că am această da-

torie față de el, am venit astăzi să te văd, Ide...

Tânăra văduvă păli.

— Înțelegi? insistă Cora.

— Da... Ți-a spus ceva?

— Sigur, şi încă de multă vreme.

— De multă vreme?

— Oh, da, mi-a făcut unele confidențe înainte de sosirea voastră aici. Lucrurile se pare că au începui chiar de la prima lui întâlnire cu dumneata. Sper că nu te îndoieşti de ceea ce-ți spun...

— Ba da, puțin... Fiindcă n-a făcut niciodată nici cea mai mică aluzie...

— Veşnica inconsecvență a bărbaților. Când e vorba să intervină pentru prietenii săi, Norbert se pricepe să țină discursuri elocvente. Când, dimpotrivă, e vorba de propriile sale interese, de propria sa fericire, nu cutează nici măcar să caşte gura!

— Ai vrea să mă laşi singură, acum?

întrebă încet Ide.

— Sigur, draga mea! Înainte de a pleca, te-aş ruga totuşi să surâzi, da, să surâzi cât mai frumos. Ai devenit dintr-odată, atât de palidă... Te-ai supărat că ți-am spus adevărul?

— Dimpotrivă, Cora, îți sunt foarte recunoscătoare. Dar acum simt nevoia sa rămân singură ca să-mi regăsesc calmul, să-mi limpezesc gândurile.

— Numai o întrebare, Ide, una singură!

— Te ascult...

— Există vreo speranță, să-l iubeşti?

— Da, dragă Cora, cred că-l iubesc...

Când Jan se înapoie din plimbarea obişnuită, fu surprins să-şi găsească fata în odaia lui.

— Te aşteptam, tată, zise Ide de îndată ce-l văzu. Vreau să-ți vorbesc, fiindcă numai tu mă poți înțelege, mă poți sfătui...

Mirat, Jan se apropie de ea.

— Ai plâns, draga mea? Ce s-a întâmplat? Şi alarmat, adăugă imediat: Veşti proaste de la Hamburg?

— O, nu, tată, nu te nelinişti, nu e vorba decât de mine.

Jan se aşează lângă ea:

— Te ascult, copila mea! Ce ți s-a întâmplat? De ce aceste lacrimi?

— M-a vizitat Cora...

— Şi ăsta-i efectul pe care l-a avut asupra ta această persoană fermecătoare?

— Mi-a făcut o mărturisire.

— Ceva important?

— În legătură cu Norbert...

Jan prinse în mâini capul fiicei sale şi-l întoarse către el:

— Ți-a spus că artistul nostru este îndrăgostit nebuneşte de tine, nu-i aşa?

Ide rămase uluită.

— Cum de ți-ai putut da seama de acest lucru, tată?

— Nu sunt orb, draga mea. Încă de la sosirea noastră aici mi-am dat seama care sunt sentimentele lui Norbert față de tine. În ultima mea scrisoare, i-am şi vorbit mamei tale despre acest lucru...

— Mamei?

— Da, mamei! Fiindcă am socotit că are dreptul să ştie...

— Sigur. Dar e totuşi uluitor. Voi toți ştiați, până şi mama, la Hamburg, în vreme ce eu n-aveam decât nişte vagi bănuieli!

— Aşa se întâmplă de obicei, draga mea... De altfel, nu asta-i problema. Ide, te rog să-mi răspunzi cinstit: îl iubeşti?

Ide răspunse fără să şovăie:

— Da, tată, dar... mai există şi James...

— James e mort!

— Nu şi pentru mine!

Capitolul IV

Cu toate imboldurile lui Jan, Ide nu voia să renunțe la amintirea lui James şi să se pregătească pentru o nouă existență.

— Nu-ți cer să-l uiți, strigă tatăl ei, ci să priveşti pur şi simplu, cu seninătate, posibilitatea de a te mărita a doua oară. Îl iubeşti pe Norbert, el n-are ochi decât pentru tine, e limpede că numai alături de el îți vei afla fericirea şi nu în singurătate. Poți foarte bine să respecți memoria lui James fără a-ți sacrifica viața! Vreau să te văd din nou fericită, fata mea, pricepi? Fericită!

— Dar sunt, tată! Nu spui tu însuți că de când ne aflăm la Mikonos mi-am regăsit veselia?

— Da, dar adevărata fericire a unei femei de vârsta ta e alături de bărbatul pe care-l iubeşte.

— E încă prea devreme.

— Deci nu spui nu, în mod categoric...

— Nu, tată, dar mai trebuie aşteptat. Timpul mă va ajuta să mă obişnuiesc cu noua situație.

La câteva zile după memorabila vizită a Corei, Norbert veni să bată la uşa Idei. Era într-o după-amiază şi Cora îşi făcea siesta pe balcon. Când îl văzu în cadrul uşii, Ide roşi; pictorului i se păru mai încântătoare ca niciodată.

— Iartă-mă că te deranjez, spuse cu vocea lui joasă şi uşor cântată, aş vrea să-ți prezint un nou venit în casa asta.

— Un nou venit?

— Da, şi cred că-ți va fi foarte simpatic.

— Da, dar mai întâi să mă aranjez un

pic...

— Nu-i nevoie. De altfel arăți splendid aşa...

Ide roşi din nou şi mai tare.

— Vino! Să nu-l lăsăm să aştepte!

Intrigată, Ide îl urmă pe pictor.

„Noul venit" îi aştepta în atelier, culcat pe covor. Era un cățelandru, care ridică spre ei frumoşii lui ochi plini de afecțiune.

— Dar e un câine! strigă Ide. Ce surpriză plăcută!

— Vezi deci că am avut dreptate şi că ți-a devenit simpatic?

— Oh, da, e un animal superb!

— Un doberman.

Ide îngenunchease alături de câine şi-i mângâia blana scurtă şi fremătătoare.

— Cât e de frumos!

— Da, şi totuşi e un câine pierdut.

— Pierdut?

— Da, nimeni nu ştie de unde vine.

Pescarii l-au găsit rătăcind pe plajă. Era foarte obosit şi mai mult ca sigur că făcuse înconjurul insulei.

— Bietul animal!

— Nu avea nici zgardă, nici medalion, nimic care să-ți indice al cui este.

— Oare să existe oameni atât de cruzi, în stare să abandoneze un câine cu o privire atât de blândă şi de plină de ataşament? Nu pot crede, ar fi monstruos!

— O fi fost uitat pe insulă, în timpul unei croaziere, cine ştie?

— Şi ce au făcut pescarii când l-au găsit? Nădăjduiesc că nu l-au bătut...

— Închipuie-ți că mai întâi i-au dat de mâncare, pentru că îi era cumplit de foame, apoi micul Oreste, viitorul nostru medic, i-a pansat rana pe care o avea la o labă...

— Frumos din partea lui Oreste...

— Da, băieţaşul are multe calităţi. Şi

apoi, nu uita că e prietenul tatălui dumitale. De altfel, el mi-a vorbit primul despre câine. Am hotărât imediat să adopt cățelandrul. Îmi plac grozav animalele astea. În Canada, aveam întotdeauna câini.

— Eşti sigur că nu va veni careva să ți-l ia, că proprietarul n-o să ți-l ceară într-o bună zi?

— Nu cred... Oricum, acest câine are nevoie de un stăpân care să-l iubească şi să-l îngrijească. Ori, cred că eu sunt singura persoană din Mikonos care ştie cum trebuie îngrijit un doberman. Tata a crescut, pe vremuri, o pereche nemaipomenit de frumoasă. N-am uitat niciuna din lecțiile lui.

— L-ai spălat, nu-i aşa?

— Da, ai observat? Dar asta încă nu-i nimic, vei vedea cât de strălucitoare o să-i devină blănița în câteva zile.

— Îmi place grozav privirea lui...

— Sunt ființe foarte inteligente, din care se recrutează adesea câinii-polițiști.

— Ce nume îi vei da?

— M-am gândit, dar nu mi-a trecut niciunul în minte. Poate că dumneata te vei pricepe să-i dai numele care să i se potrivească.

Ide se gândi puțin, apoi propuse:

— Dacă i-am spune Ulise?

— De acord! strigă Norbert.

Un sfert de ceas mai târziu, Ide şi Norbert coborau spre plajă, însoțiți de Ulise.

— E atât de plăcut să te plimbi însoțit de un câine... zise pictorul. Cum ți se pare?

— Oh, da! De altfel şi eu, ca şi dumneata, iubesc mult animalele. În Africa aveam întotdeauna...

O umbră trecu peste chipul Idei. Norbert observă.

— Ar trebui să încerci să uiți, Ide.

— Toată lumea îmi spune asta, dar e greu, e foarte greu.

— Înțeleg, căci dragostea este probabil singura forță care poate să învingă moartea, care poate supraviețui, în ciuda ei. Totuşi... Ridicând mâna, arătă un pescăruş care se rotea pe deasupra apei: ...nu uita că viața este aidoma acestui pescăruş, care, după fiecare scufundare în valuri, se ridică din nou în înaltul cerului. Acum zboară chiar la nivelul valurilor. Dar uite-l că a şi început să-şi ia avânt şi iată-l acum îndreptându-se către cer, înălțându-se spre azur.

Capitolul V

Dragostea... Mai este cu putință să vorbeşti despre dragoste? O astfel de încercare nu e oare zadarnică, inutilă?

Timp de mii de ani, începând cu aurora omenirii, poeții şi artiştii au cântat, au explorat, au lăudat, analizat şi disecat acest sentiment. Rare sunt operele care să nu fie însufleţite de suflul lui creator. Atunci, la ce bun să mai vorbim despre el? Ce mai rămâne de spus, după atâtea şi atâtea cântece, poeme şi romane de dragoste?

Ce mai rămâne de spus? Totul! Un paradox? Nu, un adevăr, şi încă unul foarte profund. Fiindcă tezaurul iubirii este inepuizabil. Da, e adevărat că, de mii de ani, mâinile lacome ale poeților şi ale artiştilor scotocesc şi secătuiesc sipetul magic unde scânteiază diamantul tandreței, safirul afecțiunii şi rubinul dorinței. Cine oare alimentează acest tezaur? Fiecare fată, fiecare femeie care simte cum îi bate mai puternic inima, la apropierea ființei iubite. Fiecare bărbat care şi-a citit soarta în căl-

dura unei priviri sau în farmecul unui surâs. Dragostea este mereu nouă, mereu tânără. Pot să plâng cu Werther, pot să fiu răscolită de versurile nemuritoare ale tandrului Racine, dragostea mea nu va fi diminuată în niciun fel. Dragostea este cu mult mai presus decât tot ce s-a spus despre ea, şi tocmai din pricina asta nu vom sfârşi niciodată să vorbim despre dânsa. E alcătuită din afecțiune, tandrețe, dorință, din ceva esențial şi de nedefinit. Între două ființe care se iubesc, cele mai intense momente sunt adesea cele de tăcere patetică ce urmează după mărturisirile cele mai înflăcărate. Căci orice dragoste adevărată trece dincolo de inefabil şi de atemporal. E o victorie asupra timpului şi asupra morții. Şi asta din pricină că dragostea, ca şi moartea, predomină asupra veşniciei, pe care poate s-o înfrunte şi s-o biruie.

Ide îl iubea pe Norbert, dar privirea ei lăuntrică zărea întruna umbra lui James. Trebuia ca dragostea față de Norbert să ajungă la paroxism, pentru ca moartea să fie definitiv înfrântă şi transfigurată, pentru ca James să-şi recapete seninătatea chipului în trăsăturile căruia Ide crezuse că citeşte un tainic reproş.

Aşa că abia acum a sosit momentul să povestesc scena prin care dragostea a triumfat, căci, în timpul acelor clipe de trăire intensă, Ide şi Norbert pierduseră noțiunea timpului.

Pe țărm... Ulise aleargă pe nisipul alb care se întinde până la mare. Din când în când, îşi udă labele în apă, pare că vrea să se năpustească în valuri, dar se opreşte prudent, la doi sau trei metri, îşi înalță capul, puțin mirat de elementul umed şi mişcător care-l înconjoară,

şi adulmecă briza marină.

Ide şi Norbert stau pe o mică stâncă, de unde contemplă golful. Câteva bărci alunecă, tăcute, pe mare.

— Câtă linişte! spune pictorul. Cum să nu fii vrăjit de această solemnă imensitate albastră?

— Da, răspunde Ide, frumusețea naturii capătă aici o asemenea intensitate, încât nu poți decât să taci şi să priveşti cu un respect plin de încântare. Uite, până şi Ulise e fericit...

Când erau împreună, vorbeau adesea despre Ulise. Dragostea pe care o nutreau amândoi față de acest animal cu privire blândă şi fidelă, constituia o trăsătură de unire între ei, punctul de plecare al unei înțelegeri mai profunde. În fond, fiecare lăuda câinele pentru a face plăcere celuilalt. Şi astfel, afecțiunea comună, nutrită față de umilul animal, a devenit punctul de plecare al

unei iubiri pătimaşe ce nu cuteza încă să se mărturisească deschis. Nu Ide îi spusese câinelui, Ulise? Nu făcuseră – împreună cu câinele – prima lor plimbare? Exista deci ceva ce nu le aparţinea decât lor şi la care ţineau cu gelozie. De altfel, cu instinctul sigur şi infailibil pe care-l au unele animale, Ulise îşi şi dăduse seama de această situaţie. Nu se simţea cu adevărat fericit, decât atunci când Norbert şi Ide se aflau lângă el. Când pictorul se plimba singur pe plajă, Ulise privea tot timpul în urmă, întorcând capul spre casă, căci o aştepta pe Ide. Dacă aceasta îşi făcea apariţia, câinele sărea vesel, în jurul celor doi stăpâni ai săi, aruncându-le nişte priviri pline de înţeles: adică – cu alte cuvinte – lucrurile erau în ordine.

Acum stăteau din nou acolo, în faţa vastului orizont şi presimţeau că aceas-

tă zi va fi hotărâtoare, că tăcerea care-i apăsa, în sfârşit se va rupe. De ce Norbert nu spusese nimic până atunci? De ce nu-şi mărturisise dragostea? Deoarece – cu extrema lui sensibilitate de artist – ghicea scrupulele tinerei femei, mila plină de duioşie față de amintirea lui James. Totuşi vine şi momentul când nu te mai poți stăpâni, când dragostea triumfătoare spulberă toate piedicile, mătură cu furie tot ceea ce tinde să i se opună. Amândoi ştiau că acest moment era aproape, că peste câteva minute aveau să-l trăiască...

Şi iată că Norbert se întoarse spre Ide, privi intens profilul pe care dragostea şi pasiunea i-l dăltuiseră în memorie, şi spuse, în sfârşit, cu o voce pe care emoția i-o făcea şovăitoare şi nesigură:

— În curând ne vom despărți, Ide, vacanța se apropie de sfârşit. Te vei reîntoarce lângă părinții dumitale, şi nu ne

vom mai revedea decât după luni, dacă nu cumva chiar după ani... Aşa că vreau să-ți spun ceva... Căci îmi dau seama că nu mai pot să tac multă vreme...

Ea înclină capul spre el, fără să-l privească, iar buclele sale blonde şi mătăsoase mângâiară obrazul lui Norbert. Apoi rosti pe un ton neutru, venind parcă de departe, întocmai ca într-un vis:

— Cred că ştiu ce vrei să-mi spui, Norbert. Sunt de aceiaşi părere cu tine că n-are rost să ne mai ascundem, pentru că şi eu...

Făcu un efort, privi drept înaintea ei, apoi continuă:

— Pentru că şi eu mă tem de această despărțire.

Norbert o apucă de mână şi strigă fericit:

— În cazul ăsta, totul s-a lămurit în-

tre noi!

— Spune-mi... Spune-mi totuşi ceea ce voiai să-mi spui adineauri!

— Ceea ce-mi stă pe buze, Ide, încă de câteva săptămâni...

Privirile li se întâlniră, se pironiră una într-alta, apoi Norbert spuse foarte simplu:

— Te iubesc, Ide, te-am iubit dintotdeauna.

Iar Ide îi răspunse la fel de simplu:

— Şi eu te iubesc, Norbert...

Băiatul izbuti să vorbească primul:

— Să ne întoarcem acasă şi să-i spunem imediat tatălui tău. Trebuie să ştie şi el, trebuie să ştie toată lumea că nu ne vom mai despărți niciodată!

Ide ridică mâna:

— Nu, încă nu...

— De ce? Doar ne iubim! Atunci?

— Lasă-mă să-mi trag sufletul. Dă-mi răgazul să mă obişnuiesc cu această

situație nouă.

— Vreau să fii soția mea, Ide! Nu vreau să rămân singur, fără tine!

— Nu mai sunt o fetişcană, Norbert, am un trecut, amintiri...

Dar Norbert nu vru să audă nimic.

— De ce să aştept, de ce să am răbdare, de ce să ne întoarcem. spre trecut, să evocăm amintirile, când dragostea ne mână spre viitor? Să ne căsătorim cât mai repede Ide, şi să plecăm undeva, departe, împreună cu Ulise al nostru!

Ide întrebă încetişor:

— Unde ai vrea să plecăm?

— Eu n-am nicio preferință, alege tu...

Ide şovăi o clipă, apoi rosti cu glas ferm:

— Aş vrea să mă reîntorc în Africa, în Transvaal. Împreună cu tine!

Norbert apucă amândouă mâinile Idei

şi i le strânse cu putere:

— Deci, primeşti? Da-ul tău e definitiv?

— Încă nu, Norbert, dar foarte curând...

— Spune-mi: Îmi făgăduieşti?

— Da!

Capitolul VI

Ce e timpul? Scurgerea tăcută a unor fire de nisip... Ocolul pe care-l face luna în jurul pământului şi ocolul pământului în jurul soarelui... Primul rid al omului matur şi primul strigăt al noului născut. Un velier care dispare în larg. Într-un vechi cimitir de țară, sub un chiparos întunecat, un nume necunoscut, săpat pe un mormânt, un nume pe jumătate şters de vânt şi de ploaie. Natura care moare în fiecare iarnă şi renaşte în fiecare primăvară.

Vaporul care intră în port, după o lungă călătorie, soldatul care se întoarce din război.

Ce e timpul? Privirea unei mame, glasul unui tată. Amintirea copilăriei care-ți strânge inima. O muzică îndepărtată, auzită într-o noapte caldă de vară, o fotografie îngălbenită de vreme, un sat uitat... Copilul pe care nu l-ai văzut încă, chipurile pe care nu le vei mai vedea niciodată...

Ce e timpul? E avântul şi regretul.. E nădejdea şi melancolia...

Timpul se abătuse şi peste insula Mikonos şi plecarea familiei Yvarsen era iminentă. Hotărâseră ca Norbert să-i însoțească pe Jan şi pe Ide până la Hamburg, ca să-i facă şi el o vizită surorii sale. Pe de altă parte, Cora şi Stephen se hotărâseră şi ei să-i însoțească până la Neapole, de unde urmau apoi să plece direct în Anglia.

Anna Atanasiadis era de neconsolat.

— Când vă veți reîntoarce, domnule? îl întrebă ea plină de tristețe pe Norbert, în ajunul plecării.

— Încă nu ştiu, Anna... Vezi, pânza asta uriaşă, e gata...

— E frumoasă, domnule, şi tot atât de însuflețită ca şi marea.

— Am să le spun celor din Canada, că tabloul le-a plăcut grecilor. Astfel, criticii poate că vor fi mai puțin aspri...

Văduva se umflă în pene, apoi grijulie, începu a se nelinişti:

— Criticii? Vă e teamă, că nu vor fi mulțumiți, de munca dumneavoastră?

— Ei s-ar putea să fie, eu însă nu.

— Dumneavoastră nu?

— Nu, Anna, un artist nu e niciodată pe deplin satisfăcut de ceea ce realizează. Vrea întotdeauna să facă un lucru şi mai bun, tinde şi mai departe...

— Dacă vreți să faceți progrese, trebu-

ie să vă reîntoarceți în Grecia, pe insula noastră şi să locuiți în căsuța asta frumoasă. Eu o să fiu aici, domnule, şi o să am din nou grijă de dumneavoastră. Căci trebuie să vă mărturisesc că v-am slujit cu multă plăcere.

Norbert păru încurcat.

— Amabilitatea dumitale mă mişcă, dragă Anna, şi nu ştiu cum...

— Nu-mi mulțumiți, domnule! Nu încerc să vă măgulesc, ci vă spun purul adevăr. Vedeți, noi nu-i prea iubim pe străinii care vin pe insula noastră. Mai ales pe acei oameni gălăgioşi şi pretenționşi, cărora nimic nu le este pe plac, care socot că suntem un popor înapoiat şi că nu le putem oferi niciun fel de confort. Pe acei care habar n-au cine am fost noi odinioară şi cine suntem şi astăzi. Dumneavoastră, domnule, iubiți țara noastră, ne înțelegeți, ştiți de ce nu vrem să ne schimbăm obiceiurile.

Am simțit imediat că ne simpatizați, că ne respectați, iată de ce, la rândul nostru, vă iubim.

— E frumos ce-mi spui dumneata, Anna, numai că nu ştiu dacă merit într-adevăr asemenea cuvinte!

— Le meritați, domnule!

— Foucauld avea obiceiul să spună: „Dacă vrei să fii iubit, trebuie să începi prin a iubi tu însuți”.

— Avea dreptate. Cine era acest om?

— Nu era un cuvios, dar totuşi un om mare...

— Şi doctorul Yvarsen e un om mare, domnule, şi e atât de bun şi de generos! N-aş cuteza niciodată să vorbesc cu el aşa cum vorbesc cu dumneavoastră, pe care vă socot ca pe un fiu...

— De ce n-ai cuteza, Anna? Doctorul Yvarsen nu este, totuşi, nici trufaş, nici distant, ştii bine!

— Totuşi, domnule, e vorba de respec-

tul pe care ți-l impune. Gândiți-vă numai ce-a făcut pentru micul nostru Oreste. Îl va ajuta să se facă doctor! Niciun străin n-a făcut un astfel de gest pentru vreunul dintre copiii noştri. Dar, nici noi nu vom fi nerecunoscători, domnule. Veți vedea când vă veți întoarce... Veți găsi o casă strălucind de curățenie, iar eu vă voi pregăti toate mâncărurile noastre greceşti care vă plac atât de mult.

— Când voi reveni, Anna, voi fi probabil însurat.

Anna Atanasiadis surâse cu înțeles:

— Ştiu, domnule...

Norbert fu uimit.

— Ştii? Cum aşa?

Văduva îşi înălță capul.

— E firesc, domnule, eu sunt femeie bătrână, am văzut multe în viață. Astfel de lucruri noi le observăm foarte repede. Şi apoi doamna Ide e atât de fru-

moasă...

— Spune-mi, eşti de acord, cu alegerea mea?

— Aţi ales-o pe cea mai frumoasă, pe cea mai plăcută şi mai blândă femeie, domnule! Vă doresc, la amândoi, multă, multă fericire!

Jan îşi luă şi el rămas bun de la micul său prieten Oreste.

— N-ai să mai vii niciodată să te mai plimbi cu mine, unchiule Jan? întrebă neliniştit, băieţaşul.

— Nu ştiu, copile.

— Eu însă, unchiule Jan, voi veni să-ţi fac o vizită, când o să fiu mare, după ce o să-mi iau toate examenele. Ţi-ar plăcea să mă revezi?

— Sigur, Oreste, vei fi invitat de onoare la *Journey's End*.

— Unde este *Joumey's End*, unchiule Jan?

— E un secret pe care încă nu ţi-l pot

spune.

— E departe de insula noastră?

— Da, destul de departe.

— N-ai să mă uiți, nu-i aşa, unchiule Jan?

— Nu, dimpotrivă, am să-ți scriu foarte des. Şi tu, de asemenea, va trebui să-mi scrii, să-mi povesteşti impresiile tale de la liceu.

— Oh, da, am să-ți istorisesc totul!

— Va trebui, mai ales, să trudeşti din greu, băiete, să înveți latina, matematica şi toate celelalte materii.

— Voi studia totul, unchiule Jan, totul! Şi voi ajunge un medic tot atât de mare ca şi tine!

Ridicându-şi frumoşii ochi negri spre binefăcătorul său, băiețaşul adăugă:

— Să ştii că nu o să te uit niciodată în rugăciunile mele. Seara, înainte de culcare o să mă rog mai întâi pentru mama, apoi pentru tata şi pe urmă pentru

tine, unchiule Jan.

Mişcat de sincera afecţiune copilă-rească, Jan îl luă în braţe şi-l sărută pe frunte.

Şi iată că sosi şi ziua plecării... Jan, Ide, Norbert, Cora şi Stephen urcară pe puntea vaporului care mergea, în mod regulat, din insulele Cyclade la Pireu, marele port atenian. Pe chei, Oreste şi Anna Atanasiadis îşi fluturară batiste-le. Spaniolul de la han era şi el acolo, agitându-şi enorma lui pălărie. Vaporul o porni spre larg şi insula Mikonos, cu micile şi încântătoarele sale turle, cu casele cu arcade şi cu scările sale de marmură, nu mai fu, în curând, decât o îndepărtată pată albă, strălucind în soare.

Capitolul VII

La Pireu, Cora descoperi un vechi cargou, uzat şi ruginit, *Stella Gotica*, ce dispunea de trei cabine pentru pasageri. Un vas obosit, la capătul puterilor, care plutea mai mult din obişnuinţă decât în virtutea legilor fizicii. Căpitanul şi echipajul erau italieni, dar vaporul naviga sub pavilionul unei obscure republici din America centrală.

— M-am informat, anunţă Cora, face escală la Neapole. Haideţi să ne îmbarcăm pe *Stella Gotica*, va fi mult mai romantic decât pe unul din pachebotu-rile care deservesc marile linii maritime!

Stephen avu unele obiecţii, dar până la urmă îşi însuşi părerea logodnicei sale. Jan nu era câtuşi de puţin entuziasmat de această idee. Dimpotrivă. Totuşi, nu voi să se opună părerii generale şi acceptă să meargă cu *Stella Gotica*. Norbert nu-şi dădu asentimentul

decât cu condiția ca bagajele – printre care se afla şi prețioasa sa pânză – să fie încredințate mesageriei maritime şi transportate cu un pachebot. După această înțeleaptă precauție, fură cu toții de acord să încerce experiența poetică a unei călătorii la bordul vechiului cargou.

Ide şi Cora luară prima cabină, care era şi cea mai confortabilă; Norbert şi Stephen se instalară în a doua, care era minusculă, în vreme ce lui Jan i se atribui cea de a treia, destul de spațioasă, aşezată alături de cabina căpitanului, un omuleț pipernicit, cu chipul tăbăcit de ploi şi vânturi, care fuma întruna nişte havane groase cât degetul. Sirena răguşită de pe *Stella Gotica* dădu semnalul de plecare şi vaporul intră încet în golful din Atena, având la babord insula Egina şi la tribord insula Salamina. Călătoria începuse…

Cora şi Ide sporovăiau în cabina lor.

— Nu pricep, zicea Cora, ce mai aşteptați ca să anunțați logodna?

— Încă n-am spus un „da” definitiv…

— De ce, din moment ce-l iubeşti?

— Aş vrea să vorbesc mai întâi cu mama. Vezi, toate astea mi se par atât de ciudate… Nu ți-am istorisit povestea lui Sigrid?

— Ba da, o poveste de-a dreptul pasionantă.

— Nu ți se pare ciudat ca Erling şi cu mine, copiii lui Jan Yvarsen, să ne îndrăgostim tocmai de moştenitorii Sigridei, care sunt, într-un anume fel, şi descendenții ei spirituali?

— E, într-adevăr, destul de ciudat.

— Asta e soarta Yvarsenilor, zise Ide visătoare.

Noaptea coborâse peste mare şi o ceață deasă se lăsase peste valuri. Stând alături, sprijiniți de bastingaj, Jan şi

Norbert încercau în zadar să străpungă cu privirea perdeaua cenuşie care atârna pe fundalul întunecat al cerului noptatic.

— N-am mai văzut o asemenea ceaţă pe Mediterana, remarcă pictorul.

— Nici eu, răspunse Jan, şi trebuie să mărturisesc că momentul a fost cum nu se poate mai prost ales pentru a călători, la bordul acestei vechituri ostenite. Uită-te şi dumneata! Căpitanul nici măcar n-a catadicsit să aprindă, în mod reglementar, farurile.

— E de necrezut! Ar trebui ca cel puţin să pună, din când în când, în funcţiune sirena!

— Ai dreptate!

— Deci şi dumneata eşti nemulţumit că ne-am îmbarcat pe *Stella Gotica*, nu-i aşa?

— Dacă eram singur, n-avea nicio importanţă, dar vezi că sunt împreună cu

Ide.

Norbert se duse după Stephen, în cabina comună, şi Jan rămase singur pe punte. Sfâşiate de probă, fâşiile de ceaţă pluteau în jurul vasului. Marea era destul de calmă, deşi se făcuse răcoare. „Aproape că vasul n-are tangaj, îşi spuse Jan, aş putea adormi foarte uşor!” Şi totuşi nu simţea niciun imbold să se reîntoarcă în cabină. „Oare ce am? Nu mă simt deloc în apele mele… Să fie frica? Nu! Vreo presimţire? Trebuia să mă fi opus ideii acesteia nebuneşti! Există atâtea pacheboturi bune, sigure şi confortabile care circulă între Grecia şi Italia…” Îşi trecu mâna peste frunte. „La urma urmei, ce am? Temerile astea sunt ridicole! *Stella Gotica*, străbate mările de ani îndelungaţi şi, cu toată neglijenţa lui, căpitanul ştie precis ce are de făcut… Totuşi, sentimentul ăsta apăsător…”

Şi brusc, Jan îşi dădu seama că intuiția lui presimțise, o dată în plus, un pericol real, cumplit de real! Sfâşiind perdeaua de ceață, prova unui alt vas se ivi în noapte. Neagră, fantomatică şi amenințătoare, se îndreptă spre *Stella Gotica*. Jan zări clar cele două faruri de poziție, unui roşu şi celălalt verde. Vru să strige, să dea alarma, dar, chiar în aceeaşi clipă, mai multe semnale de sirenă răsunară în tăcerea profundă a mării. Din nenorocire, aceste avertismente ale vasului necunoscut fuseseră date prea târziu. Cu o izbitură nimicitoare, prova vasului se înfundă în coca ruginită şi uzată a *Stellei Gotica*. Sirenele celor două nave începură să urle amândouă deodată. Proiectoarele se aprinseră, țipete de spaimă țâşniră din întuneric, începuse panica! Jan se năpusti spre cabine, strigând cu voce răguşită: „Ide! Ide!”

Echipajul se grupase lângă teuga din față, în jurul căpitanului care urla, dând ordine şi gesticulând. Nimeni nu se ocupa de pasageri. Aceştia se strânseseră în spate, în jurul bărcii de salvare.

— Lăsați-mă pe mine! strigă Stephen, încercând să domine vacarmul, ştiu să manevrez scripetele!

Dar chiar în acel moment îşi făcu apariția un marinar solid, care începu să urle:

— *Lasciate questo!* Barca asta nu-i pentru voi!

Şi apucându-l pe Stephen de ceafă, îl trânti, cu brutalitate, pe punte.

— Ticălosule! strigă Norbert.

Şi pumnul zdravăn al pictorului se abătu asupra fălcii matelotului, care trase o înjurătură crâncenă. O a doua lovitură, în stomac, îl reduse la tăcere. Se prăbuşi ca un sac.

— Ne scufundăm, urlă Jan, nu mai avem niciun minut de pierdut! Norbert, desfă scara de frânghie! Cora şi Ide, ocupați-vă de Stephen! O să manevrez eu scripetele!

În sfârşit, barca fu coborâtă. Ide, Cora şi Stephen se şi aflau în ea.

— E rândul dumitale! îi spuse Jan lui Norbert, arătându-i scara. Coboară!

— Nici vorbă! După dumneavoastră!

— Norbert îți ordon să cobori! strigă medicul. Înțelegi? Îți ordon!

Norbert se supuse.

Jan părăsi ultimul *Stella Gotica*. Dar nu coborî singur, ci îndoit sub povara marinarului doborât de Norbert.

— *What?* strigă Stephen, ați salvat această canalie riscându-vă viața?

— Taci! îi replică sec Jan. Eu ştiu mai bine ce am de făcut! De altfel, acum n-avem vreme de taifas, ci de manevrat vâslele! Trebuie să ne îndepărtăm de

vasul care se va scufunda dintr-o clipă în alta!

— În ce direcție să vâslim? întrebă Norbert. Nu se vede nimic, e ca şi cum ne-am afla într-o groapă neagră!

— Pe moment, trebuie doar să ne îndepărtăm de cargou. După asta vom vedea.

Cora făcuse o criză de nervi şi plângea cu hohote, scoțând mici țipete de spaimă. Ide, dimpotrivă, era foarte calmă: nu se aflau alături de ea Norbert şi Jan?

Nu vedeau nimic, dar continuau să audă strigătele oamenilor şi urletul sirenelor.

— Să stăm pe aproape, zise Jan. Nu cred că cealaltă navă a fost prea serios avariată, aşa că mai mult ca sigur că ne va lua la bord.

— Italianul a început să se mişte, spuse Stephen, am impresia că-şi vine

în fire.

— Dar dumneata, dumneata cum te simți?

— Acum, mai bine, dar mi-a ars o lovitură zdravănă peste ceafă!

— Oamenii ăştia devin feroci când le e amenințată viața!

— Şi totuşi, zise Ide, ai făcut bine că l-ai salvat, tată! în ciuda a orice, e totuşi o ființă omenească!

— L-am salvat, în primul rând pentru că era de datoria mea, iar în al doilea rând pentru că m-am gândit că s-ar putea să ne fie de folos să avem un marinar cu noi. Căci, deocamdată, suntem nişte naufragiați şi nu ştim ce ni se mai poate întâmpla.

Italianul, se ridică şi-şi frecă scăfârlia. Apoi privi în jurul lui şi murmură:

— *Grazie*...

Tăcerea se reînstăpâni şi odată cu ea şi neliniştea.

— Nu se mai aud nici strigăte, nici sirene, nimic... Mă întreb, zise Norbert, dacă nu cumva ne-am îndepărtat prea mult de locul naufragiului. Dacă măcar s-ar risipi ceața asta... Nu se vede nimic, nu se aude nimic. Cum naiba să te orientezi?

— Totuşi, trebuie să continuăm să vâslim, răspunse Jan, căci marea începe să se agite.

— Într-adevăr... Se tulbură, din ce în ce mai tare... Faptul devine neliniştitor...

Italianul mormăi:

— N-aveți de ce vă teme, barca e solidă. Vom ajunge cu ea până-n Sicilia.

— Deci, îl chestionă Norbert, după dumneata, însemnă că nu ne aflăm prea departe de coasta siciliană...

— După părerea mea, ne aflăm la vreo sută de mile de Messina.

— O sută de mile? E foarte departe.

— Nu şi pentru mine.

— Ai putea să te orientezi după ce se va ridica ceața?

— Da, după soare.

— Cine-ți spune că va fi soare?

— Cunosc această mare cum îmi cunosc buzunarul, domnule. În câteva ceasuri se va face ziuă, ceața se va risipi, iar noi vom vedea clar…

— Crezi că ne aflăm departe de locul naufragiului?

— Nu ştiu… În orice caz, nu mă voi lăsa pescuit de ticăloşii care ne-au făcut harcea-parcea!

— N-aveați aprinse farurile reglementar.

Italianul nu luă în seamă remarca şi repetă, plin de furie:

— Ticăloşii! Ticăloşii! Şi când te gândeşti ce vapor frumos era *Stella Gotica!*

În fundul bărcii, Cora şi Stephen vorbeau în şoaptă.

— Eu – plângea fata – sunt cea care am avut ideea să luăm vasul ăsta nenorocit! Eu sunt vinovată de tot ce s-a întâmplat! E vina mea! Da, e vina mea!

Stephen încerca în zadar s-o consoleze.

Ide veni să se aşeze lângă tatăl ei căruia îi şopti:

— Aş vrea să-ți spun ceva important, tată...

— Te ascult, draga mea...

— E multă vreme de când vreau să-ți spun... că eu...

Se opri, încurcată. Jan îi veni în ajutor.

— Vrei să vorbeşti despre Norbert, nu-i aşa?

— Da, tată.

— Îl iubeşti?

— Da...

— Şi el?

— M-a cerut de nevastă...

— Când?

— Acum câteva zile, când mai eram încă la Mikonos. Ne aflam pe plajă, cu Ulise...

Tăcu şi se gândi o clipă, cu dragoste, la câinele pe care trebuiseră să-l lase în carantină, la Pireu. Ulise nu putea părăsi teritoriul Greciei decât după ce i se făceau unele vaccinuri. Se înțeleseseră ca Norbert să-l ia, de îndată ce toate formalitățile aveau să fie îndeplinite.

— Şi tu ce i-ai răspuns? întrebă în şoaptă, Jan.

— L-am rugat să aibă răbdare, să aştepte. Totuşi îl iubesc! Dar pare prea curând, înțelegi, tată?

— Da, fata mea, credința față de James îți face cinste. Totuşi socot că a venit timpul să te întorci cu hotărâre spre viitor. Norbert!

Pictorul trecu vâslele italianului, şi se apropie.

— Ce s-a întâmplat?

Ide îi spuse:

— Acum câteva zile, Norbert, ți-am făcut o promisiune…

— Ide…

— Cu asentimentul tatei, pot să-ți spun astăzi, acum, în această clipă şi în această barcă, un „da” pentru totdeauna!

Nebun de bucurie, Norbert o luă în brațe şi o strânse la piept. Primejdia fusese uitată. Erau din nou numai ei singuri, în afara timpului. În veşnicul prezent al iubirii.

În sfârşit, începu să se lumineze de ziuă. Odată cu razele soarelui, se risipi şi ceața. Marea apăru în toată imensa ei splendoare şi naufragiații scoaseră un strigăt de bucurie: în lumina încă tulbure a zorilor, văzură îndreptându-se spre ei o navă de război, care le trimitea, semnale luminoase. Erau sal-

vați!

EPILOG

Institutul „Erling Yvarsen”, ieşise din domeniul imaginației şi devenise o realitate concretă. Se înălța la marginea capitalei suedeze, vast edificiu conceput conform principiilor arhitecturii moderne. Importanta clădire avea o fațadă de sticlă, în dosul căreia funcționau o mulțime de servicii medicale şi de cercetare, prezidate de soțul Flaviei. Săgeata luminoasă ce se înălța spre cer, simboliza triumful ştiinței asupra bolii şi ignoranței. Savanții şi cercetătorii din întreaga lume se oferiseră, care mai de care, să-l ajute pe Erling Yvarsen în nobila sarcină pe care şi-o asumase: lupta împotriva cancerului.

Aşa încât, conform dorinței lui Jan, frumoasa tradiție a familiei Yvarsen se perpetua. Toți nădăjduiau că bărbatul serios şi încăpățânat care dirija tot acel efort generos va sfârşi prin a învinge groaznicul flagel. La orizont începuse a licări scânteia speranței.

În seara aceea, Flavie plecase mai devreme decât Erling, reținut la laborator de unele cercetări deosebit de importante şi hotărâtoare. După masa pe care-o luase împreună cu micul Jan şi cu Hanna, credincioasa dădacă întrebă:

— Doamna nu doreşte să se ducă la concert astă-seară?

— E ceva deosebit?

— Cum, nu ştiți? spuse Hanna întinzându-i un ziar. Priviți! Celebrul violonist german Hugo Stiffenacker va interpreta concertul de Mendelsohn.

— Ce tot spui acolo, Hanna? strigă Flavie.

— Zău, doamnă, e chiar el! De când nu l-am mai văzut şi-a croit drum destul de repede!

— Nu se poate! murmură Flavie.

— Vă amintiți, doamnă, de ziua aceea, când a venit să vă înmâneze liedul? Doamne, ce-am mai râs...

Flavie dădu imediat telefon la casa sălii de concert, ca să i se rețină un bilet.

În rochie de seară, strălucind de farmec şi de frumusețe, veni să-l sărute pe micul Jan – în odaia lui – conform obiceiului, care acum devenise un ritual. Apoi coborî în fața casei, unde o aştepta un taxi. Se cuibări în maşină şi se lăsă dusă, ca într-un vis...

Lustrele străluceau în toată splendoarea lor, scoțând şi mai pregnant în relief toaletele bogate şi somptuoase. Flavie îşi ocupă locul într-unui din fotoliile de orchestră. Plin de nerăbdare, publicul aştepta începerea concertului.

Când apăru dirijorul, lustrele se stinseră pe jumătate, împrăştiind o lumină dulce. Bagheta se ridică şi făcu să răsune primele acorduri ale uverturii *Leonora nr. 3* de Beethoven. O tăcere plină de evlavie pusese stăpânire pe publicul care asculta muzica într-o profundă reculegere. Flavie aştepta totuşi cu nerăbdare sfârşitul acestei uverturi sublime. Pentru că, de fapt, ea venise mai mult să vadă decât să audă. În sfârşit, după ultimele acorduri ale uverturii, aplauzele izbucniră. Cei din orchestră se ridicară şi se înclinară în faţa publicului entuziasmat. Dirijorul îşi exprimă încurcat, prin câteva gesturi, gratitudinea, apoi strânse mâna primului violonist. Pe scurt, ritualul obişnuit.

Flavie deveni din ce în ce mai nerăbdătoare. Să fi fost într-adevăr el? Ori era vorba de o simplă coincidenţă de

nume? Parcă poți şti vreodată... Tocmai se aplecase asupra programului, când aplauzele izbucniră din nou în sală. Flavie îşi ridică privirea şi şi-o îndreptă spre scenă: da, el era! Îşi făcea din nou apariția, înalt şi elegant, într-un costum care-i venea de minune. Tânărul stângaci şi excentric de odinioară nu mai exista. Hugo Stiffenacker era la fel de palid ca pe vremea concertelor date de armatorul Stadelmann; în ochii săi mari şi negri ardea acelaşi foc intens. Renunțase însă la vechea lui pază de tânăr original şi famelic. Nu mai rămăsese decât artistul de geniu. De îndată ce arcuşul atacă primele note, publicul fu pe deplin cucerit. Hugo Stiffenacker se clasa chiar de la început printre cei mai talentați interpreți. Înflăcărat şi impetuos, dar sigur pe el, tânărul maestru al viorii înfrunta un public dintre cele mai dificile din Europa. Şi iată că

şi câştigase partida...

Brusc, ochii lui Hugo se întâlniră cu cei ai Flaviei. Un fulger țâşni din privirile negre ale tânărului. Flavie înțelese că violonistul o iubea şi acum, că nu încetase nicio clipă s-o iubească. Începând din acel moment cântecul violonistului deveni sublim. Ce e oare muzica? Un dar al zeilor care ne îngăduie să rupem legăturile ce ne țin înlănțuiți de pământ şi să ne luăm zborul către înălțimi. Acolo unde cuvântul şovăie, dibuie, se poticneşte, apare muzica şi redă tot ceea ce nu poate fi rostit. Notele se înşiră ca mărgelele, acordurile se înlănțuie între ele. Înflăcăratul Hugo Stiffenacker istorisea, prin intermediul muzicii, o poveste pe care numai Flavie o putea înțelege. Veşnica poveste a unei iubiri imposibile. Lustrele se reaprinseră. Concertul se terminase şi publicul se ridicase, bătând din mâini şi din pi-

cioare, cuprins de un entuziasm frenetic. Ameţită, aidoma unei somnambule, Flavie îşi croi drum spre ieşire. Căci locul ei nu era acolo, ci alături de cel care – absorbit de cercetările sale îndrăzneţe – stătea în acel moment, de veghe, în sala laboratorului.

Viaţa revenise în bungalowul unde odinioară Ide purtase doliu după James Starner. Cine locuia acum aici? O pereche copleşită de fericire: Ide şi Norbert Verneuil. Din când în când primeau câte o scrisoare sau o carte poştală expediată de o altă pereche de tineri căsătoriţi, din Grecia, ţara unde începuseră să se iubească... Acele mesaje erau semnate de Cora şi Stephen.

Norbert nu voia cu niciun preţ să părăsească Transvaalul, căci fusese încântat de Africa şi de peisajele ei grandioase. Acolo îşi pictase pânzele care

fuseseră achiziționate de cele mai mari muzee din lume; acolo trăia în deplină înțelegere cu soția lui adorată. Iar când lucra, fidelul Ulise – cules cândva dintr-o insulă scăldată în soare – picotea la picioarele sale.

Între timp, li se născuse un copil şi, cum era şi firesc, îi puseseră numele de James. Un băieţaş care devenise bucuria zilnică a lui Tom Starner şi a soției sale, ce-l socoteau drept nepotul lor. Şi acolo se perpetua o tradiție...

Între Nisa şi Monte-Carlo, o limbă subțire de pământ înaintează printre valurile limpezi ale Mediteranei: Cap Ferrat. Aici, pe această peninsulă, ce se bucură de un climat cu totul deosebit, îşi construise Jan Yvarsen casa în care socotea să se bucure de ultimii ani ai vieții sale. Pe o placă de alamă, fixată pe grilaj, fusese gravat numele acelui

loc încântător: *Journey's End – Sfârşitul călătoriei*. Printre animalele şi florile sale, la umbra minunaților pini italieni, Thérèse ducea o viață deosebit de liniştită şi de fericită. După masa de seară, pe care o lua împreună cu soția sa, lui Jan îi plăcea să coboare pe țărm şi să viseze în fața mării imense ce se întindea cât vedeai cu ochii, sub palida strălucire a stelelor. De câtăva vreme începuse să fie tulburat de o stranie muzică nocturnă, ce acoperea zgomotul surd al valurilor. De ce stranie? Pentru că ea îi amintea, în chip ciudat, felul de a cânta al lui Sigrid... O Sonată, pentru pian, care se auzea de la vila alăturată. Sigrid... Nu va scăpa oare niciodată de vraja pătimaşei sale verişoare? Umbra celei ce se aruncase în Trollhättan îl va urmări tot timpul, până la capătul pământului? În vreme ce Jan se chinuia cu astfel de întrebări neliniştitoare, me-

lodia plină de aduceri aminte țâşnea din întunericul nopții, plutind pe deasupra mării nemişcate, ca o chemare a destinului.

Sfârşitul volumului 3/6